

Kommunledningskontoret

Datum:
2023-04-20Diarienummer:
KSN-2022-03500Handläggare:
Sara-Carin Öhman

Anmälningssärenden till kommunfullmäktige 24 april 2023

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. **att** med godkännande lägga förteckningen över anmälningssärenden till protokollet.

Anmälningssärenden

- Kommunrevisionens revisionsrapport - effektivitet inom grundskola inklusive förskoleklass
- Kommunrevisionens revisionsrapport - effektivitet inom individ- och familjeomsorg
- Kommunrevisionens revisionsrapport - granskning av pensionshantering och redovisning
- Kommunrevisionens revisionsrapport - kommunens styrning av hållbarhetsaspekter i verksamheten
- Kommunrevisionens revisionsrapport - styrning och ledning av sfi
- Kommunrevisionens uppföljande granskning fyra av revisionens granskningar 2020-2021
- Äldreombudsmannens årsrapport 2022
- Brukarombudets årsrapport 2022
- Årsredovisning Bror Hjorthstiftelsen 2022
- Rapportering från omsorgsnämnden av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen (SoL), kvartal 4, 2022
- Rapportering från äldreberedningen av ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen (SoL), kvartal 4, 2022
- Protokoll från styrelsemöte i SKFAB 2023-02-27
- Protokoll Samordningsförbundet Uppsala län 31 mars 2023 § 12-13
- Protokoll Samordningsförbundet Uppsala län 31 mars 2023 § 1-9

Postadress: Uppsala kommun, kommunledningskontoret, 753 75 Uppsala

Besöksadress: Stadshuset 2

Telefon: 018-727 00 00 (Kontaktcenter)

E-post: kommunledningskontoret@ uppsala.sewww. uppsala.se

- Protokoll Samordningsförbundet Uppsala län 31 mars 2023 § 10-11, 14-22
- Protokoll Stiftelsen Jälla Egendom 17 januari 2023
- Protokoll Stiftelsen Jälla Egendom 14 februari 2023

KOMMUNREVISIONEN

Datum:
2023-03-03Diarienummer:
KRN-2022-00032

Mottagare:

Utbildningsnämnden
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av effektivitet inom grundskola inklusive förskoleklass

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska effektiviteten inom grundskola inklusive förskoleklass, med fokus på ekonomistyrningen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Efter genomförd granskning bedömer vi att utbildningsnämnden bedriver en effektiv grundskoleverksamhet.

Utbildningsnämnden gör erforderliga analyser av de bakomliggande orsakerna till netto-kostnadsavvikelsen inom grundskola inklusive förskoleklass och vilka mekanismer som driver kostnadsutvecklingen. Nämnden har en resursfördelningsmodell som säkerställer en tillräckligt väl fungerande ekonomistyrning. Relevanta nyckeltal används för att styra och följa upp effektiviteten. Det noteras att lokalkostnaden förväntas öka, samt att den faktiska volymutvecklingen inom grundskolan har understigit den prognostiserade nivån historiskt.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi därför utbildningsnämnden att vidta följande åtgärder:

- Bevaka behovet och effekterna av en ökande lokalkostnad särskilt med hänsyn till bidraget till fristående huvudmän. Trots att central kompensation för lokaler ges av kommunfullmäktige kan detta leda till en urholkning av medel tillgängliga för pedagogisk personal, allt annat lika.
- Överväg att inkludera fler jämförelsegrupper i analysen av nyckeltal exempelvis strukturellt liknande kommuner, kommungruppen och länet. Detta mot bakgrund av att kommunen huvudsakligen jämför sig mot riksgenomsnittet och vi anser att det vore intressant att genomföra jämförelser mot fler grupper.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från utbildningsnämnden och kommunstyrelsen senast 2023-06-30 till kommunrevisionen@ uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, [lena.salomon@pwc.com](mailto:lensalomon@pwc.com).

För kommunrevisionen

Lars-Olof Lindell, vice ordförande

Granskning av effektivitet inom grundskola inklusive förskoleklass

Uppsala kommun

Mars 2023

Per Larson

Josefine Ekmehag

Lena Salomon, Certifierad kommunal revisor, kvalitetssäkrare

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun har PwC genomfört en granskning av ekonomistyrning inom utbildningsnämnden. Syftet med granskningen har varit att bedöma huruvida utbildningsnämnden bedriver en effektiv grundskoleverksamhet. Fokus för granskningen har legat på ekonomistyrningen. Inom ramen för granskningen har även formerna som utbildningsnämnden använder för att hålla sig informerad om utvecklingen inom fristående skolor kartlagts.

Den sammanfattande bedömningen, efter genomförd granskning, är att utbildningsnämnden bedriver en effektiv grundskoleverksamhet. Samtliga tre revisionsfrågor bedöms vara uppfyllda. Den revisionella bedömningen grundar sig på iakttagelser och bedömningar utifrån nedanstående revisionsfrågor. Bedömning för respektive revisionsfråga redovisas löpande i rapporten under respektive avsnitt.

Nedan redovisas bedömningen av respektive revisionsfråga översiktligt.

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Genomför utbildningsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?	Ja	
2. Har utbildningsnämnden en resursfördelningsmodell som säkerställer en tillräckligt väl fungerande ekonomistyrning inom grundskolan?	Ja	
3. Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i grundskoleverksamheten?	Ja	

Rekommendationer

Utifrån de iakttagelser och bedömningar vi har gjort i denna granskning lämnar vi följande rekommendationer till utbildningsnämnden:

- Bevaka behovet och effekterna av en ökande lokalkostnad särskilt med hänsyn till bidraget till fristående huvudmän. Trots att central kompensation för lokaler ges av kommunfullmäktige kan detta leda till en urholkning av medel tillgängliga för pedagogisk personal, allt annat lika.
- Överväg att inkludera fler jämförelsegrupper i analysen av nyckeltal exempelvis strukturellt liknande kommuner, kommungruppen och länet. Detta mot bakgrund av att kommunen huvudsakligen jämför sig mot riksgenomsnittet och vi anser att det vore intressant att genomföra jämförelser mot fler grupper.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor	3
1.3 Avgränsning och metod	3
1.4 Nettokostnadsavvikelse	4
2. Granskningsresultat	5
2.1 Central ekonomistyrning	5
2.2 Analys av kostnadsutveckling	5
2.3 Resursfördelningsmodell	9
2.4 Nyckeltal/mätetal	13
2.5 Utveckling inom fristående skolor	14
3. Revisionell bedömning och rekommendationer	14
3.1 Revisionell bedömning	14
3.2 Rekommendationer	15
Bilaga 1 - Förteckning över granskad dokumentation	17
Bilaga 2 - Ytterligare dokumentation	19

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Under 2022 genomförde PwC på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna en nulägesanalys av nettokostnaderna i Uppsala kommuns kärnverksamheter. I analysen gjordes en jämförelse av nettokostnaden för Uppsala kommuns kärnverksamheter med kommunens referenskostnad, vilket motsvarar kommunens förväntade kostnad utifrån kommunens befolkningsstruktur och genomsnittlig ambition samt effektivitet. Den resulterande nettokostnadsavvikelsen jämfördes med motsvarande avvikelse för kommuner med likartad struktur, Uppsala läns kommuner, kommungruppen och riksgenomsnittet.

Nulägesanalysen visade bland annat att Uppsala kommun bedrev grundskoleverksamheten till en nettokostnad som var 6,5 procent lägre än förväntad kostnad. Sammantaget uppgick avvikelsen till 173,4 miljoner kronor. Skillnaden berodde främst på en låg kostnad per elev inom grundskolan i förhållande till jämförelsegrupperna. Detta trots att kommunens totala kostnad för grundskolan hade ökat med 13,9 procent sedan 2016.

För grundskolan i kommunal regi redovisade Uppsala en lägre totalkostnad per elev i förhållande till jämförelsegrupperna. Kostnaden för kommunal grundskola hade ökat med 11,3 procent under perioden, vilket främst förklarades av ökade kostnader för undervisning och lokaler. I förhållande till jämförelsegrupperna redovisade Uppsala däremot en förhållandevis låg kostnad för posterna undervisning, läroverktyg, måltider och elevhälsa. Kommunen hade en förhållandevis liknande kostnad för posterna lokaler och övrigt.

Mot denna bakgrund ansåg revisorerna att det vore intressant att analysera framtida volym- och kostnadsutveckling inom grundskolan samt hur utbildningsnämnden arbetar med ekonomistyrning av verksamheten.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma huruvida utbildningsnämnden bedriver en effektiv grundskoleverksamhet.

För att besvara syftet med granskningen har följande revisionsfrågor formulerats:

1. Genomför utbildningsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?
2. Har utbildningsnämnden en resursfördelningsmodell som säkerställer en tillräckligt väl fungerande ekonomistyrning inom grundskolan?
 - 2.1. Hur säkerställs att resursfördelningen är anpassad till elevers olika behov och förutsättningar?
 - 2.2. Hanteras lokalkostnaden på ett ändamålsenligt sätt?
3. Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i grundskoleverksamheten?
 - 3.1. Hur har de valts ut och hur följs de upp?
 - 3.2. Vad visar befintliga kvalitets- och effektivitetsjämförelser för Uppsala kommun på övergripande nivå som huvudman?

I granskningen har även formerna som utbildningsnämnden använder för att hålla sig informerad om utvecklingen inom fristående skolor kartlagts.

1.3 Avgränsning och metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevanta nyckeltal och verksamhetsdata inom valda verksamheter.

Inom ramen för granskningen har följande funktioner intervjuats:

- Ekonomidirektör/biträdande stadsdirektör
- Ekonomichef Utbildningsförvaltningen
- Utbildningsdirektör
- Avdelningschef kommunal grundskola

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av de intervjuade.

1.4 Nettokostnadsavvikelse

Sedan 1997 jämförs kommunernas faktiska kostnader för kärnverksamheterna med motsvarande standardkostnad. Beräkningen görs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och publiceras på www.kolada.se. Att rakt av jämföra en kommuns kostnader med en annans utan att ta hänsyn till varje kommuns strukturella förutsättningar ger en begränsad indikation på om en kommun är "dyr" eller inte. Ett bättre mått är att jämföra kommunens faktiska nettokostnader i olika verksamheter med den kostnaden som kommunen förväntas ha om hänsyn tas till strukturella faktorer som kommunen inte kan påverka. Denna kostnad benämns som referenskostnad och bygger på kostnadsutjämnningen. Referenskostnaden indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämnningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.

Skillnaden mellan kommunens nettokostnad och referenskostnad benämns som kommunens nettokostnadsavvikelse. Eventuella skillnader mellan nettokostnaden och referenskostnaden kan förklaras av den relativa ambitions- och/eller effektivitetsnivån i verksamheten. Bedriver kommunen verksamheten mer (mindre) kostnadseffektivt än genomsnittet (men till samma standard) visar det sig i en nettokostnad som är lägre (högre) än referenskostnaden. Kommunen kan vidare göra en annan prioritering i budgettilldelningen än genomsnittet. Det kan handla om att medvetet hålla en högre ambitionsnivå i alla verksamheter (och finansiera detta med högre skatt än genomsnittet) eller att medvetet tilldela en viss verksamhet mer resurser på bekostnad av andra verksamheter. Denna prioritering kommer att visa sig som en positiv nettokostnadsavvikelse för den prioriterade verksamheten. Skillnad i tilldelning av resurser kan också spegla en intern resursfördelningsmodell med svaga kopplingar till den demografiska situationen och de strukturella behoven. Kostnadsutjämnningssystemet (och referenskostnaden) anpassar sig tämligen direkt till hur situationen ser ut i kommunen. Om resursfördelningen inte följer den demografiska utvecklingen kan det resultera i en nettokostnadsavvikelse (uppåt eller nedåt). Slutligen kan kommunens kostnad påverkas av strukturella förutsättningar som inte systemet fångar.

Referenskostnaden för grundskola inkl. förskoleklass redovisas i kronor per invånare den 31/12, och bygger på nettokostnaden för grundskola och förskoleklass i riket, andel 6-15-åringar i kommunen, barn 7-15 år med utländsk bakgrund, merkostnader för befolkningsförändringar över fem år av 7-15-åringar, antaganden om merkostnader för små skolor och skolskjuts, merkostnader för löner enligt löneutjämningsmodellen för grundskola samt del av standardkostnaderna för administration, uppvärmning och befolkningsminskning från utjämningsmodellen för verksamhetsövergripande kostnader.

2. Granskningsresultat

I följande avsnitt redovisas de iakttagelser och bedömningar som vi har gjort kopplat till respektive revisionsfråga. Granskningens syfte har varit att bedöma effektiviteten inom utbildningsnämnden med särskilt fokus på ekonomistyrningen. Nämndens ekonomiska förutsättningar påverkas av den centrala ekonomistyrningen. Avsnittet inleds därför med en beskrivning av kommunfullmäktiges ekonomistyrning av nämnderna.

2.1 Central ekonomistyrning

Nämndernas ekonomiska ramar fastställs varje år i kommunens *Mål och Budget*. Utgångspunkten för resurstilldelningen är nämndens "basbudget" från föregående budgetår. Eventuella tidsbegränsade satsningarna som avsåg föregående år räknats bort. Samtliga nämnder får en enhetlig prisuppräknning enligt SKR:s i augusti prognostiserade prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Prisuppräknningen uppgår till 5,8 procent för 2023.

Basbudgeten för nämnder med pedagogisk verksamhet och äldreomsorg räknas upp med enligt senaste befolkningsprognosen. Övriga verksamheter får ingen volymkompensation per automatik men har möjlighet att under budgetprocessen inkomma med äskanden angående ytterligare resurstilldelning.

Ytterligare medel tilldelas baserat på nämndernas behovsanalys som belyser eventuella volymförändringar, lagkrav och regeländringar med ekonomiska konsekvenser, kvalitets-/ambitionsökningar och övriga politiska satsningar. Vilka nämnder som tilldelas medel avgörs via politiska prioriteringar. De politiska satsningarna som utgör kvalitets- eller ambitionsökningar kan vara av permanent eller tidsbegränsad karaktär.

Vid ianspråktagande av nya lokaler/anläggningar kompenseras verksamheterna för drifts- och kapitaltjänstkostnader. Detta tillämpas dock inte inom pedagogisk verksamhet och äldreomsorgen eftersom dessa verksamheter får volymkompensation där lokalkostnaden ingår. Vid nybyggnation får ansvarig nämnd kompensation motsvarande den faktiska kostnaden för lokalen.

Eftersom nämndernas kommunbidrag baseras på nämndernas basbudget finns viss kontinuitet i de ekonomiska förutsättningarna.

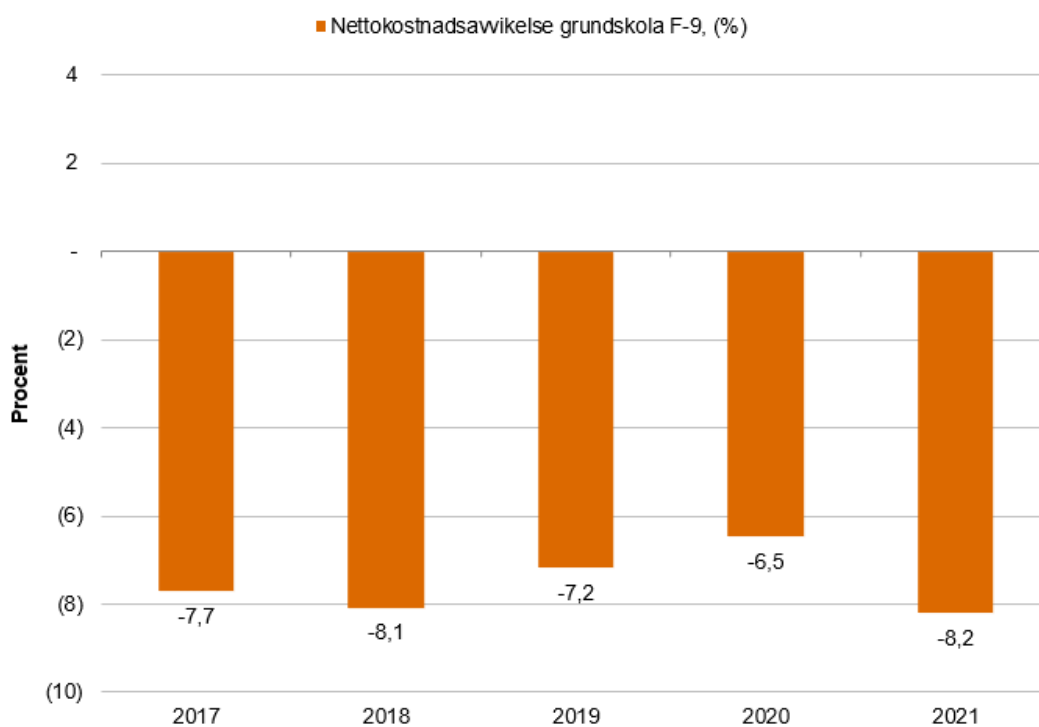
2.2 Analys av kostnadsutveckling

Revisionsfråga 1: Genomför utbildningsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?

2.2.1 Iakttagelser

Vid analys av kommunens nettokostnadsavvikelse under 2020 noterades att Uppsala kommun bedrev grundskoleverksamheten till en nettokostnad som var 6,5 procent lägre än förväntad kostnad. Den negativa nettokostnadsavvikelsen har tilltagit under 2021 och understiger förväntad nivå med 8,2 procent, vilket motsvarar 231 miljoner kronor.

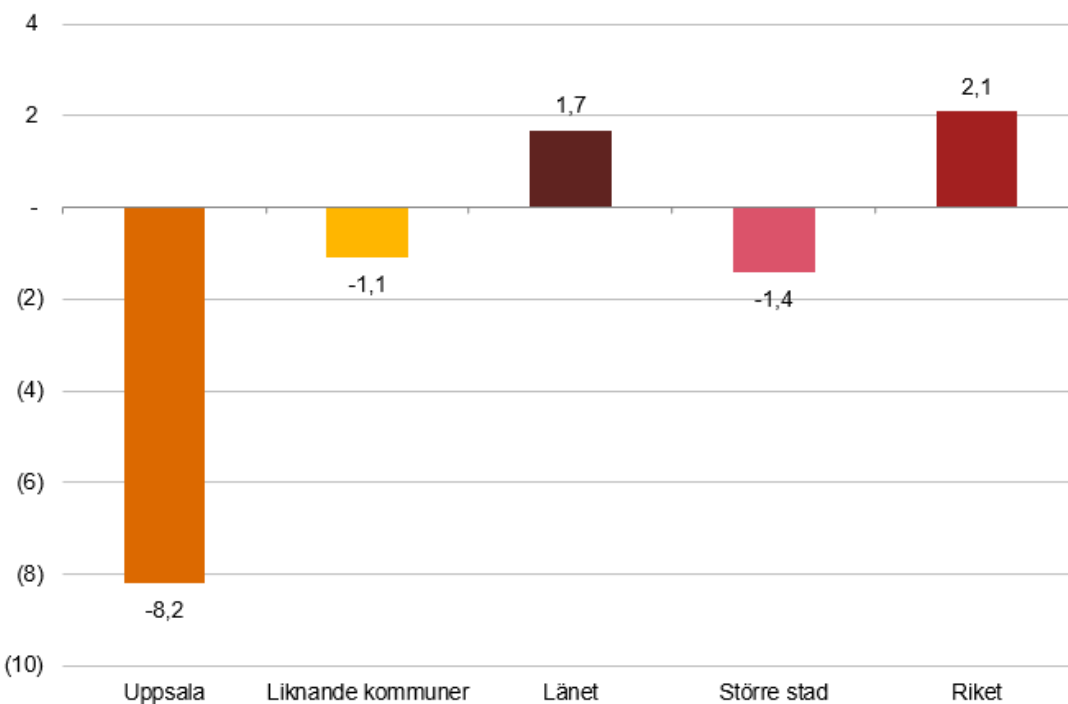
Tabell: 1

Källa: www.kolada.se

I jämförelse med relevanta jämförelsegrupper redovisar Uppsala kommun en nettokostnadsavvikelse, som likt 2020, är mer negativ än i liknande kommuner och kommungruppen. Differensen till jämförelsegrupperna har ökat under 2021.

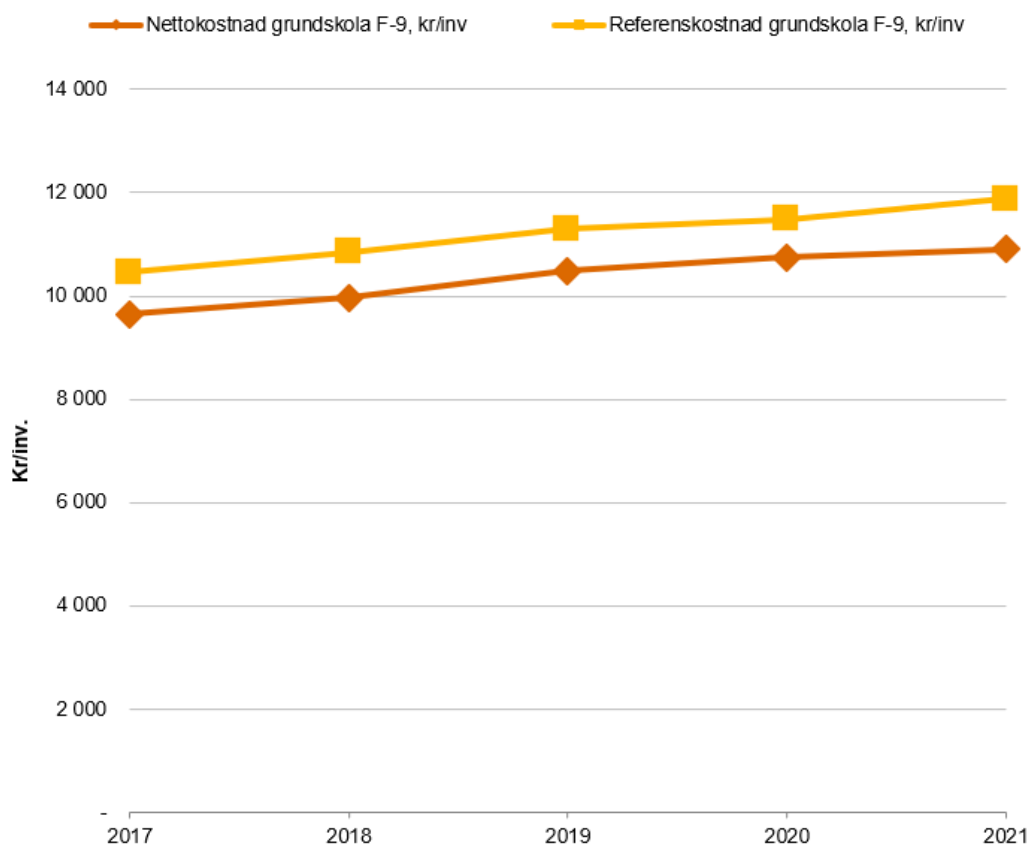
Tabell: 2

Källa: www.kolada.se

Nettokostnadsavvikelsen representerar skillnaden mellan nettokostnaden och referenskostnaden. En förändrad nettokostnadavvikelse kan därför förklaras av en förändrad nettokostnad, en förändrad referenskostnad eller en kombination av båda. Utifrån grafen nedan kan det utläsas att referenskostnaden ökat i större utsträckning än nettokostnaden, vilket förklarar den ökade negativa nettokostnadsavvikelsen.

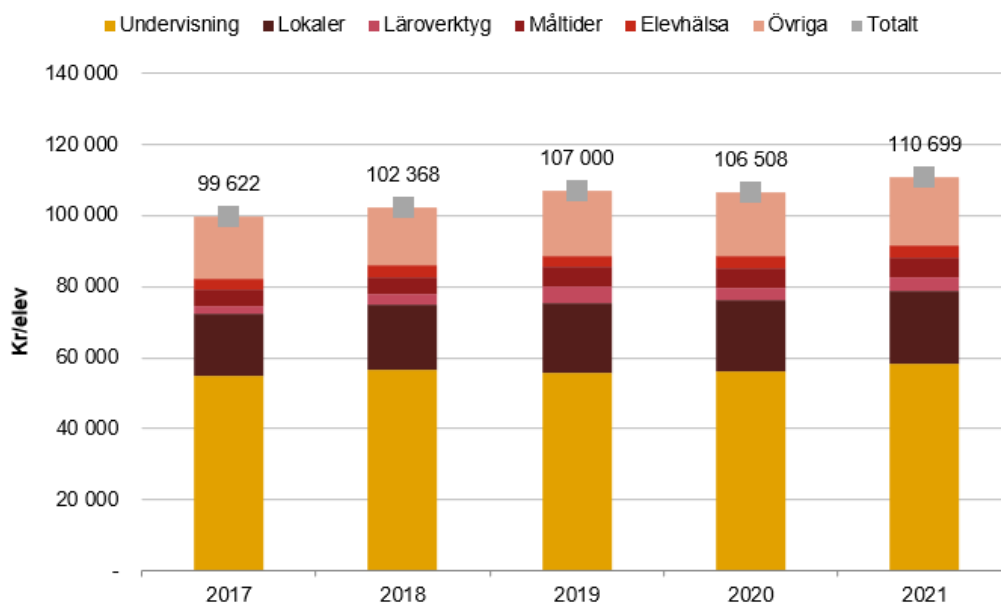
Tabell: 3

Källa: www.kolada.se

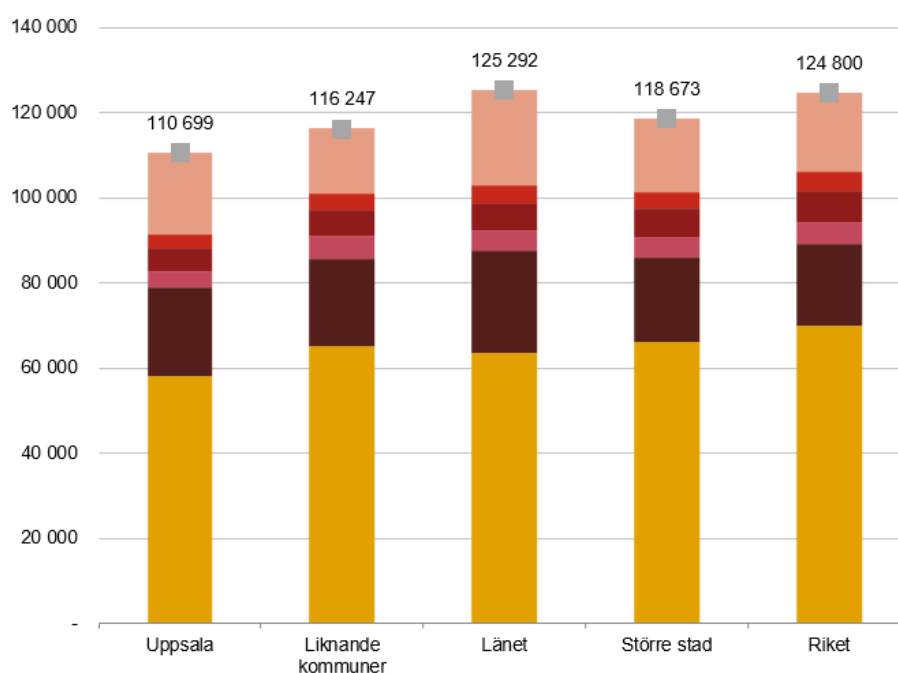
Vid analys av kostnadsutvecklingen inom grundskolan inklusive förskoleklass noteras att ökande kostnadsutvecklingen fortsatt under 2021. Detta är primärt hänförligt till en kostnadsökning inom grundskoleverksamheten årskurs 1-9 medan kostnaden inom förskoleklass har minskat under 2021.

Kostnadsutvecklingen mellan 2020 och 2021 inom kommunal grundskola årskurs 1-9 är hänförlig till samtliga delposter, utom för kostnaden för måltider.

Tabell: 4

Källa: www.kolada.se

Den totala kostnadsökningen mellan 2020 och 2021 uppgår till 3,9 procent. Delposterna som driver kostnadsökningen är lokalkostnaden, kostnaden för läroverktyg och övrigt. Under posten övrigt redovisas kommungemensamma kostnader, förvaltningens OH-kostnader, administration, kostnader för kompetensutveckling och utvecklingsarbete, kostnader för elevförsäkringar, elevassistenter, talpedagoger, skolvårdar, tolkar samt kostnader för SYV (studie- och yrkesvägledare). I relation till jämförelsegrupperna har Uppsala kommun en relativt låg kostnad för undervisning men en högre kostnad för lokaler än tre av fyra jämförelsegrupper.

Tabell: 5

Källa: www.kolada.se

Vid intervju med förvaltningen framkommer att den låga undervisningskostnaden förklaras av att organisationen bedrivs på ett effektivt sätt. Verksamheten framhåller vikten av att kvaliteten upprätthålls, trots den låga undervisningskostnaden. Det framkommer att den ökande lokalkostnaden orsakats av ett ökande underhållsbehov. Det framförs att lokalkostnaden förväntas öka även framgent, bland annat givet ett ökat volymbehov identifierat i lokalförsörjningsplanen. Det framhålls dock finnas en osäkerhet kring behovet av nyinvesteringar till följd av ett ökat elevunderlag i lokalförsörjningsplanen. Av *Mål och Budget* framgår att kommunbidraget till grundskolan ökat sedan 2017. Det framgår även att nämnden redovisat ett överskott sedan 2017, vilket bland annat förklarats av en lägre volymutveckling än beräknat.

2.2.2 Bedömning

Genomför utbildningsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?

Bedömning: Ja. Vi bedömer att det görs erforderliga analyser av de bakomliggande orsakerna till nettokostnadsavvikelsen inom grundskola inklusive förskoleklass och vilka mekanismer som driver kostnadsutvecklingen. Vi bedömer därför frågan som uppfylld. Vi noterar dock att lokalkostnaden förväntas öka, samt att den faktiska volymutvecklingen inom grundskolan har understigit den prognostiserade nivån historiskt. Vi anser att det är viktigt att den ökande lokalkostnaden är demografiskt och underhållsbehovsmotiverad, för att undvika att kostnadsökningen långsiktigt leder till att en lägre andel av kostnaden kan läggas på pedagogisk personal.

2.3 Resursfördelningsmodell

Revisionsfråga 2: Har utbildningsnämnden en resursfördelningsmodell som säkerställer en tillräckligt väl fungerande ekonomistyrning inom grundskolan?

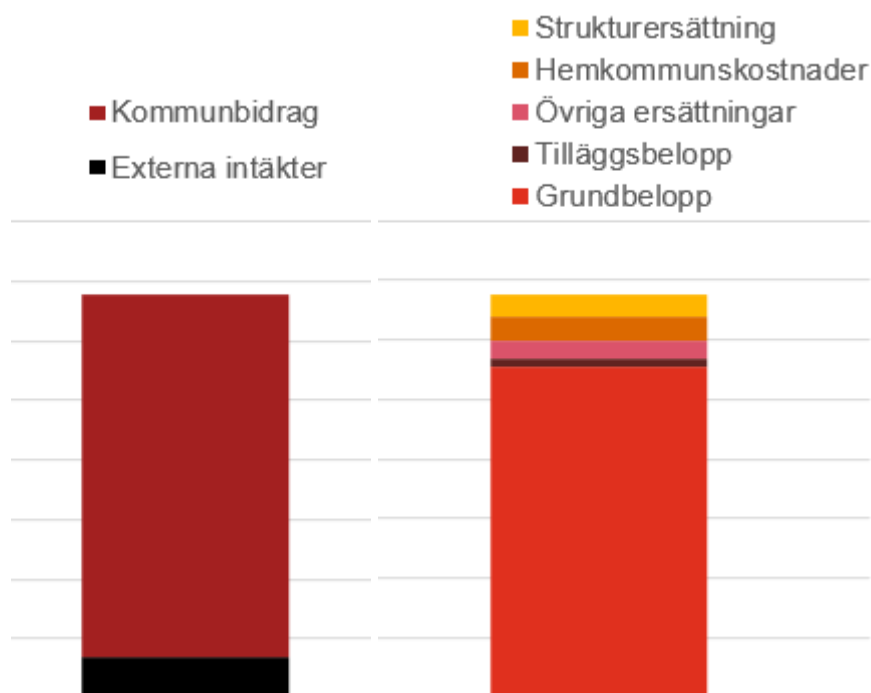
2.1 Hur säkerställs att resursfördelningen är anpassad till elevers olika behov och förutsättningar?

2.2 Hanteras lokalkostnaden på ett ändamålsenligt sätt?

2.3.1 Iakttagelser

De ekonomiska ramarna för barn- och ungdomsvården utgörs av kommunbidraget, som bestäms i *Mål och Budget*, samt av externa intäkter. Utifrån de ekonomiska ramarna ska medel fördelas till samtliga elever inom hemkommunen. Detta betyder att medel ska fördelas till skolor med kommunala huvudmän och fristående huvudmän. Enligt likabehandlingsprincipen ska bidraget till fristående beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

Tabell: 6

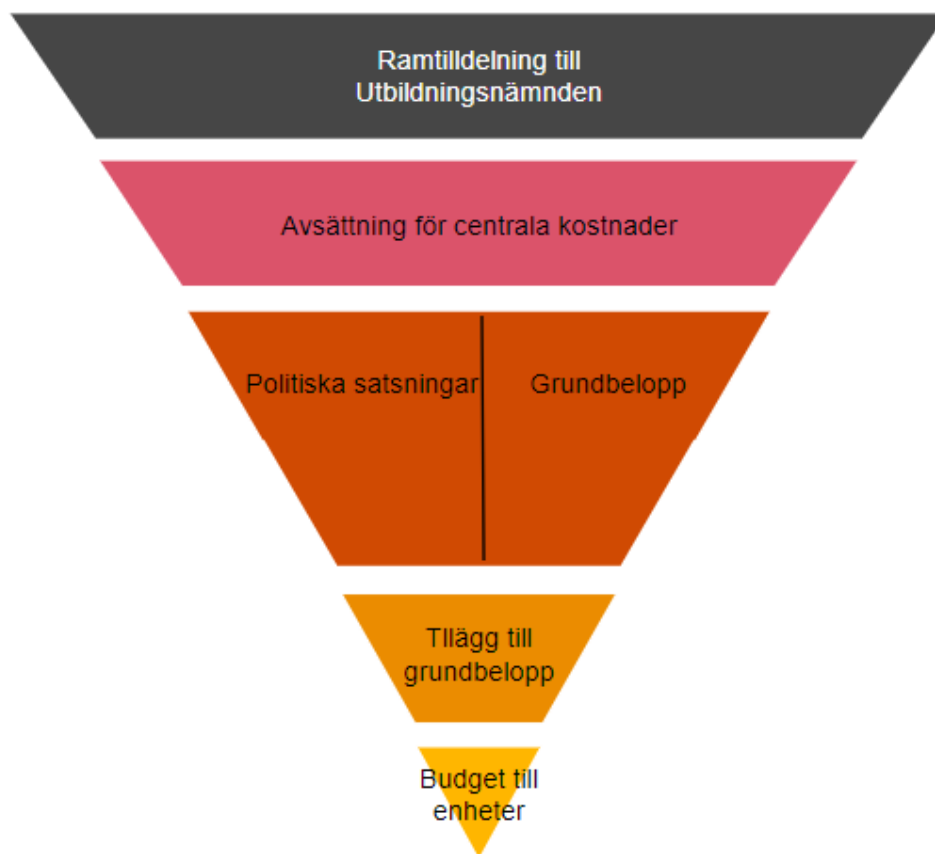

Källa: "Från kommunbidrag till grundbelopp", Uppsala kommun

Utifrån de ekonomiska ramarna bestäms medel som är tillgängliga för varje skolenhet utifrån följande steg:

1. Ramtilldelning till utbildningsnämnden (kommunbidrag och externa intäkter).
2. Avsättning av resurser för centrala kostnader: hemkommunskostnader (skolskjuts, förvaltningsgemensamma kostnader, kommungemensamma kostnader (IT m.m.) samt entreprenad), övriga ersättningar (momskompensation, ersättning till andra kommuner för elever som väljer att gå i skolan i annan kommun, ersättning till landsbygdsskolor, ersättning för nyanlända samt till resursenheter), tilläggsbelopp (medel att söka för elever med omfattande behov av särskilt stöd, modersmålsundervisning och lovskola), samt strukturersättning (medel som ges till för att kompensera för elevers olika förutsättningar och behov).
3. a.) Beräkning av grundbelopp. Grundbelopp omfattar ersättning för: undervisning, lärverktyg, elevhälsa, måltider, lokalkostnader (baserat på kommunens genomsnittskostnad eller i undantagsfall den fristående skolans faktiska kostnad), administration (en schablon på tre procent), moms (en schablon på sex procent).
b.) Politiska satsningar riktade till grundskolan.
4. Tillägg till grundbelopp. Bestäms utifrån om skolenheten är berättigad strukturersättning, landsbyggsersättning, tilläggsbelopp, ersättning för nyanlända samt resursenheter.
5. Framtagande av budget per skolenhet.

Tabell: 7

Källa: "Från kommunbidrag till grundbelopp", Uppsala kommun

Grundbeloppet per elev beror på antal elever per stadiindelning (förskoleklass, åk 1-3, åk 4-6 samt åk 7-9). Det slutliga bidraget till en skolenhet baseras på antal elever på skolenheten. Olika stadiindelningar får olika grundbelopp baserat på en uppskattning utifrån timplanen av hur stor kostnad som är tillknuten den årsstadiet.

Strukturersättning

Det finns inte närmare bestämmelser i skollagen om hur kommunen ska utforma strukturersättningen. I Uppsala kommun grundar sig ersättningen på den socioekonomiska sammansättningen av elever på varje skola och strukturersättningen uppgår till 7,7 procent av kommunbidraget. Syftet är att modellen ska kompensera för risken att eleverna inte når grundskolans kunskapsmål utifrån måttet att en elev inte har uppnått målen i årskurs 9. Den socioekonomiska sammansättningen bestäms utifrån nedanstående variabler:

- kön
- nyligen invandrad¹
- högsta utbildning för vårdnadshavare
- ekonomiskt bistånd
- boende med vårdnadshavare
- hushållsinkomst.

Variablerna kombineras med oddskvoter, det vill säga sannolikheten att eleven inte uppnår målen relativt en referensgrupp när allt annat är lika för övriga variabler i modellen. Oddskvoterna

¹ Det anges att nyanlända elevers behov kompenseras i en egen ersättning. För att inte skatta detta behov två gånger tas inte kriteriet med vid beräkningen men för att övriga variabler inte ska fånga denna effekt tas den med i modellen.

uppdateras vart femte år. Utifrån modellen uppskattas en samlad risk för de elever som finns på skolenheten. Risken uttrycks som ett indexvärde. Index 100 är genomsnittet för kommunen inom grundskolan. Skolenheter med index över 100 har elevgrupper med i snitt större utmaningar och är således berättigade ersättning.

Strukturersättningen för skolenheterna uppdateras varje budgetår utifrån elevsammansättningen på respektive skolenhet under september månad föregående år. Information om hur sammansättningen förändras, uttryckt som strukturindex kan ges i oktober. För att öka förutsägbarheten ges information till skolorna om hur strukturindex förändras om den årgång som lämnar skolenheten kommande år inte tas med i beräkningen.

Vidare anges att genom att skapa mindre undervisningsgrupper de första skolåren för elevgrupper med störst utmaningar ökar måluppfyllelsen för dessa elever, även långsiktigt. Den generella strukturersättningen kompletteras därför med tillägg för elever i förskoleklass till och med årskurs 2 där index är över 100. Den högsta ersättning per elev uppgår till 25 000 kronor, inklusive tillägg för förskoleklass till årskurs 2. Varje år fördelas alla medel avsatta för strukturersättningen. Om få skolenheter skulle nå upp till kraven ökar ersättningen till skolor som inte får maximal ersättning, motsvarande 25 000 kronor.

Landsbygdersättning

En skolenhet kan också få ersättning om den bedöms vara en liten eller större skola på landsbygden. Det anges att skolor utanför tätorten kan ha merkostnader som beror på:

- svårigheten att samordna sig med andra skolor
- merkostnad beroende på att tjänster i tätorten är mindre tillgängliga
- svårigheten att rekrytera behöriga lärare i olika ämnen
- små möjligheter att få elever från andra områden, men risk att förlora elever till andra skolor.

För att räknas som en skola på landsbygden ska följande kriterier uppfyllas:

- Skolan ska vara belägen utanför Uppsala och Storvreta tätort
- Skolan ska vara den enda skolan i orten

För att räknas som en liten skola på landsbygden tillkommer kriteriet:

- Skolan ska ha färre än 100 elever totalt, eller färre än 20 elever i genomsnitt per årskurs.

För större skolor på landsbygden beräknas ett påslag som är 50 procent av gällande ersättningsnivåer för de små skolorna.

Hyresreglering

Skolornas lokalförutsättningar och hyresnivåer varierar. Om varje enhet skulle bära sina egna lokalkostnader skulle vissa enheter få goda ekonomiska förutsättningar samtidigt som andra inte skulle kunna ge eleverna den i timplanen garanterade undervisningen. Grundskolan omfördelar därför hyreskostnaderna på ett sådant sätt att skolorna betalar lika hög hyra för elever oavsett lokalernas utformning och skick.

2.3.2 Bedömning

Har utbildningsnämnden en resursfördelningsmodell som säkerställer en tillräckligt väl fungerande ekonomistyrning inom grundskolan?

Bedömning: Ja. Vi bedömer att utbildningsnämnden har en resursfördelningsmodell som säkerställer en tillräckligt väl fungerande ekonomistyrning inom grundskolan. Vi bedömer därför frågan som uppfylld. Vi noterar att lokalkostnaden förväntas öka framöver. Vi anser att utbildningsnämnden bör bevaka effekterna av en ökande lokalkostnad eftersom detta kommer att

leda till ett ökat bidrag till fristående huvudmän. Trots att central kompensation för lokaler ges av kommunfullmäktige kan detta leda till en urholkning av medel tillgängliga för pedagogisk personal, allt annat lika.

2.4 Nyckeltal/mätetal

Revisionsfråga 3: Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i grundskoleverksamheten?

3.1 Hur har de valts ut och hur följs de upp?

3.2 Vad visar befintliga kvalitets- och effektivitetsjämförelser för Uppsala kommun på övergripande nivå som huvudman?

2.4.1 Iakttagelser

Enligt dokumentation som PwC tagit del av inom ramen för granskningen sammanställs en analys inför årsredovisningen där utvecklingen av ett antal nyckeltal följs. Dessa nyckeltal berör behöriga elever inom årskurs 6 och 9 uppdelat på kön. Utvecklingen bedöms i relation till utvecklingen i riket. I intervjuer framkommer att verksamheten har valt indikatorer som är relevanta utifrån statliga ansvaret men även medarbetaransvaret.

Enligt kvalitetsrapporten för grundskolan läsåret 21/22 följs nyckeltalen andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola årskurs 1–9, antal elever per lärare åk. 1-9, betyg i årskurs 6 samt 9, resultat på nationella prov, frånvaro årskurs 3, 6 och 9 samt nyckeltal för trygghet och studiero. Utvecklingen följs uppdelat på kön och i relation till utvecklingen i riket. Kvalitetsrapporten redovisas för nämnden en gång per läsår. Senaste redovisningen för nämnden tillsändes i november 2022.

Kvalitetsrapporten visar att andel elever med gymnasiebehörighet inom kommunala skolor har minskat sedan 2021. Det anges att Uppsalas kommunala skolor tidigare haft en gymnasiebehörighet som motsvarat riksgenomsnittet, men att trenden är sjunkande sedan 2020. Det anges vidare att trenden med vikande kunskapsresultaten i årskurs 6 är bruten och 2021 års resultat visar en uppgång med 1,4 procentenheter vad det gäller hur stor andel som når målen i alla ämnen.

Förvaltningen tar även årligen fram en resultatrapport där utvecklingen för ett antal nyckeltal inom både fristående och kommunala skolor följs. Resultatrapporten tas fram i februari månad. Delen i resultatrapporten som berör grundskolan utgår främst från kunskapsresultat i årskurs 9 och 6. Utveckling för samtliga skolor i Uppsala bedöms även uppdelat på kön och jämförs med utvecklingen i riket och i vissa fall liknande kommuner.

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) tar varje år fram ett effektivitetsindex för Sveriges kommuner. Effektivitetsindex visar en kommuns relativa effektivitet med hänsyn tagen till kommunens strukturella förutsättningar. Indexet är en sammanvägning av kvalitetsindex, som baseras på avvikelse från modellberäknat värde för meritvärde, andel elever som når målen i alla ämnen och behöriga till yrkesprogram, samt ett elevenkårsindex, och resursindex, som baseras på strukturjusterad kostnad per elev i kommunal grundskola F-9. Kvalitetsindex och resursindex är normaliserade så att alla kommunernas värden placeras på en skala från 0 till 100 där 0 är sämst och 100 är bäst. De kommuner vars index är bland till 25 procent bästa redovisas som gröna. Om kommunens värde är bland de lägsta 25 procent redovisas talen som röda och de index som är bland de 50 procent i mitten redovisas som gula.

Effektivitetsindex för Uppsalas kommunala grundskoleverksamhet visar att verksamheten bedrivs relativt effektivt. Det övergripande indexet har varierat sedan 2017, främst med anledning av ett varierande kvalitetsindex. Uppsala kommun har rankats bland 25 procent bästa kommunerna sedan 2017.

Tabell: 8

	2017	2018	2019	2020	2021
Effektivitetsindex kommunal grundskola F-9	67	75	66	81	78
Kvalitetsindex	54	56	50	66	61
Resursindex	76	78	78	81	81

Källa: www.kolada.se

2.4.2 Bedömning

Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i grundskoleverksamheten?

Bedömning: Ja. Vi bedömer att det finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i grundskoleverksamheten. Vi bedömer därför frågan som uppfylld. Vi noterar dock att kommunen huvudsakligen jämför sig mot riksgenomsnittet. Vi anser att det vore intressant att genomföra jämförelser mot fler grupper - exempelvis strukturellt liknande kommuner, kommungruppen och länet.

2.5 Utveckling inom fristående skolor

Vid intervju framhålls att kommunen strävar efter att ha ett hemkommunperspektiv inom grundskolan. Detta understöds av nämndens årshjul (bilaga 2) där det framgår att en övervägande del av utvecklingen inom kommunen rapporteras ur ett hemkommunperspektiv. Nämnden informeras även om resultatutvecklingen inom fristående grundskolor genom den årliga resultatrapporten som redovisar utveckling både i fristående och kommunal verksamhet. I rapporten framgår att det år 2021 fanns 60 kommunala grundskolor och 23 fristående grundskolor i Uppsala kommun. Vidare framhålls vid intervju att man har en öppen dialog med fristående som underlättas av deras frivilliga deltagande i grundskolans ledningsgrupp. Deltagande av representanter från två fristående grundskolor bekräftas av de minnesanteckningar från de senaste fyra ledningsgruppsmöten som PwC tagit del av i granskningen.

Nämnden hålls vidare informerad om utvecklingen gällande nyetableringar eller utökning av fristående grundskolor genom att nämnden varje år ges möjlighet att yttra sig till Skolinspektionen över friständes ansökan om godkännande som huvudman för grundskola. När Skolinspektionen fattat beslut i ärendet anmäls dessa till nämnden för kännedom.

3. Revisionell bedömning och rekommendationer

3.1 Revisionell bedömning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun har PwC genomfört en granskning av ekonomistyrning inom utbildningsnämnden. Syftet med granskningen har varit att bedöma huruvida utbildningsnämnden bedriver en effektiv grundskoleverksamhet. Fokus för

granskningen har legat på ekonomistyrningen. Inom ramen för granskningen har även formerna som utbildningsnämnden använder för att hålla sig informerad om utvecklingen inom fristående skolor kartlagts.

Den sammanfattande bedömningen, efter genomförd granskning, är att utbildningsnämnden bedriver en effektiv grundskoleverksamhet. Samtliga revisionsfrågor bedöms vara uppfyllda.

Nedan är en sammanställning av revisionsfrågorna samt varje frågas översiktliga bedömning.

Revisionsfråga	Bedömning	
<i>1. Genomför utbildningsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?</i>	Ja	
<i>2. Har utbildningsnämnden en resursfördelningsmodell som säkerställer en tillräckligt väl fungerande ekonomistyrning inom grundskolan?</i>	Ja	
<i>3. Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i grundskoleverksamheten?</i>	Ja	

3.2 Rekommendationer

Utifrån de iakttagelser och bedömningar vi har gjort i denna granskning lämnar vi följande rekommendationer till utbildningsnämnden:

- Bevaka behovet och effekterna av en ökande lokalkostnad särskilt med hänsyn till bidraget till fristående huvudmän. Trots att central kompensation för lokaler ges av kommunfullmäktige kan detta leda till en urholkning av medel tillgängliga för pedagogisk personal, allt annat lika.
- Överväg att inkludera fler jämförelsegrupper i analysen av nyckeltal exempelvis strukturellt liknande kommuner, kommungruppen och länet. Detta mot bakgrund av att kommunen huvudsakligen jämför sig mot riksgenomsnittet och vi anser att det vore intressant att genomföra jämförelser mot fler grupper.

2023-02-24

Lena Salomon
Uppdragsledare

Per Larson
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Uppsala kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Bilaga 1 - Förteckning över granskad dokumentation

i. Styrande dokument, rutiner och riktlinjer

1. Mål och Budget 2023 med plan för 2024-2025
2. Mål och Budget 2021 med plan för 2022-2023
3. Mål och Budget 2020 med plan för 2021-2022
4. Mål och Budget 2019 med plan för 2020-2021
5. Mål och Budget 2018 med plan för 2019-2020
6. Mål och Budget 2017 med plan för 2018-2019
7. Tjänsteskrivelse Strukturersättning för förskola, grundskola och gymnasieskola UBN-2015-3114

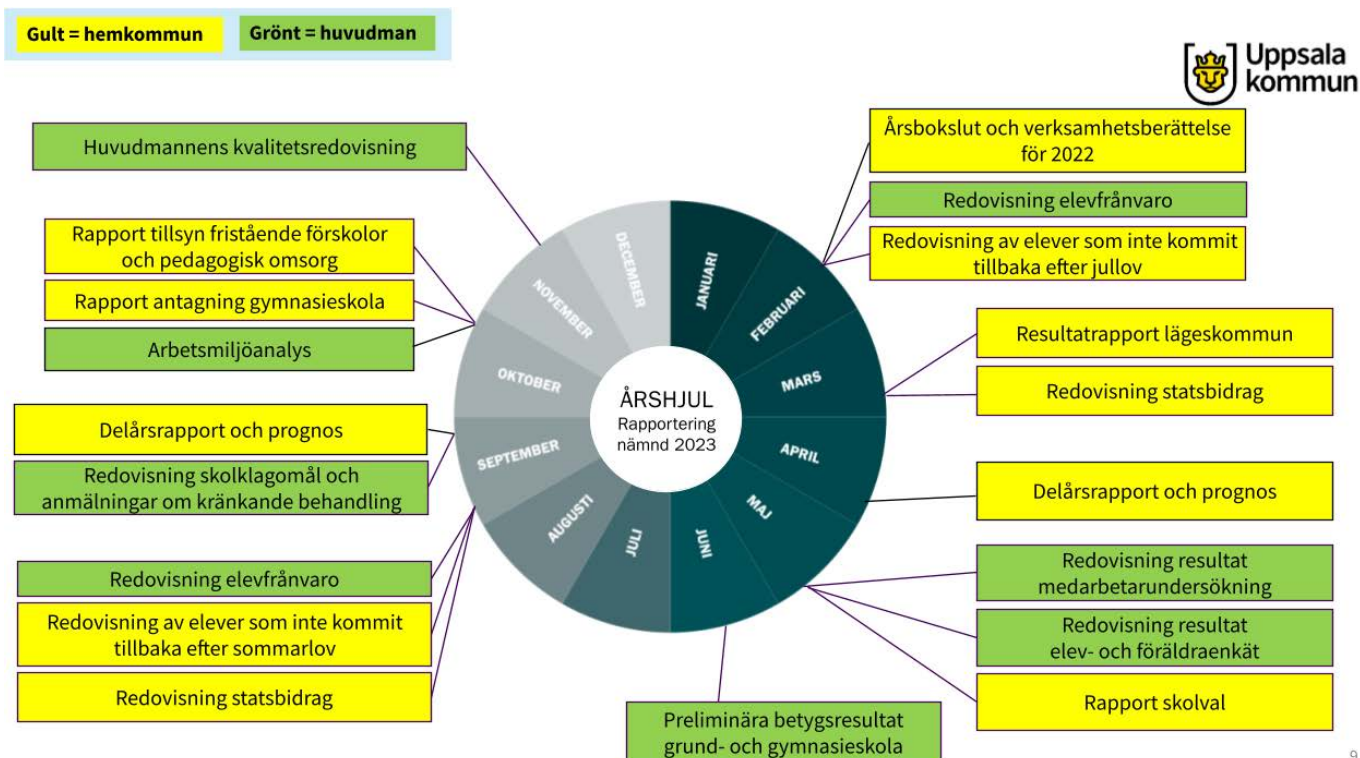
ii. Övrig dokumentation

8. Årsredovisning 2021
9. Årsredovisning 2020
10. Årsredovisning 2019
11. Årsredovisning 2018
12. Årsredovisning 2017
13. Hyresreglering grundskolan
14. Från kommunbidrag till grundbelopp
15. Utbildningsnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen 2022
16. Kvalitetsrapport Grundskola läsåret 2021/2022
17. Sammanfattande resultatrapport: Uppföljning av pedagogisk verksamhet, lägeskommun 2021
18. Presentation ledningsgruppsmöte 10/10 2022
19. Presentation ledningsgruppsmöte 9/12 2022
20. Presentation ledningsgruppsmöte 13/2 2023
21. Minnesanteckningar, ledningsmöte lägeskommun 10/10 2022
22. Minnesanteckningar, ledningsmöte lägeskommun 21/11 2022
23. Minnesanteckningar, ledningsmöte lägeskommun 19/12 2022
24. Minnesanteckningar, ledningsmöte lägeskommun 13/2 2023

25. Utbildningsnämndensprotokoll torsdagen den 2 juni 2022

26. Utbildningsnämndensprotokoll måndagen den 24 oktober 2022

Bilaga 2 - Ytterligare dokumentation

9

Datum: 2023-03-03
Diarienummer: KRN-2022-00031

KOMMUNREVISIONEN

Mottagare:
Socialnämnden
Arbetsmarknadsnämnden
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av effektivitet inom individ- och familjeomsorg

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska effektiviteten inom individ- och familjeomsorgen, med fokus på ekonomistyrning inom barn- och ungdomsvården, missbruksvården och ekonomiskt bistånd. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Efter genomförd granskning bedömer vi att socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden bedriver en effektiv individ- och familjeomsorg.

Socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden gör erforderliga analyser av de bakomliggande orsakerna till nettokostnadsavvikelsen inom individ- och familjeomsorgen och vilka mekanismer som driver kostnadsutvecklingen. Det noteras att kostnadsutvecklingen inom barn- och ungdomsvården och missbrukarvården är beroende av antalet insatser och kostnaden per insats. Konkreta handlingsplaner har införts för att komma till bukt med de senaste årens underskott. Relevanta nyckeltal analyseras för att styra och följa upp effektiviteten.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi därför socialnämnden att vidta följande åtgärder:

- Säkerställ medvetenhet kring kostnadskonsekvenser av politiska satsningar som påverkar volymutvecklingen, insatskostnaden, personalkostnaden och handläggningstiden.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och kommunstyrelsen senast 2023-06-30 till kommunrevisionen@ uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, [lena.salomon@ pwc.com](mailto:lensalomon@ pwc.com).

För kommunrevisionen

Lars-Olof Lindell, vice ordförande

Granskning av effektivitet inom individ- och familjeomsorg

Uppsala kommun

Mars 2023

Per Larson

Josefine Ekmehag

Lena Salomon, Certifierad kommunal revisor, kvalitetssäkrare

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun har PwC genomfört en granskning av ekonomistyrning inom socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden. Syftet med granskningen har varit att bedöma huruvida socialnämnden samt arbetsmarknadsnämnden bedriver en effektiv individ- och familjeomsorg. Fokus för granskningen har legat på ekonomistyrning inom barn- och ungdomsvården, missbruksvården och ekonomiskt bistånd.

Den sammanfattande bedömningen, efter genomförd granskning, är att socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden bedriver en effektiv individ- och familjeomsorg. Samtliga revisionsfrågor bedöms vara uppfyllda. Vi noterar dock att Uppsala kommun redovisar rankas lågt i effektivitetsmätningar enligt RKA.

Den revisionella bedömningen grundar sig på iakttagelser och bedömningar utifrån nedanstående revisionsfrågor. Bedömning för respektive revisionsfråga redovisas löpande i rapporten under respektive avsnitt.

Nedan redovisas bedömningen av respektive revisionsfråga översiktligt.

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Genomför socialnämnden samt arbetsmarknadsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?	Ja	
2. Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande barn- och ungdomsvården?	Ja	
3. Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande missbruksvården?	Ja	
4. Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande ekonomiskt bistånd?	Ja	
5. Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i ifo-verksamheten?	Ja	

Rekommendationer

Utifrån de iakttagelser och bedömningar vi har gjort i denna granskning lämnar vi följande rekommendationer till socialnämnden:

- Säkerställ medvetenhet kring kostnadskonsekvenser av politiska satsningar som påverkar volymutvecklingen, insatskostnaden, personalkostnaden och handläggningstiden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor	3
1.3 Avgränsning och metod	3
1.4 Nettokostnadsavvikelse	4
2. Granskningsresultat	5
2.1 Central ekonomistyrning	5
2.2 Analys av kostnadsutveckling	5
2.3 Barn- och ungdomsvården	9
2.4 Missbruksvården	10
2.5 Ekonomiskt bistånd	12
2.6 Nyckeltal/mätetal	13
3. Revisionell bedömning och rekommendationer	15
3.1 Revisionell bedömning	15
3.2 Rekommendationer	16
Bilaga 1 - Förteckning över granskad dokumentation	18

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Under 2022 genomförde PwC på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna en nulägesanalys av nettokostnaderna i Uppsala kommuns kärnverksamheter. I analysen gjordes en jämförelse av nettokostnaden för Uppsala kommuns kärnverksamheter med kommunens referenskostnad, vilket motsvarar kommunens förväntade kostnad utifrån kommunens befolkningsstruktur och genomsnittlig ambition samt effektivitet. Den resulterande nettokostnadsavvikelsen jämfördes med motsvarande avvikelse för kommuner med likartad struktur, Uppsala läns kommuner, kommungruppen och riksgenomsnittet. En verksamhet bedömdes i analysen bedrivs effektivt om nettokostnadsavvikelsen var nära noll.

Nulägesanalysen visade bland annat att Uppsala kommun år 2020 bedrev individ- och familjeomsorgen till en nettokostnad som var 14,0 procent högre än vad som förväntades, en ökning med 22,8 procentenheter sedan 2018. Avvikelsen var högre i Uppsala än i samtliga jämförelsegrupper. Sammantaget uppgick avvikelsen till 157,1 miljoner kronor.

I analysen framgick att de senaste årens nettokostnadsökning till stor del kunde förklaras av kostnadsökningar inom barn- och ungdomsvården. Det var framför allt kostnaderna för familjehemsvård samt HVB-hem som hade ökat kraftigt. Jämfört med liknande kommuner redovisade Uppsala en högre kostnad för både HVB-hem och familjehemsvård.

Uppsala kommun redovisade en lägre kostnad för missbruksvård för vuxna än jämförelsegrupperna. Analysen kunde dock urskönja en ökad kostnad under mätperioden.

Därutöver noterades att utbetalt ekonomiskt bistånd per hushåll hade ökat de sedan 2017 och att Uppsala kommun betalar mer i ekonomiskt bistånd per hushåll än jämförelsegrupperna. Andelen som uppburit långvarigt eller mycket långvarigt ekonomiskt bistånd var även förhållandevis hög i relation till jämförelsegrupperna.

Mot denna bakgrund bedömdes det intressant att analysera vilka bakomliggande orsaker som ligger till grund för avvikelserna samt hur socialnämnden samt arbetsmarknadsnämnden arbetar med att effektivisera verksamheten.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma huruvida socialnämnden samt arbetsmarknadsnämnden bedriver en effektiv individ- och familjeomsorg.

För att besvara syftet med granskningen har följande revisionsfrågor formulerats:

1. Genomför socialnämnden samt arbetsmarknadsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?
2. Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande barn- och ungdomsvården?
3. Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande missbruksvården?
4. Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande ekonomiskt bistånd?
5. Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i ifo-verksamheten?
 - 5.1. Hur har de valts ut och hur följs de upp?
 - 5.2. Vad visar befintliga kvalitets- och effektivitetsjämförelser för Uppsala kommun?

1.3 Avgränsning och metod

Granskningen har avgränsats till att omfatta barn- och ungdomsvården, missbruksvården och ekonomiskt bistånd. Granskningens inriktning har varit ekonomistyrning, men även kopplingen till

kvalitativa faktorer har beaktats. Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevanta nyckeltal och verksamhetsdata inom valda verksamheter.

Inom ramen för granskningen har följande funktioner intervjuats:

- Ekonomidirektör/biträdande stadsdirektör
- Ekonomichef social-/arbetsmarknads och överförmyndarförvaltningen
- Förvaltningsdirektör Socialförvaltningen
- Avdelningschef avdelning barn och ungdom myndighet
- Avdelningschef avdelning vuxen
- Förvaltningsdirektör Arbetsmarknadsförvaltningen
- Stabschef Arbetsmarknadsförvaltningen

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av de intervjuade.

1.4 Nettokostnadsavvikelse

Sedan 1997 jämförs kommunernas faktiska kostnader för kärnverksamheterna med motsvarande standardkostnad. Beräkningen görs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och publiceras på www.kolada.se. Att rakt av jämföra en kommuns kostnader med en annans utan att ta hänsyn till varje kommuns strukturella förutsättningar ger en begränsad indikation på om en kommun är "dyr" eller inte. Ett bättre mått är att jämföra kommunens faktiska nettokostnader i olika verksamheter med den kostnaden som kommunen förväntas ha om hänsyn tas till strukturella faktorer som kommunen inte kan påverka. Denna kostnad benämns som referenskostnad och bygger på kostnadsutjämnningen. Referenskostnaden indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämnningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.

Skillnaden mellan kommunens nettokostnad och referenskostnad benämns som kommunens nettokostnadsavvikelse. Eventuella skillnader mellan nettokostnaden och referenskostnaden kan förklaras av den relativa ambitions- och/eller effektivitetsnivån i verksamheten. Bedriver kommunen verksamheten mer (mindre) kostnadseffektivt än genomsnittet (men till samma standard) visar det sig i en nettokostnad som är lägre (högre) än referenskostnaden. Kommunen kan vidare göra en annan prioritering i budgettilldelningen än genomsnittet. Det kan handla om att medvetet hålla en högre ambitionsnivå i alla verksamheter (och finansiera detta med högre skatt än genomsnittet) eller att medvetet tilldela en viss verksamhet mer resurser på bekostnad av andra verksamheter. Denna prioritering kommer att visa sig som en positiv nettokostnadsavvikelse för den prioriterade verksamheten. Skillnad i tilldelning av resurser kan också spegla en intern resursfördelningsmodell med svaga kopplingar till den demografiska situationen och de strukturella behoven. Kostnadsutjämnningssystemet (och referenskostnaden) anpassar sig tämligen direkt till hur situationen ser ut i kommunen. Om resursfördelningen inte följer den demografiska utvecklingen kan det resultera i en nettokostnadsavvikelse (uppåt eller nedåt). Slutligen kan kommunens kostnad påverkas av strukturella förutsättningar som inte systemet fångar.

Referenskostnaden bygger från och med 2019 på nettokostnaden för individ- och familjeomsorg i riket, andel lågutbildade 20-40-åringar födda i Sverige, tätortsbefolkningen, andel boende i flerfamiljshus byggda 1965-75, andel barn och unga 0-19 år i hushåll med låg inkomststandard då ekonomiskt bistånd exkluderas, ohälsotal, korrigerad för gränspendling till Danmark och Norge samt löner för kommunalt anställda. Uppgifter för låg inkomststandard bygger på föregående års utfall. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Till och med 2018 beräknades

nettokostnadsavvikelse enligt den tidigare standardkostnadsmodellen för IFO. Detta påverkar jämförbarheten med tidigare år från 2019.¹

2. Granskningsresultat

I följande avsnitt redovisas de iakttagelser och bedömningar som vi har gjort kopplat till respektive revisionsfråga. Granskningens syfte har varit att bedöma effektiviteten inom socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden med särskilt fokus på ekonomistyrningen. Nämndernas ekonomiska förutsättningar påverkas av den centrala ekonomistyrningen. Avsnittet inleds därför med en beskrivning av Kommunfullmäktiges ekonomistyrning av nämnderna.

2.1 Central ekonomistyrning

Nämndernas ekonomiska ramar fastställs varje år i kommunens *Mål och Budget*. Utgångspunkten för resurstilldelningen är nämndens "basbudget" från föregående budgetår. Eventuella tidsbegränsade satsningarna som avsåg föregående år räknats bort. Samtliga nämnder får en enhetlig prisuppräknings enligt SKR:s i augusti prognostiserade prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Prisuppräkningsen uppgår till 5,8 procent för 2023.

Basbudgeten för nämnder med pedagogisk verksamhet och äldreomsorg räknas upp med enligt senaste befolkningsprognosen. Övriga verksamheter får ingen volymkompensation per automatik men har möjlighet att under budgetprocessen inkomma med äskanden angående ytterligare resurstilldelning.

Ytterligare medel tilldelas baserat på nämndernas behovsanalys som belyser eventuella volymförändringar, lagkrav och regeländringar med ekonomiska konsekvenser, kvalitets-/ambitionsökningar och övriga politiska satsningar. Vilka nämnder som tilldelas medel avgörs via politiska prioriteringar. De politiska satsningarna som utgör kvalitets- eller ambitionsökningar kan vara av permanent eller tidsbegränsad karaktär.

Vid ianspråktagande av nya lokaler/anläggningar kompenseras verksamheterna för drifts- och kapitaltjänstkostnader. Detta tillämpas dock inte inom pedagogisk verksamhet och äldreomsorgen eftersom dessa verksamheter får volymkompensation där lokalkostnaden ingår. Vid nybyggnation får ansvarig nämnd kompensation motsvarande den faktiska kostnaden för lokalen.

Eftersom nämndernas kommunbidrag baseras på nämndernas basbudget finns viss kontinuitet i de ekonomiska förutsättningarna.

2.2 Analys av kostnadsutveckling

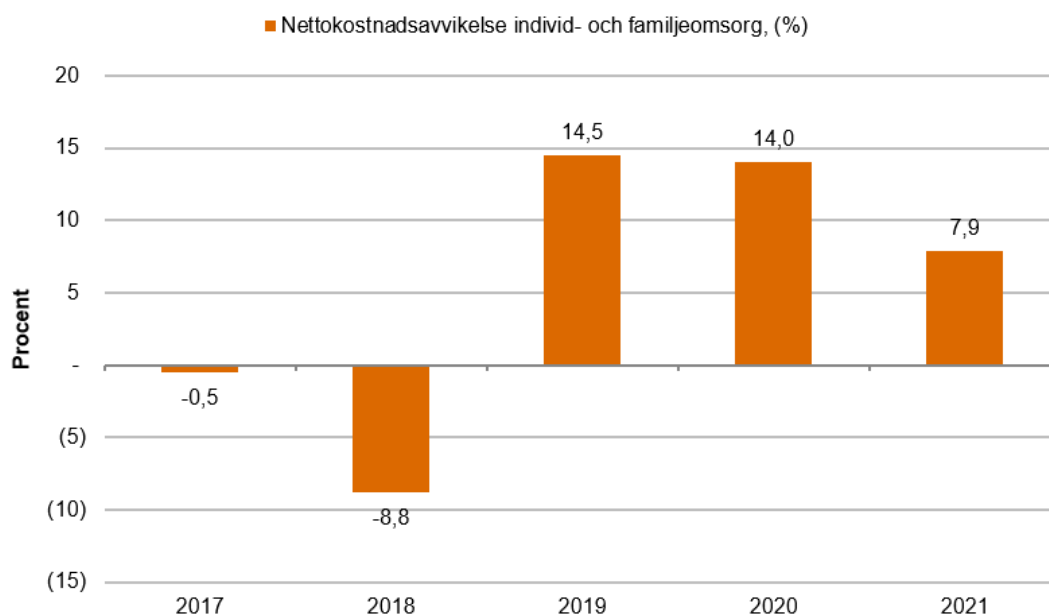
Revisionsfråga 1: Genomför socialnämnden samt arbetsmarknadsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?

2.2.1 Iakttagelser

I analysen av kommunens nettokostnadsavvikelse under 2020 noterades att Uppsala kommun bedrev individ- och familjeomsorgen till en kostnad som översteg förväntad nivå med 14,0 procent. Nettokostnadsavvikelsen har minskat under 2021 till 7,9 procent över förväntad kostnad. Detta motsvarar 93 miljoner kronor.

¹ SKR

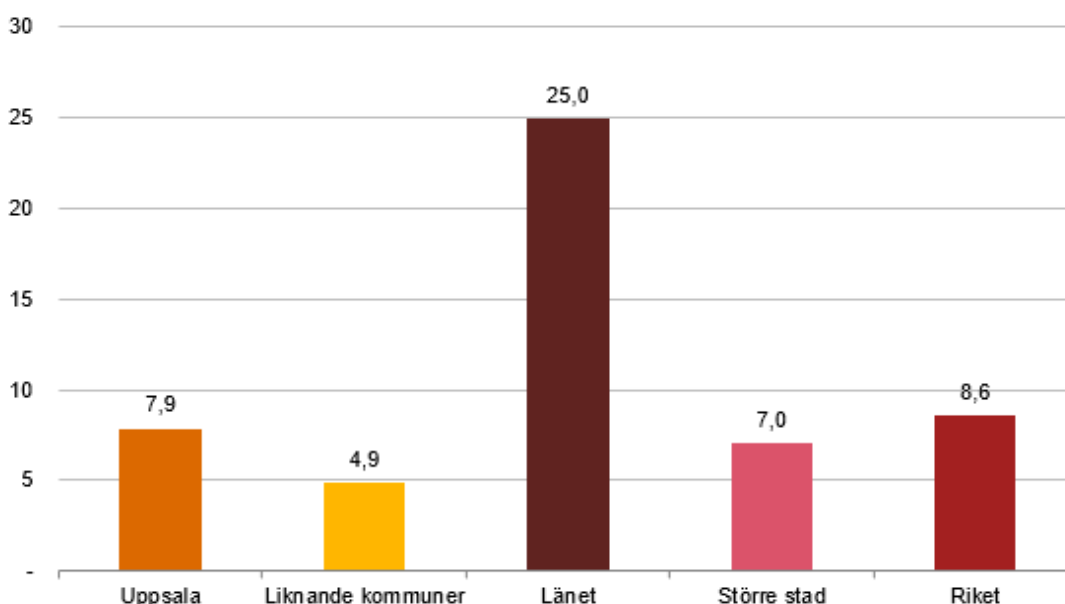
Tabell: 1

Källa: www.kolada.se

I jämförelse med relevanta jämförelsegrupper redovisar Uppsala kommun en nettokostnadsavvikelse, som i likhet med 2020, överstiger nettokostnadsavvikelsen i liknande kommuner och kommungruppen. Länet redovisar en högre avvikelse, vilket till stor del förklaras av Heby och Tierp som redovisar avvikelser över 50 procent. Differensen till jämförelsegrupperna har minskat under 2021.

Tabell: 2

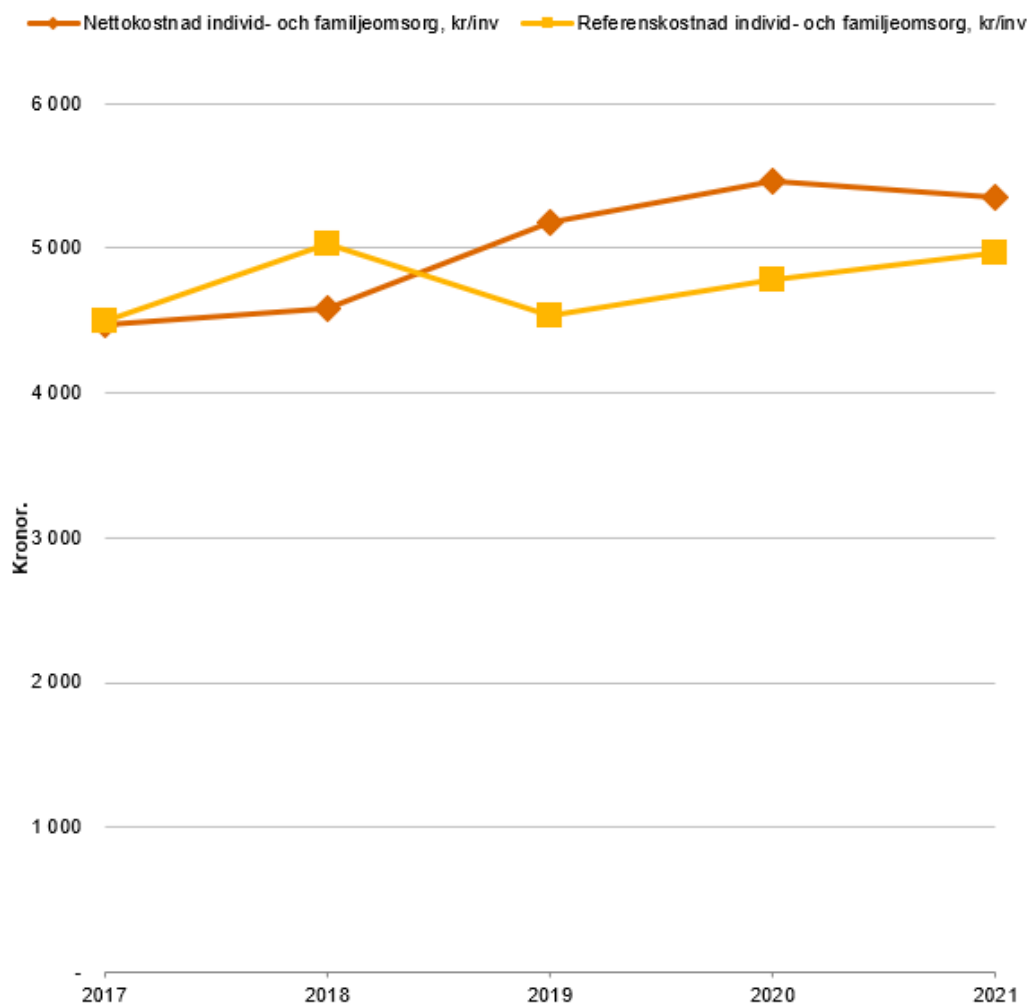

Källa: www.kolada.se

Nettokostnadsavvikelsen representerar skillnaden mellan nettokostnaden och referenskostnaden. En förändrad nettokostnadsavvikelse kan därför förklaras av en förändrad nettokostnad, en förändrad referenskostnad eller en kombination av båda. Utifrån grafen nedan

kan det utläsas att den minskade nettokostnadsavvikelsen sedan 2019 förklaras av att referenskostnaden ökat i högre utsträckning än nettokostnaden. Nettokostnaden minskande även under 2021. Modellen för referenskostnaden gjordes om år 2019, vilket ledde till en väsentligt lägre referenskostnad i Uppsala än tidigare.

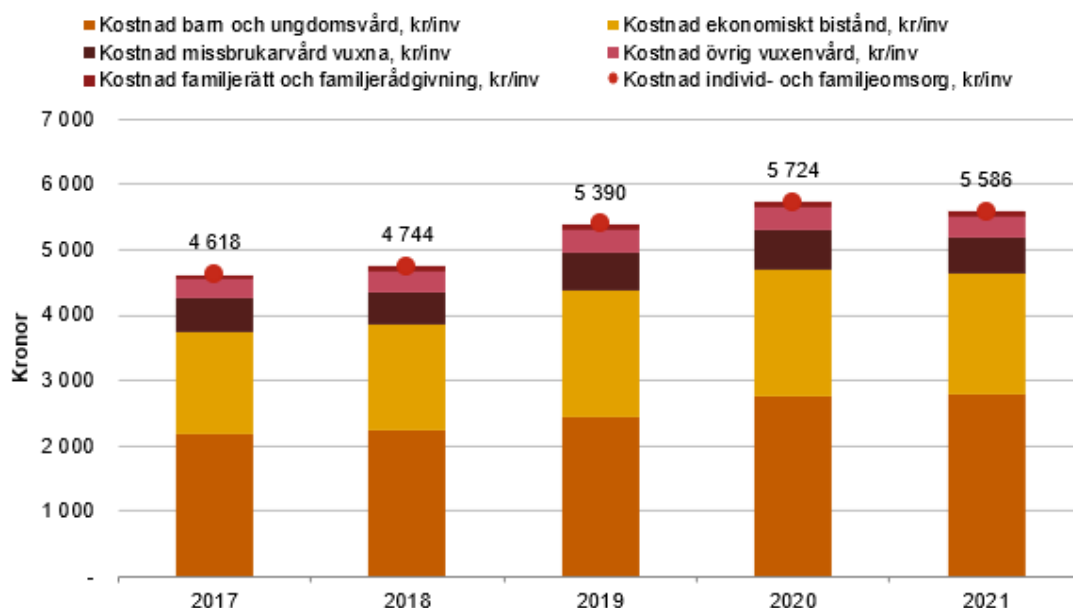
Tabell: 3

Källa: www.kolada.se

Vid analys av kostnadsutvecklingen inom individ- och familjeomsorgen noteras att den ökade kostnadsutvecklingen har brutits under 2021. Detta är primärt hänförligt till en kostnadsminskning inom missbruksvården och ekonomiskt bistånd medan kostnaden för barn- och ungdomsvården fortsatt öka.

Tabell: 4

Källa: www.kolada.se

Kommunbidraget till socialnämnden riktat till barn- och ungdomsvården och missbruksvården har ökat sedan 2017, vilket har möjliggjort en ökad kostnadsutveckling. Det ökade kommunbidraget kan hänföras till politiska satsningar, prisuppräknningar, lag- och regeländringar samt volymtillskott. Trots det ökade kommunbidraget har socialnämnden gått med underskott sedan 2017.

Vid intervju framkommer att verksamheterna följer utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen. Det påpekas dock att nettokostnadsavvikelsen styrs av förändringar i referenskostnaden, och eventuella revideringar av denna. Detta är särskilt relevant med hänsyn till nettokostnadsavvikelsen inom individ- och familjeomsorgen där beräkningen av referenskostnaden gjordes om 2019 och kan vara en förklarande anledning till övergången från en negativ nettokostnadsavvikelse 2018 till en negativ avvikelse 2019.

Från årsredovisningarna för 2017-2020 kan utläsas att anledningen till att barn- och ungdomsvården samt missbruksvården gått med underskott är en hög kostnadsutveckling, hänförlig till ett högre inflöde och dyrare insatskostnader. Denna bild bekräftas även vid intervjuer med verksamhetsansvariga inom socialnämnden. Analysen av kostnadsutvecklingen har även lett till framtagandet av en ekonomisk handlingsplan, utvecklad av avdelningscheferna för verksamheterna med underskott, för komma till bukt med kostnadsdrivande faktorer inom nämnden.

Även kommunbidraget till arbetsmarknadsnämnden riktat till ekonomiskt bistånd har ökat sedan 2017, förutom 2021 då kommunbidraget minskade. Under 2017-2019 gick ekonomiskt bistånd med underskott vilket, enligt årsredovisningen förklarades av volymökningar och högre kostnader per hushåll. Volymökningen förklaras bland annat vara hänförlig till det ökade antalet nyanlända. År 2019 beskrivs volymen som stabiliserad och det negativa resultatet förklaras vara hänförligt till

en ökande andel större hushåll som leder till högre utbetalningar. Under 2020 beskrivs att antalet hushåll som uppstår ekonomiskt bistånd samt utbetalningarna per hushåll har minskat. Kostnaden för ekonomiskt bistånd minskade även under 2021. Kostnadsminskningen 2020-2021 uppges bero på både interna och externa faktorer. Internt har den ökade satsningen på arbetsmarknadsåtgärder har minskat kostnaderna. Åren 2016 till 2018 upplevde Uppsala en ökning, både i andel biståndsmottagare av befolkningen samt i kostnader för utbetalt ekonomiskt bistånd. Utvecklingen föranledde nämnden att ge förvaltningen uppdraget att återkomma med en plan för att bryta utvecklingen. Arbetsmarknadsnämnden beslutade 2019 om en 26-punktsplan för mandatperioden där det framgår att andelen av Uppsalas invånare som har ekonomiskt bistånd ska minska till max 4,0 procent. I uppföljningen av 26-punktsplanen år 2021 framgår att andelen med ekonomiskt bistånd uppgår till 4,3 procent.

2.2.2 Bedömning

Genomför socialnämnden samt arbetsmarknadsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?

Bedömning: Ja. Vi bedömer att det görs erforderliga analyser av de bakomliggande orsakerna till nettokostnadsavvikelsen inom individ- och familjeomsorgen och vilka mekanismer som driver kostnadsutvecklingen. Vi noterar att både socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden har bedrivit sina verksamheter med underskott de senaste åren, men att det har upprättats konkreta handlingsplaner - exempelvis 26-punktsplanen i arbetsmarknadsnämnden och ekonomisk handlingsplan i socialnämnden.

2.3 Barn- och ungdomsvården

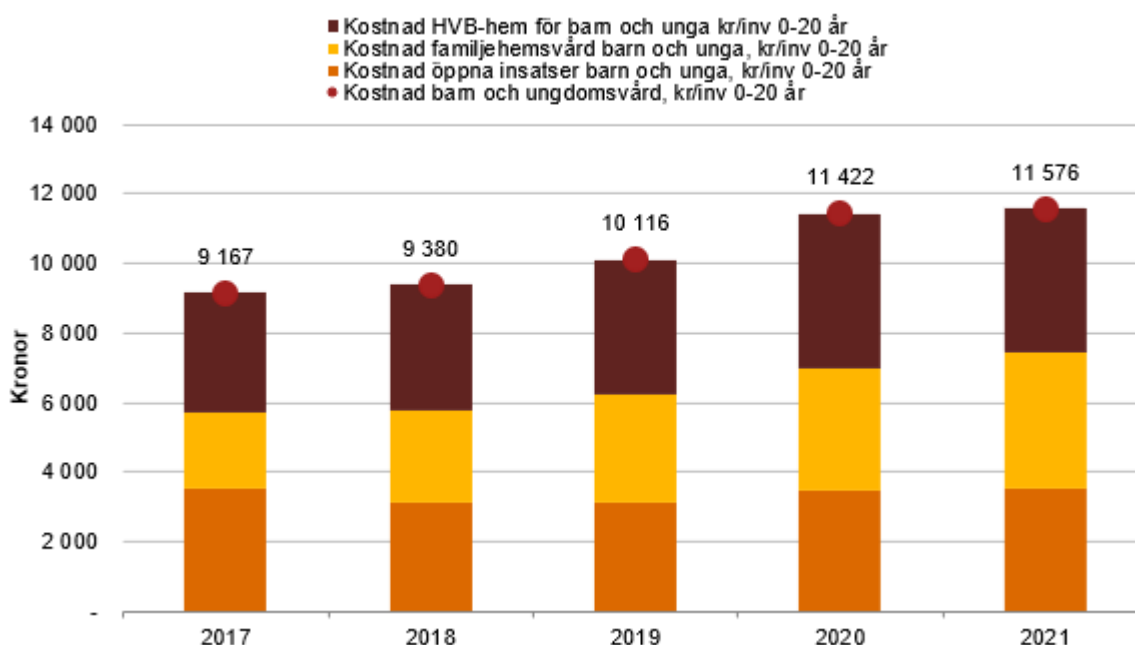
Revisionsfråga 2: Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande barn- och ungdomsvården?

2.3.1 Iakttagelser

De ekonomiska ramarna för barn- och ungdomsvården utgörs av kommunbidraget, som bestäms i *Mål och Budget*, samt av externa intäkter. Budgeten för verksamheterna tas fram genom ett "nerifrån och upp"-förfarande där enhetschefer tillsammans med ekonomer föreslår en fördelning för respektive verksamhet baserat på verksamhetsnära information såsom förväntade volymer och kostnad per insats. Verksamheternas budget beslutas formellt av nämnden.

Utifrån verksamheternas budget och de mål som satts i den ekonomiska handlingsplanen görs månatligen utvärderingar kring hur kostnadsutvecklingen förhåller sig till budget och kostnadsutvecklingen tidigare år. Exempelvis följs utvecklingen av antal dygn i extern HVB (exkl. SiS) som enligt budget ska understiga 1 500 dygn per månad 2022. Analysen redovisas för förvaltningschefen för Socialförvaltningen och ett urval av nyckeltal redovisas för nämnden.

Tabell: 5

Källa: www.kolada.se

De senaste årens kostnadsökningar inom barn- och ungdomsvården beskrivs vara hänförlig till en markant ökning av orosanmälningar. Verksamheterna förklarar sambandet mellan de olika delposterna inom barn- och ungdomsvården som en vårdkedja, där en ökning av HVB-placeringar efterföljande år kommer leda till ett större behov av familjehemsvård och därefter öppna insatser. Detta synsätt beaktas i budgetarbetet och kan utläsas i kostnadsfördelningen mellan de olika delposterna. Kostnadsökningen beskrivs även vara hänförlig till politiska trygghetsåtgärder som varit framgångsrika och som följt lett till en stor tillströmning av ärenden och insatser. Volymökningen har lett till en bemanningsproblematik och åtföljande dyra kostnader för inhyrd personal. I de månatliga uppföljningarna av verksamhetsstatistiken redovisas denna utveckling och om nödvändigt sker omfördelning mellan de olika delposterna.

2.3.2 Bedömning

Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande barn- och ungdomsvården?

Bedömning: Ja. Vi bedömer att ekonomistyrningen inom barn- och ungdomsvården är tillräckligt fungerande. Vi bedömer därför frågan som uppfylld. Vi noterar att kostnadsutvecklingen inom barn- och ungdomsvården är beroende av antalet insatser och kostnaden per insats. Vi anser att det bör finnas en medvetenhet kring effekten av politiska åtgärder som påverkar volymutvecklingen, insatskostnaden, personalkostnaden och handläggningstiden.

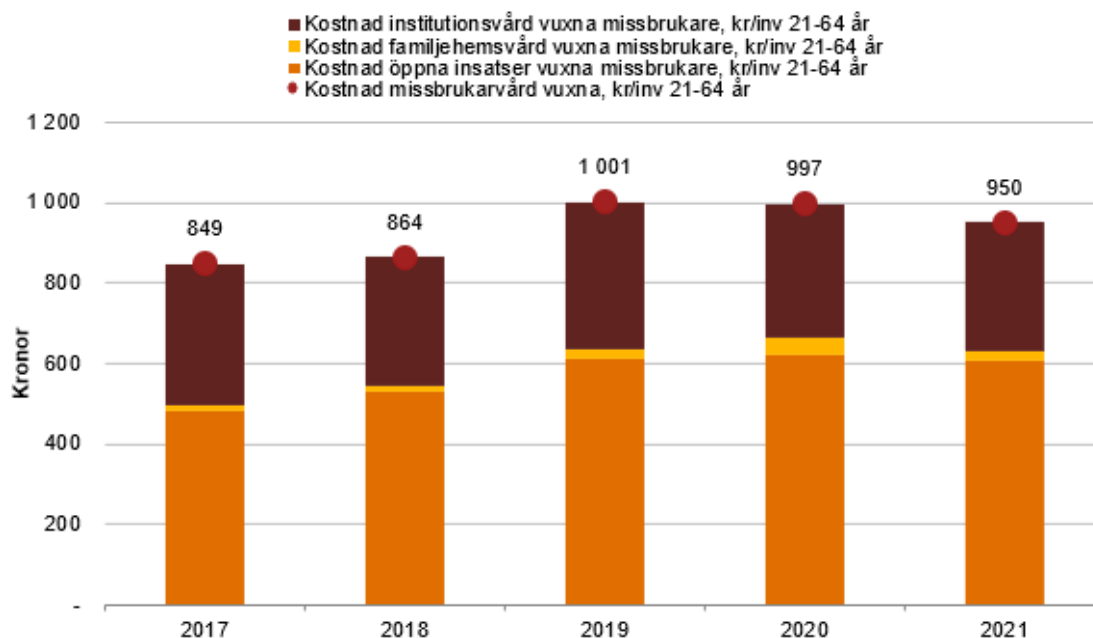
2.4 Missbruksvården

Revisionsfråga 3: Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande missbruksvården?

2.4.1 Iakttagelser

De ekonomiska ramarna för missbruksvården utgörs, likhet med barn- och ungdomsvården, av kommunbidraget samt av externa intäkter. Även inom missbruksvården utformas budgeten för verksamheterna baserat på ett "nerifrån och upp"-förfarande. Utifrån verksamheternas budget och de mål som satts den ekonomiska handlingsplanen redovisas kostnadsutvecklingen månatligen för förvaltningschefen för Socialförvaltningen och även för nämnden i valda delar.

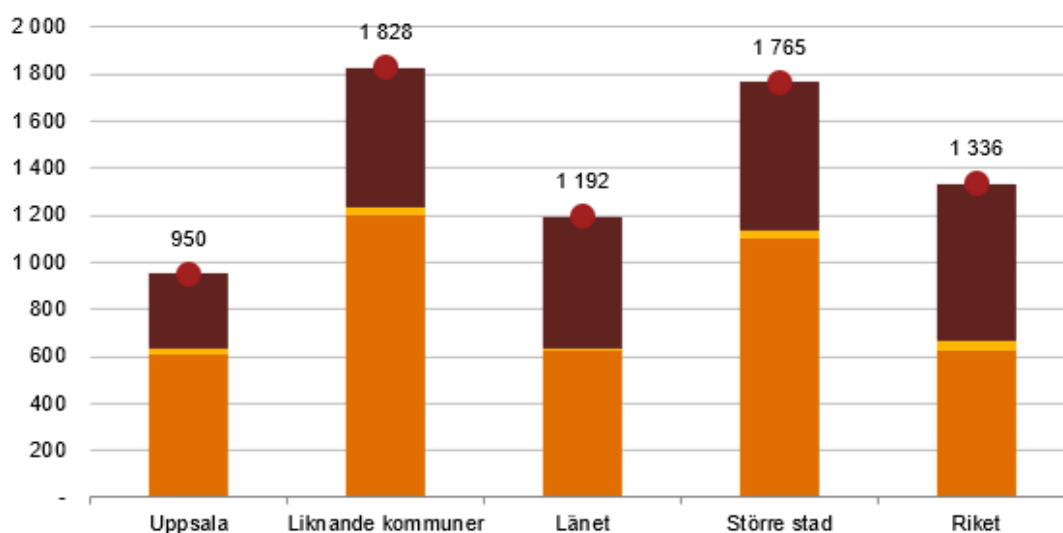
Tabell: 6

Källa: www.kolada.se

Inom missbruksvården är kostnaden jämförelsevis låg i Uppsala kommun.

Tabell: 7

Källa: www.kolada.se

Kostnadsökningen över perioden beskrivs vara hänförlig till volymökningar inom missbrukarvården. Utöver handlingsplanen för att stävja de kostnadsdrivande faktorerna beskrivs att det införts en rutin där förlängningsärenden i beroendeenheter måste stämmas av med

avdelningschef om beslutet överstiger tre månader. En annan kostnadsdrivande faktor är politiska satsningar. I Mål och Budget 2022 presenteras en satsning benämnd som "bostad först". För finansiering av genomförandet av uppdrag kopplade till "bostad först" tillförs socialnämnden 2,5 miljoner kronor 2023-2024. Enligt intervjuuppgifter innebär detta en delfinansiering av uppdraget.

2.4.2 Bedömning

Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande missbruksvården?

Bedömning: Ja. Vi bedömer att ekonomistyrningen inom missbruksvården är tillräckligt fungerande. Vi bedömer därför frågan som uppfylld. Vi noterar att kostnaden har minskat de senaste åren genom bland annat nämndens handlingsplan samt en ny rutin för förlängningsärenden vid beroendeenheter. Vi noterar att uppdraget "bostad först" delvis finansieras av tilldelade medel 2023-2024. Resterande medel för finansiering av insatser får prioriteras utifrån tillgängliga medel. Vi anser att det även inom missbruksvården bör finnas en medvetenhet kring effekten av politiska satsningar som påverkar volymutvecklingen, insatskostnaden, personalkostnaden och handläggningstiden.

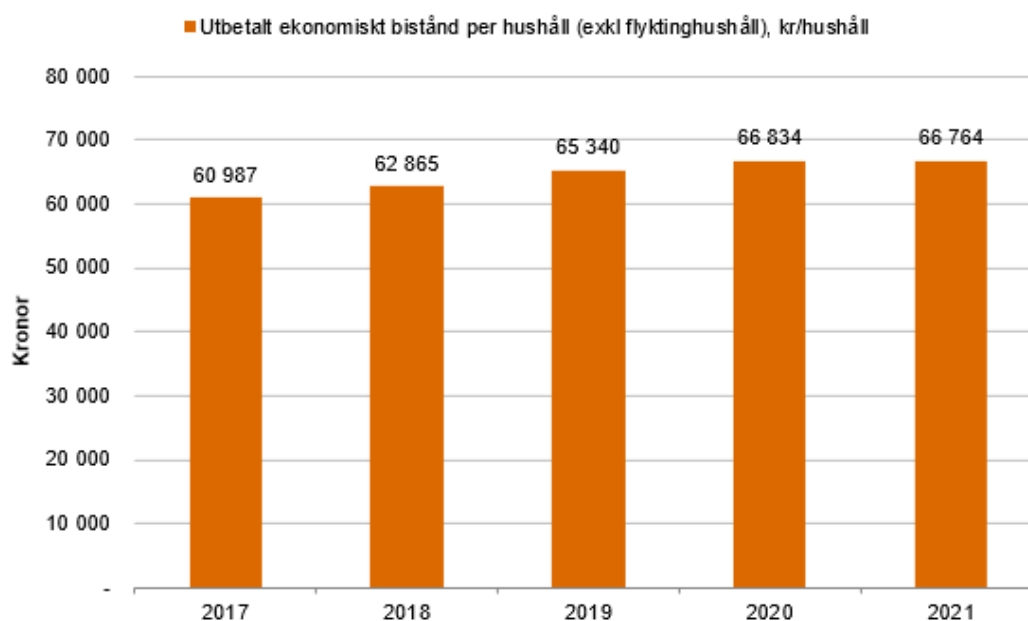
2.5 Ekonomiskt bistånd

Revisionsfråga 4: Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande ekonomiskt bistånd?

2.5.1 Iakttagelser

De ekonomiska ramarna för ekonomiskt bistånd utgörs av kommunbidraget, som bestäms i *Mål och Budget*, samt av externa intäkter. De budgeterade medel avsatta för ekonomiskt bistånd periodiseras och redovisas månatligen för nämnden tillsammans med arbetsmarknadsredovisning. Nämnden får även en rapportering av 26-punktsplanen vid delårs- och årsbokslutet.

Tabell: 8

Källa: www.kolada.se

För att minska kostnaden för ekonomiskt bistånd har man infört ett helhetstänk kring arbetet, där varje person som har ekonomiskt bistånd och är arbetslös ska vara knuten till en handlingsplan som innefattar arbetsmarknadsåtgärder och vuxenutbildning. För att ta höjd för eventuella fördyringar av ekonomiskt bistånd under året har en buffert av arbetsmarknadspengar avsatts. Om ekonomiskt bistånd följer budget kan dessa medel omprioriteras under året.

2.5.2 Bedömning

Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande ekonomiskt bistånd?

Bedömning: Ja. Vi bedömer att ekonomistyrningen gällande ekonomiskt bistånd som tillräckligt fungerande. Vi bedömer därför frågan som uppfylld. Vi noterar att kostnaden per hushåll har minskat mellan 2020 och 2021. Kostnaden för ekonomiskt bistånd är beroende av flertalet faktorer, och nämnden får regelbundet information om relevanta faktorer som påverkar kostnaden för ekonomisk bistånd.

2.6 Nyckeltal/mätetal

Revisionsfråga 5: Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i ifo-verksamheten?

5.1. Hur har de valts ut och hur följs de upp?

5.2. Vad visar befintliga kvalitets- och effektivitetsjämförelser för Uppsala kommun?

2.6.1 Iakttagelser

Inom ekonomiskt bistånd följs nyckeltal som bedöms relevanta för att nå målet för verksamheten, d.v.s. att andelen av Uppsalas invånare som mottagit ekonomiskt bistånd ska minska till max 4 procent. I detta arbete följs antal större barnfamiljer med ekonomiskt bistånd samt utbetalt bistånd.

Rådet för främjande av kommunala (RKA) analyser tar varje år fram ett effektivitetsindex för Sveriges kommuner. Effektivitetsindex visar en kommuns relativa effektivitet med hänsyn tagen till kommunens strukturella förutsättningar. Indexet är en sammanvägning av kvalitetsindex, som baseras på andel ej återaktualiserade ett år efter avslutat försörjningsstöd och andel med långvarigt ekonomiskt bistånd, och resursindex, som baseras på strukturjusterad kostnad för ekonomiskt bistånd. Kvalitetsindex och resursindex är normaliserade så att alla kommunernas värden placeras på en skala från 0 till 100 där 0 är lägst och 100 är högst. För att inte extremvärden ska få för stort genomslag sätts värdet till 0 för kommuner med värden under percentil 2,5, och 100 för kommuner med värden över percentil 97,5. De kommuner vars index är bland till 25 procent högsta redovisas som gröna. Om kommunens värde är bland de lägsta 25 procent redovisas talen som röda och de index som är bland de 50 procent i mitten redovisas som gula.

Effektivitetsindex för ekonomiskt bistånd visar att verksamheten bedrivs relativt ineffektivt. Uppsala kommun har rankats bland 25 procent lägsta kommunerna sedan 2017.

Tabell: 9

	2017	2018	2019	2020	2021
Effektivitetsindex ekonomiskt bistånd	0	0	0	0	8
Kvalitetsindex	0	0	0	10	13
Resursindex	28	34	22	23	35

Källa: www.kolada.se

Inom ramen för barn- och ungdomsvården framgår att nyckeltal valts utifrån vad som är relevant ur ett verksamhetsperspektiv. I de månatliga uppföljningarna visas nyckeltal relevanta för den ekonomiska handlingsplanen, bl.a. antal HVB-dygn. Särskilt fokus läggs i uppföljningen på återkommande ärenden.

Inom missbruksvården redovisas nyckeltal relevanta för den ekonomiska handlingsplanen månatligen. De nyckeltal som följs är bl.a. antal vårddygn och insatskostnader.

Inom socialnämnden följs utvecklingen av nettokostnaden inom individ- och familjeomsorgen jämfört med riket och kommuner inom resultatnätverket R9 (Gävle, Södertälje, Norrköping, Örebro, Linköping, Västerås, Jönköping och Eskilstuna).

Motsvarande effektivitetsindex som inom ekonomiskt bistånd finns inte inom barn- och ungdomsvården eller missbruksvården. Nyckeltalen utredningstid samt brukarbedömning inom barn- och ungdomsvården visar att Uppsala rankas bland de 25 procent av kommuner med längst utredningstid samt runt medianen gällande i brukarbedömningen.

Tabell: 10

	2018	2019	2020	2021
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde	104	110	113	131
Brukarbedömning barn- och ungdomsvård IFO - helhetssyn, andel (%)	59	83	89	76

Källa: www.kolada.se

Värdet för brukarbedömning är framtaget genom att antal personer 13 år eller äldre med kontakt med sociala barn- och ungdomsvården som har svarat Mycket nöjd eller Ganska nöjd på frågan "Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med det stöd du får från socialtjänsten i kommunen?" divideras med samtliga personer 13 år eller äldre med kontakt med sociala barn- och ungdomsvården som har besvarat frågan.

Inom missbruksvården rankas Uppsala bland de 25 procent kommuner med längst utredningstid samt bland de 25 procent lägsta i brukarbedömningen.

Tabell: 11

	2018	2019	2020	2021
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning för vuxna med missbruksproblem 21+, medelvärde	99	83	99	95
Brukarbedömning missbruksvård IFO - helhetssyn, andel (%)	96	82	74	75

Källa: www.kolada.se

2.6.2 Bedömning

Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i ifo-verksamheten?

Bedömning: Ja. Vi bedömer att det finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i IFO-verksamheten. Vi bedömer därför frågan som uppfylld. Vi noterar att Uppsala kommun rankas lågt i RKA:s effektivitetsmätningar. Som vi tidigare konstaterat har kostnaden minskat inom samtliga verksamhetsområden och nämnderna har vidtagit åtgärdsplaner för att följa kostnadsutvecklingen. Vi anser dock att det är viktigt att kostnadsminskning inte sker på bekostnad av kvaliteten inom verksamheterna.

3. Revisionell bedömning och rekommendationer

3.1 Revisionell bedömning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun har PwC genomfört en granskning av ekonomistyrning inom socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden. Syftet med granskningen har varit att bedöma huruvida socialnämnden samt arbetsmarknadsnämnden bedriver en effektiv individ- och familjeomsorg. Fokus för granskningen har legat på ekonomistyrning inom barn- och ungdomsvården, missbruksvården och ekonomiskt bistånd.

Den sammanfattande bedömningen, efter genomförd granskning, är att socialnämnden och Arbetsmarknadsnämnden bedriver en effektiv individ- och familjeomsorg. Fem av fem revisionsfrågor bedöms vara uppfyllda. Vi noterar dock att Uppsala kommun redovisar rankas lågt i effektivitetsmätningar enligt RKA.

Nedan är en sammanställning av revisionsfrågorna samt varje frågas översiktliga bedömning.

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Genomför socialnämnden samt arbetsmarknadsnämnden erforderliga analyser av nettokostnadsavvikelsen och bakomliggande orsaker som driver kostnadsutvecklingen?	Ja	
2. Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande barn- och ungdomsvården?	Ja	
3. Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande missbruksvården?	Ja	
4. Är ekonomistyrningen tillräckligt väl fungerande gällande ekonomiskt bistånd?	Ja	
5. Finns relevanta nyckeltal/mätetal för att styra och följa upp effektiviteten i ifo-verksamheten?	Ja	

3.2 Rekommendationer

Utifrån de iakttagelser och bedömningar vi har gjort i denna granskning lämnar vi följande rekommendationer till socialnämnden:

- Säkerställ medvetenhet kring kostnadskonsekvenser av politiska satsningar som påverkar volymutvecklingen, insatskostnaden, personalkostnaden och handläggningstiden.

2023-02-24

Lena Salomon
Uppdragsledare

Per Larson
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Uppsala kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Bilaga 1 - Förteckning över granskad dokumentation

i. Styrande dokument, rutiner och riktlinjer

1. Mål och Budget 2023 med plan för 2024-2025
2. Mål och Budget 2021 med plan för 2022-2023
3. Mål och Budget 2020 med plan för 2021-2022
4. Mål och Budget 2019 med plan för 2020-2021
5. Mål och Budget 2018 med plan för 2019-2020
6. Mål och Budget 2017 med plan för 2018-2019

ii. Övrig dokumentation

1. Årsredovisning 2021
2. Årsredovisning 2020
3. Årsredovisning 2019
4. Årsredovisning 2018
5. Årsredovisning 2017
6. Delårsbokslut per augusti Arbetsmarknadsnämnden
7. Uppföljning av 26-punktsplan per augusti 2022 Arbetsmarknadsnämnden
8. Bokslut oktober 2022 Socialnämnden
9. Månadsuppföljning oktober 2022 Barn och ungdom Insats
10. Månadsuppföljning oktober 2022 Barn och ungdom Myndighet
11. Månadsuppföljning oktober 2022 Vuxen

Datum:
2023-03-24Diarienummer:
KRN-2023-00019

KOMMUNREVISIONEN

Mottagare:
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av pensionshantering och redovisning

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska pensionshantering och redovisning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Efter genomförd granskning bedömer vi att kommunstyrelsen:

- i allt väsentligt säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag
- inte är helt tillräckligt säkerställt den interna kontrollen i sammanhanget
- i allt väsentligt redovisar pensionsåtagandet i enlighet med lagstiftning (LKBR) samt rekommendationerna i RKR
- i allt väsentligt gör en ändamålsenlig beskrivning av budgetförutsättningar för pensioner i beslutad budget.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- utöka befintlig årscykel till att även omfatta information om de tester och kontroller av data som utförs i samband med rapportering till KPA. Detta i syfte att skapa extra tydlighet i arbetet i samband med tillfällig eller permanent överlämning av arbetsuppgifter.
- utöka befintlig årscykel med en tydligare rollfördelning och ansvarsfördelning över de olika ansvarsområdena när ordinarie befattningshavare ej finns tillgänglig att utföra sina arbetsuppgifter. Detta i syfte att minska personberoendet i pensionshanteringen och för att underlätta för effektiv överlämning av arbetsmoment, i samband med exempelvis sjukfrånvaro eller annat personalbortfall.
- upprätta ett övergripande årshjul eller schema för det administrativa arbetet, samt för de avstämningar och kontroller som sker inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ett sådant årshjul eller schema bör omfatta vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med pensionsredovisningen, samt när de skall utföras och av vem/vilken funktion.

- införa rutinmässiga tester av pensionsgrundande lön enligt lönesystemet jämfört med fakturaspecifikation gällande årsfakturan från KPA. Testet bör utföras på samtliga individer i underlaget. Testet bör bestå av kontroll av att antalet individer är korrekt, samt att de pensionsmedförande lönerna enligt specifikationen är överensstämmande med informationen i lönesystemet.
- de identifierade avsteg från rekommendationerna i RKR R10 avhjälps i samband med redovisning av pensionsåtagandet i Not.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från kommunstyrelsen, senast 2023-06-30 till kommunrevisionen@ uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, lena.salomon@pwc.com.

För kommunrevisionen

Per Davidsson, ordförande

Granskning av pensionshantering och redovisning

Uppsala kommun

Mars 2023

Viktor Ahlzén, Projektledare & pensionsspecialist

Tom Ekberg, Kvalitetssäkrare & pensionsspecialist

Viktor Orrö, Projektmedarbetare & pensionsspecialist

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av pensionshantering och redovisning. Granskningen har syftat till att bedöma om:

- Kommunstyrelsen säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll.
- Redovisningen av pensionsåtagandet sker i enlighet med lagstiftning (LKBR) samt rekommendationerna i RKR.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att:

- Kommunstyrelsen **i allt väsentligt** (trafikljus: grönt) säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag.
- Kommunstyrelsens interna kontroll i sammanhanget **inte helt** (trafikljus: gult) är tillräcklig.
- Kommunstyrelsen **i allt väsentligt** (trafikljus: grönt) redovisar pensionsåtagandet i enlighet med lagstiftning (LKBR) samt rekommendationerna i RKR.
- Kommunstyrelsen **i allt väsentligt** (trafikljus: grönt) gör en ändamålsenlig beskrivning av budgetförutsättningar för pensioner i beslutad budget.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?	Ja	
Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?	Delvis	
Skер kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?	Delvis	
Skер pensionsredovisningen i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationer från RKR R10?	Ja	
Görs en ändamålsenlig beskrivning av budgetförutsättningar för pensioner i beslutad budget?	Ja	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi:

- Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att utöka befintlig årscykel till att även omfatta information om de tester och kontroller av data som utförs i samband med rapportering till KPA. Detta i syfte att skapa extra tydlighet i arbetet i samband med tillfällig eller permanent överlämning av arbetsuppgifter.
- Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att utöka befintlig årscykel med en tydligare rollfördelning och ansvarsfördelning över de olika ansvarsområdena när ordinarie befattningshavare ej finns tillgänglig att utföra sina arbetsuppgifter. Detta i syfte att minska personberoendet i pensionshanteringen och för att underlätta för effektiv överlämning av arbetsmoment, i samband med exempelvis sjukfrånvaro eller annat personalbortfall.
- Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att upprätta ett övergripande årshjul eller schema för det administrativa arbetet, samt för de avstämningar och kontroller som sker inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ett sådant årshjul eller schema bör omfatta vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med pensionsredovisningen, samt när de skall utföras och av vem/vilken funktion.
- Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att det införs rutinmässiga tester av pensionsgrundande lön enligt lönesystemet jämfört med fakturaspecifikation gällande årsfakturan från KPA. Testet bör utföras på samtliga individer i underlaget. Testet bör bestå av kontroll av att antalet individer är korrekt, samt att de pensionsmedförande lönerna enligt specifikationen är överensstämmande med informationen i lönesystemet.
- Att vidta åtgärder i syfte att säkerställa att de identifierade avsteg från rekommendationerna i RKR R10 avhjälpas i samband med redovisning av pensionsåtagandet i Not.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Pensionsavtal i Uppsala kommun	6
Granskningsresultat	7
Rutiner för pensionsadministration	7
laktagelser	7
Bedömning	9
Roller och ansvar	10
laktagelser	10
Bedömning	10
Kontroller och avstämningar	11
laktagelser	11
Bedömning	13
Pensionsredovisning i Not	13
laktagelser	13
Bedömning	14
Budgetförutsättningar för pensioner	15
Bedömning	15
Samlad bedömning	16

Inledning

Bakgrund

Pensionsavtalens komplexitet ställer höga krav på såväl rutiner och processer som den interna förståelsen av de avtal som tillämpas. Sammantaget innebär detta att en väl fungerande administration och god intern kontroll är högst väsentlig.

Uppsala kommuns pensionsskuld består av två delar:

- Skuld i balansräkningen, pensioner från och med år 1998
- Ansvarsförbindelse, pensioner intjänade före år 1998

Skulden beräknas av kommunens pensionsförvaltare KPA. För en rättvisande redovisning måste en beräkning av skulden göras årligen av pensionsförvaltaren. Ränteförändringar, löneförändringar och ett antal andra faktorer innebär förändringar i skulden. Under kommande år förväntas utbetalningarna att öka då många anställda pensionerats eller kommer att pensioneras. Denna ökande utgiftspost kommer att ställas mot andra utgifter. Det är väsentligt att detta hanteras med god intern kontroll och att uppgifterna i kommunens redovisning är rättvisande så att redovisningen utgör ett korrekt beslutsunderlag när utgiftsposter ställs mot andra kostnader.

Revisorerna i Uppsala kommun har utifrån en bedömning av väsentlighet och risk beslutat att granska kommunens process för rapportering samt redovisning av pensioner.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag som säkerställer en tillräcklig intern kontroll.

Vidare syftar granskningen till att bedöma om redovisningen av pensionsåtagandet sker i enlighet med lagstiftning (LKBR) samt rekommendationerna i RKR.

Revisionsfrågorna ligger som grund för att besvara syftet och ställs upp enligt följande:

1. Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?
2. Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?
3. Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?
4. Sker pensionsredovisningen i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationerna i RKR?
5. Görs en ändamålsenlig beskrivning av budgetförutsättningar för pensioner i beslutad budget?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Revisionskriterier utgörs av Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR, blankett R10), kommunens budget 2022, kommunens årsredovisning 2022 samt kommunens styrande och stödjande dokument. Dessa lagar, föreskrifter, regelverk, fullmäktigebeslut, etc, utgör underlag till de bedömningsgrunder som uttrycks i revisionsfrågorna.

Avgränsning

Granskningsobjekt är Uppsala kommuns styrelse.

Metod

Granskningen har inledningsvis genomförts genom kartläggning av aktuella pensionsavtal inom kommunen.

Granskningen har därefter genomförts genom dokumentgranskning av tillgängliga rutiner, riktlinjer och policys inom kommunen. Rutiner och dokumentation har granskats genom verifiering av dokumenterade kontroller. Rapporteringen av pensionsmedförande löner har granskats genom analys av årsrapportering avseende pensionsavtalet KAP-KL.

Inom ramen för granskningen har intervju och dialog genomförts med:

- Koordinator
- Ekonomistrateg
- Kommunens två pensionshandläggare

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Pensionsavtal i Uppsala kommun

I detta kapitel presenteras en kort sammanfattning av de pensionsavtal som i dagsläget tillämpas inom Uppsala kommun. Baserat på intervjuer och skriftlig dokumentation från kommunen tillämpas följande pensionsavtal:

Pensionsavtal	Antal (ca)	Kategori
KAP-KL	21 360	Anställda
AKAP-KL	3 978	Anställda
OPF-KL	461	Förtroende -valda
PBF	4	Förtroende -valda

- Uppsala kommun erbjuder löneväxling. I dagsläget har 237 anställda inom kommunen gjort val om löneväxling.
- Uppsala kommun har bekräftat i intervju att det finns två anställda inom kommunen som omfattas av särskilda individuella pensionsavtal. Detta avser anställda som egentligen skall omfattas av KAP-KL men istället omfattas av AKAP-KL.
- Uppsala kommun har bekräftat i intervju att man inte erbjuder anställda så kallad Alternativ KAP-KL.
- Till kommunkoncernen hör helt eller delvis ett antal kommunala bolag. Dessa bolag behandlas inte i denna rapport.

Granskningsresultat

Rutiner för pensionsadministration

Revisionsfråga 1: Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?

lakttagelser

Skriftliga rutinbeskrivningar

I dokumentet "Årscykel cirkel Uppsala kommun" finns ett tydligt och överskådligt årshjul över arbetet med pensionsadministration inom Uppsala kommun. Av årshjulet framgår det månadsvis vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för administrationen. Det framgår bland annat när löneuppgifter från lönesystemet skall tömmas inför rapportering, rapportering av uppgifter till KPA (årskörning, halvårskörning och delårskörningar), rapportering till Fora, rapportering till Collectum, rapportering till Pensionsvalet¹ avseende löneväxling samt utbetalning av låga pensionsavgifter. Av årshjulet framgår det vilka personer som är involverade i pensionsadministrationen.

I dokumentet "Attestförteckning" finns ett upprättat reglemente för attest som används inom Uppsala kommun vid betalning av premiefakturer avseende pension från KPA samt vid betalning av fakturer kopplat till löneväxling. I dokumentet tydliggörs riktlinjer och förhållningssätt vid betalning av fakturer. Riktlinjerna är dock allmänna och reglerar därför inte eventuella specifika kontroller som bör utföras i samband med betalning av fakturer kopplat till pension.

Rutin för avstämningar i lönesystemet

Uppsala kommuns lönesystem Heroma levereras av CGI och implementerades i kommunen år 2009. Pensionsmedförande lön genereras i systemet i enlighet med hur lönearter är kodade. Pensionshandläggare har full befogenhet i lönesystemet och har således möjlighet att se pensionsgrundande lön samt hur denna har genererats.

Pensionshandläggare uppger att uppdateringar i lönesystemet utförs av systemförvaltare (tillhörande kommunens IT-avdelning) i enlighet med filbeskrivning som tillhandahålls av CGI. Systemförvaltare ansvarar också, i samråd med CGI, för implementering av nya lönearter, lagar eller ändringar av inställningar i lönesystemet.

Rutin för avstämningar mot externa leverantörer

Uppsala kommun har ett avtal med KPA avseende pensionsadministration och förmedlingstjänst. Avtalet med KPA innebär bland annat att KPA ska beräkna pensionsavgift för avgiftsbestämd pension samt beräkna och betala ut pensioner till anställda och förtroendevalda. Uppsala kommun har också två tilläggsavtal med KPA,

¹ Pensionsvalet - Pensionsvalet.se är den webbplats KPA erbjuder för olika typer av val som kan göras inom ramen för deras tjänstepensionserbjudande.

tjänsterna Pensionshjälpen och Politiker Plus. Pensionshjälpen omfattar extra stöd inom pensionsadministration, rapportering, bevakning och service gällande pensionsavtalen som tillämpas för anställda. Tjänsten Politiker Plus omfattar istället extra stöd och hjälp med de förtroendevaldas pensionsavtal.

Årsfilen med underlag för årslöner för KAP-KL och underlag för månadslöner för juli - december för AKAP-KL skickas in till KPA under slutet av januari månad varje år. Årsfil med underlag för årslöner för förtroendevalda OPF-KL skickas i februari månad. Vidare skickas ytterligare underlag för AKAP-KL genom en halvårsfil i juli månad gällande månaderna januari - juni, tillsammans med uppdaterade anställningsdata för KAP-KL. Utöver den obligatoriska årsfilen och halvårsfilen skickar kommunen extra delårsfiler med uppdaterade anställningsdata under mars, april, maj, juni, augusti, september, oktober, november och december.

Processen börjar med att systemförvaltarna på kommunens IT-avdelning tar ut en fil innehållande löneuppgifter från lönesystemet Heroma som är upprättad enligt instruktioner från KPA. Filen skickas vidare till Uppsala kommuns pensionshandläggare som kontrollerar lönedatan i enlighet med vad som rekommenderas i mottagen loggfil från CGI. Man kontrollerar bland annat pensionsavtal i relation till ålder, samt kontroll av särskild avtalspension (SAP-R) för arbetstagare inom räddningstjänsten i Uppsala kommun. Filen laddas sedan upp av pensionshandläggare i KPAs internetkontor. Filen valideras och kvalitetssäkras av KPA som sedan skickar tillbaka en fellista innehållande eventuella påträffade fel. Påträffade fel rättas och korrigeras av pensionshandläggare och skickas sedan tillbaka till KPA för ny validering. Fellistor från tidigare år finns nedsparade i KPAs internetkontor. Rättelser och korrigeringar sparas dock inte. Utöver ovan nämnda kontroller utför kommunens pensionshandläggare extra stickprovskontroller på medarbetare som under året fyllt 68 år.

Som tidigare nämnt finns en internt upprättat årscykel där delar av processen för rapportering av uppgifter till KPA finns dokumenterad.

Enligt avtal har KPA åtagit sig att bevaka registrerade arbetstagares, tidigare avgångna arbetstagares och efterlevandes rätt till pension enligt KAP-KL och tidigare avtal och reglementen. KPA ska meddela Uppsala kommun i god tid före avgångstidpunkten. KPA ska också bevaka andra pensionsförmåner, t.ex. inkomstbevakning för de som uppbär garantipension, visstidspension, särskild avtalspension enligt KAP-KL samt pension enligt övriga reglementen. Vidare ska Uppsala kommun motta en årlig bevakningslista för de arbetstagare som ej uppnått 1% av inkomstbasbeloppet i årlig pensionsavgift.

Kontroll av premiefakturor från KPA

Alla pensionsfakturor som inkommer granskas och sakattesteras av en administratör på kommunens redovisningsavdelning och beslutattesteras därefter av kommunens ekonomistrateg. Fakturorna rimlighetsbedöms utifrån totalbelopp. Vid större avvikelser från tidigare inkomna fakturor ställs en fråga till KPA.

Riktlinjer för attest finns, som tidigare nämnts, dokumenterat skriftligen i dokumentet "Attestförteckning".

Rutin för administration av löneväxling

Löneväxling i Uppsala kommun sker genom Pensionsvalet och erbjuds samtliga tillsvidareanställda inom kommunen. Anmälan om ny löneväxling görs via blankett. Anmälan inkommer till kommunens pensionshandläggare som registrerar avdraget i lönesystemet. Pensionshandläggarna registrerar sedan löneväxlingen i en löneväxlingsfil och rapporterar sedan uppgifterna till Pensionsvalet som sedan sköter kontakten med de anställda. När faktura för löneväxlingen sedan inkommer från Pensionsvalet stäms löneväxlingsbeloppen av mot de avdrag som gjorts i lönesystemet för att säkerställa att rätt belopp blivit fakturerat. Fakturorna betalas slutligen av kommunens ekonomistateg.

Uppsala kommun har delat en lathund som mottagits från Pensionsvalet avseende hur löneväxling registreras och hanteras i Pensionsvalets internetkontor. Som tidigare nämnts finns också delar av det administrativa arbetet som utförs kopplat till löneväxling dokumenterat i kommunens upprättade årscykel.

Rutin för hantering av särskilda avtal/tillägg

Pensionsbestämmelserna i OPF-KL gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt uppdrag har uppnått i 32 a § LAS angiven ålder. OPF-KL upphör att gälla för förtroendevald som får fortsatt uppdrag vid ny mandatperiod vid val efter 2014 om denne uppnått i 32 a § LAS angiven ålder. Förtroendevald som uppnår i 32 a § LAS angiven ålder under pågående mandatperiod har dock rätt till pensionsavsättning under mandatperioden.

En av kommunen anställd lönekonsulter gör kontinuerliga manuella kontroller av eventuella nytillträdda förtroendevalda politiker. Vid ålder över i 32 a § LAS angiven ålder markeras den förtroendevalda med "ej pensionsrätt" i lönesystemet Heroma. Någon skriftlig beskrivning över hanteringen finns ej.

Bedömning

Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?

Ja.

Vår bedömning grundar sig på att berörda medarbetare inom Uppsala kommun har en tillfredsställande kompetens inom de pensionsavtal som tillämpas inom kommunen. Vidare grundar sig vår bedömning på att det finns väl utarbetade rutiner för samtliga moment inom kommunens pensionsadministration. Det finns en väl utvecklad årscykel som sammanfattar ansvarsområden och i stort sett samtliga arbetsuppgifter som utförs inom ramen för arbetet med pensionsadministration inom kommunen. Tester och kontroller framgår inte av årscykeln.

Utifrån fastställt syfte bedömer vi att de rutiner som finns avseende rapportering av pensionsunderlag är ändamålsenliga.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi rör att:

Utöka befintlig årscykel till att även omfatta information om de tester och kontroller av data som utförs i samband med rapportering till KPA. Detta i syfte att skapa extra tydlighet i arbetet i samband med tillfällig eller permanent överlämning av arbetsuppgifter.

Roller och ansvar

Revisionsfråga 2: Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?

lakttagelser

Löpande pensionsadministration och rapportering kopplat till pension utförs i första hand av kommunens två pensionshandläggare. Dessa ansvarar också för administration kopplat till löneväxling. En koordinator från kommunens löneavdelning ansvarar för administration och rapportering avseende kommunens pensionsavtal för förtroendevalda.

En medarbetare från kommunens IT-avdelning agerar systemförvaltare för kommunens lönesystem Heroma.

Ekonomistrateg ansvarar för pensionsredovisning, prognoser, budget och annan administration kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ekonomistrateg får viss stöttning i arbetet av en annan medarbetare på kommunens finansförvaltning.

Viss ansvarsfördelning finns dokumenterad i kommunens uppsatta årscykel. I övrigt finns ingen närmare detaljerad uppdelning mellan ansvarig personal för de arbetsmoment som utförs. I nuläget finns inte heller någon plan för överlämning vid avslutad anställning eller långvarig sjukskrivning. Det finns inte heller några andra anställda än de ovan nämnda som har djupare kännedom om de arbetsmoment och rutiner som finns kopplat till pensionsadministration och pensionsredovisning.

Bedömning

Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?

Delvis.

Vår bedömning baseras på att berörda medarbetare inom Uppsala kommun har en tillfredsställande kännedom om de arbetsuppgifter som i dagsläget utförs inom ramen för pensionsadministrationen och pensionsredovisningen. Kommunen har också visst stöd från KPA för att upprätthålla administrativa rutiner, vilka också enligt kommunen är behjälpliga när de kontaktas. Som tidigare nämnts finns viss ansvarsfördelning dokumenterad i kommunens uppsatta årscykel.

Någon plan för överlämning av arbetsuppgifter inför avslutad anställning eller vid långvarig sjukskrivning finns inte. Detta ser vi som en brist. Det finns inte heller andra anställda inom Uppsala kommun, än de som omnämns i iakttagelserna, som har kännedom om de arbetsmoment som utförs kopplat till pensionsadministration.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför rör att:

- Utöka befintlig årscykel med en tydligare rollfördelning och ansvarsfördelning över de olika ansvarsområdena när ordinarie befattningshavare ej finns tillgänglig att utföra sina arbetsuppgifter. Detta i syfte att minska personberoendet i pensionshanteringen och för att underlätta för effektiv överlämning av arbetsmoment, i samband med exempelvis sjukfrånvaro eller annat personalbortfall.

Kontroller och avstämningar

Revisionsfråga 3: Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?

Iakttagelser

Genomgång av kommunens kontroller och avstämningar

På uppdrag av kommunen beräknar KPA pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Beräkningen baseras bland annat på de uppgifter som inrapporteras av kommunen.

Vid större förändringar av pensionsskulden efter den senaste perioden rapporterar KPA orsaken till förändringen till kommunen. Det kan exempelvis handla om generella lönyft inom en yrkeskategori som genererat en pensionsskuldökning över det normala.

Uppsala kommun beställer normalt prognoser över pensionsförpliktelserna och pensionskostnaderna mellan två och tre gånger per år, dessa beställs vanligen i samband med delårsrapport och i samband med årsbokslut. Ekonomistrateg, som i störst utsträckning ansvarar för arbetet, uppger i intervju att extra prognoser ibland beställs i samband med speciella händelser som kan ha en signifikant inverkan på pensionsskulden.

Prognoserna inhämtas från KPAs internetkontor KPA direkt. Ekonomistrateg analyserar prognoserna och undersöker rimligheten i förändringen av ansvarsförbindelse och pensionsavsättning över tid, där man stämmer av balansposterna mot tidigare inkomna prognoser för att säkerställa rimlighet. Ekonomistrateg får viss stöttning i arbetet av en annan medarbetare på kommunens finansförvaltning. Avstämningarna görs på total nivå och aldrig på enstaka individer. Större förändringar skall kunna förklaras av antingen förändringar av de antaganden som använts i skuldberäkningen, alternativt av de följebrev från KPA som kommer med beräkningen. Om avvikelserna inte kan förklaras av detta, utreds de underliggande orsakerna till förändringen vidare tillsammans med KPA.

Ekonomistrateg uppger i intervju att kommunen har bra uppsikt över eventuella händelser som kan påverka kommunens pensionsförpliktelser och att kommunen i dessa fall, som nämnts ovan, beställer extra kontroller och analyser över pensionsförpliktelserna från KPA.

Delar av det arbete som utförs dokumenteras i filen "Pensionsrutiner". Av filen framgår det hur, och på vilka konton, pensionsredovisning och bokningar skall ske.

Kommunen har delat filen "Checklista arbetsuppgifter", där arbetet med avstämningar av inkomna prognoser bockas av efter utförande.

Utöver ovan nämnda filer finns inga andra skriftliga rutinbeskrivningar upprättade över arbetet som utförs kopplat till kommunens pensionsskuld och ansvarsförbindelse.

Aktualiseringsgraden² inom Uppsala kommun uppgår i årsredovisningen 2022 till 98%.

Verifiering

Vi har stämt av KPAs värdering av ansvarsförbindelse och pensionsavsättning per 2022-12-31 (exkl särskild löneskatt) mot uppgifter i årsredovisningen 2022 (inkl särskild löneskatt). Uppgifter i årsredovisningen rörande pensionsavsättning och ansvarsförbindelse stämmer överens med vår analys av underlag från KPA.

Vi har avseende pensionsavtalet KAP-KL jämfört kommunens pensionsgrundande löner per 2021 enligt lönesystemet med pensionsmedförande årslön enligt fakturaspecifikation från KPA avseende 2021. Totalt avser det cirka 14 500 individer. Vid analys identifierades 201 avvikelser. De påträffade avvikelserna har delats med Uppsala kommun för vidare analys. Kommunen har bekräftat följande:

- Majoriteten av de påträffade avvikelserna avser anställda inom Uppsala kommun som avslutat sin tjänst under 2021. För dessa individer hade slutregleringspremie beräknats baserat på föregående årslön enligt §12 Mom.2 KAP-KL - Överenskommelse om kollektivavtalad pension. Premien beräknas då baserat på föregående års inrapporterade lön uppräknat med ökningen av inkomstbasbeloppet samt de antal månader individen arbetat under det innevarande året.
- En av de påträffade avvikelserna avser en anställd inom Uppsala kommun där en felaktig pensionsgrundande lön har rapporterats till KPA till följd av missuppfattningar mellan kommunen och KPA vid årskörning. I detta fallet har den pensionsgrundande lönen varit för hög, vilket resulterat i en för hög pensionsavsättning.
- Avslutningsvis avser 13 av de påträffade avvikelserna anställda inom Uppsala kommun där den rapporterade pensionsgrundande lönen varit för låg, vilket

² Aktualiseringsgrad - den andel av personakterna för nuvarande och tidigare anställd personal som är uppdaterad avseende pensionsgrundande anställningar.

resulterat i en för låg pensionsavsättning. Bakgrunden till detta är att dessa individer under 2021 har fyllt 67 år, men trots detta valt att fortsätta arbeta. Enligt KAP-KL har man rätt till tjänstepension efter att man fyllt 67 år, under förutsättning att det inte finns avbrott i anställningen. Uppsala kommun har i detta fall missat att anmäla dessa individer som fortsatt aktiva till KPA som därför slutreglerat dessa individer.

Bedömning

Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?

Delvis.

Ekonomistrateg ansvarar för arbetet med Uppsala kommuns pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Denne assisteras till viss del av en annan medarbetare på kommunens finansförvaltning. Vår bedömning är att dessa har god förståelse för pensionsskuldsredovisning och kunskap för att förstå och tolka underlag från KPA.

Vi bedömer vidare att det sker rutinmässiga kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning inom Uppsala kommun. Delar av det arbete som utförs dokumenteras av ekonomistrateg. Vidare finns rutinbeskrivningar upprättade för vissa av arbetsmomenten. Något övergripande årshjul eller flödesschema kopplat till arbetet finns dock inte.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför är:

- Att upprätta ett övergripande årshjul eller schema för det administrativa arbetet, samt för de avstämningar och kontroller som sker inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ett sådant årshjul eller schema bör omfatta vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med pensionsredovisningen, samt när de skall utföras och av vem/vilken funktion.
- Att införa rutinmässiga tester av pensionsgrundande lön enligt lönesystemet jämfört med fakturaspecifikation gällande årsfakturan från KPA. Dessa kontroller bedömer vi mest lämpligt att genomföra på samtliga individer och ej stickprovvis.

Pensionsredovisning i Not

Revisionsfråga 4: Sker pensionsredovisning i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationer från RKR?

lakttagelser

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska pensionsåtagandet redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Detta innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen (inom linjen) och utbetalningarna redovisas direkt i resultaträkningen. För pensioner intjänade fr.o.m. 1998 redovisas åtagandet på balansräkningen. För åtagande till förtroendevalda sker

redovisning i balansräkningen om det är klart att åtagandet ska betalas ut och som ansvarsförbindelse om det inte är känt när och i vilken omfattning åtagandet ska infrias. Uppsala kommun redovisar åtagandet enligt blandmodellen.

Hur redovisningen ska ske och vilka upplysningar som ska lämnas regleras i RKR R10 Pensioner och RKR Information Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelse i förvaltningsberättelsen (denna kommer att arbetas in i RKR R15 förvaltningsberättelsen).

Uppsala kommun har avtal med KPA om att de vid minst två tillfällen årligen ska tillhandahålla pensionsskults- och pensionskostnadsberäkning. Denna ska visa pensionsåtagandet uppdelat på det sätt som lag och god sed kräver på balansdagen samt prognos för framtiden.

PwC har granskat Uppsala kommuns årsredovisning för 2022. Följsamheten till rekommendationerna i RKR R10 har analyserats. PwC har särskilt granskat Not 16 "Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser" och Not 23 "Pensionsförpliktelser". Uppsala kommun redovisar i stort i enlighet rekommendationerna från RKR R10 med undantag för några mindre avsteg:

Avsteg Not 16

- Nyintjänad pension bör delas upp till att specificera vilka delar som avser:
 - Förmånsbestämd ålderspension
 - Särskild avtalspension
 - Efterlevandepension
 - Övrigt

- Uppgift om förändring av löneskatt saknas

Avsteg Not 23

- Uppgift om pension till efterlevande saknas

Bedömning

Sker pensionsredovisning i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationer från RKR?

Ja.

Vår bedömning baseras på att kommunen i allt väsentligt uppvisar följsamhet till rekommendationerna i RKR R10. Vi har endast funnit några mindre avvikelser. Vår bedömning är att dessa är av mindre karaktär. Vi bedömer således revisionsfrågan som uppfylld.

Utvecklingsområde för framtiden anser vi dock är:

- Att vidta åtgärder i syfte att säkerställa att de identifierade avstegen från rekommendationerna i RKR R10 avhjälpas i samband med redovisning av pensionsåtagandet i Not.

Budgetförutsättningar för pensioner

Revisionsfråga 5: Görs en ändamålsenlig beskrivning av budgetförutsättningar för pensioner i beslutad budget?

lakttagelser

Budgetering av pensionsskuld och pensionskostnad i Uppsala kommun utförs av ekonomistrateg på kommunens finansförvaltning. De belopp som används i budgeten baseras på de budgetunderlag som tagits fram av KPA i samband med beräkningen av kommunens pensionsskuld. Budget kopplat till lönevaxling beräknas direkt av kommunen och sker mot bakgrund av historisk kostnad.

Uppsala kommun mottar normalt prognos över skulden från KPA i december månad. I januari månad görs sedan en grov uppskattning av total lönesumma för nästkommande år. Dessa underlag används sedan för att beräkna det personalomkostnadspålägg³ som skall användas i nästkommande års budget som sätts av finansförvaltningen. Uppsala kommun mottar sedan en ny prognos över skulden från KPA i augusti månad. Om den nya prognosen innebär en väsentlig förändring, korrigeras kommunens budget innan den fastställs i oktober månad. I slutet på året sammanställs sedan upprättade detaljbudgetar från kommunens olika förvaltningar, i vilken den slutgiltiga totala lönesumman framgår. Finansförvaltningen fastställer sedan en slutgiltig budget på detaljnivå genom att beräkna det slutgiltiga personalomkostnadspålägget. Då budget för finansförvaltningen fastställts i oktober månad behövs ofta en korrigering av pensionskostnaden göras, för att den slutgiltiga budgeten skall stämma med tidigare fastställd budgettram. Om lönesumman överstiger det ursprungliga antagandet korrigeras pensionskostnaden upp jämfört med prognos från KPA, och vice versa.

Bedömning

Görs en ändamålsenlig beskrivning av budgetförutsättningar för pensioner i beslutad budget?

Ja.

Kommunens arbete med budgetering av pensionsskuld och pensionskostnad utförs av ekonomistrateg på kommunens finansförvaltning. Vår bedömning är att denne har god förståelse för pensionsskuldredovisning, samt kunskap för att förstå och tolka de budgetunderlag från KPA som används i processen. PwC har tagit del av filen "Stansunderlag Finansförvaltningens detaljbudget" samt de prognoser och

³ Personalomkostnadspålägg - I det sammantagna personalomkostnadspålägget (PO) ingår dels de arbetsgivaravgifter som bestäms av riksdagen (lagstadgade socialavgifter); dels de avgifter som bestäms i kollektivavtal mellan SKR och fackföreningarna inom offentlig sektor (till försäkringar och avtalspensioner).

budgetunderlag som kommunen mottagit från KPA. I filen framgår tydligt vilka belopp som använts vid upprättandet av budgeten, samt varifrån dessa belopp är hämtade. Vi bedömer att budgetförutsättningarna finns väl beskrivna och definierade i kommunens upprättade budget av pensioner.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av pensionshantering och redovisning.

Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunen har ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag avseende aktuella pensionsplaner och som säkerställer en tillräcklig intern kontroll.

Vidare har syftet varit att bedöma om redovisningen av pensionsåtagandet ger en rättvisande bild i räkenskaperna.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att:

- Kommunstyrelsen **i allt väsentligt** (trafikljus: grönt) säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag.
- Kommunstyrelsens interna kontroll i sammanhanget **inte helt** (trafikljus: gult) är tillräcklig.
- Kommunstyrelsen **i allt väsentligt** (trafikljus: grönt) redovisar pensionsåtagandet i enlighet med lagstiftning (LKBR) samt rekommendationerna i RKR.
- Kommunstyrelsen **i allt väsentligt** (trafikljus: grönt) gör en ändamålsenlig beskrivning av budgetförutsättningar för pensioner i beslutad budget?

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi:

- Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att utöka befintlig årscykel till att även omfatta information om de tester och kontroller av data som utförs i samband med rapportering till KPA. Detta i syfte att skapa extra tydlighet i arbetet i samband med tillfällig eller permanent överlämning av arbetsuppgifter.
- Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att utöka befintlig årscykel med en tydligare rollfördelning och ansvarsfördelning över de olika ansvarsområdena när ordinarie befattningshavare ej finns tillgänglig att utföra sina arbetsuppgifter. Detta i syfte att minska personberoendet i pensionshanteringen och för att underlätta för effektiv överlämning av arbetsmoment, i samband med exempelvis sjukfrånvaro eller

annat personalbortfall.

- Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att upprätta ett övergripande årshjul eller schema för det administrativa arbetet, samt för de avstämningar och kontroller som sker inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ett sådant årshjul eller schema bör omfatta vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med pensionsredovisningen, samt när de skall utföras och av vem/vilken funktion.
- Att kommunstyrelsen genom styrning tillser att det införs rutinmässiga tester av pensionsgrundande lön enligt lönesystemet jämfört med fakturaspecifikation gällande årsfakturan från KPA. Testet bör utföras på samtliga individer i underlaget. Testet bör bestå av kontroll av att antalet individer är korrekt, samt att de pensionsmedförande lönerna enligt specifikationen är överensstämmande med informationen i lönesystemet.
- Att vidta åtgärder i syfte att säkerställa att de identifierade avsteg från rekommendationerna i RKR R10 avhjälpas i samband med redovisning av pensionsåtagandet i Not.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?	Ja Vår bedömning grundar sig på att berörda medarbetare inom Uppsala kommun har en tillfredsställande kompetens inom de pensionsavtal som tillämpas inom kommunen. Vidare grundar sig vår bedömning på att det finns väl utarbetade rutiner för samtliga moment inom kommunens pensionsadministration. Det finns en väl utvecklad årscykel som sammanfattar ansvarsområden och i stort sett samtliga arbetsuppgifter som utförs inom ramen för arbetet med pensionsadministration inom kommunen. Tester och kontroller framgår inte av årscykeln.	
2. Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?	Delvis Vår bedömning baseras på att berörda medarbetare inom Uppsala kommun har en tillfredsställande kännedom om de arbetsuppgifter som i dagsläget utförs inom ramen för pensionsadministrationen och pensionsredovisningen. Kommunen har också visst stöd från KPA för att upprätthålla administrativa rutiner, vilka också enligt kommunen är behjälpliga när de kontaktas. Som tidigare nämnts finns viss ansvarsfördelning dokumenterad i kommunens uppsatta årscykel. Någon plan för överlämning av arbetsuppgifter inför avslutad anställning eller vid långvarig	

sjukskrivning finns inte. Detta ser vi som en brist. Det finns inte heller andra anställda inom Uppsala kommun, än de som omnämns i iakttagelserna, som har kännedom om de arbetsmoment som utförs kopplat till pensionsadministration.

3. Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?

Delvis

Ekonomistrateg ansvarar för arbetet med Uppsala kommuns pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Denne assisteras till viss del av en annan medarbetare på kommunens finansförvaltning. Vår bedömning är att dessa har god förståelse för pensionsskuldsredovisning och kunskap för att förstå och tolka underlag från KPA. Vi bedömer vidare att det sker rutinmässiga kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning inom Uppsala kommun. Delar av det arbete som utförs dokumenteras av ekonomistrateg. Vidare finns rutinbeskrivningar upprättade för vissa av arbetsmomenten. Något övergripande årshjul eller flödesschema kopplat till arbetet finns dock inte.

4. Sker pensionsredovisningen i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationer från RKR?

Ja

Vår bedömning baseras på att kommunen i allt väsentligt uppvisar följsamhet till rekommendationerna i RKR R10. Vi har endast funnit några mindre avvikelser. Vår bedömning är att dessa är av mindre karaktär. Vi bedömer således revisionsfrågan som uppfyllt.

5. Görs en ändamålsenlig beskrivning av budgetförutsättningar för pensioner i beslutad budget?

Ja

Kommunens arbete med budgetering av pensionsskuld och pensionskostnad utförs av ekonomistrateg på kommunens finansförvaltning. Vår bedömning är att denne har god förståelse för pensionsskulsredovisning, samt kunskap för att förstå och tolka de budgetunderlag från KPA som används i processen. PwC har tagit del av filen "Stansunderlag Finansförvaltningens detaljbudget" samt de prognoser och budgetunderlag som kommunen mottagit från KPA. I filen framgår tydligt vilka belopp som använts vid upprättandet av budgeten, samt varifrån dessa belopp är hämtade. Vi bedömer att budgetförutsättningarna finns väl beskrivna och definierade i kommunens upprättade budget av pensioner.

2023-03-08

Tom Ekberg

Viktor Ahlzén

Kvalitetssäkrare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Uppsala kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-11-18. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Datum:
2023-03-03Diarienummer:
KRN-2022-00013

Mottagare:

Kommunstyrelsen
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av kommunens styrning av hållbarhetsaspekter i verksamheten

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens styrning av hållbarhetsaspekter i verksamheten. Granskningens syfte är att pröva om kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning avseende kommunens hållbarhetsarbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Efter genomförd granskning bedömer vi att kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden inte helt bedriver en ändamålsenlig styrning av kommunens hållbarhetsarbete.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi därför kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden att vidta följande åtgärder:

- Se över hur tydligare överblick avseende styrningen av hållbarhetsarbetet kan skapas som finns i styrande dokument (måldokument, policys, program m.m.)
- Se över antalet mål utifrån de styrande dokumenten med budget, policys och program för att säkerställa att dessa kan överblickas och följas upp på ett bra sätt.
- Säkerställ att det finns en balans mellan formulerade mål så att dessa omfattar samtliga perspektiv av hållbarhetsarbetet. Granskningen indikerar att kommunens mål kopplade till social hållbarhet kan konkretiseras i större utsträckning för att tydliggöra arbetet på politisk nivå.
- Säkerställ att målen för hållbarhetsarbetet i mål- och budgetdokument samt andra styrande dokument (program, policys m.m.) harmoniserar med varandra så att målkonflikter minimeras.
- Säkerställ att samverkan kopplat till hållbarhetsarbetet inte endast drivs på tjänstemannanivå utan att även på politisk nivå för att minska hinder kopplade till resurser och mål

- Se över hur arbetet med utvärdering och analys kan utvecklas för att stärka hållbarhetsarbetet.
- Säkerställ att hållbarhetsarbetet utgår från systematiskt identifierade hållbarhetsrisker.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från miljö- och hälsoskyddsnämnden samt kommunstyrelsen senast 2023-06-30 till kommunrevisionen@upsala.se och till det sakkunniga biträdet, [lena.salomon@pwc.com](mailto:lensalomon@pwc.com).

För kommunrevisionen

A handwritten signature in blue ink that reads "Lars-Olof Lindell". The signature is written in a cursive, flowing style.

Lars-Olof Lindell, vice ordförande

Granskning av kommunens styrning av hållbarhetsaspekter i verksamheten

Uppsala Kommun

Februari 2023

Hanna Franck, certifierad kommunal revisor, projektledare

Caroline Tham Johansson, projektmedarbetare

Lena Salomon, certifierad kommunal revisor, kvalitetssäkrare

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av kommunens styrning av hållbarhetsaspekter i verksamheten.

Granskningens syfte är att pröva om kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning avseende kommunens hållbarhetsarbete.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden **inte helt** bedriver en ändamålsenlig styrning av kommunens hållbarhetsarbete.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
1. Har kommunstyrelsen definierat hållbarhetsarbetet och tydliggjort styrningen av detta?	Delvis
2. Har kommunstyrelsen fastställt mätbara mål med tillhörande uppdrag och indikatorer/aktiviteter utifrån policy och program?	Ja
3. Finns en tydlig ansvarsfördelning för hållbarhetsarbetet?	Ja
4. Hur säkerställs en ändamålsenlig samverkan mellan de olika nämnderna när det gäller hållbarhetsstyrningen och har några hinder identifierats?	Ja
5. Har hållbarhetsarbetet i tillräcklig grad förankrats i nämndernas verksamhetsplaner och berörda verksamheter?	Ja
6. Sker en årlig uppföljning och utvärdering av hållbarhetsarbetet i enlighet med policy och programmet?	Delvis

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen respektive miljö- och hälsoskyddsnämnden:

- Se över hur tydligare överblick avseende styrningen av hållbarhetsarbetet kan skapas som finns i styrande dokument (måldokument, policys, program m.m.)
- Se över antalet mål utifrån de styrande dokumenten med budget, policys och program för att säkerställa att dessa kan överblickas och följas upp på ett bra sätt.
- Säkerställ att det finns en balans mellan formulerade mål så att dessa omfattar samtliga perspektiv av hållbarhetsarbetet. Granskningen indikerar att kommunens mål kopplade till social hållbarhet kan konkretiseras i större utsträckning för att tydliggöra arbetet på politisk nivå.
- Säkerställ att målen för hållbarhetsarbetet i mål- och budgetdokument samt andra styrande dokument (program, policys m.m.) harmoniserar med varandra så att målkonflikter minimeras.
- Säkerställ att samverkan kopplat till hållbarhetsarbetet inte endast drivs på tjänstemannanivå utan att även på politisk nivå för att minska hinder kopplade till resurser och mål
- Se över hur arbetet med utvärdering och analys kan utvecklas för att stärka hållbarhetsarbetet.
- Säkerställ att hållbarhetsarbetet utgår från systematiskt identifierade hållbarhetsrisker.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Granskningsresultat	7
Definition av hållbarhetsarbetet	7
Förekomst av fastställda mål med tillhörande uppdrag och indikatorer	10
Ansvarsfördelning	13
Samverkan	15
Förankring av hållbarhetsarbetet	17
Uppföljning och utvärdering	19
Samlad bedömning	21
Rekommendationer	21
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	22
Bilaga	25
Förteckning över granskade dokument	25

Inledning

Bakgrund

I Uppsala kommuns mål och budget för 2022 med plan för 2023 och 2024 framgår vikten av en hållbar utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Det innebär att social välfärd, ekonomisk tillväxt och ekologisk balans eftersträvas för både dagens och morgondagens invånare. Ett hållbart samhälle behåller och attraherar såväl talanger som investeringar. Kommunens roll i ett regionalt sammanhang handlar om att stärka kontakter med omkringliggande kommuner, näringsliv, akademi, statliga myndigheter och Region Uppsala för att hitta smarta och effektiva lösningar på gemensamma utmaningar. I den regionala utvecklingsstrategin har Agenda 2030 och FN:s 17 globala hållbarhetsmål omsatts till regional nivå för Uppsala län. Målen i Agenda 2030 är integrerade i kommunfullmäktiges nio inriktningsmål som styr den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten.

Uppsala kommun har sedan år 2017 en Policy för hållbar utveckling i kommunen. Policyn tydliggör kommunens förhållningssätt till hållbar utveckling och definierar arbetssätt och metoder för implementering av hållbarhetsaspekter i all verksamhet. Policyn vänder sig till hela kommunkoncernen, både nämnder och bolagsstyrelser. Policyn ska verka styrande i planering, budgetering, uppföljning och i genomförande av kommunens verksamhet. Kommunstyrelsen följer upp arbetet utifrån policyn årligen i samband med årsredovisningen samt genom internkontroll/internrevision. I arbetet ingår att utveckla ett systematiskt arbetssätt för uppföljning. Uppsala kommuns miljö- och klimatprogram är en del av kommunens långsiktiga arbete för en hållbar utveckling beskrivet i policy för hållbar utveckling. De långsiktiga miljö- och klimatmålen liksom etappmålen följs upp årligen och en slutlig utvärdering av dessa genomförs år 2024.

I maj år 2021 kom SKR med en ny rapport "Hållbarhetsstyrning för kommuninvånarnas bästa" och de innefattar en kartläggning av 60 kommuners hållbarhetsarbete samt ett antal rekommendationer till kommunerna gällande hållbarhetsstyrningen.

Revisorerna i Uppsala kommun har med utgångspunkt i sin riskanalys bedömt det angeläget att genomföra en granskning av hur kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver en ändamålsenlig styrning av kommunens hållbarhetsarbete.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att pröva om kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning avseende kommunens hållbarhetsarbete.

Granskningen omfattar följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen definierat hållbarhetsarbetet och tydliggjort styrningen av detta?
- Har kommunstyrelsen fastställt mätbara mål med tillhörande uppdrag och indikatorer/aktiviteter utifrån policy och program?
- Finns en tydlig ansvarsfördelning för hållbarhetsarbetet?
- Hur säkerställs en ändamålsenlig samverkan mellan de olika nämnderna när det gäller hållbarhetsstyrningen och har några hinder identifierats?
- Har hållbarhetsarbetet i tillräcklig grad förankrats i nämndernas verksamhetsplaner och berörda verksamheter?
- Sker en årlig uppföljning och utvärdering av hållbarhetsarbetet i enlighet med policy och programmet?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Följande revisionskriterier har använts i granskningen:

- Kommunallagen 6:6
- Reglemente för kommunstyrelse och nämnder i Uppsala kommun
- Policy för hållbar utveckling
- Miljö- och klimatprogram
- Övriga kommuninterna styrdokument inom området

Avgränsning

I tid avgränsas granskningen till att i huvudsak omfatta år 2022. Granskningen omfattar kommunens arbete inom samtliga tre dimensioner av hållbarhet; miljömässig/ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Metod

Granskningen omfattar genomgång och analys av relevant dokumentation samt intervjuer. En förteckning över granskade dokument återfinns i bilaga.

Intervjuer har genomförts med representanter för verksamheterna:

- Stadsdirektör
- Biträdande stadsdirektör
- Kommunstyrelsens ordförande
- Verksamhetsutvecklare miljöförvaltningen
- Miljödirektör
- Hållbarhetschef
- Upphandlingschef
- Utvecklingsledare hållbarhetsavdelningen (programansvarig Miljö- och klimatprogrammet)
- Verksamhetscontrollers stadsbyggnadsförvaltningen

- Verksamhetscontroller för avdelningen kvalitet och planering, processledare mål och budget
- Enhetschef strategisk planering
- Förändringsledare social hållbarhet
- Strategisk samhällsplanerare

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Definition av hållbarhetsarbetet

Revisionsfråga 1: Har kommunstyrelsen definierat hållbarhetsarbetet och tydliggjort styrningen av detta?

lakttagelser

Kommunfullmäktige beslutade i mars år 2016 om **Policy för hållbar utveckling i Uppsala kommun** vilket utgör ett normerande dokument som tydliggör kommunens förhållningssätt till hållbar utveckling samt definierar arbetssätt och metoder för implementering av hållbarhetsaspekter i all verksamhet. Policyn vänder sig till hela kommunkoncernen, både nämnder och bolagsstyrelser och ska verka styrande i planering, budgetering, uppföljning och i genomförande av kommunens verksamhet.

Av policyn framgår att kommunen definierar hållbar utveckling som *“en utveckling som säkerställer att de globala målen nås globalt, nationellt, regionalt och lokalt”*. Policyn syftar till att beskriva hur Uppsala kommun ska arbeta för att kommunen och därmed Uppsala ska utvecklas hållbart.

- *Uppsala kommun ska vara en vägledande kraft för hållbar utveckling globalt, nationellt, regionalt och lokalt.*
- *Uppsala kommun ska associeras med hållbar utveckling.*

Vidare framgår följande av policyn: *“De 17 målen utgör därmed en definition av globalt hållbar utveckling, vilken omfattar social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Agendan tydliggör att målen är integrerade och ömsesidigt beroende, och att det kommer att krävas integrerade lösningar och nya arbetssätt för att nå dem.”*

Policyn gäller för all verksamhet inom Uppsala kommun. Ansvaret för att säkerställa att hållbarhetsarbetet systematiskt implementeras i respektive verksamhet åligger samtliga men att ytterst ansvariga är nämnder och bolagsstyrelser för implementeringen. Riktlinjer som mer konkret beskriver hur arbetet ska utföras inom respektive enhet kan utarbetas vid behov av nämnder och bolag.

Kommunen har ett **miljö- och klimatprogram** är en del av kommunens långsiktiga arbete för en hållbar utveckling. Miljö- och klimatprogrammet är nyligen reviderat och antogs av kommunfullmäktige den 30 maj år 2022 med tillhörande handlingsplan (**Handlingsplan för Miljö- och klimatprogram 2022-2025**).

Miljö- och klimatprogrammets huvudsakliga syfte är att beskriva mål för kommunens strategiska miljö- och klimatarbete. Programmet förtydligar inriktningen för Uppsala kommuns långsiktiga miljö- och klimatarbete för att nå:

- en giffri miljö
- hållbara resursflöden
- klimatomställning

- klimatanpassning.

Programmet fungerar som en sammanhållen och övergripande plattform för det strategiska arbetet inom miljö och klimat och utgör en gemensam utgångspunkt för prioritering och planering av kommunkoncernens insatser.

Den tillhörande **Handlingsplanen för Miljö- och klimatprogram** syftar till att förtydliga miljö- och klimatprogrammet. Denna ska ge en samlad bild av vilka åtgärder som behövs för att Uppsala kommun ska kunna utvecklas hållbart i enlighet med Miljö- och klimatprogrammets långsiktiga mål och etappmål. Handlingsplanen fokuserar på åtgärder som tydliggör ambitionsnivå och riktning för arbetet.

Kommunen har även en **policy och riktlinjer för upphandling och inköp**, beslutad av kommunfullmäktige i mars 2018. Dokumentet uppges vara normerande. Av policyn framgår att kommunen inom ramen för upphandlingar ska bidra till långsiktiga och strukturella förändringar i ekonomisk, social och ekologisk riktning. Kommunen ska enligt policyn genomföra affärsmässiga upphandlingar och utifrån ett helhetsperspektiv, sociala krav ska ställas och en bedömning ska göras gällande vilka sociala, etiska och arbetsrättsliga faktorer som är relevanta, miljökrav ska finnas med och de ska finnas ett aktivt och strategiskt arbete för att uppnå ekologisk hållbarhet vid inköp.

Ett annat normerande dokument med bäring på granskningsområdet är kommunens **kvalitetspolicy**, beslutad av kommunfullmäktige januari 2018. Kvalitetspolicyn tydliggör att kommunens stöd, service och möjligheter är en del i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Policyn ska följas upp av kommunstyrelsen inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen.

Vid faktaavstämningen påtalas att det finns ett flertal styrdokument kopplade till hållbarhetsarbetet med bland annat bäring på social hållbarhet. De dokument vi tagit del av inom ramen för granskningen återfinns i sammanställningen i Bilaga 1. Ytterligare program som nämns i granskning med bäring på hållbarhetsarbetet är kommunens **planprogram för gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet, bostadsförsörjningsprogram, energiprogram, vattenprogram**, m.fl. Utöver programstyrningen finns även handlingsplaner, översiktsplan, landsbygdsprogram m.fl.

Kommunfullmäktige har i **mål- och budget för år 2022** beslutat om nio inriktningsmål som strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i den hela kommunala verksamheten för att uppnå FN:s 17 globala hållbarhetsmål.

Verksamhetsföreträdare påtalar att styrningen inom kommunen utgår från mål- och budget samt beslutade program. Kommunen uppges vid intervjuer ha en tydlig definition och styrning av hållbarhetsarbetet och att denna i hög grad utgår från program, policies samt mål och budget. Styrningen genom mål och budgetdokument samt beslutade program med formulerade mål är parallell vilket enligt verksamhetsföreträdare kan skapa vissa utmaningar men tydligheten i styrningen uppges ha ökat de senaste åren. Verksamhetsföreträdare påtalar att styrningen av hållbarhetsarbetet uppges vara integrerad i den ordinarie styrningen vilket upplevs positivt. Verksamhetsföreträdare

upplever att det är ordning och reda i styrningen samt att finns en systematik i arbetet. Det uppges dock finnas behov av att se över styrningen så att harmoniserar fullt ut då den omfattar program, mål och budget med fastställda mål m.m.

Vid intervjuerna påtalas att verksamheten upplever att agenda 2030 genomsyrar kommunens mål och budgetstyrning samt att kommunen har arbetat mycket med att förtydliga klimatmålen i synnerhet. Det påtalas dock ett behov av att tydliggöra styrningen av det miljömässiga perspektivet i samband med beslut och framtagande av beslutsunderlag. Enligt kommunens policy för hållbar utveckling ska det i beslutsärenden redogöras för hur hållbarhetsaspekter behandlats i beredningsarbetet. Verksamhetsföreträdare påtalar att det i centralt framtagna mallar för beslutsunderlag framgår att bland annat barnperspektivet, jämställdhetsperspektivet och näringslivsperspektivet ska beaktas men inte hur hänsyn ska tas till miljöfrågor (ekologisk hållbarhet). Ett pågående utvecklingsarbete som lyfts inom ramen för intervjuer är arbetet med att inkludera hållbarhetsarbetet i investeringar. Det finns enligt verksamhetsföreträdare en inbyggd målkonflikt eftersom kravställningen ska ta hänsyn till mål men även ekonomi.

I samband med faktaavstämningen påtalas att kommunstyrelsen har avsatt medel för att finansiera omställningsarbetet utifrån Agenda 2030 genom finansieringen av hållbarhetsavdelningen som arbetar för omställningen samt att det finns särskilt avsatta medel för klimatarbetet i budget 2023. Vidare påtalas att särskilda medel även avsätts vid behov i samband med projekt.

Vid faktaavstämningen påtalas även vikten av att hållbarhetsaspekterna bevakas genom hela plan- och byggprocessen. Kommunen har två förändringsledare inom klimat och social hållbarhet som bidrar till att säkerställa de två hållbarhetsaspekterna i planarbetet.

Bedömning

Har kommunstyrelsen definierat hållbarhetsarbetet och tydliggjort styrningen av detta?

Delvis.

Vi bedömer att det finns en tydlig definition av hållbarhetsarbetet genom kommunens policy för hållbar utveckling och mål- och budgetdokument för år 2022. Kommunens definitionen omfattar i hög grad alla aspekterna av hållbarhetsarbetet.

Styrningen av hållbarhetsarbetet sker dels via kommunens policy för hållbar utveckling samt mål och budgetdokument, dels via framtagna program och policys. Styrningen är integrerad i den ordinarie processen. Vi bedömer att det finns ett behov av att säkerställa att programstyrningen harmoniserar med mål- och budgetstyrningen i syfte att skapa en tydlighet. Det framkommer att det har tydliggjorts hur dessa hänger ihop men att det finns utmaningar kring att på ett enkelt sätt få en överblick avseende styrningen av hållbarhetsarbetet.

I granskningen påtalas att det finns en inbyggd målkonflikt i styrningen där ekonomiska faktorer påverkar vilka beslut som kan genomföras. Vi noterar att kommunstyrelsen har avsatt medel kopplat till hållbarhetsarbetet men att detta inte finns beskrivet på ett samlat

ställe. En beskrivning av avsatta medel i en sådan kan tydliggöra och ytterligare stärka styrningen kopplat till hållbarhetsarbetet.

Vi rekommenderar att kommunen kompletterar sitt hållbarhetsarbete med att systematiskt identifiera hållbarhetsrisker för att ytterligare stärka styrningen.

Förekomst av fastställda mål med tillhörande uppdrag och indikatorer *Revisionsfråga 2: Har kommunstyrelsen fastställt mätbara mål med tillhörande uppdrag och indikatorer/aktiviteter utifrån policy och program?*

lakttagelser

Av **Uppsala kommuns mål och budget för år 2022 med plan för 2023-2024** (beslutad av kommunfullmäktige 2021-11-08 §326) framgår att kommunen har omsatt Agenda 2030 och FN:s globala hållbarhetsmål från globalt till lokal genom att målen i Agenda 2030 är integrerade i kommunfullmäktiges nio inriktningsmål. Kommunens inriktningsmål styr den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten. Varje inriktningsmål förstärks med tidsbegränsade uppdrag, som kan vara för alla eller nämnd- och styrelsespecifika. Om inte annat anges gäller uppdragen samtliga nämnder och styrelser. Indikatorer finns också kopplat till samtliga inriktningsmål. Indikatorerna är överlag kvantifierade men målnivåerna är mer inriktade på att värdet ska öka eller minska. För ett fåtal mål finns målvärden angivna.

Av **kommunstyrelsens verksamhetsplan och budget 2022-2024** (beslutad av kommunstyrelsen 2021-12-15 §351) framgår att styrelsen har brutit ner kommunfullmäktiges inriktningsmål samt redovisar de uppdrag som kommunfullmäktige tilldelar styrelsen. Det framgår också de indikatorer som kommunstyrelsen ska följa upp som är kopplat till varje inriktningsmål. Kopplat till varje inriktningsmål finns även åtgärder för att uppnå de olika målen.

Det inriktningsmål som främst är kopplat till miljömässig/ekologisk hållbarhet är inriktningsmål 3 - *Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande*. De indikatorer som ska följas upp kopplat till det målet är exempelvis *Utsläpp av växthusgaser, kommungeografiskt, CO2ekvivalenter, absoluta tal, Total energianvändning för fastigheter och verksamheter (GWh), kommunorganisatoriskt och Solenergi - installerad effekt (MW), kommungeografisk*. För indikatorerna återfinns mätvärden för år 2019 och år 2020 vilket visar på utvecklingen. Målvärden finns där flertalet har angivna målvärden medan andra är mer kopplade till utveckling över tid (öka/minska). Målen är överlag kvantitativa. Till målet finns även en beskrivning av styrelsens grunduppdrag och hur detta knyter an till det övergripande målet.

Det inriktningsmål som är främst kopplat till social hållbarhet är inriktningsmål 4 *Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet*. Även för detta mål återfinns mätvärden för år 2019-2021 vilket visar på utvecklingen.

Målvärdena som finns fokuserar på utveckling över tid (öka/minska) och är kvantitativa. Till målen finns även en beskrivning av styrelsens grunduppdrag och hur detta knyter an till det övergripande målet.

Det målet som kopplar an till ekonomisk hållbarhet är inriktningsmål 1 *Uppsala ska ha en jämställd och hållbar ekonomi*. Även för detta mål återfinns måtvärden för år 2019-2021 samt angivna målvärden blandat med målvärden som fokuserar på utveckling över tid (öka/minska). Målvärdena är överlag kvantitativa. Till målen finns även en beskrivning av styrelsens grunduppdrag och hur detta knyter an till det övergripande målet.

Av intervjuer återges att inriktningsmålen är uppbyggda av målformulering samt en politisk text. Från denna texten framgår det vad man vill uppnå med målet och om det finns kopplade uppdrag. Det finns antingen kommungemensamma uppdrag eller riktade uppdrag till en eller flera nämnder/förvaltningar.

Till respektive inriktningsmål finns indikatorer i syfte att underlätta uppföljningen. Verksamhetsföreträdare påtalar att det finns både kvantitativa och kvalitativa indikatorer kopplat till inriktningsmålen och överlag är det en bra balans mellan dessa men det finns utrymme att utveckla de kvantitativa målen.

Utöver inriktningsmålen återfinns även mål i andra styrande dokument med bäring på området. I **policy för hållbar utveckling** beskrivs det förhållningssätt till hållbar utveckling som ska genomsyra Uppsala kommuns verksamheter. Policyn ska verka styrande i planering, budgetering, uppföljning och i genomförande av kommunens verksamhet. Det finns sex principer som arbetet ska utgå från:

- Åtgärder som ger långsiktiga och strukturella förändringar i social, ekologisk och ekonomisk hållbar riktning ska väljas i första hand.
- Åtgärder ska planeras ur ett helhetsperspektiv och hänsyn till påverkan utanför kommunens gränser ska vägas in.
- Hållbarhetsarbetet utgår från samverkan i kommunens hela organisation – ett Uppsala - och skapar förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling genom att arbeta tillsammans med invånare, myndigheter, näringsliv och föreningsliv.
- All verksamhetsutveckling ska gynna en hållbar utveckling för Uppsala kommun och dess invånare. Nya lösningar och idéer bejakas genom att arbetet alltid ska ha ett lärandeperspektiv.
- Beslutsunderlag ska belysa och analyseras utifrån hållbarhetsaspekter. I beslutsärenden redogörs för hur hållbarhetsaspekter behandlats i beredningsarbetet.
- Uppsala kommuns mål för hållbar utveckling ska aktivt kommuniceras internt och externt.

Det är sedan upp till respektive nämnd och bolagsstyrelse att implementera och konkretisera mål för arbetet.

I **handlingsplan för miljö- och klimatprogrammet** har framgått tre övergripande målområden med kopplade etappmål för kommunens strategiska arbete inom miljö- och klimatområdet. I handlingsplanen beskrivs även åtgärder kopplade till målområdena. Handlingsplanen omfattar inte indikatorer eller konkretiserade måttal utan endast samordnare och när detta ska vara genomfört.

Det första övergripande målet är: Giffri miljö 2050 och hållbara resursflöden. Till detta har fyra etappmål kopplats och fyra åtgärder. En åtgärder som kopplats till målet är att: *Utveckla indikatorer och uppföljningssystem för att mäta och öka måluppfyllelse mot målet om Giffri miljö 2050 och hållbara resursflöden och relaterade etappmål.*

Kommunstyrelsen är samordnare för samtliga åtgärder i handlingsplan för miljö- och klimatprogrammet. Totalt finns 22 åtgärder framtagna som ska vara slutförda mellan åren 2022 - 2025. Två av åtgärderna ska vara färdiga under år 2022.

Vid intervjuer framkommer att kommunen överlag är bättre på att formulera mål kopplade till den ekonomiska och miljömässiga hållbarheten. Det finns ett behov av att tydliggöra och koppla konkreta mål till den sociala hållbarheten. Verksamhetsföreträdare påtalar att det sker ett stort arbete kopplat till social hållbarhet men det som görs i högre utsträckning också bör lyftas till politiken.

Bedömning

Har kommunstyrelsen fastställt mätbara mål med tillhörande uppdrag och indikatorer/aktiviteter utifrån policy och program?

Ja.

Vår bedömning grundar sig i att kommunstyrelsen har fastställt mål med tillhörande uppdrag och indikatorer. De övergripande målen främst är formulerade i text i de övergripande styrdokumenterna. Kommunstyrelsen har även antagit mål inom ramen för programstyrningen. Vi konstaterar principerna i policy för hållbar utveckling kopplar an till inriktningsmålen i kommunstyrelsens verksamhetsplan.

Gällande mätbarheten av målen konstaterar vi att det har formulerats tillhörande uppdrag och indikatorer till målen men att målnivåerna är överlag inriktade på att värdet ska öka respektive minska. För ett fåtal mål finns målvärden angivna.

Vi bedömer att det på ett tydligt sätt går se att de tre olika aspekterna av hållbarhet (social, ekonomisk och miljömässig) kopplar an till inriktningsmålen men att kommunens mål som är knutna till ekonomisk respektive miljömässig hållbarhet i högre utsträckning är mätbara.

Vi rekommenderar att kommunen ser över antalet mål utifrån de styrande dokumenterna med budget, policy och program för att säkerställa att dessa kan överblickas och följas upp på ett bra sätt. Vi ser även det som väsentligt att säkerställa att målen i dessa dokument harmoniserar med varandra så att målkonflikter minimeras.

Granskningen indikerar att kommunens mål kopplade till social hållbarhet kan konkretiseras i större utsträckning för att tydliggöra arbetet på politisk nivå. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer att det finns en balans mellan formulerade mål så att dessa omfattar samtliga perspektiv av hållbarhetsarbetet.

Ansvarsfördelning

Revisionsfråga 3: Finns en tydlig ansvarsfördelning för hållbarhetsarbetet?

lakttagelser

I enlighet med reglementet för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun ska kommunstyrelsen leda arbetet med att samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten, såsom miljö-, klimat-, mångfalds-, integrations-, diskriminerings-, jämställdhets-, demokrati- och folkhälsofrågor.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar enligt reglementet för kommunens prövning och tillsyn enligt miljöbalken, samt livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter m.fl. Nämnden ansvarar även för vad som i övrigt enligt lag eller föreskrifter ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Enligt kommunens mål- och budget för år 2022 förstärks varje inriktningsmål med tidsbegränsade uppdrag, som kan vara för alla eller nämnd- och styrelsespecifika. Om inte annat anges gäller uppdragen samtliga nämnder och styrelser. Ett exempel på uppdrag som lämnats i budget för år 2023 till kommunstyrelsen och tre andra nämnder är att *”Utveckla en långsiktig och samordnad kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet i Gottsunda-Valsätra och Gränby-Kvarngärdet tillsammans med föreningar och andra intressenter.”* Uppdraget är kopplat till inriktningsmålet att Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i.

I budgeten tydliggörs även att Kommunstyrelsen leder planering och utveckling, följer upp och analyserar inom strategiskt viktiga politiska områden som exempelvis social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet inkluderande det näringslivspolitiska arbetet.

Av kommunstyrelsen **verksamhetsplan 2022** framgår att styrelsen bl.a. ska *leda arbetet med kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget samt leda och samordna kommunens strategiska hållbarhetsarbete för att nå målen i Agenda 2030 och säkerställa att ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhetsperspektiv beaktas i kommunens utvecklingsarbete.*

Som beskrivits i föregående revisionsfrågor, beskrivs i **policy för hållbar utveckling** att ansvaret för att säkerställa att hållbarhetsarbetet systematiskt implementeras i respektive verksamhet åligger samtliga men att ytterst ansvariga är nämnder och

bolagsstyrelser för implementeringen. Ansvarig för att följa upp arbetet utifrån policyn årligen åligger kommunstyrelsen.

Av kommunens **miljö och klimatprogram** (beslutade av KF 2022-05-30) är kommunstyrelsen ansvarig för programmets genomförande, samordning, uppföljning och spridning. Vidare har alla nämnder ansvar för att integrera arbete med miljö och klimat i sina verksamheter, de har även ett ansvar att bidra till programmets samordning, uppföljning och måluppfyllelse. Kommunstyrelsen är ansvariga för programmet avseende genomförande, samordning, uppföljning och spridning.

Kopplat till programmet har en **handlingsplan för miljö- och klimatprogrammet** utarbetats i syfte att tydliggöra och beskriva åtgärderna och ansvarsfördelningen mellan nämnder och bolagsstyrelser. I handlingsplanen finns målområden, etappmål och åtgärder framtagna. Kommunstyrelsen är samordnare för samtliga åtgärder i handlingsplanen.

Inom kommunledningskontoret finns en hållbarhetsavdelning med en uttalad hållbarhetschef. Avdelningens uppdrag handlar enligt verksamhetsföreträdare om att hålla ihop det övergripande, strategiska arbetet samt att samordna åtgärder kopplat till mål och budget främst kopplat till hållbarhetsarbetet. Hållbarhetsavdelningen ska arbeta för förverkligandet av Agenda 2023, med särskilt fokus på den sociala och ekonomiska hållbarheten. Verksamhetsföreträdare lyfter att det finns rollbeskrivningar framtagna för medarbetarna men att det framför allt är reglementen samt mål och budget som är styrande för arbetet. I respektive nämnds, bolags samt styrelsens verksamhetsplaner framgår beskrivningar av uppdragen där hållbarhet omfattas.

Inom kommunen finns även en miljöförvaltning som stödjer miljö- och hälsoskyddsnämnden. Miljöförvaltningen är en tillsynsmyndighet som utför tillsyn, prövning, kontroll och förrättningar med syfte att skapa en god livsmiljö och hållbar utveckling i kommunen. Arbetet utgår från nationell lagstiftning som exempelvis miljöbalken, vilket de tre avdelningarna för miljöskydd, hälsoskydd och områdesskydd/enskilt avlopp ansvarar för. Målgrupperna är företag, organisationer och privatpersoner. Förvaltningen är också remissinstans som bidrar med miljö- och hälsoskyddskompetens vid stadsplanering och i bygglovsärenden.

Verksamhetsföreträdare påtalar i granskningen att det finns forum där dialoger förs kring hållbarhet bland annat genom nätverk. En utmaning i detta arbete är att omsätta dialogerna i dessa till konkreta åtgärder. En del i detta upplevs vara att lagstiftning, uppdrag och mål kan skapa hinder (se mer under revisionsfråga 4).

Bedömning

Finns en tydlig ansvarsfördelning för hållbarhetsarbetet?

Ja.

Vi bedömer att de styrande dokumenten utgör en tydlig grund för ansvarsfördelningen i hållbarhetsarbetet. Det framgår av reglementen vilket ansvar som kommunstyrelsen

respektive miljö- och hälsoskyddsnämnden har gällande hållbarhetsarbetet. Det tydliggörs även hur nämnderna kan arbeta med frågorna genom de tilldelade uppdragen. Vidare tydliggörs i policys och styrande dokument att kommunstyrelsen har ett ansvar för samordning, planering och genomförande kopplat till arbetet. Vi bedömer att kommunstyrelsen genom hållbarhetsavdelningen har tydliggjort hur de arbetar med samordningen av hållbarhetsfrågorna.

Samverkan

Revisionsfråga 4: Hur säkerställs en ändamålsenlig samverkan mellan de olika nämnderna när det gäller hållbarhetsstyrningen och har några hinder identifierats?

lakttagelser

I **policy för hållbar utveckling** påtalas att hållbarhetsarbetet utgår från samverkan i hela organisationen. Vidare framgår att kommunen även ska arbeta tillsammans med invånare, myndigheter, näringsliv och föreningsliv för att tillsammans skapa förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling.

Av kommunens **mål- och budgetdokument för år 2022** framgår att kommunens styrning bygger på ett samverkan och samspel inom verksamheterna men även inom kommunkoncernen, med invånarna, företag och organisationer.

Verksamhetsföreträdare påtalar att arbetet med samverkan i hög grad är integrerad i den ordinarie styrningen genom tydliggöranden i styrande dokument och via verksamhetsplanerna. Exempelvis lyfts i mål- och budgetdokumentet att kommunkoncernen ska använda upphandling som ett strategiskt verktyg för att utveckla en social, ekonomisk och ekologiskt hållbar kommun. I mål- och budgetdokumentet finns även uppdrag kopplade till inriktningsmålen som är riktade till flera nämnder vilket stärker samverkan inom specifika frågor. Ett exempel är uppdraget "Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bryta boendesegregation och behov av försörjningsstöd" vilket riktar sig till kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och Uppsalahem AB. Det framgår även i exempelvis handlingsplanen för miljöprogrammet att alla nämnder och styrelser har ansvar att bidra till programmets samordning.

Samverkan kopplat till hållbarhetsstyrningen sker även genom planarbetet enligt verksamhetsföreträdare där kommunens översiktsplan utgör en väsentlig grund. Två exempel som påtalats inom ramen för granskningen är arbetet med **Avfallsplan - program för cirkulärt Uppsala utan avfall** (beslutad av kommunfullmäktige i juni 2022) samt **Vattenprogram för Uppsala kommun** (beslutad av kommunfullmäktige i mars 2021). Dessa två program utgör enligt intervjuer en viktig del av kommunens hållbarhetsstyrning kopplat till det miljömässiga perspektivet. Programmet framhålls vara ett led i att säkerställa samverkan i frågor som rör flera aspekter av hållbarhetsarbetet. Vid intervjuerna påtalas att det i samband med framtagande av dessa planer har uppdragats utmaningar kopplat till lagstiftning som styr olika verksamheter (exempel miljöbalken, lag om allmänna vattentjänster m.fl.).

Ett annat program kopplat till den sociala hållbarhetsaspekten är kommunens **Bostad för alla - program för bostadsförsörjningen** (beslutad av kommunfullmäktige maj 2021) som anger kommunens mål för bostadsförsörjning och ska fungera som en gemensam utgångspunkt för prioritering och planering av kommunkoncernens insatser.

Kommunens hållbarhetsstyrning består av mål från flera olika styrande dokument där ett antal målkonflikter kan uppstå enligt verksamhetsföreträdare. Målkonflikterna upplevs ha en negativ effekt på samverkan då fokus blir på dialoger snarare än faktiska åtgärder. En annan utmaning som påtalas är hur åtgärderna är den ekonomiska aspekten då flera åtgärder kan innebära effekter på längre sikt men kostnader inledningsvis. Verksamhetsföreträdare påtalar även att förändringar inom ramen för samverkan kräver förankring i organisationen vilket i sin tur tar tid.

Hållbarhetsavdelningen på kommunledningskontoret framhålls vara en viktig aktör i arbetet med samverkan. Avdelningen arbetar med samordning av hållbarhetsfrågorna och stöttar förvaltningarna och bolagen i detta arbete. Inom ramen för samordningen kan arbetsgrupper införas men tas bort när effekterna bedöms avta. Vid intervjuerna påtalas att en stor del av styrningen kopplat till samverkan sker via målformuleringar och uppdrag. Detta innebär att det startas ett antal projekt som sträcker sig över flera verksamheter. Ett exempel på ett sådant projekt som lyfts vid intervjuer är arbetet med införande av solpaneler. En utmaning som lyfts kopplat till projektarbetet är att det krävs en långsiktig systematik i dessa för att säkerställa att arbetet resulterar i långsiktiga resultat och inte avslutas med projektet.

Hållbarhetsavdelningen har fört över resurser till upphandlingsavdelningen för att kunna bistå verksamheterna utifrån målet om hållbarhetsperspektiv inom upphandlingsområdet.

Ett viktigt forum som lyfts vid intervjuer är deltagande vid olika typer av nätverk såväl inom kommunen som med externa aktörer. Även inom detta område uppges hållbarhetsavdelningens strategier ha en viktig roll. Exempel på ett internt nätverk som lyfts som väsentliga i samverkansarbetet utifrån hållbarhetsstyrningen är kommunens nätverk för jämställdhet respektive trygghet. Verksamhetsföreträdare påtalar att kommunen även arbetar aktivt med samverkan med andra aktörer, exempelvis Uppsala Universitet och SLU.

Det lyfts även att det inte sker regelbundna möten mellan hållbarhetschefen och miljöchefen vilket påtalas kunna stärka samverkan kopplat till miljöområdet.

Bedömning

Hur säkerställs en ändamålsenlig samverkan mellan de olika nämnderna när det gäller hållbarhetsstyrningen och har några hinder identifierats?

Ja.

Vi bedömer att det av styrande dokument framgår tydligt att samverkan ska ske och att de uppdrag som lämnas i mål- och budgetdokumentet bidrar till att säkerställa att detta

sker. Samverkan lyfts även i ett flertal av de program som kommunen antagit med koppling till hållbarhetsarbetet. Vi bedömer att hållbarhetsavdelningen får en viktig roll i arbetet med samverkan men att samverkan även måste drivas av respektive nämnd. Hållbarhetsavdelningen kan bidra till att skapa förutsättningar genom att driva forum men det är väsentligt att berörda nämnder arbetar aktivt och säkerställer att beslut som stärker samverkan fattas.

Vi noterar att det finns hinder för samverkan när det uppstår målkonflikter på grund av tillgängliga resurser eller kostnader kopplade till långsiktiga satsningar. Det framkommer även att det finns hinder kopplat till lagstiftning vid exempelvis miljöbalken, lag om allmänna vattentjänster m.m.

Vi vill påtala vikten av att se över på vilken nivå samverkan sker så samverkan inte endast drivs på tjänstemannanivå utan att även samverkan sker på politisk nivå för att minska hinder kopplade till resurser och mål.

Förankring av hållbarhetsarbetet

Revisionsfråga 5: Har hållbarhetsarbetet i tillräcklig grad förankrats i nämndernas verksamhetsplaner och berörda verksamheter?

lakttagelser

Vi har inom ramen för granskningen gjort en genomgång av nämndernas verksamhetsplaner i syfte att se om dessa omfattar kommunens hållbarhetsarbete. Vi har tagit del av verksamhetsplanerna för arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, omsorgsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden. Genomgången har fokuserat på det som framgår i kommunens övergripande styrning genom mål- och budgetdokument för år 2022.

Genomförd genomgång visar på att det i nämndernas verksamhetsplaner redovisas de nio av kommunfullmäktiges inriktningsmål och hur respektive nämnden bryter ner dem. Kopplat till varje inriktningsmål redovisas kvantitativa indikatorer som är nämndspecifika.

Enligt miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsplan bidrar nämnden till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen genom sitt grunduppdrag med tillsyn, kontroller, tillståndsprövningar och förrättningar.

I utbildningsnämndens verksamhetsplan har nämnden brutit ner *inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande* i förskolan ges barnen möjlighet att ägna sig åt ett ekologiskt varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle. Att ge elever möjlighet till miljöperspektiv i grundskolan få de ansvarar för den miljö de själva kan påverka same ett förhållningssätt till de övergripande globala miljöfrågorna.

I socialnämndens verksamhetsplan beskrivs att nämndens prioriteringar kring miljö- och klimatarbetet återfinns i handlingsplanen för socialnämndens miljö- och klimatarbete. Enligt planen är transporter, lokalanvändning och konsumtion prioriterade områden. Under varje område återfinns en beskrivning, åtgärder, samordningsansvarig, delansvarig samt år för genomförande.

I kulturnämndens verksamhetsplan beskrivs under inriktningsmål 3 *Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande* att nämndens åtgärder kopplat till målet är bl a. att strukturerat arbeta med hållbarhetsfrågor och att arbeta för att konstnärliga gestaltungsprojekt har särskilt fokus på ekologisk hållbarhet.

I respektive verksamhetsplan kan vi även notera att det som en bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller åtgärder riktade till nämnden. Samtliga av de verksamhetsplaner som vi har tagit del av omfattar miljö- och klimatprogrammet. Utbildningsnämnden har i sin verksamhetsplan även specificerat vilka åtgärder och uppdrag som återfinns i respektive program.

Verksamhetsföreträdare påtalar vid intervjuer att de ser positivt på att hållbarhetsarbetet har integrerats i kommunens ordinarie styrprocess i hög grad. Mål- och budgetarbetet sker parallellt med programstyrningen men att det finns en struktur som går att följa vilket underlättar nämndernas arbete med verksamhetsplanerna.

Vidare framgår vid intervjuerna att verksamhetsplanerna överlag upplevs vara väl förankrade i hållbarhetsarbetet. En viktig del i detta arbete framhålls vara att kommunen har flera strategier som arbetar med detta och finns som ett stöd vid genomförande av planerna. Tillgången på strategier bidrar till att skapa samordning och en tydlighet i arbetet med verksamhetsplaner.

Bedömning

Har hållbarhetsarbetet i tillräcklig grad förankrats i nämndernas verksamhetsplaner och berörda verksamheter?

Ja.

Vi bedömer att hållbarhetsarbetet genom fullmäktiges mål och programstyrningen har förankrats i nämndernas verksamhetsplaner. Genomförd granskning visar att det finns en spårbarhet mellan kommunfullmäktiges mål och nämndernas verksamhetsplaner. I verksamhetsplanerna framgår även särskilda uppdrag som tilldelats inom ramen för hållbarhetsstyrningen genom exempelvis budget och program. Vi kan även se att verksamhetsplanerna omfattar en förteckning över vilka program som är aktuella för deras verksamhetsplaner.

Uppföljning och utvärdering

Revisionsfråga 6: Sker en årlig uppföljning och utvärdering av hållbarhetsarbetet i enlighet med policy och programmet?

lakttagelser

I **kommunstyrelsens reglemente** framgår att styrelsen och nämnderna kontinuerligt ska följa upp sin verksamhet. Kommunstyrelsens uppföljning inkluderar att följa upp att fullmäktiges fastställda kvalitetskrav, mål, riktlinjer och program för verksamheten följs upp i nämnderna.

I mål- och budgetdokumentet för år 2022 framgår att det varje år görs en samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program och kommungemensamma handlingsplaner. Denna innebär att det görs en årlig samlad uppföljning och aktualitetsbedömning av program och kommungemensamma handlingsplaner som ett led i att säkerställa en mer sammanhållen styrning där relationerna mellan styrdokument är tydliga, skapa minskad styrträngsel med färre målkonflikter samt en ökad möjlighet till tydliga prioriteringar. Uppföljningsrapporten lämnas till kommunfullmäktige som beslutar om eventuella revideringar. Av intervjuer framkommer att programmen följs upp varje augusti.

Uppföljningen av program för år 2022 har enligt kommunstyrelsens protokoll från 8 februari 2023 skett genomförts i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning per augusti. Av protokollet framgår att uppföljningen baseras på återrapportering från nämnder och bolagsstyrelser samt i förekommande fall måluppfyllelse till programmets indikatorer. Totalt finns enligt uppföljningen 26 beslutade program per augusti 2022 varav sju program inte följs upp av angivna skäl i programuppföljningen.

I **policy för hållbar utveckling** beskrivs att kommunstyrelsen följer upp arbetet utifrån policyn årligen i samband med årsredovisningen samt genom internkontroll/internrevision. I arbetet ingår att utveckla ett systematiskt arbetssätt för uppföljning.

Kommunledningskontoret har tagit fram ett dokument och rutin, "**Rutin - följa upp program och handlingsplaner**" kring att följa upp program och handlingsplaner. Kommunens nio inriktningsmål följs upp flera gånger per år. Resultaten publiceras på hemsidan och är tillgänglig för alla. På hemsidan kan man utförligt se om målen är uppnådda samt vilka åtgärder som behövs för att nå målen.

Enligt handlingsplan för **miljö- och klimatprogram 2022-2025** är kommunstyrelsen ansvarig för handlingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärderingen av planen. Programmet följs upp årligen i ordinarie programuppföljning och kommunstyrelsen kan revidera handlingsplanen vid behov.

Uppsala kommun upprättade en rapport där uppföljning av Uppsalas kommuns Miljö- och klimatprogram 2014-2023 redovisas. Uppföljningen genomfördes hösten 2021 (av Anthersis Evenco AB).

I Uppsala kommuns **årsredovisning 2021** (beslutad av kommunfullmäktige 2022-03-21 §82) (beslutad av kommunstyrelsen 2022-04-06 §82) följs de 9 inriktningsmål som angavs i mål och budget. Det finns tre stycken bedömningar, helt uppfyllt, i hög grad uppfyllt och delvis uppfyllt. 3 av 9 mål fick bedömningen delvis uppfyllt och 6 av 9 mål fick bedömningen i hög grad uppfyllt. Vid faktaavstämningen påtalas att uppföljning av hållbarhetsarbetet är integrerat i årsredovisningen år 2022 som även innefattar en uppföljning av de nationella nyckeltalen för uppföljning av målen i Agenda 2030. Samlade fördjupade uppföljningar sker inom identifierade områden såsom jämställdhet, integration och psykisk ohälsa.

Verksamhetsföreträdare påtalar vid intervjuerna att arbetet med uppföljning av hållbarhetsarbetet i hög grad är integrerat i den ordinarie styrningen. Enligt kommunens riktlinje för styrdokument ska varje program ha en eller flera handlingsplaner som beskriver vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målen. Vid program sker uppföljning av programmets aktualitet vilket kan leda till revideringar.

Vid intervjuerna påtalas att kommunen genomför uppföljning av program och insatser men att utvärderingen är främst fokuserad på måluppfyllelse. Verksamhetsföreträdare påtalar att det finns en risk att fokus blir på kvantifierade indikatorer men att det finns ett behov av att utveckla analysarbetet och utvärdering av hållbarhetsarbetet för att aktiviteter som genomförs ska leda hållbarhetsarbetet åt rätt håll.

Vid faktaavstämningen påtalas att kommunen inom ramen för ordinarie risk- och sårbarhetsanalys även lyfter risker av hållbarhetskaraktär. Det finns förutsättningar att komplettera riskanalysen med hållbarhetsperspektiv vilket görs till viss del enligt verksamhetsföreträdare,

Bedömning

Sker en årlig uppföljning och utvärdering av hållbarhetsarbetet i enlighet med policy och programmet.

Delvis.

Vi bedömer att det sker en uppföljning av hållbarhetsarbetet genom den ordinarie styrningen och programuppföljningen. Uppföljning framgår även av de separata handlingsplanerna. Det sker ingen särskild samlad uppföljning av hållbarhetsarbetet eller systematiskt hållbarhetsrapportering.

Vi bedömer att arbetet med utvärdering av hållbarhetsarbetet kan stärkas. Det är väsentligt att kommunen arbetar systematiskt med analyser och utvärdering av hållbarhetsarbetet för att säkerställa att styrningen når önskade effekter. Vi rekommenderar att kommunen ser över möjligheterna att stärka arbetet med utvärdering och analys, förslagsvis genom att systematiskt arbeta med att identifiera hållbarhetsrisker.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av kommunens styrning av hållbarhetsaspekter i verksamheten.

Granskningens syfte är att pröva om kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning avseende kommunens hållbarhetsarbete.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden **inte helt** bedriver en ändamålsenlig styrning av kommunens hållbarhetsarbete.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning vill vi lämna följande rekommendationer:

- Se över hur tydligare överblick avseende styrningen av hållbarhetsarbetet kan skapas som finns i styrande dokument (måldokument, policys, program m.m.)
- Se över antalet mål utifrån de styrande dokumenten med budget, policys och program för att säkerställa att dessa kan överblickas och följas upp på ett bra sätt.
- Säkerställ att det finns en balans mellan formulerade mål så att dessa omfattar samtliga perspektiv av hållbarhetsarbetet. Granskningen indikerar att kommunens mål kopplade till social hållbarhet kan konkretiseras i större utsträckning för att tydliggöra arbetet på politisk nivå.
- Säkerställ att målen för hållbarhetsarbetet i mål- och budgetdokument samt andra styrande dokument (program, policys m.m.) harmoniserar med varandra så att målkonflikter minimeras.
- Säkerställ att samverkan kopplat till hållbarhetsarbetet inte endast drivs på tjänstemannanivå utan att även på politisk nivå för att minska hinder kopplade till resurser och mål
- Se över hur arbetet med utvärdering och analys kan utvecklas för att stärka hållbarhetsarbetet.
- Säkerställ att hållbarhetsarbetet utgår från systematiskt identifierade hållbarhetsrisker.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
1. Har kommunstyrelsen definierat hållbarhetsarbetet och tydliggjort styrningen av detta?	<p>Delvis</p> <p>Vi bedömer att det finns en tydlig definition av hållbarhetsarbetet genom kommunens policy för hållbar utveckling och mål- och budgetdokument för år 2022. Kommunens definitionen omfattar i hög grad alla aspekterna av hållbarhetsarbetet. Styrningen av hållbarhetsarbetet sker dels via kommunens policy för hållbar utveckling samt mål och budgetdokument, dels via framtagna program och policys. Styrningen är integrerad i den ordinarie processen. Vi bedömer att det finns ett behov av att säkerställa att programstyrningen harmoniserar med mål- och budgetstyrningen i syfte att skapa en tydlighet. Det framkommer att det har tydliggjorts hur dessa hänger ihop men att det finns utmaningar kring att på ett enkelt sätt få en överblick avseende styrningen av hållbarhetsarbetet.</p> <p>I granskningen påtalas att det finns en inbyggd målkonflikt i styrningen där ekonomiska faktorer påverkar vilka beslut som kan genomföras. Vi noterar att kommunstyrelsen har avsatt medel kopplat till hållbarhetsarbetet men att detta inte finns beskrivet på ett samlat ställe. En beskrivning av avsatta medel i en sådan kan tydliggöra och ytterligare stärka styrningen kopplat till hållbarhetsarbetet.</p>
2. Har kommunstyrelsen fastställt mätbara mål med tillhörande uppdrag och indikatorer/aktiviteter utifrån policy och program?	<p>Ja</p> <p>Vår bedömning grundar sig i att kommunstyrelsen har fastställt mål med tillhörande uppdrag och indikatorer. De övergripande målen främst är formulerade i text i de övergripande styrdokumenterna. Kommunstyrelsen har även antagit mål inom ramen för programstyrningen. Vi konstaterar principerna i policy för hållbar utveckling kopplar an till inriktningsmålen i kommunstyrelsens</p>

verksamhetsplan.
Gällande mätbarheten av målen konstaterar vi att det har formulerats tillhörande uppdrag och indikatorer till målen men att målnivåerna är överlag inriktade på att värdet ska öka respektive minska. För ett fåtal mål finns målvärden angivna.
Vi bedömer att det på ett tydligt sätt går se att de tre olika aspekterna av hållbarhet (social, ekonomisk och miljömässig) kopplar an till inriktningsmålen men att kommunens mål som är knutna till ekonomisk respektive miljömässig hållbarhet i högre utsträckning är mätbara.
Granskningen indikerar att kommunens mål kopplade till social hållbarhet kan konkretiseras i större utsträckning för att tydliggöra arbetet på politisk nivå.

3. Finns en tydlig ansvarsfördelning för hållbarhetsarbetet?

Ja
Vi bedömer att de styrande dokumenten utgör en tydlig grund för ansvarsfördelningen i hållbarhetsarbetet. Det framgår av reglementen vilket ansvar som kommunstyrelsen respektive miljö- och hälsoskyddsnämnden har gällande hållbarhetsarbetet. Det tydliggörs även hur nämnderna kan arbeta med frågorna genom de tilldelade uppdragen. Vidare tydliggörs i policys och styrande dokument att kommunstyrelsen har ett ansvar för samordning, planering och genomförande kopplat till arbetet.

4. Hur säkerställs en ändamålsenlig samverkan mellan de olika nämnderna när det gäller hållbarhetsstyrningen och har några hinder identifierats?

Ja
Vi bedömer att det av styrande dokument framgår tydligt att samverkan ska ske och att de uppdrag som lämnas i mål- och budgetdokumentet bidrar till att säkerställa att detta sker. Samverkan lyfts även i ett flertal av de program som kommunen antagit med koppling till hållbarhetsarbetet. Vi bedömer att hållbarhetsavdelningen får en viktig roll i arbetet med samverkan men att samverkan även måste drivas av respektive nämnd.
Hållbarhetsavdelningen kan bidra till att skapa förutsättningar genom att driva

forum men det är väsentligt att berörda nämnder arbetar aktivt och säkerställer att beslut som stärker samverkan fattas.

Vi noterar att det finns hinder för samverkan när det uppstår målkonflikter på grund av tillgängliga resurser eller kostnader kopplade till långsiktiga satsningar. Det framkommer även att det finns hinder kopplat till lagstiftning vid exempelvis miljöbalken, lag om allmänna vattentjänster m.m. Vi vill påtala vikten av att se över på vilken nivå samverkan sker så samverkan inte endast drivs på tjänstemannanivå utan att även samverkan sker på politisk nivå för att minska hinder kopplade till resurser och mål.

5. Har hållbarhetsarbetet i tillräcklig grad förankrats i nämndernas verksamhetsplaner och berörda verksamheter?

Ja

Vi bedömer att hållbarhetsarbetet genom fullmäktiges mål och programstyrningen har förankrats i nämndernas verksamhetsplaner. Genomförd granskning visar att det finns en spårbarhet mellan kommunfullmäktiges mål och nämndernas verksamhetsplaner. I verksamhetsplanerna framgår även särskilda uppdrag som tilldelats inom ramen för hållbarhetsstyrningen genom exempelvis budget och program. Vi kan även se att verksamhetsplanerna omfattar en förteckning över vilka program som är aktuella för deras verksamhetsplaner.

6. Sker en årlig uppföljning och utvärdering av hållbarhetsarbetet i enlighet med policy och programmet?

Delvis

Vi bedömer att det sker en uppföljning av hållbarhetsarbetet genom den ordinarie styrningen och programuppföljningen. Uppföljning framgår även av de separata handlingsplanerna. Det sker ingen särskild samlad uppföljning av hållbarhetsarbetet eller systematiskt hållbarhetsrapportering. Vi bedömer att arbetet med utvärdering av hållbarhetsarbetet kan stärkas. Det är väsentligt att kommunen arbetar systematiskt med analyser och utvärdering av hållbarhetsarbetet för att

säkerställa att styrningen når önskade effekter.

Bilaga

Förteckning över granskade dokument

- Avfallsplan - program för cirkulärt Uppsala utan avfall
- Bostad för alla - program för bostadsförsörjningen
- Handlingsplan för miljö- och klimatprogram 2022-2025
- Handlingsplan för socialnämndens miljö- och klimatarbete
- Miljö- och klimatprogram 2022-2025
- Mål- och budget år 2022 med plan för 2023-2024
- Kvalitetspolicy
- Policy för hållbar utveckling i Uppsala kommun
- Policy och riktlinjer för upphandling och inköp
- Reglemente för kommunstyrelse och övriga nämnder 13 juni 2022
- Revision Miljöförvaltningen 20221031
- Riktlinjer för upphandling och inköp
- Rutin - Följa upp program och handlingsplaner
- Rutin - Integrera och genomföra program
- Uppföljning av Uppsala kommuns miljö- och klimatprogram 2014-2023
- Uppsala och Agenda 2030 - Voluntary Local Review 2021
- Vattenprogram för Uppsala kommun
- Verksamhetsplan och budget 2022 Kommunstyrelsen
- Verksamhetsplan och budget 2022 Arbetsmarknadsnämnden
- Verksamhetsplan och budget 2022 Kulturnämnden
- Verksamhetsplan och budget 2022 Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Verksamhetsplan och budget 2022 Omsorgsnämnden
- Verksamhetsplan och budget 2022 Socialnämnden
- Verksamhetsplan och budget 2022 Utbildningsnämnden
- Verksamhetsplan och budget 2022 Äldrenämnden
- Årsredovisning 2021
- Bilaga till årsredovisningen - Uppföljning av inriktningsmål, uppdrag, indikatorer och nationella nyckeltal för Agenda 2030
- Översiktsplan

2023-03-03

Lena Salomon

Hanna Franck

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Uppsala kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 9 september 2022. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Datum:
2023-03-03Diarienummer:
KRN-2022-00033

KOMMUNREVISIONEN

Mottagare:

Arbetsmarknadsnämnden
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av styrning och ledning av sfi

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska arbetsmarknadsnämndens styrning och ledning av sfi. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Efter genomförd granskning bedömer vi att arbetsmarknadsnämnden i allt väsentligt säkerställt en ändamålsenlig styrning och ledning av sfi-utbildningen och dess samverkan med den övriga vuxenutbildningen.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi därför arbetsmarknadsnämnden att vidta följande åtgärder:

- Årligen efterfråga en samlad redovisning av sfi-verksamhetens förutsättningar och resultat som också visar på de variationer som finns hos utbildningsanordnarna.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från arbetsmarknadsnämnden och kommunstyrelsen senast 2023-06-30 till kommunrevisionen@ uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, [lena.salomon@ pwc.com](mailto:lensalomon@ pwc.com).

För kommunrevisionen

Lars-Olof Lindell, vice ordförande

Granskning av styrning och ledning av sfi

Uppsala kommun

Mars 2023

Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor

Amanda Guerra

Henrik Boström

Jenny Nordqvist, kvalitetssäkrare

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av styrning och ledning av svenska för invandrare (sfi). Granskningens syfte är att bedöma om arbetsmarknadsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och ledning av sfi-utbildningen och dess samverkan med den övriga vuxenutbildningen.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att arbetsmarknadsnämnden i **allt väsentligt** säkerställt en ändamålsenlig styrning och ledning av sfi-utbildningen och dess samverkan med den övriga vuxenutbildningen.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
1. Finns tydliga mål för sfi-verksamheten?	Ja	
2. Finns ett systematiskt kvalitetsarbete både på huvudmannanivå och enhetsnivå?	Delvis	
3. Finns en fungerande samverkan med övrig vuxenutbildning som underlättar för elevernas fortsatta utbildning?	Ja	
4. Finns dokumenterade uppföljningar av verksamhet och ekonomi som innehåller analyser och förslag till åtgärder (vid budgetöverskridande eller bristande måluppfyllelse)?	Ja	
5. Har arbetsmarknadsnämnden en tillräcklig uppföljning av sfi-verksamheten?	Delvis	
6. Säkerställer arbetsmarknadsnämnden att åtgärder vidtas vid identifierade brister?	Ja	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi arbetsmarknadsnämnden att årligen efterfråga en samlad redovisning av sfi-verksamhetens förutsättningar och resultat som också visar på de variationer som finns hos utbildningsanordnarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Svenska för invandrare (sfi)	6
Sfi i Uppsala	7
Granskningsresultat	9
Styrning av svenska för invandrare (sfi)	9
Systematiskt kvalitetsarbete	12
Samverkan med övrig vuxenutbildning	14
Uppföljning av sfi	15
Åtgärder	20
Samlad bedömning	22
Rekommendationer	22
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	23

Inledning

Bakgrund

Goda kunskaper i svenska språket är en viktig nyckel för att påskynda integrationen i ett samhälle. Det är många gånger en förutsättning för jobb och etablering på arbetsmarknaden. Svenska för invandrare (sfi) utgör en viktig grund för att nyanlända kommuninvånare ska kunna lära sig svenska, få information om hur det svenska samhället fungerar samt kunna utbilda sig vidare och få ett arbete.

Arbetsmarknadsnämnden har för år 2022 ett uppdrag från kommunfullmäktige om att öka genomströmningen på sfi-utbildningen. Av nämndens verksamhetsplan framgår vilka åtgärder som planeras vidtas samt vilka indikatorer som följs upp.

Statistik visar att det i Uppsala kommun (2021), jämfört med riket, är en lägre andel elever (28 procent) av de som påbörjade sfi-utbildningen som avslutade kurserna med godkända betyg än vad det är i riket (32 procent). Andelen elever med godkända betyg (av de som avslutar sin utbildning) i kommunen (42 procent) är ungefär på samma nivå som i riket (43 procent).

Jämfört med riket har sfi-kurserna genomförts med ett högre genomsnittligt antal elevtimmar samtidigt som den genomsnittliga tiden i veckor är lägre i Uppsala än i riket. Detta tyder på att sfi-eleverna i Uppsala läser fler timmar per vecka än vad som görs i riket. Under år 2021 var det cirka 5 700 elever som läste sfi och över 60 procent av eleverna gjorde det hos en annan utförare än kommunen.

För läsåret 21/22 hade kommunen en något högre andel lärare med pedagogisk högskoleutbildad (85,4 procent) än såväl länet som riket. Andelen legitimerade lärare var 68,9 procent. Statistiken visar vidare att Uppsala har en lägre lärartäthet än såväl länet som riket. I Uppsala är det 33 elever per lärare, snittet för länet är 27 och i riket 23.

Den tillhandahållna kvaliteten på vuxenutbildningens verksamhet (där sfi är en del) har påverkan på kommunens arbetslöshet såväl som kostnader för försörjningsstöd. Vuxenutbildningen genomgår generellt en stor förändring där utbildningen erbjuds allt fler och bedrivs allt mer kontinuerligt, individuellt samt flexibelt vilket innebär ett starkt förändringstryck i den kommunala vuxenutbildningen.

Skollagen tydliggör att det ska bedrivas ett systematiskt kvalitetsarbete för att utveckla verksamheten. Kvalitetsarbete omfattar såväl planering som uppföljning av verksamheten och dess kvalitet.

Revisorerna har med anledning av sfi:s betydelse för kommunens arbete med att öka sysselsättningen och integrationen beslutat att granska styrning och ledning av sfi-undervisningen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om arbetsmarknadsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och ledning av sfi-utbildningen och dess samverkan med övriga vuxenutbildningen.

Revisionsfrågor:

1. Finns tydliga mål för sfi-verksamheten?
2. Finns ett systematiskt kvalitetsarbete både på huvudmannanivå och enhetsnivå?
3. Finns en fungerande samverkan med övrig vuxenutbildning som underlättar för elevernas fortsatta utbildning?
4. Finns dokumenterade uppföljningar av verksamhet och ekonomi som innehåller analyser och förslag till åtgärder (vid budgetöverskridande eller bristande måluppfyllelse)?
5. Har arbetsmarknadsnämnden en tillräcklig uppföljning av sfi-verksamheten?
6. Säkerställer arbetsmarknadsnämnden att åtgärder vidtas vid identifierade brister?

Revisionsfråga 2 fokuserar på strukturen för systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå och huvudmannanivå och dess huvudsakliga innehåll. Revisionsfrågorna 4 - 6 kan också sägas beröra det systematiska kvalitetsarbetet men omfattar även den samlade uppföljning som görs av både verksamhet och ekonomi och de åtgärder som vidtas.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen kap 6 § 6 (nämndens ansvar)
- Skollagen kap 4, §§ 3-7 (systematiskt kvalitetsarbete)
- Skollagen kap 20, §§ 24-33 (svenska för invandrare)

Avgränsning

Granskningen fokuserar på sfi och berör övrig vuxenutbildning endast i dess samverkan med sfi. Granskningen avgränsas till i huvudsak år 2022.

Metod

Granskningen har genomförts genom granskning av mål, verksamhetsplan/arbetsplan, dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på huvudmanna- och enhetsnivå, dokumenterad uppföljning, befintlig statistik samt arbetsmarknadsnämndens protokoll och underliggande handlingar.

Digitala intervjuer har genomförts med:

- förvaltningsdirektör
- arbetsmarknadsnämndens presidium
- avdelningschef vuxenutbildningen
- enhetschef och handläggare antagningen vuxenutbildning
- stabschef arbetsmarknadsförvaltningen
- rektor för externt upphandlad vuxenutbildning
- rektor och bitr rektor för sfi i kommunal regi
- utvecklingsledare vuxenutbildningen

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Svenska för invandrare (sfi)

Skollagens 20 kap 24-33 §§ reglerar sfi. Där framgår bland annat att en person har rätt att delta i sfi från och med andra kalenderhalvåret det år hen fyller 16 år. Det gäller om hen är bosatt i Sverige och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge. Hemkommunen är skyldig att se till att utbildning i svenska för invandrare erbjuds dem som har rätt att delta i utbildningen. Kommunen ska även aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen.

Det är huvudmannen för utbildningen som beslutar om en person ska tas emot till sfi.

Utbildning i sfi ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en person har fått rätt till sådan utbildning. Utbildningen ska kunna påbörjas inom tre månader, om det inte finns särskilda skäl.

När det gäller personer som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska kommunen aktivt verka för att de ska kunna påbörja sfi inom en månad från det att de har anmält sig till utbildningen hos kommunen. För dessa elever ska utbildningen i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 23 timmars undervisning i veckan

Utbildning i svenska för invandrare för övriga elever ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningens omfattning får dock minskas om eleven begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med utbildningens syfte.

Huvudmannen ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov. Lag (2015:482).

Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i svenska för invandrare kan kombineras med andra aktiviteter som

- arbetslivsorientering,
- validering,
- praktik, eller
- annan utbildning.

Huvudmannen ska också verka för att utbildning i svenska för invandrare kan bedrivas under tid då eleven får ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund av sjukdom, skada eller föräldraledighet och för att utbildningen kan kombineras med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården. Lag (2015:482).

Utbildningen ska kunna kombineras med förvärvsarbete. Lag (2015:482).

Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja kursen (Skollagen 20 kap, 9 §). Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg. Den vars utbildning i svenska för invandrare har upphört enligt ovan eller som frivilligt avbrutit sådan utbildning ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Av kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare tydliggörs att utbildningen består av tre olika studievägar, 1, 2 och 3 samt fyra olika kurser, A, B, C och D. De olika studievägarna riktar sig till personer med olika bakgrund, förutsättningar och mål. Studieväg 1 vänder sig i första hand till personer med mycket kort studiebakgrund och studieväg 3 till dem som är vana att studera. Studievägarna visar på vilken ingångskurs och progressionstakt som är lämplig. En elev påbörjar sina studier inom den studieväg och på den kurs inom studievägen som bäst passar hans eller hennes individuella förutsättningar.

- Studieväg 1 utgörs av kurserna A, B, C och D,
- studieväg 2 av kurserna B, C och D och
- studieväg 3 av kurserna C och D.

Kunskapskraven för en kurs är desamma oavsett studieväg. Förutsättningarna för eleverna kan dock skilja stort.

Sfi i Uppsala

Den kommunala huvudmannen för sfi i Uppsala kommun tillhandahåller sfi-undervisning genom tre olika utförare: Uppsala kommuns sfi i Boländerna och Gottsunda (studieväg 1, 2, 3), Bergstrands sfi (studieväg 1, 2, 3) och Hermods (studieväg 3). Uppsala kommuns sfi i Boländerna och Gottsunda är den enda av dessa tre som utförs i egen regi. Utöver den kommunala huvudmannen bedrivs även sfi av huvudmannen Biskops Arnös folkhögskola (studieväg 2, 3).

Sfi kan läsas både på dagtid och kvällstid, på distans, i klassrum eller flex. Hermods erbjuder flex eller distans på studieväg 3. Klassrumsundervisning gäller för samtliga inom studieväg 1 och 2, däremot kan man välja om man vill läsa dagtid eller kvällstid.

Sfi bedrivs i Uppsala, utöver traditionell sfi-undervisning, i olika former. Det finns kombinationsutbildningar där gymnasiala yrkeskurser kombineras med sfi eller svenska som andraspråk. I Gottsunda ges sfi för synsvaga och för föräldralediga mammor med barn. I Gottsunda finns även "sfi-bas" som vänder sig till elever med särskilt kort utbildningsbakgrund. Till denna anvisas elever från arbetsförmedlingen, så kallade utbildningsplikt. Uppsala har även två "sfx-utbildningar", där elever med yrkesutbildning från hemlandet läser sfi. Det handlar om yrkesinfärgning i sfi-undervisningen för legitimationsyrken inom medicinområdet samt för pedagoger. "Sfi-mix" består av unga vuxna som behöver mer stöd och guidning.

Per september 2022 var det totalt 1 537 elever som läste sfi genom Uppsala kommun. Av dessa var 929 kvinnor och 608 män. För sfi-elever per utbildningsanordnare ser statistiken ut som följer:

- Bergstrands vuxenutbildning: 245
- Hermods: 515
- Movant: 24
- Utbildnings- och jobbcenter i Boländerna: 651
- Utbildnings- och jobbcenter i Gottsunda: 102

Flest elever finns på studieväg 3 kurs C och minst på studieväg 1 kurs D. Se tabell 1 för elevantal per studieväg och kurs.

Tabell 1: Elevantal per september 2022

	Kurs A	Kurs B	Kurs C	Kurs D	Total
Studieväg 1	84	139	143	69	435
Studieväg 2	-	113	159	132	404
Studieväg 3	-	-	513	185	698
Total	84	252	815	386	1537

Lärcentrum är en del av Utbildnings- och jobbcenter Gottsunda och är en resurs för elever som behöver särskilt stöd och finns för alla som läser en utbildning inom vuxenutbildningen, inte bara i Gottsunda.

Av intervjuer framkommer att det inte finns några köer till sfi. All inskrivning till sfi går genom sfi-mottagningen, även antagningen till Biskops Arnös folkhögskola. Eleverna kan framföra önskan om utbildningsanordnare med huvudmannen beslutar om placering utifrån studieväg och utbildningsform.

Av intervjuer framkommer att upphandlingar görs på 3+1 år. Bergstrands kontrakt löper ut sista september 2023 och arbetsmarknadsnämnden har valt att inte upphandla igen. Detta innebär att samtliga elever som läser studieväg 1 från och med oktober 2023 kommer att få sin sfi-undervisning i egen regi. För studieväg 2 finns Biskops Arnö som alternativ utbildningsanordnare och för studieväg 3 finns Hermods som alternativ. Övergången kommer att troligen medföra att grupper slås samman, elever får nya lärare och så vidare.

Resursfördelningen till sfi i Uppsala kommun sker främst per närvarotimme, med undantag för Hermods distansundervisning som ersätts med schablonbelopp. Både Sfi-syn (sfi för synsvaga) och sfi-bas får full kostnadstäckning.

Granskningsresultat

Styrning av svenska för invandrare (sfi)

Revisionsfråga 1: Finns det tydliga mål för sfi-verksamheten?

lakttagelser

Kommunövergripande mål

Av *Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun* (senast reviderad av kommunfullmäktige 2022-06-13, § 272) framgår att arbetsmarknadsnämnden ansvarar för kommunal vuxenutbildning, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare samt särskild utbildning för vuxna enligt skollagen (2010:800), varvid arbetsmarknadens behov av kompetensförsörjning ska beaktas.

I *Mål och budget 2022 med plan för 2023-2024* (antagen av kommunfullmäktige 2021-11-08 § 326) redovisas nio inriktningsmål utifrån kommunens fyra fokusområden: jobb och företag, likvärdig skola, trygghet och fossilfritt 2030. Inriktningsmålen följs av en beskrivning av den politiska ambitionen, uppdrag och indikatorer. Varje inriktningsmål förstärks med tidsbegränsade uppdrag, som kan vara för alla eller nämnd- och styrelsespecifika. Uppdragen gäller samtliga nämnder och styrelser om inte annat anges. De inriktningsmål som har bäring på granskningsområdet är:

- Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet.
- Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande.

För inriktningsmålet "Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalité" nämns tre uppdrag varav ett har bäring på granskningsområdet: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap. En indikator för inriktningsmålet är nyanlända som har slutfört sfi-utbildning inom etableringsperioden (24 månader). Målet är att andelen ska öka, men det anges i budgetdokumentet inget utgångsvärde.

För inriktningsmålet "Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande" nämns fem uppdrag varav ett med bäring på granskningsområdet: Öka genomströmningen på SFI-utbildningen. Detta uppdrag har arbetsmarknadsnämnden huvudansvar för. Under detta inriktningsmål redovisas samma indikator som för inriktningsmålet ovan.

Arbetsmarknadsnämndens mål

Arbetsmarknadsnämndens *Verksamhetsplan och budget 2022* utgår från kommunens styrdokument *Mål och budget 2022 med plan för 2023-2024*. Alla nio inriktningsmål finns

med i verksamhetsplanen då de är gemensamma för alla nämnder. Under varje inriktningsmål med tillhörande uppdrag redovisas nämndens åtgärder, förväntade effekter av åtgärderna och indikatorer. För inriktningsmålet "Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalité" lägger nämnden fram fem åtgärder, främst med fokus på arbetsmarknadsinsatser och inte på sfi-utbildningen.

För inriktningsmålet "Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande" och nämndspecifika uppdraget "att öka genomströmningen på SFI-utbildningen" har nämnden angett tre åtgärder:

- utveckla validering utifrån delmålen i vuxenutbildningens "Plan för arbete med kvalitet inom vuxenutbildningen i Uppsala kommun 2021-2024",
- säkerställa att alla skolor har rutiner och processer för att följa upp elevers progression inom ramtiden för sfi,
- prioritera stöd till ideella organisationer som i sin verksamhet stödjer deltagare att öka sina kunskaper i svenska språket.

Som indikatorer nämns nyanlända som har slutfört sfi-utbildning inom etableringsperioden (24 månader), genomsnittstid sfi per kurs (studieväg 1 respektive 2) och andel som klarar sfi inom ramtid. Detta ska redovisas uppdelat på män och kvinnor. Inga uppgifter avseende nuläge eller målvärde redovisas i verksamhetsplanen..

Av verksamhetsplanen framgår även att nämndens grunduppdrag för vuxenutbildningen är att förbättra måluppfyllelsen i studier för alla elever genom stödjande åtgärder, individuella anpassningar och ett utbud av olika former av studier (på plats, flex- eller distans). Förvaltningen har identifierat sex särskilda områden att arbeta med i syfte att förbättra kvaliteten. Dessa är avbrott i studier, digitalisering, kollegialt lärande, språk- och yrkesintegrerade utbildningar, validering samt sfi ramtid. Med ramtid avses ett system för att ge elever tydliga mål för när en kurs i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) bör vara klar kopplat till uppföljning av elevers utveckling av sitt lärande. Att använda ramtider inom sfi förväntas förbättra genomströmningen av elever inom sfi.

I arbetsmarknadsnämndens *26-punktsplan för fler Uppsalabor i jobb 2019-2022* finns en aktivitetsplan med två aktiviteter tydligt kopplade till sfi. Den ena aktiviteten är att alla elever på sfi har ett bortre datum som är satt till max tre år efter studiestart. Avstämningssamtal genomförs löpande och stöd ges efter en ramtid för vad som är normalt att läsa på sfi. Den andra aktiviteten är att elever som inte har tillräcklig progression eller förutsättningar att tillgodogöra sig kursmål och kursinnehåll skrivs ut från sfi och ges arbetsmarknadsinsatser och/eller kommunikativ svenska med strävan att det tillsammans kan ges på heltid. Ansvarig för dessa aktiviteter är rektor och arbetsmarknadsavdelningen.

Ramtiderna tydliggörs i dokumentet *Ramtider för studier inom sfi* (reviderad november 2022) där även rutiner redovisas.

I *Plan för arbete med kvalitet inom vuxenutbildningen i Uppsala kommun 2021-2024* redovisas, för samtliga sex fokusområdena som arbetsmarknadsnämnden lyft i sin verksamhetsplan, övergripande målsättningar, delmål, aktiviteter, ansvarig och tidplan. Sfi berörs av flera övergripande målsättningar.

Det finns fyra delmål för den övergripande målsättningen att inom en tvåårsperiod nå målsättningen med ramtiderna för sfi för 80 procent% av eleverna:

1. Att alla elever har en ramtid och/eller en sluttid för sina studier.
2. Att alla skolor har centrala men även lokala processer för att följa upp elevens progression och ramtid.
3. Uppföljning
4. Att genomströmningen har förbättrats från senaste mätpunkt

De två första delmålen är enligt planen klara/uppnådda medan den tredje delmålet, uppföljning, är klart, men utvecklas vidare och det sista delmålet är aktuellt år 2021-2024.

I planen finns även ett delmål "att ha sfi-infärgningar mot ett yrke som ett steg innan integrerad språk- och yrkesutbildning" för den övergripande målsättningen att språkutbildningen och yrkesutbildningen är integrerade i varandra under elevens yrkesutbildning inom hela vux i Uppsala. Detta arbete pågår och utvecklas vidare.

Den övergripande målsättningen att jobba aktivt med att förebygga och minska avbrott har även delar som rör sfi, exempelvis att ha en plan för statistikuttag och uppföljning av avbrott samt förebyggande arbete för att minska avbrott.

Av intervjuer framgår att enheterna inte har egna mål utan utgår från nämndens mål. Ingen egen verksamhetsplan finns för förvaltningen eller sfi-verksamheten. Detta uppges i intervjuer dock inte vara ett problem då nämnden anses ha tydliga mål och konkreta aktiviteter för att uppfylla målen.

Bedömning

Finns det tydliga mål för sfi-verksamheten?

Ja.

Det finns tydliga mål för sfi-verksamheten med tillhörande indikatorer fastställda av kommunfullmäktige. Till dessa målsättningar finns kopplade åtgärder/aktiviteter från arbetsmarknadsnämnden. För indikatorerna saknas nuläge och målvärde vilket vi tolkar som att indikatorerna kan vara nya. För att styrningen ska bli än tydligare bör såväl nuläge och målvärde sättas för kommande år.

Systematiskt kvalitetsarbete

Revisionsfråga 2: Finns ett systematiskt kvalitetsarbete både på huvudmannanivå och enhetsnivå?

Av skollagens kapitel 4 framgår att varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska även ske på skolenhetsnivå. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Denna revisionsfråga fokuserar på strukturen för systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå och huvudmannanivå och dess huvudsakliga innehåll avseende planering och uppföljning.

lakttagelser

Av Plan för arbete med kvalitet inom vuxenutbildningen i Uppsala kommun 2021-2024 framgår hur arbetet med utveckling av kvalitet och uppföljning av verksamhet planeras ske. Av intervjuer framkommer att kommunen de senaste åren har haft ett särskilt fokus på utveckling av sfi utifrån implementering av sfi-ramtid och "26-punktsplanen".

I intervjuer framkommer att planen för arbete med kvalitet inom vuxenutbildningen i Uppsala kommun håller på att revideras. Vissa mål är redan avklarade och anses ha fått sådana rutiner att kommunen ej behöver ha fokus på det längre, exempelvis målen om ramtid och avbrott. Istället nämns ett nytt fokus på kartläggning inför studier som ska hjälpa till att uppnå det kommunövergripande uppdraget om att öka genomströmningen på sfi.

Planen innehåller ett årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet. Av årshjulet framgår att verksamhetsuppföljning av vuxenutbildningen görs varje månad. Inriktningsmål, uppdrag och åtgärder samt 26-punktsplanen följs upp vid delår och helår.

Enligt årshjulet ingår även avtalsuppföljning för externt upphandlade anordnare och motsvarande uppdragsuppföljning för anordnare i kommunens egen regi varje vår. Varje anordnare träffar kommunala företrädare utifrån en särskild dagordning och mötet dokumenteras. Områden som berör det systematiska kvalitetsarbetet följs upp genom anordnarnas kvalitetsrapporter som lämnas in i september. Anordnarna får därefter återkoppling på kvalitetsrapporterna i november. Arbetsgången enligt årshjulet verifieras av intervjuer.

Vi har tagit del av *kallelser till avtalsuppföljning, minnesanteckningar från avtalsuppföljningar* samt anordnarnas *kvalitetsrapporter* för 2022. Kallelserna innehåller statistik avseende avbrott och efterfrågar statistik avseende om eleverna avslutat kurs med betyg inom ramtid. Därutöver finns ett antal frågor som tas upp i avtalsuppföljningen. En del av dessa frågor är gemensamma och en del är anordnarspecifika. I *Uppföljning av avtal och uppdrag inom vuxenutbildningen*

(tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden daterad 2022-11-09) redovisas sammanfattningar av genomförda uppföljningar för respektive anordnare.

Kvalitetsrapporten från respektive anordnare skrivs utifrån en mall som förvaltningen tillhandahåller. För år 2022 fokuserade mallen på områdena främja fullföljande av studier och motverka avbrott samt kunskap och kompetens. Av intervju framkommer att kvalitetsrapporterna publiceras för nämnden på Insidan och att de är även åtkomliga på Teams för de olika utbildningsanordnarna så de kan ta del av varandras rapporter. Enligt intervju bedöms kvalitetsrapporterna av förvaltningen och det sker en återkoppling i ett gemensamt möte under senare delen av hösten. Av intervjuer framgår att det utöver detta möte så träffas alla rektorer varje månad, och i dessa möten deltar även rektor för Biskops Arnö.

Genomgång av kvalitetsrapporterna för 2022 visar att kvalitetsrapporterna från anordnarna inte innehåller några förutsättningar för utbildningen, såsom lokaler, personal, elever eller andra organisatoriska förutsättningar. Vid intervju framförs att detta hanteras i upphandlingsunderlagen och att dessa går igenom om det exempelvis blir en ny rektor. Granskning av upphandlingsunderlagen har inte ingått i granskningen. Vid intervju med rektor för egenregion (som inte upphandlas) redovisas att ingen egen verksamhetsplan/arbetsplan finns för verksamheten. Verksamheten utgår från nämndens plan som uppfattas vara tillräckligt tydlig och konkret. Kvalitetsrapporterna från enheterna redovisar inte någon statistik avseende elevers måluppfyllelse. Däremot beskrivs arbetet med att utveckla verksamheten.

Av intervjuer framkommer att det inte finns någon övergripande kvalitetsrapport på huvudmannanivå. Den uppföljning som återfinns i delårsrapport redovisas i revisionsfrågan 4. Vi har inte kunnat verifiera att arbetsmarknadsnämnden som huvudman har en övergripande dokumentation på huvudmannanivå avseende verksamhetens förutsättningar eller verksamhetens resultat utöver ramtid, avbrott och genomströmning.

Bedömning

Finns ett systematiskt kvalitetsarbete både på huvudmannanivå och enhetsnivå?

Delvis.

Det finns ett årshjul för systematiskt kvalitetsarbete och det genomförs avtals-/uppdragsuppföljningar med anordnare som skriver årliga kvalitetsrapporter.

Anordnarnas kvalitetsrapporter saknar dock förutsättningar för verksamheten samt verksamheternas resultat i form av elevernas resultat. Detta bedömer vi är en brist.

På huvudmannanivå finns det ingen samlad kvalitetsrapport för sfi och vi har inte heller kunnat verifiera att arbetsmarknadsnämnden som huvudman behandlat verksamhetens samlade förutsättningar och resultat. Vi bedömer att det är en brist att nämnden inte ges en samlad information av sfi-verksamheten som också visar på de variationer som finns hos utbildningsanordnarna avseende verksamhetens förutsättningar och resultat.

Samverkan med övrig vuxenutbildning

Revisionsfråga 3: Finns en fungerande samverkan med övrig vuxenutbildning som underlättar för elevernas fortsatta utbildning?

lakttagelser

Av intervjuer framkommer att Uppsala kommuns vuxenutbildning har ett stort utbud av yrkesutbildningar och vuxenutbildningar. Antagning till annan vuxenutbildning sker varje månad. God samverkan uppges finnas mellan sfi och annan vuxenutbildning; exempelvis finns kombinationsutbildningar där studerande kan kombinera sfi med studier i annat ämne eller yrkesutbildning. Det sker en utökning av yrkesinfärgad sfi och det finns ett bra samarbete mellan sfi och yrkesutbildningarna för att forma innehållet i utbildningen.

Statsbidrag söks aktivt för olika kombinationsutbildningar, där även sfi ingår.

Samverkan finns även mellan sfi, övrig vuxenutbildning och förvaltningen när det kommer till olika projekt. Ett exempel är sfi-lärare som lånats ut till olika yrkesrelaterade projekt, bland annat kommunikativ svenska i praktisk verksamhet. Utlåning av lärare lyfts i intervjuer som något positivt för anordnarna då lärarna blir en brygga mellan sfi och yrkesutbildningarna vilket i sin tur gör skillnad för eleverna.

Uppsala kommun har även samverkan med de andra kommunerna i Region Uppsala i form av månadsmöten där erfarenheter utbyts.

Det framgår av intervjuer att det finns bra samverkan med Arbetsförmedlingen och Ekonomiskt bistånd. En utmaning som nämns i intervju är att Arbetsförmedlingen ibland nekar personer som läst sfi jobb då de inte anses kunna tillräckligt bra svenska. Elever kan då ges möjligheten att komplettera sfi med yrkesutbildning och kurser. Arbetsförmedlingen kan även erbjuda ett ytterligare år med sfi-undervisning inom utvecklings- och jobbgarantin.¹ Detta gäller dock endast för dem som klarat sfi under etableringsperioden.

Vid intervjuer lyfts även att elever ibland inte vill studera vidare om de behöver ta CSN-lån.² Många som skulle kunna visa progression i fortsatta studier avstår studier för att nästa steg skulle kunna bli svårare rent ekonomiskt, inte kunskapsmässigt. I Uppsala kan man få försörjningsstöd för att läsa grundläggande kurser, men det är endast i undantagsfall. Har man möjlighet att få CSN-lån så går det före rätten till bistånd.

¹ Jobb- och utvecklingsgarantin är ett program för den som har varit arbetslös under lång tid och behöver hjälp att komma tillbaka till arbetslivet. Målgruppen är också den som deltagit i etableringsprogrammet under maximal tid, men fortfarande är arbetslös helt eller delvis. Källa:

<https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/extra-stod/stod-a-o/jobb--och-utvecklingsgarantin>

² CSN är den myndighet i Sverige som hanterar studiestöd. Källa:

<https://www.csn.se/om-csn/vart-uppdrag/var-verksamhet-och-uppdrag.html>

Bedömning

Finns en fungerande samverkan med övrig vuxenutbildning som underlättar för elevernas fortsatta utbildning?

Ja.

Det breda utbudet av olika varianter av sfi-utbildning (där andra kurser, yrkesämnen med mera kombineras med sfi) ger tillsammans med det stora utbudet av övrig vuxenutbildning med antagning varje månad goda förutsättningar för bra övergångar till övrig vuxenutbildning, vilket underlättar för elevers fortsatta utbildning.

Uppföljning av sfi

Revisionsfråga 4: Finns dokumenterade uppföljningar av verksamhet och ekonomi som innehåller analyser och förslag till åtgärder (vid budgetöverskridande eller bristande måluppfyllelse)?

Revisionsfråga 5: Har arbetsmarknadsnämnden en tillräcklig uppföljning av sfi-verksamheten?

Revisionsfrågorna 4 - 6 kan också sägas beröra det systematiska kvalitetsarbetet men omfattar även den samlade uppföljning som görs av både verksamhet och ekonomi och de åtgärder som vidtas.

lakttagelser

Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Av årshjulet för uppföljning i verksamhetsplanen tydliggörs hur uppföljning ska ske. Uppföljning av ekonomi och verksamhet till arbetsmarknadsnämnden görs i form av delårsbokslut per april, augusti samt genom årsredovisning. Bedömning av nämndens arbete med inriktningsmål, uppdrag, nämndmål och åtgärder framgår. Förutom dessa får nämnden även ta del av månadsuppföljningar av ekonomin, utbildningsanordnarnas kvalitetsrapporter, sammanfattning av avtalsuppföljningen, uppföljning av 26-punktsplanen och fördjupade uppföljningar.

Ekonomi

Delårsrapporten per augusti redovisar att vuxenutbildningen som helhet prognostiseras göra ett positivt resultat för helår 2022 med 59 mnkr. För sfi är prognosen minus 0,7 mnkr. Det framgår dock att den egna regin avseende sfi prognostiseras gå med ett underskott på 7,5 mnkr. Försämrad närvaro hos eleverna uppges ha försämrat det ekonomiska resultatet.

Av *månadsuppföljning per september 2022* framgår att orsaken till underskottet för sfi i egen regi främst kan förklaras av att sedan mars månad utgår ersättningen för sfi beräknat på faktiska närvarotimmar medan det under pandemin utbetalades en schablonersättning när undervisningen skedde på distans. Antalet faktiska

närvarotimmar har minskat jämfört med schablonersättningen vilket har lett till lägre intäkter. Dessutom har antalet elever minskat under året vilket även det har inneburit minskade intäkter.

Av intervjuer framkommer att varje avdelning inom egen regi har månadsvis rapportering av ekonomin till förvaltningen.

I intervjuer nämns flera åtgärder för att nå en ekonomi i balans, exempelvis mer kommunikation mellan rektorer och ekonomer, uppsägning av alla lärare som ej har en tillsvidareanställning vid årsskiftet, sammanslagning av elevgrupper och att se över ersättningsnivåerna.

Verksamhet

Som tidigare beskrivits gör den kommunala utföraren och de upphandlade utförarna uppföljningar av verksamheten varje år vid uppdragsuppföljning samt i kvalitetsrapporten. Det framgår av intervjuer att införandet av ramtider har gjort det enklare och tydligare att mäta elevers genomströmning och progression. Av utbildningsanordnarnas kvalitetsrapporter framkommer att ett stort fokus under året varit på att arbeta med ramtider och att minska avbrotten. Exempelvis genom att med rutiner och dialoger implementera förändrade arbetssätt, att analysera orsaker till avbrott och att arbeta med åtgärder för att minska avbrotten. I den egna regin exemplifieras det med att extra tid för stöd ges till de elever som behöver de under de första delkurserna. Förhoppningen är att den grund man fått på sfi skall befästas och kunna bära vidare studier på svenska som andraspråk på grundläggande nivå och till exempel en framtida yrkesutbildning.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade 2021-12-20, § 145 om en regelbunden verksamhetsuppföljning avseende vuxenutbildningen, inklusive sfi, som förvaltningen författar. Förvaltningens rapportering kring sfi har i verksamhetsuppföljningarna inkluderat frågor om:

- Skolor och volymer inom vuxenutbildningen (januari 2022)
- Utvecklingsarbete inom vuxenutbildningen (januari 2022)
- Skolor och volymer inom sfi (mars 2022)
- Antagning till sfi och rutiner i samband med avbrott (mars 2022)
- Ramtider för studier inom sfi (mars 2022)
- Sfi-statistik (mars 2022)
- Att upprätta en aktiv samverkan med projektet Region-Skolverket som ska utveckla kombinationsutbildningarna under 2022 (april 2022)
- Att erbjuda stöd i studierna utifrån Verksamhetsplanens mål, inklusive åtgärder om stöd och effektiviseringar inom sfi (april 2022)
- Resursteamets uppdrag, inkluderar statistik om ärenden på sfi-mottagning 2022 (maj 2022)
- Utbud och dimensionering av utbildningsplatser (september 2022)
- Information om antagning och urval (september 2022)

- Skolverkets ESF-projekt Kombinationsutbildning sfi (november 2022)

Det framgår av intervjuer att nämnden varje år har olika fokusområden för uppföljning. 2022 är vuxenutbildningens år vilket innebär att nämnden får månadsvis rapportering av vuxenutbildningens verksamhet, se ovan.

Av delårsbokslut per augusti 2022 framgår att en negativ trend syns gällande andelen kvinnor som klarat sfi C innan etableringsersättning upphör medan männen ligger kvar på samma nivå som föregående år. En förklaring tros vara att kvinnor inom etableringen haft svårare än männen att tillgodogöra sig sfi-studierna på distans. I delårsbokslutet framgår även att närvaron inom sfi har sjunkit efter återgång till klassrumsundervisning.

Vidare framgår att antalet elever inom sfi var 3 129 under perioden jan- aug 2022, vilket är 1 257 elever färre jämfört med samma period föregående år. Förutom elevantalsminskningen ses också en minskning av närvarotiden per elev. För att bättre kunna följa genomströmning av sfi-elever som deltar i etableringsprogrammet har ett system för regelbunden uppföljning etablerats i förvaltningen för studievägarna 1 och 2 med redovisning per helår och tertial. Siffror för första tertialet 2022 visar att genomsnittstiden för kurser som slutade under tertial 1 har ökat på studieväg 1 men minskat något för studieväg 2. Kommunfullmäktiges indikator antalet nyanlända som slutfört sfi-utbildning inom etableringsperioden visar i juli 2022 att 35 procent av kvinnorna och 44 procent av männen har tagit betyg i sfi C inom 24 månader. För juli 2021 var motsvarande siffror 41 procent respektive 46 procent.

Av plan för arbete och kvalitet inom vuxenutbildningen framgår att uppföljning och statistikleveranser är två områden som diskuteras och utvecklas inför år 2023.

Statistik

Det finns ett elevadministrativt system, Extens, som förvaltningen använder sig av för att ta del av statistik. Externa utförare har sina egna system men all data läggs in i Extens. Vid intervju framkommer att ett nytt verksamhetssystem skulle ha implementerats för flera år sedan men då många funktioner ej var anpassade för vuxenutbildningen har det ej införts ännu.

Statistik finns för antal elever per skolnivå och kursnivå samt kön. Det går att följa närvaro, betyg, ramtid samt hur många som slutfört sfi under etableringstiden.

Vi har från förvaltningen tagit del av statistik över aktiva elever per utförare för månaderna januari till september 2022, se tabell 1 för sammanställd statistik. Totalt sett har antalet aktiva elever minskat med 254 elever sedan januari där Bergstrands vuxenutbildning och med Utbildnings- och jobbcener Boländerna tillsammans står för 79 procent av minskningen.

Statistik på den detaljerade nivå som redovisas här i rapporten återrapporteras inte löpande till nämnden.

Tabell 1: Aktiva elever per utförare 2022, SFI

Utförare	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept
Bergstrands vuxenutbildning	364	378	389	354	322	297	256	262	245
Hermods	570	611	538	538	504	494	433	483	515
Movant	15	10	19	18	18	15	15	28	24
Utbildnings- och jobbcener Boländerna	733	708	703	673	623	666	643	663	651
Utbildnings- och jobbcener Gottsunda	110	121	110	108	98	96	93	98	105
Totalt	1790	1828	1784	1682	1565	1568	1440	1532	1536

Källa: Arbetsmarknadsnämndens sammanställning 2022

Av intervjuer framgår att avbrott i studier analyseras genom statistik och specifika koder för avbrott. Statistiken registreras i ett gemensamt system och det började registreras 2021. Vi har tagit del av statistik från förvaltningen avseende fördelning av avbrott oktober - december 2021 samt januari - december 2022. För tidsperioden oktober - december 2021 saknas dock uppgifter för Hermods. Statistiken visar:

- antal avbrott per skola
- kurs
- avbrottsorsak

För perioden oktober - december 2021 berodde 58 procent av avbrotten på inaktivitet och 16 procent på studieuppehåll. Tillsammans stod de för 74 procent av de totala avbrotten.

Av intervjuer framkommer att Uppsala kommun har många universitetsstudenter som läser sfi studieväg 3. Statistiken visar också att Studieväg 3 är den studieväg som har flest elever i Uppsala. Det beskrivs att relativt många av dessa studenter hoppar av under studietiden eller läser klart men tar inte betyg i kursen. Av avhoppet i studieväg 3 (okt-dec 2021) berodde 58 procent på inaktivitet.³

I tabell 2 redovisas avbrottsstatistiken per utbildningsanordnare för januari - december 2022. Uppgifterna kommer från förvaltningens egen interna statistik. Av statistiken framgår att inaktivitet som skäl för avbrott under 2022 är 45 procent (samtliga utbildningsanordnare aggregerat). Inaktivitet och studieuppehåll står under 2022 tillsammans för 59 procent av de totala avbrotten.

³ Källa: Verksamhetsuppföljning vuxenutbildning till arbetsmarknadsnämnden mars 2022

Tabell 2: Avbrottsstatistik jan-dec 2022 per utbildningsanordnare, SFI

Avb. statistik	Antal Bergstrands Vuxenutb	Antal Hermods	Antal UJB Boländerna	Antal UJB Gottsunda	Totalt antal avbrott	Total andel avbrott
Saknas	17	21	37	5	80	4%
Föräldraledighet	14	21	25	10	70	4%
Byte av skola	39	45	21	7	112	6%
Flytt ny kommun	11	27	35	5	78	4%
Studieuppehåll eö	49	88	115	19	271	14%
Arbete/ Praktik	45	158	90	1	294	15%
Andra studier	12	103	28	2	145	7%
Rektorsbeslut	3	1	4		8	0%
Inaktivitet	187	380	297	19	883	45%
Total	377	844	652	68	1,941	

Den nationella statistiken visar antal kursdeltagare per kurs och studieväg som avbrutit eller avslutat kurs samt uppdelade uppgifter på antal som avbrutit kurs, avslutat kurs med godkänt betyg respektive avslutat utan godkänt betyg. I Uppsala kommun var det under 2021 totalt 3 573 antal elever som avslutat eller avbrutit kurs, av dessa var det 1975 som avbrutit kurs (55 procent), 1585 som avslutat med godkänt betyg (44 procent) och 13 som avslutat kurs utan godkänt betyg (1 procent).

Av intervjuer framgår att förvaltningen följer upp hur många av de elever som läser sfi som är med i etableringsprogrammet. 2021 var det cirka 27 procent av dem som läste sfi med i etableringsprogrammet, men det har tidigare år legat på lägre nivåer, cirka 15-20 procent.

Av intervjuer framgår att en verksamhetscontroller kommer att anställas för att hålla samman de administrativa processerna på huvudmannanivå, inklusive statistik och uppföljning.

I *Ramtider för studier inom sfi* framhålls att ramtider följs upp centralt i samband med delårsbokslut i augusti och årsbokslut i januari. Ramtider följs upp lokalt på varje skola i oktober och juni utifrån årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet.

Förvaltningen gör en uppföljning av antalet aktiva elever per utförare månadsvis i slutet av respektive månad. I dessa kan man se antalet aktiva elever per utförare, kön, studieväg och kurs (se tabell 1). Denna information delges inte löpande till nämnden.

Bedömning

Finns dokumenterade uppföljningar av verksamhet och ekonomi som innehåller analyser och förslag till åtgärder (vid budgetöverskridande eller bristande måluppfyllelse)?

Ja.

Vi baserar bedömningen på att det finns dokumenterade uppföljningar från utbildningsanordnarna och att det av dessa även framgår vilka åtgärder som vidtas för att utveckla verksamheten avseende exempelvis avbrott och ökad genomströmning. Förvaltningen följer även löpande elevstatistik avseende avbrott, följsamhet till ramtid och fullföljd sfi under etableringsperioden. För sfi-verksamheten som helhet prognostiseras ett mindre underskott för år 2022 medan det för egen regin är ett större underskott. Vi har i granskningen noterat flera åtgärder för att hantera detta underskott.

Har arbetsmarknadsnämnden en tillräcklig uppföljning av sfi-verksamheten?

Delvis

Vi baserar vår bedömning på att arbetsmarknadsnämnden genom delårsrapporter, årsredovisning, fördjupad uppföljningar av vuxenutbildningen under hela 2022 samt utbildningsanordnarnas kvalitetsrapporter har följt upp verksamheten löpande under året. Vi noterar dock, som vi tidigare redovisat, att vi inte har kunnat verifiera att arbetsmarknadsnämnden behandlat verksamhetens samlade förutsättningar och resultat. Vi bedömer att det är en brist att nämnden inte ges en samlad information av sfi-verksamheten som också visar på de variationer som finns hos utbildningsanordnarna avseende verksamhetens förutsättningar och resultat. Mot bakgrund av detta bedömer vi revisionsfrågan som delvis uppfylld.

Åtgärder

Revisionsfråga 6: Säkerställer arbetsmarknadsnämnden att åtgärder vidtas vid identifierade brister?

lakttagelser

Vid genomgång av protokoll noterar vi att månadsuppföljningarna behandlas av arbetsmarknadsnämnden som godkänner rapporten och lägger dem till handlingarna. Några dokumenterade åtgärder för sfi har vi inte kunnat verifiera i nämndens protokoll i samband med dessa ärenden.

Av nämndens verksamhetsplan framgår konkreta åtgärder och aktiviteter för att utveckla verksamheten och få en högre måluppfyllnad.

Under hösten 2022 beslutade arbetsmarknadsnämnden att undanta sfi från kommande upphandling. Detta för att säkra kvaliteten i undervisningen hos befintliga anordnare och som en följd av sjunkande elevantal inom sfi och att fler elever framöver förväntas läsa sfi i kombination med yrkesämnena.

Arbetsmarknadsnämnden har före granskningsperioden fattat beslut om ramtid för olika kurser och studievägar inom sfi samt om karens som följer vid avbrott på grund av inaktivitet. Ramtiden har reviderats under hösten 2022. Om eleverna inte klarar sig inom ramtid kan lärare förlänga ramtiden med åtta veckor. Om eleven fortfarande inte klarar sig kan rektor besluta om förlängning. Vid intervju framkommer att det nu är cirka 75 procent av eleverna som klarar sfi inom ramtiden. Vid återinskrivning blir eleven mindre prioriterad och kan behöva vänta upp till ett år för att få läsa sfi igen.

Vid intervju framkommer att nämnden tidigare har sökt medel hos Asyl-, migrations-, och integrationsfonden (AIMF) för ett treårigt projekt i syfte att förkorta målgruppens väg från ekonomiskt bistånd till egen försörjning genom studier eller arbete. Här deltog två sfi-lärare som jobbade med olika formerna av språkutveckling för deltagare med mera. 500 personer deltog i projektet som avslutades i november 2022.

Vid intervju framkommer att kritik har riktats mot ersättningsmodellen då den baseras på närvarotimmar, något som utförare enligt dem själva inte direkt kan påverka. Detta ska enligt uppgift i intervju med representanter från nämnden ses över av nämnden.

Som nämnts tidigare har förvaltningen vidtagit flera åtgärder under året för att få en ekonomi i balans avseende egen regi.

Bedömning

Säkerställer arbetsmarknadsnämnden att åtgärder vidtas vid identifierade brister?

Ja.

Bedömningen baseras på att nämnden har en utförlig och konkretiserad verksamhetsplan som innehåller åtgärder för utveckling av verksamheten. Nämnden har vidare agerat för att skapa förutsättningar för en mer effektiv utbildning med bibehållen kvalitet genom att inte upphandla sfi under 2022. Därtill har förvaltningen vidtagit åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av styrning och ledning av sfi. Granskningens syfte var att bedöma om arbetsmarknadsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och ledning av sfi-utbildningen och dess samverkan med övriga vuxenutbildningen.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att arbetsmarknadsnämnden i **allt väsentligt** säkerställt en ändamålsenlig styrning och ledning av sfi-utbildningen och dess samverkan med den övriga vuxenutbildningen.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi arbetsmarknadsnämnden att årligen efterfråga en samlad redovisning av sfi-verksamhetens förutsättningar och resultat som också visar på de variationer som finns hos utbildningsanordnarna.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns tydliga mål för sfi-verksamheten?	Ja Det finns tydliga mål för sfi-verksamheten med tillhörande indikatorer fastställda av kommunfullmäktige. Till dessa målsättningar finns kopplade åtgärder/aktiviteter från arbetsmarknadsnämnden.	
2. Finns ett systematiskt kvalitetsarbete både på huvudmannanivå och enhetsnivå?	Delvis Det finns ett årshjul för systematiskt kvalitetsarbete och det genomförs avtals-/uppdragsuppföljningar med anordnare som skriver årliga kvalitetsrapporter. Anordnarnas kvalitetsrapporter saknar dock förutsättningar för verksamheten samt verksamheternas resultat i form av elevernas resultat. På huvudmannanivå finns det ingen samlad kvalitetsrapport för sfi och vi har inte heller kunnat verifiera att arbetsmarknadsnämnden som huvudman behandlat verksamhetens samlade förutsättningar och resultat.	
3. Finns en fungerande samverkan med övrig vuxenutbildning som underlättar för elevernas fortsatta utbildning?	Ja Det breda utbudet av olika varianter av sfi-utbildning ger tillsammans med det stora utbudet av övrig vuxenutbildning goda förutsättningar för bra övergångar till övrig vuxenutbildning.	
4. Finns dokumenterade uppföljningar av verksamhet och ekonomi som innehåller analyser och förslag till åtgärder (vid budgetöverskridande eller bristande måluppfyllelse)?	Ja Det finns dokumenterade uppföljningar från utbildningsanordnarna och av dessa framgår vilka åtgärder som vidtas för att utveckla verksamheten. Vi har i	

	granskningen noterat flera åtgärder för att hantera budgetunderskott i den egna regionen.	
5. Har arbetsmarknadsnämnden en tillräcklig uppföljning av sfi-verksamheten?	Delvis Arbetsmarknadsnämnden har följt upp verksamheten löpande under året. Vi noterar dock att vi inte har kunnat verifiera att arbetsmarknadsnämnden behandlat verksamhetens samlade förutsättningar och resultat.	
6. Säkerställer arbetsmarknadsnämnden att åtgärder vidtas vid identifierade brister?	Ja Nämnden har en utförlig och konkretiserad verksamhetsplan som innehåller åtgärder för utveckling av verksamheten. Nämnden har vidare agerat för att skapa förutsättningar för en mer effektiv utbildning med bibehållen kvalitet genom att inte upphandla sfi under 2022.	

2023-03-03

Lena Salomon

Marie Lindblad

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Uppsala kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 23 september 2022. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Datum:
2023-03-03Diarienummer:
KRN-2022-00034

KOMMUNREVISIONEN

Mottagare:

Plan- och byggnadsnämnden
Gatu- och samhällsmiljönämnden,
Omsorgsnämnden
Utbildningsnämnden
Äldrenämnden
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige för kännedom

Uppföljande granskning avseende fyra av revisionens genomförda granskningar under åren 2020-2021

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en uppföljande granskning av ett urval av granskningar genomförda under åren 2020-2021. Syftet har varit att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Totalt görs en uppföljning av fyra granskningar:

- Granskning av kommunens hantering och kontroll av anställdas bisysslor
- Granskning av klimatanpassning i fysisk planering
- Granskning av strategisk kompetensförsörjning
- Granskning av strategisk planering av el- och VA-försörjning

De bedömningar som lämnas utifrån respektive granskning framgår nedan:

- Vi bedömer att kommunstyrelsen *ej* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av kommunens hantering och kontroll av anställdas bisysslor.
- Vi bedömer att kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden *inte helt* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av klimatanpassning i fysisk planering.
- Vi bedömer att kommunstyrelsen, gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden *inte helt* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av strategisk kompetensförsörjning.
- Vi bedömer att kommunstyrelsen *inte helt* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av strategisk planering av el- och VA-försörjning.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi därför att berörda nämnder och kommunstyrelsen fullföljer de åtgärder som de själva angivit i sina yttranden och återrapporterar till revisorerna.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från plan- och byggnadsnämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och kommunstyrelsen senast 2023-06-30 till kommunrevisionen@ uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, [lena.salomon@ pwc.com](mailto:lensalomon@ pwc.com).

För kommunrevisionen

Lars-Olof Lindell, vice ordförande

Uppföljande granskning – effekter av kommunrevisionens fördjupade granskningar under 2020-2021

Uppsala kommun

Revisionsrapport
Februari 2023

*Tobias Björn, certifierad kommunal revisor
Amanda Guerra
Lena Salomon, certifierad kommunal revisor*

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	Granskningsresultat	5
3.	Revisionell bedömning	29

1

Inledning

Inledning

Bakgrund

Revisorerna i Uppsala kommun granskar årligen delårsbokslut och årsredovisning, samt genomför fördjupade granskningar utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. De granskningar som revisionen genomför innehåller ofta förslag på åtgärder som bör genomföras. Dessa åtgärder varierar i omfattning och därmed också i tid för genomförande. En viktig del av revisionens arbete är därför att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen beaktat noterade brister, synpunkter och förslag.

Enligt SKR:s styrdokument *God revisionssed i kommunal verksamhet* påtalas även vikten av att följa upp de granskningar revisorerna gjort under året. Genom att regelbundet följa upp genomförda granskningar ges svar på om åtgärder med anledning av revisorernas kritik och rekommendationer har tagits i beaktande. SKR skriver vidare att uppföljningen kan genomföras som en särskild granskningsinsats med skriftlig rapport. Uppföljningen ger också underlag för att bedöma om det finns anledning till förnyad granskning, och blir därmed en grund för riskanalysen inför kommande års revisionsplanering.

Mot bakgrund av detta och med utgångspunkt i den risk- och väsentlighetsanalys som upprättats har kommunens revisorer beslutat att genomföra en samlad uppföljning av ett urval av granskningar genomförda under åren 2020-2021.

Syfte och frågeställningar

Syftet med granskningen är att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

Granskningen har sin utgångspunkt i följande revisionsfrågor:

- Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?
- Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

Avgränsning

Granskningen avser uppföljning av ett urval av granskningar genomförda åren 2020–2021. Totalt görs en uppföljning av fyra granskningar:

- Granskning av kommunens hantering och kontroll av anställdas bisysslor
- Granskning av klimatanpassning i fysisk planering
- Granskning av strategisk kompetensförsörjning
- Granskning av strategisk planering av el- och VA-försörjning

Metod

Granskningen genomförs genom sammanställning av revisorernas synpunkter och rekommendationer samt nämndernas yttranden och åtaganden.

Utskick har skett av skriftliga frågor till förvaltningen samt genomgång av erhållna svar. Vidare har dokumentstudier och genomgång skett av relevanta protokoll, beslut och handlingar. Detta för att inhämta lägesbild för respektive granskning.

Rapporten har varit föremål för sakavstämning av innan färdigställande.

2

Granskningsresultat

Hantering och kontroll av anställdas bisysslor (2020)

År 2020 genomfördes en granskning av kommunens hantering och kontroll av anställdas bisysslor. Den sammanfattade bedömningen av granskningen var att kommunen inte hade en tillfredsställande och ändamålsenlig intern styrning och kontroll beträffande förekommande bisysslor.

De brister som framkom i granskningen var följande:

- Kännedomen om förekommande bisysslor föreföll vara bristande på grund av brister i följsamhet till gällande rutiner.
- Otydlighet från arbetsgivarens sida om vad som är att betrakta som en bisyssla samt vilken skyldighet som åligger medarbetarna när det gäller anmälan av en bisyssla.
- Vissa av de identifierade bisysslorna var att betrakta som konkurrerande utifrån såväl externa som interna regler.
- Granskningen omfattade en dataanalys. Kommunen för egen del identifierade endast ca 1,8% av de bisysslor som identifierats inom ramen för dataanalysen.

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av styrelsen?

Iakttagelser

Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer översände ett missiv till kommunstyrelsen för granskning av hantering och kontroll av anställdas bisysslor 2020-04-17.

Kommunstyrelsen behandlade revisionsgranskningen vid sitt sammanträde 2020-09-16 § 221 och fattade följande beslut: Förslag till yttrande godkänns och överlämnas till kommunrevisionen samt uppdrar stadsdirektören att ta fram och redovisa till kommunstyrelsen vilka eventuella bisysslor som innehas av förvaltningsdirektörerna, stabscheferna och de verkställande direktörerna i de kommunala bolagen.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår följande:

- Ett arbete pågår med att uppdatera riktlinjerna beträffande bisysslor.
- Information till chefer för vidare information till arbetstagare gavs när kommunen påbörjade arbetet med att uppdatera riktlinjerna. Information lades även ut på kommunens intranät och en rutin för anmälan om bisyssla togs fram. Under hösten 2020 skulle det påminnas om detta till chefer för vidare information till arbetstagare.
- I granskningen framkommer en stor skillnad mellan det antal bisysslor som kom fram i granskningen och de som var kända av Uppsala kommun. En förklaring till det kan vara att uppgifter efterforskades i granskningen. Arbetsgivaren ska enligt gällande kollektivavtal inte själv efterfråga eller ta reda på vilka arbetstagare som har en bisyssla, bara säkerställa att arbetstagarna får information. Men även detta gör att det är bra med den planerade påminnelsen under hösten 2020.
- Förtroendeskadlig bisyssla regleras i lagen om offentlig anställning (LOA).

- En bisyssla behöver och bör inte formellt godkännas av arbetsgivaren. Arbetsgivaren ska känna till att arbetstagaren har en bisyssla och har möjlighet att förbjuda den om det krävs. Även om bisyssla inte formellt godkänns är det viktigt att bedömning av kända bisysslor stäms av regelbundet.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av styrelsen?

Ja.

Vår granskning visar att revisorernas synpunkter har besvarats av kommunstyrelsen. I sitt yttrande besvarar kommunstyrelsen samtliga rekommendationer.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 1/2

lakttagelser

Rekommendation 1: Kommunstyrelsen och nämnderna ska säkerställa att befintliga regler beträffande bisysslor efterlevs.

I samband med att kommunstyrelsen behandlade granskningen tog styrelsen beslut om att redovisa till kommunstyrelsen vilka eventuella bisysslor som innehas av förvaltningsdirektörerna, stabscheferna och de verkställande direktörerna i de kommunala bolagen. Genom protokollgenomgång av kommunstyrelsens protokoll för perioden september 2020 - december 2021 kan vi inte se att några bisysslor redovisats till kommunstyrelsen.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår att ett arbete pågår med att uppdatera befintliga riktlinjer. Det framgår däremot av ett skriftligt svar från kommunstyrelsen att kommunen inte kommer att fastställa specifika riktlinjer för hantering av bisyssla eftersom det centrala kollektivavtalet anses tillräckligt tydligt. Kommunen har däremot infört ett digitalt format för anmälning av bisyssla i syfte att få bättre uppföljning. Det framgår av skriftligt svar att kommunledningskontoret avser fortsätta arbetet med att uppmana medarbetare att nyanmäla bisysslor och att göra anmälan enligt digital rutin på bisysslor. Chefer kommer även att påminnas om att detta är en prioriterad uppgift vid APT och medarbetarsamtal.

I kommunstyrelsens yttrande framgick att en påminnelse till chefer beträffande bisysslor var planerad under hösten 2020. Det framkommer av skriftligt svar från kommunstyrelsen att en påminnelsen gick ut som planerat. Det togs inför det fram ett informationsmaterial som presenterades för chefer i olika chefs- och ledningsgrupper. Presentationen var även anpassad så att chefer kunde använda den i sin information till arbetstagare under hösten. Påminnelse gick även ut på samma sätt hösten 2021.

Rekommendation 2: Hänsyn till risker vid bedömning

Vid granskningen gavs rekommendation om att kommunstyrelsen och nämnderna bör verka för att det vid bedömningen av om en bisyssla är lämplig, tas hänsyn till de risker det kan medföra om kommunen köper, eller kan komma att köpa, varor och/eller tjänster från det företag där den anställda innehar en funktionärspost.

I yttrandet framhåller kommunstyrelsen att vid bedömning av bisyssla tas hänsyn till lagen om offentlig anställning (LOA). Vid bedömning av bisyssla är detta en del att ta hänsyn till.

Rekommendation 3: Frågor om bisysslor ska tas upp i samband med medarbetarsamtal

Vid granskningen gavs rekommendation om att kommunstyrelsen bör verka för att riktlinjerna för bisysslor fastslår att frågor om bisysslor ska tas upp i samband med medarbetarsamtal.

I yttrandet framhåller kommunstyrelsen att detta kommer att behandlas i arbetet med att uppdatera riktlinjerna. Uppdatering av riktlinjerna har däremot inte färdigställts, se revisionsfråga 1.

Av skriftligt svar från kommunstyrelsen framgår att chefer årligen uppmanas att i medarbetardialogen peka på olika skyldigheter som arbetstagaren har, bland dem skyldigheten att anmäla bisyssla. Inför kommande lönesamtal kan uppmaningen till cheferna återaktiveras, men eftersom risken för att detta drunknar i andra viktiga samtalselement övervägs en ny information direkt till arbetstagarna via insidan.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 2/2

Rekommendation 4: Säkerställa vem som avgör om en bisyssla ska förbjudas eller inte

Vid granskningen gavs rekommendation om att kommunstyrelsen bör säkerställa att de vet vem som de facto avgör om en bisyssla ska förbjudas eller inte.

I det skriftliga svaret från kommunstyrelsen framgår att diskussionen om förbud av bisysslor åter väckts i kommunen under 2022. Bisysloförbud aktualiseras främst avseende förtroendeskadlig verksamhet och sällan när det gäller konkurrens. Om en bisyssla förbjuds ges arbetstagaren rimlig respekt för att avveckla den. Konsekvensen av en fortsatt pågående – förbjuden bisyssla - skulle kunna vara uppsägning på grund av personliga skäl. Detta är emellertid inte prövat i kommunen i nuläget.

Vidare framgår av det skriftliga svaret att ett beslut om förbud mot att fortsätta med viss bisyssla kan innebära ett stort ingrepp i medarbetarens privata ekonomi och grunden för beslutet ska noga prövas och därefter följas upp. Graden av förtroendeskada ska inför varje beslut prövas mot de interna och externa konsekvenser ett beslut om förbud för med sig.

Det framgår av yttrandet att respektive förvaltningsdirektör beslutar om förbud mot bisyssla. I arbetet med uppdateringen av riktlinjerna kommer chefs bedömning att ses över för att säkra de bisysslor som ska förbjudas faktiskt förbjudas av respektive förvaltningsdirektör. Uppdatering av riktlinjerna har däremot inte färdigställts, se rekommendation 1.

Rekommendation 5: Omprövning av tidigare godkända bisysslor

Vid granskningen gavs rekommendation om att kommunstyrelsen och nämnderna måste säkerställa att omprövning av tidigare godkända bisysslor äger rum i enlighet med gällande riktlinjer.

I yttrandet framhåller kommunstyrelsen att en bisyssla behöver och bör inte formellt godkännas av arbetsgivaren. Även om bisyssla inte formellt godkänns är det viktigt att bedömning av kända bisysslor stäms av regelbundet. Det pågår ett arbete med att uppdatera riktlinjerna där detta kommer behandlas. Uppdatering av riktlinjerna har däremot inte färdigställts, se rekommendation 1.

Av det skriftliga svaret från kommunstyrelsen framgår att den rutin som finns idag kommer att försees med ett förtydligande med avseende äldre bisyssloanmälningar. Det framgår dock inte när uppdateringen kommer att ske.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Har synpunkterna och förslagen förbättrats?

Nej.

Vår granskning visar att revisorernas synpunkter och förslag endast i mindre utsträckning har åtgärdats.

Sammanfattning av rekommendationer och åtgärder återfinns på efterföljande sida.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 1 Kommunstyrelsen och nämnderna ska säkerställa att befintliga regler beträffande bisysslor efterlevs.</p>	<p>Riktlinjerna har inte uppdaterats ännu, det framkommer inte när uppdateringen ska vara klar.</p> <p>Påminnelse till chefer beträffande bisysslor har genomförts, hösten 2020 och hösten 2021. Medarbetare uppmanas att nyanmäla bisysslor.</p> <p>Genom protokollgenomgång av kommunstyrelsens protokoll för perioden september 2020 - december 2021 kan vi inte se att några bisysslor redovisats till kommunstyrelsen.</p>
<p>Rekommendation 2 Kommunstyrelsen och nämnderna bör verka för att det vid bedömningen av om en bisyssla är lämplig, tas hänsyn till de risker det kan medföra om kommunen köper, eller kan komma att köpa, varor och/eller tjänster från det företag (eller motsvarande) där den anställde innehar en funktionärspost.</p>	<p>I yttrandet framhåller kommunstyrelsen att vid bedömning av bisyssla tas hänsyn till lagen om offentlig anställning (LOA).</p>
<p>Rekommendation 3 Kommunstyrelsen bör verka för att riktlinjerna för bisysslor fastslår att frågor om bisysslor ska tas upp i samband med medarbetarsamtal.</p>	<p>Chefer uppmanas årligen att i medarbetardialogen peka på olika skyldigheter som arbetstagaren har, bland dem skyldigheten att anmäla bisyssla. Ny information övervägs direkt till arbetstagarna via insidan.</p>
<p>Rekommendation 4 Kommunstyrelsen bör säkerställa att de vet vem som de facto avgör om en bisyssla ska förbjudas eller inte.</p>	<p>Förvaltningsdirektör beslutar om förbud mot bisyssla. Detta skulle förtydligas i den uppdaterade riktlinjen, som ännu inte är färdigställd.</p>
<p>Rekommendation 5 Kommunstyrelsen och nämnderna måste säkerställa att omprövning av tidigare godkända bisysslor äger rum i enlighet med gällande riktlinjer.</p>	<p>Den rutin som finns idag kommer att förse med ett förtydligande med avseende äldre bisyssloanmälningar. Det framgår dock inte när uppdateringen kommer att ske.</p>

Klimatanpassning i fysisk planering (2020)

År 2020 genomfördes en granskning avseende klimatanpassning i fysisk planering. Den sammanfattade bedömningen av granskningen var att kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden *delvis* säkerställde att den fysiska planeringen tog hänsyn till klimatförändringar på ett ändamålsenligt sätt, samt att den interna kontrollen inom området *delvis* var tillräcklig.

De brister som framkom i granskningen var följande:

- En uttömmande risk- och sårbarhetsanalys av klimatförändringarnas påverkan på den bebyggda miljön hade inte genomförts.
- Översiktsplanen hade ett tydligt fokus mot översvämningrisker men behandlade inte på ett tydligt och heltäckande sätt andra risker som förväntas följa av ett förändrat klimat, eller vilka åtgärder som behöver vidtas för att minska dessa risker.
- Behov finns av att förbättra kunskapen kring var ras och skred riskerar att bli vanligare. Även erosionsrisken behöver utredas och dokumenteras.
- Utanför detaljplanelagt område saknas en tillförlitlig och systematisk rutin för att fånga upp samtliga klimatrisker.
- Plan- och byggnadsnämndens uppföljning av handlingsplanen för trygghet och säkerhet har varit mycket överskådlig. Åtgärderna i handlingsplanen har inte förankrats i verksamheten bland tjänstepersoner som arbetar med detaljplanering.

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

Iakttagelser

Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer översände ett missiv till kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden för granskning av klimatanpassning i fysisk planering 2021-03-19.

Kommunstyrelsen behandlade revisionsgranskningen vid sitt sammanträde 2021-06-16 § 192 och fattade följande beslut: Förslag till yttrande godkänns och överlämnas till kommunrevisionen.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår följande:

- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har genomfört en kartläggning av områden där förhöjd risk för ras, skred och erosion föreligger inom Uppsala kommun. Detta kartmaterial har under mars 2021 lagts in i kommunens webbaserade kartverktyg och där tillgängliggjorts för användning.
- Det förslag på direktiv för revidering av översiktsplanen, som tagits fram för beslut, omfattar att en riskanalys genomförs med fokus på klimatförändringar och dess påverkan på den fysiska planeringen. I den analysen kommer synpunkter som framkommit i rapporten att tas med.

Plan- och byggnadsnämnden behandlade revisionsgranskningen vid sitt sammanträde 2021-06-23 § 152 och fattade följande beslut: Förslag till yttrande godkänns och överlämnas till kommunrevisionen.

Av plan- och byggnadsnämndens yttrande framgår följande:

- Den uppdaterade kartan är ett underlag vid all handläggning inom plan- och byggnadsnämndens ansvarsområde.

- En rutin för att bedöma risk för ras och skred vid bygglovsgivning i äldre detaljplaner och utanför detaljplanelagt område kommer att tas fram.
- Det finns god kompetens angående översvämningar bland handläggarna men de kommer att tillföras ökade kunskaper inom området ras och skred kopplat till framtida klimatpåverkan. I vilken form kompetensutvecklingen ska genomföras kommer att utredas.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

Ja.

Vår granskning visar att revisorernas synpunkter har besvarats av både kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden. I sina yttranden besvarar kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden samtliga rekommendationer.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 1/2

Iakttagelser

Rekommendation 1: Analyser och underlag för områden som riskerar att drabbas av ras/skred och erosion (KS)

Vid granskningen gavs rekommendation att kommunstyrelsen ska säkerställa att fullgoda analyser och underlag finns tillgängliga för vilka områden i kommunen som riskerar att drabbas av ras/skred och erosion som en följd av ett förändrat klimat.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomfört en kartläggning av områden där förhöjd risk för ras, skred och erosion föreligger inom Uppsala kommun. Detta kartmaterial har i mars 2021 lagts in i kommunens webbaserade kartverktyg och tillgängliggjorts för användning.

Vi har tagit del av ett arbetsmaterial i form av en kartläggning av klimatrelaterade risker. I kartläggningen tas hänsyn till områden med risk för höga temperaturer, översvämningar, ras, skred och erosion. Kartläggningen är även underlag till översiktsplanen och ska kompletteras med en utredning vad gäller översvämningsrisker från Fyrisån, som vi också tagit del av.

I ett skriftligt svar framhåller kommunstyrelsen att en strukturplan är i fasen att färdigställas som visar prioriterade skyfallsytor och skyfallsleder inom Uppsala stad som behöver säkerställas för att minska risk för översvämningar. Insamling och tillgängliggörande av övergripande analyser och underlag från geodatasamverkan (MSB, SGI, SGU) pågår även.

Rekommendation 2: Revidering av översiktsplan (KS)

Vid granskningen gavs rekommendation att kommunstyrelsen, vid revidering av kommunens översiktsplan, tar hänsyn till de synpunkter som framkommit i revisionsrapporten.

I kommunstyrelsens yttrande framgår att i enlighet med krav i plan- och bygglagen (PBL) ska det i översiktsplanen framgå hur kommunen ser på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av klimatförändringar. Det förslag på direktiv för revidering av översiktsplanen, som tagits fram för beslut, omfattar att en riskanalys genomförs med fokus på klimatförändringar och dess påverkan på den fysiska planeringen. I den analysen kommer synpunkter som framkommit i rapporten att tas med.

Kommunstyrelsen skriver i sitt svar att den riskanalys som skulle genomföras enligt yttrandet inte tagits fram. Däremot pågår motsvarande arbete/analys med rapporten *Kartläggning av klimatrelaterade risker, underlagsrapport till översiktsplanen*, som vi även tagit del av.

Vi har även tagit del av projektdirektiv för revidering av översiktsplanen där fokusområden för revideringen framgår. Bland annat framgår exempel på tematiska fokusområden för hållbar samhällsutveckling där tydliggörande av klimatanpassningsbehoven finns med.

Av skriftligt svar framgår att en reviderad översiktsplan skulle antas år 2024. Just nu är tidplanen under översyn på grund av bland annat ny politisk konstellation i kommunen. Inom arbetet med revidering av översiktsplanen har fördjupade studier av risk för värmeöar, krontäckningsanalys och skyfallskarteringar gjorts. MSB:s rapport och kartering inarbetas även i revideringen. Förslag på nya riktlinjer och planeringsinriktningar vad gäller klimatanpassning har tagits fram till revideringen av översiktsplanen.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 2/2

Rekommendation 3: Dokumenterade rutiner inom planläggning och bygglovsprocess (PBN)

Vid granskningen gavs rekommendation att plan- och byggnadsnämnden ska säkerställa att dokumenterade rutiner upprättas för att fånga upp var framtida risker finns för ras/skred och erosion, både inom planläggning och bygglovsprocess. Nämnden behöver särskilt säkerställa att bygglovsärenden utanför detaljplanelagt område på ett systematiskt sätt fångar upp klimatrisker.

I plan- och byggnadsnämndens yttrande framgår att kommunens webbaserade kartverktyg, som sedan mars 2021 innehåller MSB:s kartläggning av områden där förhöjd risk för ras, skred och erosion föreligger, är ett underlag vid all handläggning inom plan- och byggnadsnämndens ansvarsområde. Utöver det ska en rutin för att bedöma risk för ras och skred vid bygglovsgivning i äldre detaljplaner och utanför detaljplanelagt område tas fram.

Av skriftligt svar framhåller plan- och byggnadsnämnden att rutinen för att bedöma risk och skred vid bygglovsgivning i äldre detaljplaner ej är färdigställd. En arbetsgrupp finns som under året arbetat med att ta fram rutinen tillsammans med miljösamordnare inom avdelningen.

Rekommendation 4: Utbildningsinsatser bland handläggare (PBN)

Vid granskningen gavs rekommendation att plan- och byggnadsnämnden bör utvärdera om utbildningsinsatser behöver genomföras bland handläggare för att säkerställa att klimatrisker fångas upp.

I yttrandet framhåller nämnden att det finns god kompetens angående översvämningar bland handläggarna men de kommer att tillföras ökade kunskaper inom området ras och skred kopplat till framtida klimatpåverkan. I vilken form kompetensutvecklingen ska genomföras kommer att utredas. Det har under vår uppföljning inte framkommit om denna utredning genomförts eller vad resultatet blev.

Av det skriftliga svaret framgår att nämnden haft en kunskapshöjande insats med information om en ny översvämningskartering av Fyrisån. Information från den karteringen finns i kommunens kartlager som används av nämnden vid handläggning.

Det framgår även av skriftligt svar att det pågår ett förbättringsarbete som syftar till att ta fram rutiner och checklistor för skyfall, ras och skred i handläggningen samt öka kunskapen om ämnet. Detta är planerat att vara klart till sommaren. Det som är gjort hittills är specifika insatser för att öka medvetenheten och kunskapen generellt. Bland annat har alla fått en internutbildning av ansvarig för miljö- och klimatfrågor inom förvaltningen (område bygglov). Detta har gjorts under 2022.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

Delvis.

Vår granskning visar att revisorernas synpunkter och förslag delvis åtgärdats.

Sammanfattning av rekommendationer och åtgärder återfinns på efterföljande sida.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 1 Att kommunstyrelsen säkerställer att fullgoda analyser och underlag finns tillgängliga för vilka områden i kommunen som riskerar att drabbas av ras/skred och erosion som en följd av ett förändrat klimat.</p>	<p>Inom ramen för granskningen har vi tagit del av analyser och underlag för områden i kommunen som riskerar att drabbas av ras/skred och erosion.</p>
<p>Rekommendation 2 Att kommunstyrelsen, vid revidering av kommunens översiktsplan, tar hänsyn till de synpunkter som framkommit i denna rapport.</p>	<p>Ny översiktsplan är under framtagande. Direktivet till ny översiktsplan ses över utifrån den rådande politiska viljeriktningen för Uppsalas fysiska utveckling.</p> <p>De underlag som tagits fram inom arbetet med revideringen av översiktsplanen vad gäller klimatanpassning kommer att tillgängliggöras i kommunens webbkarta.</p>
<p>Rekommendation 3 Att nämnden säkerställer att dokumenterade rutiner upprättas för att fånga upp var framtida risker finns för ras/skred och erosion, både inom planläggning och bygglovsprocess. Nämnden behöver särskilt säkerställa att bygglovsärenden utanför detaljplanlagt område på ett systematiskt sätt fångar upp klimatrisker.</p>	<p>Rutinen för att bedöma risk och skred vid bygglovsgivning i äldre detaljplaner ej är färdigställd.</p>
<p>Rekommendation 4 Nämnden bör utvärdera om utbildningsinsatser behöver genomföras bland handläggare för att säkerställa att klimatrisker fångas upp.</p>	<p>Vi har inte tagit del av den utredning om i vilken form kompetensutvecklingen ska genomföras.</p> <p>Utbildningsinsatser har genomförts kopplat till ny översvämningsskartering av Fyrisån. Inga utbildningsinsatser har genomförts inom områdena ras och skred, vilket nämnden i sitt yttrande skrev att de skulle göra.</p>

Strategisk kompetensförsörjning (2020)

År 2020 genomfördes en granskning av kommunens strategiska kompetensförsörjning. Den sammanfattade bedömningen av granskningen var att kommunstyrelsen och nämnderna *inte helt* säkerställt att åtgärder avseende personal- och kompetensförsörjning var ändamålsenliga.

De brister som framkom i granskningen var följande:

- Det saknas en kommunövergripande kompetensförsörjningsplan.
- Gatu- och samhällsmiljönämnden och kommunstyrelsen saknar egna kompetensförsörjningsplaner.
- Omsorgs-, utbildnings-, och äldrenämnden hade upprättat egna kompetensförsörjningsplaner. Planerna behöver dock uppdateras eftersom nulägesbehoven som beskrivs i planerna inte ger en aktuell bild av kompetensförsörjningbehovet.
- Det finns utmaningar i rekrytering av vissa kompetenser.
- Otydligt vilka åtgärder som vidtagits utifrån uppföljningar avseende personal- och kompetensförsörjning
- Det saknas en systematisk och strukturerad uppföljning av kompetensförsörjningsplanerna.

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse? Sida 1/2

Iakttagelser

Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer översände ett missiv till kommunstyrelsen, gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, utbildningsnämnden samt äldre- och familjenämnden för granskning av strategisk kompetensförsörjning 2020-10-23.

Kommunstyrelsen behandlade revisionsgranskningen vid sitt sammanträde 2021-06-01 § 195.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår följande:

- Kommunstyrelsen arbetar med att ta fram riktlinje och vägledning för kompetensförsörjningsplanering. I metodiken som tas fram kommer prognoser, behov, mål, aktiviteter och uppföljning ingå.
- Kommunstyrelsen tar fram prognoser per nämnd och för kommunen som helhet varje höst i samband med verksamhetsplaneringen. Utformningen kommer att ses över under 2021 när den nya riktlinjen för kompetensförsörjningsplanering är beslutad.
- Kommunstyrelsen kommer att vidareutveckla och genomföra utåtriktade aktiviteter i syfte att stärka kommunens arbetsgivarvarumärke.
- Kommunstyrelsen kommer att vidareutveckla redan pågående initiativ för att säkerställa tydligare samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten. Detta genomförs som ett gemensamt åtagande och inkluderas i kompetensplaneringen.
- Utveckling av avgångssamtal och former för dokumentation är en del i utvecklingen av kompetensförsörjningsplaneringen samt en del av det systembyte med moderna gränssnitt för dokumentation som kommer att införas.
- Med stöd av vägledningen för kompetensförsörjningsplaneringen ska kompetensförsörjningsplaner inom förvaltningens verksamheter upprättas.

- Kommunstyrelsen möjliggör långsiktig kompetensutveckling och karriärmöjligheter genom utveckling av strukturerad och planerad kompetensplanering. Arbeta pågår med strukturerad ersättningsplanering, ledarförsörjningsprogram samt kompetensbaserad rekrytering.
- Kommunstyrelsen har initierat erfarenhetsutbyten med fokus på bristyrken.

Av gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, utbildningsnämnden samt äldre- och familjenämndens yttranden framgår följande:

- Avgångssamtal genomförs. Fortsatt utveckling av avgångssamtal och former för dokumentation kommer att ske i samarbete med kommunstyrelsen samt vara en del av det systembyte med moderna gränssnitt för dokumentation som kommer att införas.
- När kommunledningskontoret implementerar en ny riktlinje för kompetensförsörjning under 2021 kommer den att ingå i det fortsatta arbetet med att revidera den befintliga kompetensförsörjningsplanen och ingå som en del av den ordinarie verksamhetsplaneringen.
- I den riktlinje för kompetensförsörjning som kommer att implementeras under 2021 ingår en systematisk och strukturerad uppföljning av kompetensförsörjningsplanen. Denna metodik och de rutiner som hör till kommer att tillämpas inom nämndernas ansvarsområde.
- Genom dialogen mellan chef och medarbetare samt med hjälp av metoder, verktyg och aktiviteter som är kopplade till individens, teamets eller funktionens behov av utveckling, synliggörs kompetensutveckling och karriärmöjligheter.
- Kommunstyrelsen har initierat erfarenhetsutbyten med fokus på bristyrken där nämnderna deltar. Samarbete med aktuella förvaltningar pågår för att lyfta fram goda exempel med utgångspunkten att vi är ambassadörer för våra respektive verksamheter.

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse? Sida 2/2

Bedömning

Revisionsfråga 1: Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

Ja.

Vår granskning visar att revisorernas synpunkter har besvarats av kommunstyrelsen, gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden. I kommunstyrelsens yttrande besvaras samtliga rekommendationer. I gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden yttranden besvaras samtliga rekommendationer riktade till nämnderna.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 1/3

lakttagelser

Rekommendation 1: En kommunövergripande och enhetlig struktur (KS)

Vid granskningen gavs rekommendation att säkerställa en kommunövergripande och enhetlig struktur för kompetensförsörjningsarbetet där prognoser, behov, mål, aktiviteter och uppföljningar framgår.

I kommunstyrelsens yttrande framgår att kommunstyrelsen arbetar med att ta fram riktlinje och vägledning för kompetensförsörjningsplanering. I metodiken som tas fram kommer prognoser, behov, mål, aktiviteter och uppföljning ingå. Riktlinjen förväntas beslutas under våren 2021 och från hösten 2021 vara en del av den ordinarie verksamhetsplaneringen.

Vi har tagit del av den uppdaterade vägledningen för kompetensförsörjningsplanering som innehåller vägledning gällande behov, mål, aktiviteter och uppföljningar. Av skriftligt svar från kommunstyrelsen framkommer att en uppdatering av riktlinjen pågår och skulle ha publicerats i januari 2023. Publicering har dock inte skett ännu.

Det framkommer även av skriftligt svar från kommunstyrelsen att en större åtgärd har tillkommit – ett uppdrag att se över chefers förutsättningar. Det arbetet omfattar samtliga nämnder, men påverkar mest de verksamheter som har stora personalgrupper.

Rekommendation 2: Regelbundna prognoser och planering (KS)

Vid granskningen gavs rekommendation att säkerställa att prognoser och planering av det långsiktiga kompetensförsörjningsarbetet genomförs regelbundet exempelvis för kompetensförsörjningsbehovet på 5-10 år.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår att kommunstyrelsen tar fram prognoser per nämnd och för kommunen som helhet varje höst i samband med verksamhetsplaneringen. Utformningen kommer att ses över under 2021 när den nya riktlinjen för kompetensförsörjningsplanering är beslutad.

I skriftligt svar från kommunstyrelsen framhålls det att prognoser av det långsiktiga kompetensförsörjningsarbetet inte finns men att det kommer att finnas från och med 2023.

Rekommendation 3: Förankring och kommunikering av aktiviteter (KS)

Vid granskningen gavs rekommendation att säkerställa att aktiviteter för kommunens arbetsgivarvarumärke är förankrade och kommunicerade i de olika förvaltningarna.

Kommunstyrelsen svarade i sitt yttrande att kommunstyrelsen kommer att vidareutveckla och genomföra utåtriktade aktiviteter i syfte att stärka kommunens arbetsgivarvarumärke. Representanter från förvaltningar medverkar i externa forum som kommer att vidareutvecklas. Därtill pågår arbete med framtagande av så kallade karriärsidor och utökad information om arbetsgivarerbjudanden för förankring och kommunikation i förvaltningar samt till interna och externa intressenter.

Av det skriftliga svaret framhåller kommunstyrelsen att styrelsen deltar i olika forum där kommunen som arbetsgivare presenteras. Kommunstyrelsen stöttar också andra nämnder vid mässor. Kommunstyrelsen har under året publicerat karriärsidor på hemsidan uppsala.se, samt satsat ytterligare på kommunikation och synlighet som arbetsgivare i sociala medier.

Rekommendation 4: Inkludering av samverkan mellan universitet och högskolor (KS)

Vid granskningen gavs rekommendation att säkerställa att samverkan mellan universitet och högskolor inkluderas i det strategiska kompetensförsörjningsarbetet.

I yttrandet framgår att kommunstyrelsen kommer att vidareutveckla redan pågående initiativ för att säkerställa tydligare samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten och kommer att inkluderas i kompetensplaneringen.

Av skriftligt svar framgår att det inte finns någon dokumentation kring samverkan mellan kommunen, universitet och högskolor. Kommunstyrelsen medverkar däremot på socionomdagarna, socionomfrukost/lunch med diskussionsforum, årlig samverkan med Personalvetarprogrammet och kontinuerliga kontakter inom ramen för VFU. Ett annat exempel där KS bidrar med kompetens och resurser är samverkan i förvaltning och utveckling av IT-lösningar som delas med bland annat Uppsala universitet för praktikplaceringar inom vård och omsorg.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 2/3

Rekommendation 5: Genomförande och dokumentering av avgångssamtal (KS + nämnder)

Vid granskningen gavs rekommendation att säkerställa att avgångssamtal genomförs och dokumenteras som ett underlag till arbetet med att utveckla kompetensförsörjningsarbetet.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår att utveckling av avgångssamtal och former för dokumentation är en del i utvecklingen av kompetensförsörjningsplaneringen samt en del av det systembyte med moderna gränssnitt för dokumentation som kommer att införas.

Av omsorgsnämnden och äldrenämndens yttranden framgår att avgångssamtal genomförs med vissa nyckelfunktioner som till exempel sjuksköterskor, biståndshandläggare och verksamhetschefer. Av utbildningsnämndens och gatu- och samhällsmiljönämndens yttranden framgår att avgångssamtal med medarbetare inom nämndernas verksamhetsområde är en aktivitet som belyses i kompetensförsörjningsplanen.

I skriftliga svar från omsorgsnämnden, äldrenämnden, utbildningsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden framgår att rutiner för hur avgångssamtal ska genomföras finns, och vår genomgång av mallarna visar att detta moment ingår. Gemensamt för alla nämnder är att närmsta chef håller avgångssamtal med sina medarbetare, ibland HR vid behov. Erfarenheterna tas vid behov hand om i samband med att kompetensförsörjningsplanen uppdateras. HR-ansvarig gör även en årlig sammanställning på aggregerad nivå utifrån samtalsunderlagen.

Vi har tagit del av nämndernas utkast till kompetensförsörjningsplaner där arbeta mer strukturerat med avgångssamtal lyfts som en viktig aktivitet i samtliga planer. Vi har även tagit del av mallar för avgångssamtal.

Rekommendation 6: Upprättning av kompetensförsörjningsplaner (KS + nämnder)

Vid förra granskningen gavs rekommendation att säkerställa att kompetensförsörjningsplaner upprättas.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår att upprättande av kompetensförsörjningsplaner ingår i riktlinjen för vägledning av kompetensförsörjningsplanering som beslutats under 2021. Med stöd av vägledningen ska kompetensförsörjningsplaner inom förvaltningens verksamheter upprättas.

Av nämndernas yttranden framgår att kompetensförsörjningsplaner är framtagna för nämndernas verksamhetsområden. När kommunstyrelsen implementerar en ny riktlinje för kompetensförsörjning kommer den att ingå i det fortsatta arbetet med att revidera befintliga kompetensförsörjningsplaner och ingå som en del av den ordinarie verksamhetsplaneringen.

Av skriftligt svar från kommunstyrelsen framgår att samtliga nämnder har kompetensförsörjningsplaner och arbetar i enlighet med beslutad kommunövergripande metodik. Det finns utkast/arbetsversioner av kompetensförsörjningsplaner som är framtagna under 2022, men det är först i verksamhetsplaneringen för 2023 som metodiken används fullt ut.

Vi har tagit del av samtliga nämnders utkast till kompetensförsörjningsplaner.

Rekommendation 7: Systematisk och strukturerad uppföljning av kompetensförsörjningsplaner (KS + nämnder)

Vid granskningen gavs rekommendation att säkerställa en systematisk och strukturerad uppföljning och av kompetensförsörjningsplanerna.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår att en systematisk och strukturerad uppföljning av planerna ingår som del i den metodik och de rutiner som hör till riktlinjen för vägledning av kompetensförsörjningsplanering. Av nämndernas yttranden framgår att denna metodik, de rutiner och den vägledning som hör till kommer att tillämpas inom nämndens ansvarsområde.

Det framgår av ett skriftligt svar från kommunstyrelsen att uppföljningar av kompetensförsörjningsarbetet kommer finnas från och med 2023. I utkasten till nämndernas kompetensförsörjningsplaner finns avsnitt om uppföljning och utvärdering.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 3/3

Rekommendation 8: Tydliggöra möjligheter till kompetensutveckling och karriärmöjligheter (KS + nämnder)

Vid förra granskningen gavs rekommendation att tydliggöra möjligheter till kompetensutveckling och karriärmöjligheter.

I kommunstyrelsens och nämndernas yttranden framhålls att den riktlinje som kommunstyrelsen arbetar fram innefattar långsiktig kompetensutveckling och karriärmöjligheter samt strukturerad och planerad kompetensplanering, vilket nämnderna har för avsikt att implementera. Arbeta pågår kommunövergripande med strukturerad ersättningsplanering, kommunövergripande ledarförskningsprogram samt kompetensbaserad rekrytering.

I vägledning för kompetensförskningsplanering som vi tagit del av finns avsnittet "utveckla och engagera" som innehåller frågor om kompetensutvecklingsinsatser, individuella utvecklingsplaner för medarbetare och hur man kan skapa förutsättningar för att utveckla kunskaper, motivation etc.

Av skriftliga svar från nämnderna framgår flera kompetensutvecklande aktiviteter och insatser. I nämndernas verksamhetsplaner finns även åtgärder kopplade till kompetenshöjande åtgärder inom olika verksamhetsområden.

Rekommendation 9: Erfarenhetsutbyte mellan förvaltningarna (KS + nämnder)

Vid förra granskningen gavs rekommendation att upprätta ett formaliserat erfarenhetsutbyte mellan förvaltningarna i syfte att kartlägga och sprida goda exempel.

Av kommunstyrelsens och nämndernas yttrande framgår att kommunstyrelsen har initierat erfarenhetsutbyten med fokus på bristyrken. Genom samarbete mellan olika specialistfunktioner och representanter från olika förvaltningar pågår även ett formaliserat erfarenhetsutbyte ständigt utifrån utarbetade processer och nätverk kring ledarskapsträning, innovation, rekrytering och bemanning.

I skriftligt svar framhåller kommunstyrelsen att erfarenhetsutbyte sker löpande i dialog, ingen dokumentation finns kring det erfarenhetsutbyte som kommunstyrelsen har etablerat.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

Delvis.

Vår granskning visar att revisorernas synpunkter och förslag delvis åtgärdats.

Sammanfattning av rekommendationer och åtgärder återfinns på efterföljande sida.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer (1/2)

Rekommendation	Rekommendation genomförd
Rekommendation 1 (Kommunstyrelsen) Säkerställa en kommunövergripande och enhetlig struktur för kompetensförsörjningsarbetet där prognoser, behov, mål, aktiviteter och uppföljningar framgår.	Inom ramen för granskningen har vi tagit del av den uppdaterade vägledningen för kompetensförsörjningsplanering som innehåller vägledning gällande behov, mål, aktiviteter och uppföljningar. Uppdatering av riktlinje pågår och skulle ha publicerats i januari 2023. Publicering har dock inte skett ännu.
Rekommendation 2 (Kommunstyrelsen) Säkerställa att prognoser och planering av det långsiktiga kompetensförsörjningsarbetet genomförs regelbundet exempelvis för kompetensförsörjningsbehovet på 5-10 år.	Prognoser av det långsiktiga kompetensförsörjningsarbetet finns inte.
Rekommendation 3 (Kommunstyrelsen) Säkerställa att aktiviteter för kommunens arbetsgivarvarumärke är förankrade och kommunicerade i de olika förvaltningarna.	Kommunstyrelsen deltar i olika forum där kommunen som arbetsgivare presenteras och stöttar även nämnder vid mässor. Kommunstyrelsen har under året publicerat karriärsidor på hemsidan uppsala.se, samt satsat ytterligare på kommunikation och synlighet som arbetsgivare i sociala medier.
Rekommendation 4 (Kommunstyrelsen) Säkerställa att samverkan mellan universitet och högskolor inkluderas i det strategiska kompetensförsörjningsarbetet.	Det finns ingen dokumentation kring samverkan mellan kommun och universitet/högskolor men kommunen medverkar i olika forum med universitetet. Det är inte helt tydligt hur samverkan har vidareutvecklats i enlighet med ambitionen som uttrycktes i yttrandet.
Rekommendation 5 (Kommunstyrelsen + nämnder) Säkerställa att avgångssamtal genomförs och dokumenteras som ett underlag till arbetet med att utveckla kompetensförsörjningsarbetet.	Att arbeta mer strukturerat med avgångssamtal lyfts som en viktig aktivitet i samtliga utkast till kompetensförsörjningsplaner. Vi har även tagit del av mallar för avgångssamtal.
Rekommendation 6 (Kommunstyrelsen + nämnder) Säkerställa att kompetensförsörjningsplaner upprättas.	Vi har tagit del av samtliga nämnders utkast till kompetensförsörjningsplaner, framtagna under 2022.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer (2/2)

Rekommendation	Rekommendation genomförd
Rekommendation 7 (Kommunstyrelsen + nämnder) Säkerställa en systematisk och strukturerad uppföljning och av kompetensförsörjningsplanerna.	I utkastet till nämndernas kompetensförsörjningsplaner finns avsnitt om uppföljning och utvärdering.
Rekommendation 8 (Kommunstyrelsen + nämnder) Tydliggöra möjligheter till kompetensutveckling och karriärmöjligheter.	I vägledning för kompetensförsörjningsplanering finns avsnitt om kompetensutvecklingsinsatser, individuella utvecklingsplaner för medarbetare och hur man kan skapa förutsättningar för att utveckla kunskaper, motivation etc. Nämnderna har flera kompetensutvecklande aktiviteter och insatser på gång. I nämndernas verksamhetsplaner finns åtgärder kopplade till kompetenshöjande åtgärder inom olika verksamhetsområden.
Rekommendation 9 (Kommunstyrelsen + nämnder) Upprätta ett formaliserat erfarenhetsutbyte mellan förvaltningarna i syfte att kartlägga och sprida goda exempel.	Erfarenhetsutbyte sker löpande. Det finns ingen dokumentation kring det erfarenhetsutbyte kommunstyrelsen etablerat.

Granskning av strategisk planering av el- och VA-försörjning (2021)

År 2021 genomfördes en granskning av kommunens strategiska planering av el- och VA-försörjning. Den sammanfattade bedömningen av granskningen var att kommunstyrelsen och nämnderna *delvis* säkerställt att arbetet med översiktsplaneringen hanterar el- och VA-försörjningen på ett tillfredsställande sätt.

De brister som framkom i granskningen var följande:

- Översiktsplan 2016 för Uppsala kommun behandlar kraftledningar i stamnätet, men inte regionnätets utveckling, stationsförstärkningar eller anslutningar till stamnätet.
- Elnätet har nuvarande och prognostiserade effektbrister.
- Svårigheter att prognostisera effektbehovet finns för tillfället då kommunen diskuterar olika elförsörjningsmetoder som ska användas vid t ex utbyggnad av spårväg. Extern aktör uttrycker en risk att de inte kan leverera om inte beslut tas och kommuniceras tillräckligt tidigt.
- Samarbetet mellan externa aktörer och kommunen anses vara komplicerat på grund av kommunens storlek, där olika funktioner inte samordnar sitt arbete.
- Avstämningar mellan tjänstepersoner vid kommun respektive bolag avseende den löpande VA-planeringen och projekthanteringen förekommer men är inte fullt ut formaliserade.

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av styrelsen?

Iakttagelser

Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer översände ett missiv till kommunstyrelsen för granskning av strategisk planering av el- och VA-försörjningen 2021-10-22.

Kommunstyrelsen behandlade revisionsgranskningen vid sitt sammanträde 2022-02-08 § 14 och fattade följande beslut: Förslag till yttrande godkänns och överlämnas till kommunrevisionen.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår följande:

- En mötesserie har under 2021 etablerats för kontinuerlig samordning och informationsutbyte mellan stadsbyggnadsförvaltningens strategiska planering och planeringsavdelningen på Uppsala Vatten (UVAB).
- Sedan hösten 2020 finns en koncernövergripande etableringsfunktion, med fokus på långsiktig planering ur primärt näringslivets industriella behov av infrastruktur såsom el, mark och strategiska behov av VA- frågor.
- På överordnad nivå finns utvecklingsledningsgrupp samhällsbyggnad där förvaltnings- och bolagschefer möts om strategiska frågor med det uttalade syftet att skapa samsyn.
- Möjligheten att etablera även ett snävare chefsforum med medverkan av UVAB, stadsbyggnadsförvaltningen, samt kommunledningskontorets näringslivsavdelning ska ses över.
- I direktivet för översiktsplanearbetet framhålls vikten av att ta fram långsiktiga strategier för de tekniska försörjningssystemen. Arbetet har inletts hösten 2021 och berörda aktörer har kontaktats. Arbetet ska avrapporteras löpande i kommunstyrelsens arbetsutskott.

- Stadsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret har samordnat kontaktvägarna gentemot stam-, region- och lokalnätsägarna i samhällsbyggandet.
- Elektrifiering av transportsystemet kommer att belysas i det färdplanearbete som görs för att nå kommunens klimatmål.
- Kommunkoncernens långsiktiga investeringspåverkan på den samlade kommunalekonomin bedöms i den löpande strategiska fysiska planeringen. Kommunstyrelsen har till sitt förfogande ett eget verktyg för sådana långsiktiga sammanhållna ekonomiska bedömningar.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

Ja.

Vår granskning visar att revisorernas synpunkter har besvarats av kommunstyrelsen. I sitt yttrande besvarar kommunstyrelsen samtliga rekommendationer.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 1/2

lakttagelser

Rekommendation 1: Forum för att diskutera och skapa samsyn

Vid granskningen gavs rekommendation att säkerställa att ändamålsenliga och tillräckliga forum finns för att diskutera och skapa samsyn avseende strategiska VA-försörjningsfrågor.

I kommunstyrelsens yttrande framhålls det att en mötesserie etablerats för kontinuerlig samordning och informationsutbyte mellan stadsbyggnadsförvaltningens strategiska planering och planeringsavdelningen på Uppsala Vatten (UVAB). En koncernövergripande etableringsfunktion finns även, med fokus på långsiktig planering ur primärt näringslivets industriella behov av infrastruktur såsom el, mark och strategiska behov av VA-frågor. På överordnad nivå finns utvecklingsledningsgrupp samhällsbyggnad där förvaltnings- och bolagschefer möts om strategiska frågor med det uttalade syftet att skapa samsyn. Etablering av ett snävare chefsforum med medverkan av UVAB, stadsbyggnadsförvaltningen, samt kommunledningskontorets näringslivsavdelning ska ses över.

Vi har tagit del av minnesanteckningar från möten mellan kommunen, koncernen och externa parter om bland annat laddinfrastruktur och eldistribution.

Det är oklart huruvida översyn skett av etablering av snävare chefsforum. Av skriftligt svar från kommunstyrelsen framgår att inga underlag eller resultat finns.

Rekommendation 2: Ny översiktsplan och involvering av berörda aktörer

Vid granskningen gavs rekommendation att säkerställa att strategiska el- och VA-försörjningsfrågor beaktas i det fortsatta arbetet med ny översiktsplan och att berörda aktörer involveras i tillräcklig utsträckning.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår att arbetet med översiktsplanen har inletts hösten 2021 och berörda aktörer har kontaktats. Arbetet ska avrapporteras löpande i kommunstyrelsens arbetsutskott. Av skriftligt svar från kommunstyrelsen framgår att en reviderad översiktsplan skulle antas år 2024. Just nu är tidplanen under översyn på grund av bland annat ny politisk konstellation i kommunen.

Vi har tagit del av projektdirektiv för revidering av översiktsplanen där fokusområden för revideringen framgår. Bland annat framgår exempel på tematiska fokusområden för hållbar samhällsutveckling där långsiktig utveckling av hållbara tekniska försörjningssystem, inklusive energisystem och vatten och avlopp, finns med.

Rekommendation 3: Dialog mellan kommunen och externa parter

Vid granskningen gavs rekommendation att dialog behöver föras om hur kommunens olika funktioner gemensamt ska samordna sig gentemot externa aktörer för att få till en effektivare beslutsprocess avseende val av elförsörjningsmetoder.

I yttrandet framgår det att Stadsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret har samordnat kontaktvägarna gentemot stam-, region- och lokalnätsägarna i samhällsbyggandet.

Vi har tagit del av en presentation och tillhörande minnesanteckningar från ett möte om laddinfrastruktur mellan kommunen och koncernen. Det framkommer dock inte hur kommunens olika funktioner samordnar sig gentemot externa aktörer.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 2/2

Rekommendation 4: Avvägning mellan olika faktorer i styrdokument

Vid granskningen gavs rekommendation att kommunstyrelsen behöver utveckla samordningen/avvägning mellan olika faktorer/krav uttryckta i olika upprättade styrdokument i arbetet med att ta fram en investeringsstrategi för VA-försörjningen.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår att de långsiktiga avvägningarna görs i den pågående revideringen av översiktsplanen. Minst en gång per mandatperiod tas dessutom fram en förnyad planeringsstrategi till den planen. Planeringsstrategin fastställs i kommunfullmäktige. Därutöver fattar kommunstyrelsen beslut om utbyggnadsinriktningar som påverkar investeringsbehoven för UVAB. Det sker samordnat i samband med avrapporteringar av arbetet. UVAB deltar i beredningen av dessa beslut. Systemet för denna rullande planering utvecklas kontinuerligt.

Av skriftligt svar följer att komplett investeringsstrategi saknas.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

Delvis.

Vår granskning visar att revisorernas synpunkter och förslag delvis åtgärdats.

Sammanfattning av rekommendationer och åtgärder återfinns på efterföljande sida.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 1 Säkerställa att ändamålsenliga och tillräckliga forum finns för att diskutera och skapa samsyn avseende strategiska VA-försörjningsfrågor.</p>	<p>Gemensam mötesserie finns med Uppsala Vatten AB. Koncernövergripande etableringsfunktion finns. Utvecklingsledningsgrupp samhällsbyggnad där förvaltnings- och bolagschefer möts.</p> <p>Det är oklart huruvida översyn skett av etablering av snävare chefsforum.</p>
<p>Rekommendation 2 Säkerställa att strategiska el- och VA-försörjningsfrågor beaktas i det fortsatta arbetet med ny översiktsplan och att berörda aktörer involveras i tillräcklig utsträckning.</p>	<p>Projektdirektiv för revidering av översiktsplanen innehåller långsiktig utveckling av hållbara tekniska försörjningssystem, inklusive energisystem och vatten och avlopp, som del av ett fokusområde.</p>
<p>Rekommendation 3 Dialog behöver föras om hur kommunens olika funktioner gemensamt ska samordna sig gentemot externa aktörer för att få till en effektivare beslutsprocess avseende val av elförsörjningsmetoder. För att den samordningen ska få tydlig effekt behöver detta diskuteras i dialog mellan externa parterna och leda till samhandling.</p>	<p>Framkommer inte av svar. Vi har tagit del av en presentation och minnesanteckningar om laddinfrastruktur.</p>
<p>Rekommendation 4 För att arbeta fram en investeringsstrategi för VA-försörjningen som leder till största möjliga koncernnytta behöver samordningen/avvägning mellan olika faktorer/krav uttryckta i olika upprättade styrdokument utvecklas. VA-försörjning har stor ekonomisk betydelse och beslut avseende investeringar inom detta område innebär normalt att kommunen binds vid kostnader långt in i framtiden.</p>	<p>Investeringsstrategi saknas.</p>

3

Revisionell bedömning

Revisionell bedömning

PwC har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun, genomfört en uppföljande granskning av fördjupade granskningar under 2020-2021. Syftet har varit att bedöma om omgranskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

De bedömningar som lämnas utifrån respektive granskning framgår nedan:

Vi bedömer att kommunstyrelsen *ej* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av kommunens hantering och kontroll av anställdas bisysslor.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden *inte helt* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av klimatanpassning i fysisk planering.

Vi bedömer att kommunstyrelsen, gatu- och samhällsmiljönämnden, omsorgsnämnden, utbildningsnämnden och äldre- och barnnämnden *inte helt* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av strategisk kompetensförsörjning.

Vi bedömer att kommunstyrelsen *inte helt* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av strategisk planering av el- och VA-försörjning.

2023-03-03

Lena Salomon

Uppdragsledare

Tobias Bjöörn

Projektledare

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Rapport

Datum:
2023-02-13

Diarienummer:
ALN-2022-00698

Handläggare:
Helene Stenlund

Äldreombudsmannens årsrapport 2022

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Rapportens syfte	5
Äldreombudsmannens arbete 2022	5
Arbete på individ- till strategisk nivå	5
Äldreombudsmannens medborgarkontakter	6
Äldreomsorg och stöd	6
Kollektivtrafik	7
Bostäder	8
Mötesplatser och träffpunkter samt förenings- och idrottslokaler	8
Äldreombudsmannens strategiska arbete	9
Äldres upplevelser av delaktighet inom äldreomsorgen	9
Strategiskt arbete med delaktighet	10
Möten med föreningar och andra mötesplatser för äldre	10
Samverkan med civilsamhället	10
Planering och genomförande av Seniorfestivalen	11
Pilotprojekt med äldreambassadörer under 2022	11
Avslutning äldreombudsmannens reflektioner	11
Äldreombudsmannens rekommendationer	12
Säkra kvalitet och lyhörddhet i äldreomsorgen	12
Behov av utvecklade kommunikationsinsatser	12
Vikten av tvärsektorielt arbete	12
Utveckla och anpassa kommunens hemsida	12

Sammanfattning

Äldreombudsmannen är en oberoende funktion som verkar kommunövergripande på alla nivåer för äldres delaktighet och inflytande och som årligen ska inlämna en rapport till kommunfullmäktige. Årsrapporten är en sammanfattning av äldreombudsmannens verksamhetsår, som bygger på medborgarkontakter och samverkan på en strategisk nivå, samt ett samarbete med samordnaren för äldrevänlig kommun med flera.

Äldreomsorg, bostadsfrågor, kollektivtrafik och mötesplatser är vanliga teman i kontakterna med äldreombudsmannen. Övergripande kan ett fokus på ensamhet och önskemål om social samvaro identifieras. Äldreombudsmannen ser att frågorna går att koppla till såväl delaktighet som kommunens mål att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande i enlighet med omställningen till Effektiv och nära vård, samt program för äldrevänlig kommun, programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och äldrenämndens kraftsamling för äldreomsorgen.

Utifrån det som beskrivs i rapporten ger äldreombudsmannen följande rekommendationer.

-Säkra kvalitet och lyhördhet i äldreomsorgen. Äldreombudsmannen ser vikten av att kommunen såväl som externa utförare följer upp insatser även på vård- och omsorgsboende. Det är viktigt att få det stöd man som individ har rätt till och att kunna vara delaktig i sin vardag utifrån sina förutsättningar.

-Bredare ansats från kommunens sida när det gäller kommunikation om äldrevänlig kommun för att synliggöra det arbete som pågår inom förvaltningar och bolag.

-Arbeta tvärsektorielt med breda lösningar över förvaltningsgränser, samt tillsammans med civilsamhället och regionen. Detta för att uppnå proaktiva och hälsofrämjande effekter i linje med Mål och budget, fokusmål 1 uppdrag 8.

-Utveckla och anpassa kommunens hemsida för att underlätta att hitta information som kan vara relevant för målgruppen. Det är samtidigt viktigt att fortsatt säkerställa möjligheten till analog information för den som av olika skäl inte använder digitala verktyg.

Inledning

Att vara socialt delaktig värderas högt bland äldre personer och blir allt viktigare ju äldre vi blir.¹ Möjligheten att vara socialt aktiv kan minska risken för ofrivillig ensamhet och även påverka hälsan positivt, då studier visat att det finns samband mellan ofrivillig ensamhet och sjuklighet.² Förebyggande och hälsofrämjande insatser är därför viktiga för äldres hälsa och insatserna kan även riktas mot fler grupper.

Ett pågående arbete i Helsingborgs kommun inom projektet ”Omtanke Helsingborg” vänder sig till hela befolkningen och har som syfte att motverka ofrivillig ensamhet. Den kartläggning som gjorts visade att invånarna vill umgås över generationsgränser och efterfrågar möten som inte riktar sig till en specifik ålder eller målgrupp, vilket fått betydelse för planeringen av aktiviteter i genomförandefasen.³

Den stora nationella omvandlingen av vården, God och nära vård 2030 - i Uppsala län benämnd Effektiv och nära vård.- lyfter behovet av förebyggande och hälsofrämjande insatser. Vården ska anpassas för att möta framtidens behov med både en åldrande och en växande befolkning. En ny struktur för vården utvecklas i samarbete mellan regionen och länets kommuner för att bättre motsvara invånarnas behov. Den nära vården kännetecknas av ett personcentrerat arbetssätt där individens förutsättningar och behov ska stå i centrum. Den gemensamma målbilden för länets kommuner och Region Uppsala innehåller fyra områden där en förflyttning behöver ske. Vården ska vara nära, effektiv, samskapande och förebyggande och hälsofrämjande.

Uppdraget mot Effektiv och nära vård uttrycks på olika sätt, till exempel i Mål och budget 2023 med plan för 2024 - 2025, där uppdrag 8 handlar om att ”åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.”

Det förebyggande och hälsofrämjande perspektivet lyfts också i Uppsala kommuns program för äldrevänlig kommun. Även kommunens program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning lyfter äldres behov. Båda programmen betonar vikten av äldres möjligheter till delaktighet i samhällslivet och hur äldre med eller utan funktionsnedsättning ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv. Äldres möjlighet till delaktighet och behovet av hälsofrämjande och förebyggande insatser finns även med i äldrenämndens utvecklingsplan Kraftsamling för äldreomsorgen. Äldreombudsmannen har också skrivit om frågorna i tidigare årsrapporter.

I årsrapporten 2021 skrev äldreombudsmannen att delaktighet och inflytande i äldreomsorgen var något kommunen behövde arbeta mer med. Äldreombudsmannen har under året haft fortsatt fokus på delaktighet på olika sätt. När äldreombudsmannen möter äldre i olika sammanhang ges information om vikten av delaktighet inom äldreomsorgen, social- och digital delaktighet och hur man lämnar synpunkter på kommunens verksamheter och tjänster. Äldreombudsmannen informerar även om det pågående arbetet för en äldrevänlig kommun som har sin grund i medborgardialog med kommunens invånare 60+.

¹ Nilsson, I., Häggström Lundevaller, E., & Fisher, A.G. (2017). The relationship between engagement in leisure activities and self-rated health in later life. *Activities, Adaptation & Aging*, 41:2, 175-190.

² Dahlberg L, Frank A, Lennartsson C, McKee K, Naseer M, Rehnberg J. Ensamhet bland äldre personer i Norden. Copenhagen: Nordisk Ministerråd; 2020

³ <https://dialog.helsingborg.se/omtankehelsingborg>

Frågor som äldre lyfter i kontakten med äldreombudsmannen handlar framför allt om äldreomsorg, bostadsfrågor, kollektivtrafik och mötesplatser.

Rapportens syfte

I årsrapporten, där även röster från äldre ingår, beskrivs vad äldreombudsmannen uppmärksammat i kontakten med äldre kommunmedborgare samt arbeten där äldreombudsmannen varit delaktig. Utifrån rapporten ges rekommendationer till kommunen för det fortsatta arbetet.

Syftet med årsrapporten är att beskriva vad äldreombudsmannen uppmärksammat i sina kontakter med äldre kommunmedborgare samt arbeten där äldreombudsmannen varit delaktig och ger således inte en heltäckande bild av äldres levnadsvillkor i Uppsala.

Äldreombudsmannens arbete 2022

Äldreombudsmannen är en oberoende funktion i kommunen, organiserad i staben i vård- och omsorgsförvaltningen, som arbetar kommunövergripande på alla nivåer för äldre medborgares möjlighet till delaktighet och inflytande. Funktionen verkar genom att i olika sammanhang lyfta äldres perspektiv. Enligt instruktionen för Uppsala kommuns äldreombudsman ska äldreombudsmannen årligen inlämna en rapport till kommunfullmäktige.

Äldreombudsmannen samlar äldre personers synpunkter och åsikter, samverkar med intresseföreningar, förvaltningar, bygger nätverk och deltar i möten. Funktionen bidrar även genom att undersöka, påtala och informera utåt till medborgarna samt inåt mot kommunen. Äldreombudsmannens nära samarbete med samordnaren för äldrevänlig kommun fungerar som kanal för att föra vidare frågor och samverka på strategisk nivå.

Äldreombudsmannen handlägger inte enskilda ärenden eller klagomål och företräder inte enskilda invånare.

Arbete på individ- till strategisk nivå

Äldreombudsmannens arbete består av två delar, medborgarkontakter och det strategiska arbetet. I medborgarkontakterna hör äldre av sig för att lämna synpunkter och för att få råd, stöd och information. Kontakterna tas via telefon och e-post.

Inkomna synpunkter sammanställs och tas vidare till tjänstepersoner som arbetar med och har ansvar för frågorna. Äldreombudsmannen ger även stöd i att identifiera vilken förvaltning eller vilket bolag som ansvarar för en fråga och ger vägledning till ansvarig huvudman. Den som av olika skäl inte använder digitala verktyg kan få hjälp att lämna synpunkter digitalt via kommunens hemsida. Äldreombudsmannen fungerar på så sätt som kanal in till kommunen.

Det strategiska arbetet består i att arbeta utåtriktat genom samverkan, nätverk och möten för att lyfta frågor som äldreombudsmannen uppmärksammat i kontakterna med äldre och för att sprida kunskap. Äldreombudsmannen har i sitt arbete många kontakter och samarbeten (se bilaga).

Äldreombudsmannens medborgarkontakter

Under året har äldreombudsmannen haft närmare 230 kontakter via telefon och e-post. Det är relativt vanligt att även anhöriga hör av sig. Kontakterna handlar ofta om att lämna synpunkter på kommunens verksamheter, tjänster och miljöer. De kan även handla om att vilja få information, råd eller stöd i olika frågor. Exempelvis kan det vara oro för en närstående som har svårt hantera sin vardag eller frågor om vilka möjligheter som finns för att kunna åldras i sin bostad.

Äldreomsorg, kollektivtrafik, bostäder och mötesplatser är vanliga teman. Äldre personers vilja att vara aktiva och delaktiga i sin vardag och i samhället går som röd tråd genom dessa teman.

Många uttrycker att det är positivt att det finns en funktion som är oberoende från kommunens verksamheter och myndighetsutövning.

”Du är ju ett ombud för oss som är äldre. Du är ju inte ett ombud för kommunen.”

Äldreombudsmannen deltar i möten med föreningar, på träffpunkter och i andra sammanhang där äldre möts och samtal sker men redovisningen nedan bygger på kontakter som tagits via telefon och e-post.

Äldreomsorg och stöd

Synpunkter inom området äldreomsorg är vanligast förekommande och berör framför allt kommunikation, riktlinjer och rutiner. I grund och botten handlar det om möjligheten till delaktighet och inflytande.

Ofta handlar det om brist på information om rutiner och riktlinjer.

”Jag hade behövt att någon varit där och tagit emot oss och att vi fått information. Det är många frågor och kontakter. Och när man inget vet om vilka rutiner de har på boendet när någon flyttar in.”

Många har också synpunkter på hur biståndsbesluten verkställs i praktiken, och har svårt att se att det som står i besluten är överförbart till den praktiska verksamheten.

”Inflytande är det svåraste ordet. Hur tolkar man det? Det är som att biståndshandläggaren hänvisar till något som inte finns. Vad innebär det i praktiken i äldreomsorgen?”

Det är vanligt att synpunkterna handlar om att den äldre eller dennes anhöriga inte vet vem som är kontaktperson eller om genomförandeplanen är uppdaterad. Andra känner inte till att de har rätt till en namngiven kontaktperson och uppdaterad genomförandeplan. Det förekommer ibland synpunkter på att genomförandeplanen inte följs och handlar då ofta om att promenader uteblir. De lyfter att det är viktigt att kommunen säkerställer att den enskilde får god vård och omsorg.

Det kan även handla om att vilja bli lyssnad på och att kunna vara socialt delaktig:

”Jag är blind och hör dåligt. Personalen glömmer det. De måste presentera sig när de kommer in till mig. Och jag vet inte om det sitter någon mitt emot mig vid matbordet om inte personalen berättar det för mig.”

Vissa har synpunkter på den terminologi som användas i kommunen i olika sammanhang och den upplevda laddning som kan finnas i orden. Det kan t.ex. handla om benämningen på individer i målgruppen t.ex. ”brukare”, ”boende”, ”äldre” m.fl.

*”Brukarråd är inget bra ord. Det får mig att tänka på missbrukare. Jag bor här.
Boenderåd låter bättre tycker jag”*

Många samtal börjar med en uppgiven fråga:

”Ska det vara så här? Jag har pratat med verksamhetschefen men inget händer.”

De som tar kontakt upplever ofta att de har nått vägs ände och tar kontakt för råd och stöd.

Många vill veta hur kommunen arbetar för att förbättra äldreomsorgen utifrån brister som framkom under pandemin, hur äldreomsorgen hanterar synpunkter och vilka rutiner som finns vid allvarliga händelser.

”Blir allvarliga händelser utredda eller kan ansvariga blunda för det som hänt utan att det uppdagas?”

Andra känner oro för en närstående eller granne som ser ut att behöva stöd från äldreomsorgen: hur tar man upp frågan utan att kränka, vart vänder man sig och hur gör man när någon inte vill ta emot hjälp?

Äldres rättigheter

Frågor kommer även om vilka rättigheter man har som äldre och hur man kan lämna synpunkter.

”Vilka rättigheter har vi som äldre? Vad kan vi kräva av kommunen?”

”Kan man bli tvingad flytta till äldreboende fast man inte vill?”

”Hur ska man agera när man ser brister i kommunen? Ska man kontakta de som beslutar på kommunen? Hur vet man hur man gör? Vad händer sen? Finns det någon som tar emot och som bryr sig?”

Kommentarer om upplevda negativa attityder gentemot äldre förekommer ibland.

”I kommunens information om aktiviteter och sådant som händer i Uppsala så ser det trevligt och lockande ut men jag saknar bilder på äldre i den marknadsföringen.”

Synpunkter inkom även i samband med valet om att ordningen i valsedelställen var förvirrande, vilket ledde till svårigheter att hitta rätt valsedel.

Kollektivtrafik

Synpunkter som berör kollektivtrafiken handlar ofta om Seniorkortet och att busskurerna i staden togs bort i samband med att Region Uppsalas och kommunens upphandling av reklamfinansierade busskurer överklagades.

Seniorkortet upplevs inte motsvara resenärernas behov i tillräckligt hög grad. Främst handlar det om att det är ett årskort och att resorna sker under lågtrafik.

”Jag bor i Björklinge. Seniorkortets tider räcker inte. Jag behöver komplettera med reskassa.”

”Uppsala ska ju vara en äldrevänlig kommun. Ändra på Seniorkortet så att det passar oss. Det är ju bra om fler äldre åker buss i stället för att köra bil.”

Synpunkter finns även på att man behöver fyllt 70 år för att kunna köpa Seniorkortet.

”Seniorkortet borde gälla även vi äldre som fyllt 65 år och har försörjningsstöd. Busskort ingår inte i försörjningsstödet. Vi blir kvar här i Gottsunda. Det ökar segregationen.”

Många äldre har synpunkter på att stadens busskurer tagits bort och flera ställer sig frågande till Uppsalas ambitioner att vara en äldrevänlig kommun när sittplatser och skydd mot väderlek tagits bort.

”Det har försvunnit många bänkar. Det är riktigt jobbigt när man är 80+ och inte orkar stå. Störtregn eller + 30 grader gör det extra svårt. Hur ska det gå till hösten?”

”Hur kan Uppsala säga sig vara en äldrevänlig kommun när man tagit bort busskurerna?”

Bostäder

I kontakter med äldreombudsmannen framförs att det idag saknas ekonomiska incitament för att sälja när man bott länge i sin bostad och i takt med att lånet betalats av fått låga boendekostnader. De anser att det borde finnas möjligheter att göra det lättare att sälja sin bostad.

Äldre personer bosatta på landsbygden vill åldras på den plats där de bor och efterfrågar fler hyresrätter på landsbygden. Bristen på hyresrätter samt boendeformer med gemenskap lyfts generellt.

Många tycker det är svårt att förstå skillnaden mellan olika boendeformer och vilka som kommunen ansvarar för. Kommunens hemsida upplevs svår att navigera i för att finna information om bostadsfrågor.

”Det måste bli enklare för oss äldre att kunna flytta.”

”Nybyggda lägenheter är för dyra.”

”Jag vill bo kvar här men det finns inga hyresrätter om jag säljer huset.”

Äldre som hör av sig har tankar och funderingar kring sin boendesituation. Flytta eller bo kvar kan vara en stor och svår fråga och det finns behov av att skaffa sig kunskap, antingen utifrån ett behov som finns eller för att kunna planera utifrån eventuella framtida behov. Frågorna handlar ofta om tillgänglighet, vilket stöd som finns via kommunen som möjliggör kvarboende och vilka boendeformer kommunen ansvarar för. Många undrar hur kommunen arbetar med bostadsfrågor.

”Jag har fyllt 79 år. Det börjar bli svårt sköta huset...”

Mötesplatser och träffpunkter samt förenings- och idrottslokaler

Liksom tidigare år lyfts behovet av föreningslokaler i centrala Uppsala, mötesplatser och träffpunkter för äldre. Träffpunkter efterfrågas från olika håll i kommunen. Äldre som med tiden fått svårigheter att förflytta sig längre sträckor har behov av mötesplatser där de bor.

”Det behövs fler träffpunkter. Har man fått svårare att gå behöver man ha aktiviteter nära. Mat på skolor är en bra idé.”

Behovet av analog och digital information

De som tar kontakt berättar även om svårigheter att hitta information i tryckt form och att hitta information på kommunens hemsida.

Det efterfrågas mer information om var man kan hitta aktiviteter som kommunen och civilsamhället erbjuder.

”Det finns mycket aktiviteter men det är lite svårt att veta vad som finns. Jag önskar det fanns samlat på något sätt.”

Äldreombudsmannens strategiska arbete

Äldreombudsmannen är som tidigare nämnts en oberoende roll, men efterfrågas och bidrar i kommunens arbete för att bli en mer äldrevänlig kommun. Detta bland annat genom ett nära samarbete med samordnaren för äldrevänlig kommun samt genom att i olika sammanhang och konstellationer bidra med kunskaper, perspektiv, argument, analyser, idéer och kontakter. Som exempel kan nämnas att äldreombudsmannen bistått med sakkunskap och kontaktvägar vid uppstart av stadsbyggnadsförvaltningens projekt för ökad trygghet i Gränby-Kvarngärdet, där tjänstedesign används som metod för att göra de äldre som bor i området delaktiga i arbetet. Genom att på detta sätt direkt bidra till kommunens äldrevänliga arbete ökar kommunens förmåga till lyhördhet och anpassning till målgruppen äldre. Samtidigt ger det en möjlighet för äldreombudsmannen att observera och sätta sig in i kommunens arbete inifrån.

Äldreombudsmannen strategiska arbete under året har på olika sätt handlat om delaktighet och inflytande.

Äldres upplevelser av delaktighet inom äldreomsorgen

Äldreombudsmannen får frågor som rör äldreomsorgen och har vid besök på några vård- och omsorgsboenden i kommunal och privat regi och intervjuat 6 äldre om deras uppfattning om delaktighet och meningsfullhet. Lämplig dag och tid stämdes av med verksamhetschef i förväg. Kontakterna togs i dagrummet, antingen spontant eller med hjälp av personalen.

För samtliga är utevistelse det som känns mest meningsfullt och med utevistelse avser de att vistas på gården eller komma ut på promenad. Utevistelse på balkongen upplevs inte som ett fullgott alternativ.

De som kan ta sig ut självständigt eller med stöd från anhörig är tacksamma över att inte vara beroende av personalen. Av de som är beroende av hjälp säger nästan samtliga att personalen ofta säger att de inte har tid. Promenader är något som skjuts fram när personalen behöver prioritera. En man berättar att han avlönar en person som kommer varje vecka och tar med honom ut. Det betyder mycket för honom att kunna vara oberoende eftersom personalen ofta inte har tid. En person säger att det brukar gå bra att få komma ut när hon ber om hjälp och att det förekommer relativt ofta att personalen då också kan ta en promenad.

I samtal om delaktighet säger de allra flesta att personalen planerar aktiviteter och när de ska ske. De känner inte till om de blivit tillfrågade, någon tycker det är svårt att själv komma på aktiviteter medan andra gärna vill vara delaktiga. Av de intervjuade är det ingen som känner till om de har en genomförandeplan och de allra flesta känner inte heller till om de har en kontaktperson. Några säger att personen slutat och att de inte fått någon ny kontaktperson.

Strategiskt arbete med delaktighet

I årsrapporten 2021 skrev äldreombudsmannen om att brukarrevisioner var en fråga som kunde vara intressant inom äldreomsorgen. Äldreombudsmannen har fört samtal med avdelnings- och områdeschefer inom egen regins äldreomsorg och avdelningen för kvalitet- och utveckling för att undersöka hur man arbetar för att öka äldres delaktighet i äldreomsorgen. Syftet har varit att kunna ge bättre svar till de äldre och förmedla synpunkter från de äldre.

De chefer som äldreombudsmannen pratat med ser ett behov av att fånga äldres synpunkter i högre grad, och vill hitta fler sätt att göra det på. Flera av dem hänvisar till SÄV-ombuden (Samråd Äldres Vård) som är en del av Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråds (UPS) verksamhet. Avdelningen för kvalitet- och utveckling utbildar brukarrevisorer inom LSS och bidrar som stödrevisorer vid brukarrevisioner. Här finns kunskaper och erfarenheter de ser skulle kunna nyttjas inom äldreomsorgen. Äldreombudsmannen har även besökt BRiU, brukarrevisionsbyrån Uppsala län, i syfte att lära sig mer om hur de arbetar.

Äldreombudsmannen har haft kontakt med enhetschefer inom äldrenämndens myndighet som berättar att uppföljning av brukares upplevelse av kvalitet i utförandet av hjälpinsatser i vård och omsorgsboende sker mest frekvent i de verksamheter där det finns särskild anledning till uppföljning. Anledningen är då oftast att det inkommer synpunkter på brister i utförandet av omsorgen.

Möten med föreningar och andra mötesplatser för äldre

I takt med minskad smittspridning blev fysiska möten åter möjligt. Äldreombudsmannen har under året besökt föreningar, verksamheter och mötesplatser för äldre runt om i kommunen.

Flera föreningar vittnar om att det är färre besökare jämfört med före pandemin, trots att det är många som kommit tillbaka till träffarna. Föreningarna får signaler som tyder på att det för en del blivit en vana att stanna hemma och att det gör det svårare att ta sig i väg hemifrån. Föreningarna arbetar på olika sätt för stötta äldre att komma tillbaka. En pensionärsförening i en av kommunens tätorter berättar att de i den mån de kan, erbjuder bilskjuts till aktiviteter för den som saknar bil eller av andra skäl har svårt ta sig hemifrån och därmed riskerar att bli ofrivilligt ensam. De skapar också aktiviteter utifrån intressen och behov.

I mötet med föreningar och verksamheter står ofta frågor som rör äldreomsorg, bostadsfrågor, kollektivtrafik och behovet av mötesplatser i fokus. För äldre boende i landsbygd är även tillgång till service en angelägen fråga.

Samverkan med civilsamhället

Äldres psykiska hälsa och ofrivillig ensamhet är frågor som äldreombudsmannen följer i olika sammanhang. Äldreombudsmannen deltar i samverkan med civilsamhället på olika nivåer. Många av sammanhangen har anknytning till kommunens arbete för en äldrevänlig kommun. Samverkan sker med RF-SISU Uppland, Röda korset och Svenska kyrkan. Det sker även med till t.ex. måltidsservice, träffpunkter 65+ och landsbygdsstrategier. Genom samverkan fångas konkreta frågor samtidigt som långsamma kontakter och förtroenden byggs. En diskussion som förts är hur vi gemensamt kan stödja äldres psykiska välbefinnande under rådande situation i samhället med inflation och höjda mat- och el-priser, ett behov som uppmärksammas

av så väl äldreombudsmannen som civilsamhället. Äldreombudsmannen deltog i de inledande diskussionerna som senare resulterade i en gemensam aktivitetskalender på kommunens webbsida med ”vinteraktiviteter för dig som senior”.⁴Målet var att göra det lättare för seniorer att hitta fysiska, sociala eller kulturella aktiviteter att göra under vintern, genom att samla allt på en plats samt att främja social delaktighet och fysisk aktivitet.

Planering och genomförande av Seniorfestivalen

Mot bakgrund av pandemin genomförde äldrenämnden en seniorfestival i slutet av sommaren, i syfte att inspirera de äldre medborgarna till att hitta tillbaka till eller hitta nya aktiviteter och gemenskap efter pandemin. Social gemenskap, fysisk aktivitet och meningsfullhet är faktorer viktiga för äldres fysiska och psykiska hälsa. Festivalen var samtidigt en möjlighet för föreningslivet att nå äldre med information om sina verksamheter och nå nya och nygamla medlemmar.

Äldreombudsmannen deltog i planering och genomförande av seniorfestivalen genom sin koppling till arbetet för en äldrevänlig kommun. Seniorfestivalen var ett samarrangemang med RF-SISU Uppland. Samarbetsorganisationen för Invandrarföreningar i Uppsala (SIU) deltog i planeringen. Uppskattningsvis hade Seniorfestivalen någonstans mellan 3000 - 4000 besökare.

Pilotprojekt med äldreambassadörer under 2022

Bakgrunden till pilotprojektet är att UPS, och även äldreombudsmannen uppmärksammat att äldre upplever att det saknas information om kommunens arbete med att bli en äldrevänlig kommun. I samtal mellan UPS, samordnaren för äldrevänlig kommun samt äldreombudsmannen uppstod en idé om ”äldreambassadörer” vars uppdrag skulle vara att informera om äldrevänlig kommun.

Äldreombudsmannen deltog i anställningsprocessen då nio personer anställdes som äldreambassadörer, på 10% vardera, och vid uppstarten. Därefter har äldreombudsmannen följt pilotprojektet genom att delta vid gruppens digitala möten med samordnaren samt förmedlat kunskap, information och svarat på frågor.

Avslutning äldreombudsmannens reflektioner

I kontakter med äldreombudsmannen och vid möten med äldre är äldreomsorg, kollektivtrafik, bostäder och tillgången till mötesplatser frågor som ofta diskuteras. Äldreombudsmannen ser att frågorna går att koppla till såväl delaktighet som kommunens mål att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande.

För att möta den demografiska utvecklingen och fortsatt ha en hälso- och sjukvård som är effektiv och av hög kvalitet behöver vården ställas om. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är en viktig utgångspunkt i det arbetet. Hälsofrämjande och förebyggande insatser lyfts även i mål och budget uppdrag 8 samt i program för äldrevänlig kommun samt programmet för fulldelaktighet för personer med funktionsnedsättning.

⁴ <https://www.uppsala.se/kommun-och-politik/nyheter-och-pessmeddelanden/2022/vinteraktiviteter-for-dig-som-senior/>

Äldreombudsmannens rekommendationer

Utifrån det äldreombudsmannen uppmärksammat och skrivit om i rapporten ges avslutningsvis vissa rekommendationer till kommunens fortsatta arbete. Dessa rekommendationer presenteras nedan.

Säkra kvalitet och lyhördhet i äldreomsorgen

Det inkommer ofta synpunkter till äldreombudsmannen som handlar om utförandet av äldreomsorgsinsatser och om att äldre och anhöriga vill vara delaktiga i vården och omsorgen. Äldreombudsmannen ser vikten av att kommunen och verksamheter följer upp insatser även på vård- och omsorgsboende exempelvis genom brukarundersökningar, brukarråd och anhörigråd. Det är viktigt att få det stöd man som individ har rätt till och att kunna vara delaktig i sin vardag utifrån sina förutsättningar livet ut, oavsett var man bor.

Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning gäller alla åldrar och skulle därför kunna inspirera till insatser för ökat brukarinflytande för mottagare av äldreomsorg.

Behov av utvecklade kommunikationsinsatser

I de sammanhang där äldreombudsmannen möter äldre är det relativt få som känner till programmet för en äldrevänlig kommun. Av de som hört talas om det finns överlag upplevelsen att intresset för äldre och äldres erfarenheter är lågt bland tjänstepersoner och politiker, och att det kommer påverka utfallet av arbetet. På landsbygden möts äldreombudsmannen även av missuppfattningen att arbetet enbart berör Uppsala stad. Äldreombudsmannen ser behov av en bredare ansats från kommunens sida när det gäller kommunikation för att synliggöra det arbete som pågår inom äldrevänlig kommun hos förvaltningar och bolag. Arbetet berör angelägna frågor för äldre som exempelvis bostadsfrågor och kollektivtrafik.

Vikten av tvärsektorielt arbete

Äldreombudsmannen ser vikten av att arbeta med breda lösningar över förvaltningsgränser och tillsammans med civilsamhället och Region Uppsala för att kunna arbeta proaktivt och hälsofrämjande. Det ligger också helt i linje med kommunfullmäktiges Mål och budget 2023 med plan för 2024 - 2025, fokusmål 1 uppdrag 8: Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Uppdrag 8 är ett första steg att samla det förebyggande arbetet och göra det mer konkret synligt vad förebyggande och hälsofrämjande insatser innebär. Jämfört med åtgärder kopplade till vård är det mer otydligt hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska se ut.

Äldrenämnden behöver ta tillvara och använda programmet för äldrevänlig kommun. Programmet kan nyttjas som plattform att göra förflyttningar mot hälsofrämjande insatser och delaktighet i linje med uppdraget i kommunens mål och budget.

Utveckla och anpassa kommunens hemsida

Äldreombudsmannen har märkt att information som riktar sig till Uppsalas äldre är svår att hitta på kommunens hemsida och att sökningar styr in mot vård och omsorg.

Äldreombudsmannen föreslår att kommunen tittar på möjligheter att underlätta att hitta information som kan vara aktuell för kommunens äldre, kanske genom en portalsida med ingångar till olika ämnen som har ett hälsofrämjande fokus och inte enbart vård- och omsorg. Det är samtidigt viktigt att fortsatt säkerställa möjligheten till analog information för den som av olika skäl inte använder digitala verktyg.

Relaterade dokument

Dahlberg L, Frank A, Lennartsson C, McKee K, Naseer M, Rehnberg J.

Ensamhet bland äldre personer i Norden. Copenhagen: Nordisk Ministerråd; 2020

God och nära vård - En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem

SOU 2020:19 <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/04/sou-202019/>

Mål och budget 2023 med plan för 2024 - 2025

<https://www.uppsala.se/contentassets/6a65aa52898c4c3b865714d9ebb318d8/mal-och-budget-2023-med-plan-for-2024-2025.pdf>

Nilsson, I., Häggström Lundevaller, E., & Fisher, A.G. (2017). The relationship between engagement in leisure activities and self-rated health in later life. *Activities, Adaptation & Aging*, 41:2, 175-190.

Omtanke Helsingborg <https://dialog.helsingborg.se/omtankehelsingborg>

Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (dnr KSN-2016) <https://www.uppsala.se/contentassets/660cd9e61dc64f4f9046bfda61390a70/handlingsplan-for-full-delaktighet-for-personer-med-funktionsnedsattning-revidering-2017-2018.pdf>

Program för äldrevänlig kommun (dnr KSN-2019-2644)

<https://www.uppsala.se/contentassets/fc8a02e9c1284db68bd583a8324d5c34/program-for-aldrevanlig-kommun.pdf#:~:text=Program%20f%C3%B6r%20%C3%A4ldrev%C3%A4nlig%20kommun%20%C3%A4r%20ett%20aktiverande%20dokument,f%C3%B6r%20samverkan%20synergier%20innovationer%20och%20flexibilitet%20i%20arbetet>

Riktlinjer för biståndsbedömning i äldreomsorgen

<https://www.uppsala.se/contentassets/e5657ee5fb324dce9c49eb3cb8916f1f/3-aln-riktlinjer-bistandsbedomning-aldreomsorgen.pdf>

Socialstyrelsen, Vägledning för att förhindra ofrivillig ensamhet bland äldre personer-

Primärvård och äldreomsorg

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2022-12-8239.pdf>

Thelander, Kerstin & Kristenson, Margareta (2022)

Sociala relationer och hälsa-teori och praktik

Studentlitteratur

Bilaga: Exempel på kontakter och samarbeten

<p>Föreningen Aktiva Seniorer i Uppsala HRF Uppsala-Knivsta RF-SISU Uppland Röda Korset Uppsala Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala SIU SIUs s äldregrupp i Gottsunda ULVIS (Unga Lär Vuxna Internet på deras eget Språk) Uppsala Stadsmission Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd, UPS UPS medlemsföreningar Björklungebygdens Släktforskarförening Uppsala samlarförening Uppsala Filatelistförening och Sveriges Motivsamlare Upsala Allmänna Schacksällskap SeniorNet Uppsala Senioruniversitetet Allaktivitetshuset Allis Invånartjänster på 1177.se Lötenkyrkans pensionärsförening Samariterhemmet Diakoni Äldrecenter Vårdar seniorbostäder Måltidsservice Offentlig konst</p>	<p>Anhörigcentrum Bibliotek Uppsala Brukarombudet Kommunala pensionärsrådet Funktionsrättsrådet Katolska kyrkan Nationella nätverket för äldreombudsmän och brukarombud Patientnämnden Region Uppsala FOU-S och Vårduppdragsenheten Region Uppsala Akademiskt primärvårdscentrum (APC) – utveckling, FoU-enheten Seniorguide Servicepunkterna Vattholma i samverkan Socialstyrelsen, referensgrupp till Vägledning- motverka ofrivillig ensamhet samt diskussionsmaterial KLK, Hållbarhetsavdelningen KLK, trygghet, brottsförebyggande och säkerhet Landsbygdsstrategerna Svenska kyrkan Uppsala pastorat, Träffpunkter 65+ Upplands lokaltrafik Länsstyrelsen regional tillväxt</p>
---	--

§ 27

Äldreombudsmannens årsrapport 2022

ALN-2022-00698

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** överlämna äldreombudsmannens årsrapport för 2022 till kommunfullmäktige enligt ärendets bilaga, samt
2. **att** ge vård- och omsorgsförvaltningens direktör i uppdrag att innan sommaren till nämnden återkomma med kommentarer på de fyra rekommendationer som framförs i äldreombudsmannens rapport, med en beskrivning av hur man arbetar med att uppfylla bristerna inom de beskrivna områdena.

Sammanfattning

Äldreombudsmannen är en oberoende funktion som arbetar kommunövergripande på alla nivåer. Enligt instruktionen för Uppsala kommuns äldreombudsman ska äldreombudsmannen årligen inlämna en rapport till kommunfullmäktige.

I årsrapporten, där även röster från äldre ingår, beskrivs vad äldreombudsmannen uppmärksammat i sina kontakter med äldre kommunmedborgare samt arbeten där äldreombudsmannen varit delaktig. Rapporten ger således inte en heltäckande bild av äldres levnadsvillkor i Uppsala, utan utgör ett axplock av upplevelser från den berörda målgruppen. Utifrån rapporten ges rekommendationer till kommunen för det fortsatta arbetet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 13 februari 2023
- Bilaga, Äldreombudsmannens årsrapport 2022

Äldrenämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2023-03-16

Yrkanden

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M), Karin Thalén Ottersgård (C) och Birgitta Wikmark Carlsson (L) yrkar att vård- och omsorgsdirektören ges i uppdrag att till nämnden återkomma (innan sommaren) med kommentarer på de fyra rekommendationer som framförs i äldreombudsmannens rapport, med en beskrivning hur man arbetar med att uppfylla bristerna på de beskrivna områdena.

Ordförande Tobias Smedberg (V), David Ling (MP) och Hilde Klasson (S) yrkar bifall till Jonas Segersams (KD) m.fl. yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om det är nämndens mening att besluta enligt förslag med tillägg enligt Jonas Segersams (KD) m.fl. yrkande och finner att nämnden beslutar så.

Särskilda yttranden

Jonas Segersam (KD), Cecilia Forss (M), Karin Thalén Ottersgård (C) och Birgitta Wikmark Carlsson (L) anmäler ett särskilt yttrande enligt följande.

Äldreombudsmannen kommer med många bra rekommendationer och iakttagelser som är nyttiga i nämndens verksamhet. Även i denna rapport finns flera konkreta på förbättringsområden. Vi yrkade att förvaltningen skulle få i uppdrag att kommentera dessa rekommendationer, och beskriva hur man kan arbeta för att förverkliga dem. Vi är tacksamma att nämnden biföll vårt yrkande. Det är positivt att SV MP-styret som 2017 ville avskaffa äldreombudsmannen helt, nu ser att denna ombudsman har en viktig funktion att fylla.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Vård- och omsorgsförvaltningen
Rapport

Datum:
2022-02-15

Diarienummer:
OSN-2023-00117-1

Handläggare:
Jeanette Nordin

Brukarombudets årsrapport 2022

Innehåll

Sammanfattning	3
Begrepp som används i rapporten.....	4
Inledning	5
Syfte.....	6
Brukarombudets arbete 2022.....	6
Uppdatering av handlingsplan till program för full delaktighet	8
Socialförvaltningens dialogdagar om delaktighet	9
Jag gör politik – ett innovativt demokratiprojekt.....	9
Uppsalabor om sina upplevelser vid avslag på insatser	11
Förändringar kring tidigare beviljade beslut och konsekvenser av avslag.....	12
Ett liv som andra	13
Känslor av oro och maktlöshet	14
Vikten av ett värdigt bemötande	14
Otidsenliga livsvillkor	15
Brukarombudet rekommenderar	17
Referenser och lästips	19
Bilaga	22
Möten och samarbeten med civilsamhället.....	22
Samarbete och kontakter i Uppsala kommun.....	22
Brukarråd	22

Sammanfattning

I 2022 års rapport belyses vikten av att kunna delta genom att skapa förutsättningar för att delta i samhället, dvs det som Program för full delaktighet handlar om. I rapporten uppmärksammas att å ena sidan försämras förutsättningar för personer med funktionsnedsättningar att delta men å andra sidan att det finns program och ambitioner som är högt satta. Sverige har både lagar och konventioner som tydligt beskriver allas rätt att vara en del av samhället. Men trots detta framkommer berättelser om att människor upplever sig utanför och inte ges möjlighet att leva som andra. I en del fall innebär det svårigheter att utöva sina demokratiska rättigheter.

Syftet med rapporten är att beskriva vad brukarombudet har uppmärksammat och genomfört under 2022, samt utifrån detta formulera förslag på åtgärder för att öka delaktighet och egenmakt för personer med funktionsnedsättning som bor eller vistas i Uppsala kommun.

I årets rapport lyfter brukarombudet fram exempel på hur Uppsala kommun arbetar med delaktighetsfrågor. Det finns flera goda exempel där kommunen lyssnar på erfarenheter och tar till vara kompetens från brukare och Funktionsrättsföreningar. Kommunen har flera brukarråd, metoder och innovativa projekt som pågår. Men i praktiken sker även neddragningar i den kommunala budgeten som ibland även påverkar personer med funktionsnedsättning. Det finns mer att göra när det gäller att ta tillvara brukare och föreningars erfarenheter och brukarombudet vet att Funktionsrätt mer än gärna deltar i olika projekt tillsammans med kommunen.

Brukarombudet har under 2022 intervjuat 11 personer som lever med egen erfarenhet av funktionsnedsättning eller som är närstående till personer med funktionsnedsättning. Fokus för intervjuerna har varit upplevelser och konsekvenser vid avslag på ansökningar eller ändringar i verkställighet av beslut. De som intervjuats söktes upp via Funktionsrättsföreningarna som frågade efter erfarenheter vid avslag på insatser. Intervjuerna berör LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) samt SoL (Socialtjänstlagen). I rapporten framkommer liknande resultat som andra sett i andra delar av landet i så väl forskning som i olika undersökningar.

Utifrån det som brukarombudet uppmärksammat under 2022 rekommenderas Uppsala kommun att ta en aktiv roll i att lyfta frågan om förändringar kring praxis för LSS nationellt, att arbeta noga med LSS intentioner och motverka när verksamheter går emot den. Uppsala kommun rekommenderas att utmana befintliga strukturer för ökad delaktighet tillsammans med Funktionsrättsföreningarna samt att inrätta tillgänglighetsombud i organisationen. Därutöver rekommenderar brukarombudet att flytta programansvar för program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och rollen som brukarombud till hållbarhetsavdelningen på kommunledningskontoret. Detta i syfte att underlätta delaktighetsarbetet samt att samla fler frågor om mänskliga rättigheter tillsammans.

Begrepp som används i rapporten

Socialstyrelsen rekommenderar termen **funktionsnedsättning** när det handlar om personer med nedsatt fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. För att beskriva de hinder som uppstår i relation till omgivning rekommenderas begreppet **funktionshinder**.

Begreppet **funktionsvariation** används mer frekvent i samhället men Socialstyrelsen rekommenderar inte att använda detta begrepp. Socialstyrelsen menar när brukarombudet frågat, att ordets själva betydelse, funktionsvariation inte är helt okomplicerat. Begreppet betyder funktioner som varierar och sådana har alla människor.

Begreppet **tillgänglighet** är en förutsättning för delaktighet. Om samhället är tillgängligt ökar möjligheten till att alla kan vara delaktiga. Tillgänglighet handlar om hur samhället utformas. Ett tillgängligt samhälle är utformat så att så många som möjligt kan använda och ta del av det.

Delaktighet handlar om att en person aktivt kan medverka i och vara en del av samhället. Det innebär att i så hög utsträckning som möjligt kunna välja självständigt, fatta egna beslut och påverka sitt eget liv (Myndigheten för delaktighet, MFD).

Begreppen **brukarinflytande, -medverkan och -delaktighet** används för att beskriva att individer på något sätt kan ta del av eller påverka beslut som rör dem, eller när de kan påverka utformningen och styrningen av de verksamheter som ger insatserna. De personer som får insatserna ska få mandat och möjlighet att påverka beslut som får stora konsekvenser för deras eget liv och vardag. Uttrycken brukarmedverkan eller delaktighet anger att personerna som får insatserna på något sätt medverkar och är delaktiga i en process, oavsett vad denna delaktighet leder till. Uttrycket brukarinflytande förutsätter däremot att brukarnas delaktighet i någon omfattning påverkar insatserna, såväl för den enskilde som på verksamhetsnivå (Socialstyrelsens vägledning "Att ge ordet och lämna plats")

Begreppet **universell utformning** kan beskrivas som en princip för att utforma och skapa lösningar i samhället som fungerar för så många som möjligt från början. Fler inkluderas och färre anpassningar behöver göras i efterhand. Universell utformning handlar om att arbeta medvetet från början vid exempelvis byggnationer, framtagande av IT-system och transporter (Myndigheten för delaktighet, MFD).

Inledning

I brukarombudets förra årsrapport (2021) lyftes frågan om att fler upplever att de får avslag på insatser enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialtjänstlag (SoL). Anhöriga till personer som tidigare beviljats insatser larmade om avslag på ansökningar till Funktionsrätt Uppsala kommun. Brukarombudet uppmärksammades av Funktionsrätt om dagliga diskussioner och samtal till dem om konsekvenser av neddragningar och avslag på olika kommunala insatser. Brukarombudet nåddes även av berättelser om att personer som tidigare varit aktiva inom föreningsliv och politik inte längre orkade eller hade möjlighet att vara det. Vilket menades bero på avslag på olika kommunala insatser. Konsekvensen blev att personer inte kunde vara aktiva inom politik eller föreningslivet, vilket är oroväckande utifrån ett demokratiperspektiv. Om personer med funktionsnedsättning eller deras anhöriga inte kan delta i demokratiska processer behöver brukarombudet lyfta frågan, även om den frågan inte enbart berör Uppsala kommun. Fler behöver uppmärksammas och kommuner kanske kan organisera sig för att lyfta problematiken uppåt. Frågan om neddragningar eller som en del menar, nedmontering av LSS gäller hela Sverige.

Socialstyrelsen och forskare följer det som händer kring praxis

Flera aktörer och föreningar rapporterar om det som sker, både i medier, brukarföreningar och inom forskningen. När brukarombudet deltog på konferensen, Funktionshinder i tiden hösten 2022, informerade Socialstyrelsens samordnare för funktionshinderfrågor, Karin Flyckt att hon följer det som händer kring praxis inom LSS. Även professor Magnus Tideman, från Marie Cederschiöld högskola reflekterade kring dessa frågor. Tideman ser en utveckling av hårdare bedömningar inom funktionshinderområdet. Han menar bland annat att bedömningar av ansökningar om LSS och assistansersättningen har gått mot att fokusera på medicinska modeller för att få bifall på ansökningar snarare än fokus på att få leva som andra.

Ökat behov av juridiskt stöd för personer med funktionsnedsättning

Funktionsrätt Sverige ser också tendenser till ökat antal avslag om LSS-insatser. De har utifrån ökat behov av juridiskt stöd, ansökt och fått bidrag till arvfondsprojektet Funktionsrättsbyrå. Utöver det har Riksföreningen FUB, skrivit till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall och ledamöterna i Riksdagen, om att fler får avslag när de söker LSS-insatser och att de som söker oftare får höra att de själva ska överklaga sina beslut. Men FUB:s förbundssekreterare Christina Heilborn menar att det är få som har råd att ta hjälp av en jurist. De som söker insatser blir ensamma mot kommunen och Försäkringskassan, som i sin tur har egna jurister. Ett nytt system med biträden som företräder personer med funktionsnedsättning behövs menar FUB.

Fler upplever avslag och ändrade bedömningar

Ett annat exempel är Synskadades Riksförbund (SRF) som ser en kraftig minskning av ledsagarservice för synskadade. Konsekvenserna blir geografisk isolering, ekonomiska svårigheter och stort mänskligt lidande för gravt synskadade och blinda enligt Niklas Mattsson, ordförande i Synskadades Riksförbund. Trots att LSS är densamma upplever fler synskadade att de blivit av med ledsagning enligt LSS.

Fler har hänvisats till ledsagning enligt Socialtjänstlagen men den lagen innebär att den enskilde endast erbjuds skälig levnadsnivå. Även medier har under de senaste åren lyft fram berättelser och uppgifter om förändringar i bedömningen av LSS insatser. Här finns även lokala exempel från Uppsala Nya Tidning att läsa¹.

I Sverige har vi under de senaste årtiondena arbetat för att brukare ska kunna vara en del av planering, genomförande och utvärdering av insatser. Men vad händer om insatser inte beviljas eller om den som behöver stöd inte får tillräcklig? Brukarombudet har intervjuat brukare, anhöriga och godemän om deras upplevelser av att inte ha fått tillräckliga insatser för att kunna leva ett liv som andra på ett jämlikt sätt och med full delaktighet. Resultatet av dessa intervjuer kommer presenteras och ta plats i årets rapport. Det blir ett särskilt fokus på LSS insatser då majoriteten av intervjuer handlade om det. Brukarombudet kommer även lyfta fram exempel där Uppsala kommun arbetar för ökad delaktighet på ett strukturellt sätt. Brukarombudet vill tydliggöra att rapporten inte är helomfattande av situationen för personer med funktionsnedsättningar i Uppsala kommun. Det är en bild av det som brukarombudet kommit i kontakt med under året och är tänkt att användas för att förbättra delaktighetsarbetet.

Syfte

Syftet med rapporten är att beskriva vad brukarombudet har uppmärksammat och genomfört under 2022, samt utifrån detta formulera förslag på åtgärder för att öka delaktighet och egenmakt för personer med funktionsnedsättning som bor eller vistas i Uppsala kommun.

Brukarombudets arbete 2022

Brukarombudet är en kommunövergripande och oberoende roll som arbetar i Uppsala kommuns alla nämnder och bolag på alla nivåer. Rollens syfte är att stärka delaktighet, inflytande och egenmakt för personer med funktionsnedsättning i Uppsala kommun. Brukarombudet ska lyfta erfarenheter och kunskaper om situationen för personer med funktionsnedsättningar och sprida goda exempel. Brukarombudet driver inte enskilda ärenden men finns tillgänglig för stöd och rådgivning. Brukarombudets roll är i grunden på heltid. Under året har brukarombudstjänsten delats mellan två personer och tjänstgöringsprocenten har varit 75% respektive 20%. Detta upplägg beror på att personen som arbetar 20% även genomför forskarutbildningen parallellt. I avhandlingsarbetet undersöks brukarmedverkan i socialtjänsten om vad som hindrar och främjar medverkan. Detta gör att kopplingen till brukarombudets arbete är närliggande teoretiskt. Det delade upplägget har visat sig vara gynnsamt för arbetet som brukarombud bland annat genom kopplingen till aktuell forskning om delaktighet och inflytande, men också genom att det finns möjlighet till reflektion och diskussion mellan de två brukarombuden.

¹ Färre fick personlig assistans, [funktionshinder - 75 träffar - UNT](#),

Brukarombudet har deltagit på möten och i samarbetsforum som rör situationen för personer med funktionsnedsättning i Uppsala. Rollen har blivit mer känd och brukarombudet bjuds oftare in till olika samtal och mötesformer inom kommunen. För att vara tillgänglig för funktionsrättsföreningarna är brukarombudet på Funktionsrätts lokaler en dag i veckan.

Utmaningar för ökad delaktighet

En svårighet för personer med funktionsnedsättning är när de inte får tillräckligt med stöd eller rätt stöd. En annan utmaning är attityder och synsätt om vilka som ska bli lyssnade på. Fler anställda och politiker i kommunen lyfter frågan om att ta in synpunkter och jobba tillsammans med brukare och brukarrörelsen, men det kräver tid och därmed ekonomiska resurser. Här ser brukarombudet en utmaning i organisationens befintliga resurser och system. Kommunen är en byråkratisk organisation som ibland kan upplevas som sträng när brukarinflytande ska implementeras. Hur väl vi än vill så krockar det ibland med kommunens organisation och strukturer. En annan utmaning som brukarombudet lyft i tidigare rapporter är den ekonomiska situationen för brukarföreningarna. Föreningarna kämpar med minskat antal medlemmar och har inte fått uppräknade bidrag från kommunen på flera år. Ett annat problem är riktlinjen för föreningsbidragen inom omsorgsnämndens ansvarsområde inneburit att vissa föreningar inte får något föreningsbidrag alls. Här finns ett behov av att tillsammans med Funktionsrättsföreningarna se över riktlinjen och framtida samarbetsformer.

Forskning om förändrade bedömningar i LSS ärenden

Brukarombudet följer aktuell forskning, politiska händelser och beslut samt brukarrörelsens olika rapporter. I årets rapport kommer brukarombudet särskilt lyfta fram två dokument, en avhandling och en uppsats. Båda berör frågan om hårdare bedömningar inom LSS. Avhandlingen är skriven av Christine Bylund, forskare vid Umeå universitet som disputerade 2022 med *"Anakrona livsvillkor, en studie av funktionalitet, möjligheter och begär i den föränderliga svenska välfärdsstaten"*. Bylund beskriver i sin avhandling att livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning är otidsenliga och att det som var meningen med LSS verkar ha försvagats. I avhandlingen framkommer att personer som blir av med eller fått minskade beviljade insatser inte längre kan leva som andra. Bylund beskriver en situation där individer som tidigare upplevt sina medborgerliga rättigheter nu tvingas tillbaka till tidigare position med beroende av stöd från anhöriga och vänner. Hon menar att samhället gått mot en åtstramningspolitik. Det innebär att det jämlika medborgarskapet och självbestämmande minskar eller försvinner. Bylund sätter ord på det som händer personer som är i beroendeställning till en föränderlig välfärdsstat. Här har troligen fusk i välfärden påverkat myndighetsutövningen på ett sätt som inte gynnat dem som verkligen har stödbehov. Uppsatsen som brukarombudet också vill lyfta fram är skriven av två studenter (Amanda Bravo och Sofia Edén) från socionomprogrammet vid Uppsala universitet. Studenterna kommer fram i sin rapport till att praxis blivit strängare och att LSS tillämpas mer restriktivt. Studenternas resultat visar likt Bylunds avhandling att syftet med LSS, människors lika värde och rätt, och som tog sikte på antidiskriminering och mänskliga rättigheter inte följs fullt ut.

Vad säger statistiken?

Men stämmer det verkligen att fler får avslag på ansökningar om LSS insatser? Går det att få fram aktuella siffror på de upplevelser som brukare, brukarföreningar och forskningen signalerar om? Brukarombudet har i dialog med myndigheten för omsorgsnämnden i Uppsala kommun efterfrågat statistik på avslag på olika kommunala insatser. Det visade sig att det inte fanns någon statistik att ta del av när det handlade om antalet avslag. Däremot går det att ta del av antalet beviljade beslut i databasen Kolada som RKA² driver. Uppgifterna i Kolada kommer ursprungligen från Socialstyrelsens årliga individstatistik för LSS. Och visst går det att se minskningar i antal beslut om beviljade LSS insatser nationellt. Exempel där det minskat är för insatserna rådgivning och annat stöd, personlig assistans, ledsagarservice³, kontaktperson⁴, korttidsvistelse vuxen och barn samt boende för barn. Samtidigt visar statistiken att antalet personer som beviljats LSS insatser har ökat på totalen från 62 100 till 76 700 nationellt. Det som däremot inte går att se är hur många som ansökt om olika insatser men som fått helt eller delvis avslag.

På kommunal nivå liknar statistiken den nationella något. Beslut om ledsagning har minskat från 251 till 230 under perioden 2014 - 2021. Beslut om boende, där det ingår Bostad med särskild service för vuxna och barn samt annan anpassad bostad, ökade från 621 till 696 under 2014 - 2021. För insatsen daglig verksamhet ökade antal bifall från 806 till 968 och när det gäller insatsen kontaktperson har antalet bifall under perioden 2014–2021 både ökat och minskat. År 2014 var det 310 personer som beviljats kontaktperson och som mest var det 405 som hade insatsen år 2020. De senaste uppgifterna kom 2021 och då var antalet 386 som hade insatsen kontaktperson. Personlig assistans har legat på i stort sett samma nivå i den statistik som redovisas för Uppsala Kommun.

I kommande avsnitt lyfts några exempel från brukarombudets arbete och spaningar inom funktionshinderområdet under 2022. Ett särskilt fokus i årets rapport kommer vara kring frågan om brukares möjligheter att leva ett liv som andra i enlighet med svensk lagstiftning och ratificerade FN konventioner. Det blir ett större fokus på LSS och konsekvenser av förändringar kring praxis men även om att det saknas rutiner och arbetsätt för att delaktighetsarbetet ska fungera fullt ut. Exempel från arbeten som pågår för ökad delaktighet kommer också lyftas fram.

Uppdatering av handlingsplan till program för full delaktighet

En konsekvens av 2021 års arbete med förstudien om programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning blev att handlingsplan till programmet skulle ses över. Arbetet med handlingsplanen påbörjades under 2022 och hålls samman av programansvarig på Vård- och omsorgsförvaltningen med stöd av kommunledningskontoret.

² RKA är en ideell förening som bildats i samarbete mellan staten och Sveriges kommuner och Regioner (SKR). Uppdraget för föreningen är att underlätta uppföljning och analys av olika verksamheter i kommuner och regioner genom att tillhandahålla statistik i en databas – Kolada.

³ Ledsgning nationellt minskade från 9300 bifall till 6700 under perioden 2010 – 2021.

⁴ Kontaktperson nationellt minskade från 19500 bifall till 17500 under perioden 2010 – 2021.

Funktionsrätt är med i arbetet från start och kommer delta aktivt under hela framtagandeprocessen. Brukarombudet ser detta som ännu ett gott exempel på hur ett framgångsrikt samarbete mellan kommunen och Funktionsrätt kan se ut. Brukarombudet menar att arbetssättet ökar möjligheten till ett bättre resultat och att kommunen närmar sig målet om ett Uppsala för alla. Handlingsplanen planeras bli färdig under 2023.

Socialförvaltningens dialogdagar om delaktighet

Under hösten 2022 uppmärksammades brukarombudet om att socialförvaltningen prioriterade delaktighetsarbete i sina verksamheter. Förvaltningen arrangerade två dialogdagar med temat delaktighet. Brukarombudet deltog genom att föreläsa om teorier kring delaktighet och på vilket sätt Uppsala kommun är skyldiga att arbeta med delaktighet och inflytande. Inför dialogdagarna hade förvaltningens arbetsplatser fått frågor om delaktighet för att ges möjlighet att reflektera kring hur de arbetade med delaktighet i sina verksamheter. Svaren samlades in och redovisades som en punkt under dialogdagarna.

Det visade sig att det fanns ett stort engagemang kring frågor om delaktighet i socialförvaltningens verksamheter. Det fanns även en vilja att fortsätta arbetet med att öka delaktigheten för brukare som förvaltningen möter. Exempel på vad medarbetarna såg att de gjorde för att öka delaktigheten var frågor kring bemötande och att aktivt involvera brukare och deras anhöriga på olika sätt. Det kunde handla om att lämna ut anpassad information till personer de möter eller medskapande i beviljade insatser. Ett annat exempel var att vara lyhörd för brukares och anhörigs önskemål om att ha sina kontakter med myndigheten. Svaren visade även att delaktighet är viktigt ur flera andra perspektiv. Det handlade om rättssäkerhet, att delaktighet är kärnan i verksamheten för att motivera och därmed förändra för individen som behöver stödet. Delaktighet sågs som ett sätt att förstå brukarens situation och att det var en förutsättning för att socialtjänsten gör rätt saker. Det kom även fram att medarbetarna tyckte att delaktighetsarbete skapade arbetsglädje och en bra arbetsmiljö. Det skapade även ett ökat förtroende för socialförvaltningen som myndighet enligt de insamlade svaren.

Brukarombudet menar att socialförvaltningen genom dessa två dialogdagar om delaktighet har lagt en bra grund för fortsatt utveckling av brukarinflytande och delaktighet i förvaltningen. Upplägget med att fördjupa sig innan med frågeställningar om temat, ha med egna brukare i programmet samt att lyfta goda exempel från de egna verksamheterna borde ökat känslan av stolthet och därmed en vilja att arbeta vidare med dessa frågor. Brukarombudet ser fram emot att följa socialförvaltningens fortsatta arbete med delaktighet och ser utvecklingsmöjligheter när det gäller delaktighet på strukturell nivå.

Jag gör politik – ett innovativt demokratiprojekt

För tre år sedan startades arvfondsprojektet *Jag gör politik* av Funktionsrätt Uppsala kommun i samverkan med Uppsala kommun. Arbetet med projektet har biståtts av arbetsmarknadsnämnden och omsorgsnämnden med sina respektive förvaltningar. Syftet med projektet var att deltagarna, unga personer med psykisk ohälsa och/eller NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar), som varken studerade eller arbetade, skulle ges möjlighet att prata politik. Detta för att deras röster sällan hörts i den etablerade politiken, intresseföreningar eller i olika brukarråd. Under projekttiden togs en metod fram tillsammans med de deltagande unga vuxna.

Ett arbete som vidare har resulterat i ett utvecklingsarbete för att ta fram en sambandscentral, där det är centralt att ta tillvara målgruppens kompetens och erfarenheter. Det blir således samverkan med expertgrupper, något som kan ge verksamheter mer effektiva och sömlösa resultat samt legitimitet.

Under projektiden har deltagare inspirerat varandra till att undersöka på vilket sätt deras liv genomkorsas av politiska beslut. De såg tillsammans att deras erfarenheter skulle kunna förbättra situationen för andra i liknande situationer och för samhället i stort. Metoden som togs fram började med att samtalsledare aktivt och uppsökande rekryterade deltagare till samtalsgrupper. Därefter startas små samtalsgrupper med fem till sex deltagare. I de små grupperna övade deltagarna på att göra sin röst hörd. I nästa steg hade smågrupperna minidialoger med inbjudna gästdeltagare. Slutligen genomförs en större dialog med flera inbjudna kring ett förutbestämt tema. Metoden innebär att deltagarna stegvis, om de vill, kan ta en aktiv plats i samhällets som medborgare. De blir mer förberedda på att delta i olika sammanhang i politiken, medborgardialoger och i föreningslivet. Deltagarna har tränat på att ha dialoger och fått ett stärkt självförtroende kring att föra samtal om frågor som rör samhällspolitiken.

Figur 1: Illustration av framtagen metod i projektet Jag gör politik.

Brukarombudet har kontinuerligt stöttat och följt projektet på nära håll. I den avslutande delen av projektet genomförde deltagarna dialoger tillsammans med tjänstepersoner och politiker, utifrån samma modell som utvecklats i arbetet med barn och unga med NPF i skola och socialtjänst⁵. Brukarombudet bistod med sina erfarenheter och stöttade deltagarna, före, under och efter dialogerna. Ämne för dialogerna hade tagits fram av deltagarna och handlade om försörjning och meningsfull vardag. Efter problemformuleringarna analyserades och formulerades problemen om till möjligheter, för att sedan på den andra dialogen generera nya idéer.

Figur 2: Illustration av dialogprocessen.

⁵ Så kan det bli bättre för barn och unga med npf i skola och socialtjänst. [Så kan det bli bättre för barn och unga med npf i skola och socialtjänst. \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/nyheter/2022/05/sa-kan-det-bli-battre-for-barn-och-unga-med-npf-i-skola-och-socialtjanst)

Dialogerna var uppskattade av så väl deltagare, politiker och tjänstepersoner, mycket tack vare ett tydligt upplägg och utbyte av perspektiv och erfarenheter. Arbets sättet har uppmärksamats av Myndigheten för delaktighet och finns att ta del av på deras hemsida under inspiration och lärande exempel⁶. Resultatet från dialogerna finns i rapporten ”*Det blir bättre lösningar om alla jobbar med problemen tillsammans*”⁷.

Jag gör politik – blir en del av Uppsala kommuns verksamhet för delaktighet

Under 2022 har Arbetsmarknadsförvaltningen tillsammans med Vård-och omsorgsförvaltningen och projektgruppen, arbetat för att föra in projektet *Jag gör politik* i befintlig kommunal verksamhet. Planen var att implementera metoden och starta en sambandscentral. Många frågor kring genomförandet kom upp längs vägen; Hur skulle metoden tas om hand? Vad är en sambandscentral? Hur kan förvaltningarna ersätta/arvodera deltagarna i arbetet? Hur skulle förvaltningarna fortsättningsvis samverka kring frågor och lösningar? Frågorna uppkom eftersom det var ett nytt arbetssätt, ett nytt sätt att tänka, och som ska föras in i den kommunala verksamheten. Efterhand blev en del kunskapsluckor synliga, tex att arbeta *med* snarare än *åt* målgruppen och genom det, vikten av att målgruppen är med från början. I processen krävdes blanda annat stöd och styrning för samtalsledarna. Upptäckten att det inte går att göra ”som vanligt” eller ”som man brukar” när ett innovativt, brukarstyrt projekt ska implementeras, är en viktig lärdom för liknande framtida projekt. En annan lärdom är att ha med brukarna/deltagarna i arbetet från början. De som tidigare deltagit i arvfondsprojektet och ville vara med i övergången kände sig inte hörda. De kom in sent i processen och upplevde sig utanför. Här finns nu erfarenheter att bära med sig till kommande projektarbete kring delaktighet och inflytande. Här kan även tidigare erfarenheter från arvfondsprojekt som FUB genomförde med namnet Ge makten vidare också tas tillvara. Arbetet med implementering av *Jag gör politik*s metod och framtagande av en sambandscentral kommer fortsätta under 2023. Brukarombudet kommer vara en del av det fortsatta arbetet för att underlätta implementeringen.

Uppsalabor om sina upplevelser vid avslag på insatser

Brukarombudet har intervjuat brukare, anhöriga och godemän om deras upplevelser av att inte få tillräckligt med insatser för att kunna leva ett liv som andra på ett jämlikt sätt med full delaktighet. Sammanlagt har brukarombudet intervjuat 11 personer. Brukarombudet fick kontakt med de intervjuade via Funktionsrätt Uppsala kommun, Funktionsrätt Uppsala Län samt Ge makten vidare 2.0.

De som valde att bli intervjuade ville berätta om sina upplevelser av att inte ha fått de insatser som de menade att de eller deras närstående hade behov av. Intervjuerna handlar om att ha fått helt eller delvis avslag på ansökan om insatser enligt LSS och SoL. När brukarombudet frågade efter personer som ville vara med i undersökningen var fokus enbart på personer som blivit av med insatser, fått ändrad verkställighet eller fått avslag i delar av sina ansökningar. De som intervjuades ville dela sina erfarenheter så att kommunen kan bli bättre på handlägningsfrågor samt att samtidigt berätta om sina egna upplevelser, utan att bli utsatta för någon bedömning.

⁶ [Modell för gemensamma lösningar - MFD](#)

⁷ Rapport ”Det blir bättre lösningar om alla jobbar med problem en tillsammans” Rapport från dialog mellan unga vuxna med psykisk ohälsa och politiker i Uppsala kommun i juni 2022. [Rapport juni dialoger JGP.pdf \(google.com\)](#)

Brukarombudet upplevde att samtalen var viktiga för flera av de intervjuade och att deras erfarenheter kan användas i kommunens förbättringsarbete. Brukarombudet kan inte dra några generaliserande slutsatser av intervjuerna. Däremot menar brukarombudet att intervjuerna ger en bild av hur det kan se ut och upplevas för personer som upplever neddragningar eller förändringar i beslut om SoL- eller LSS-insatser. Intervjuerna visar liknande resultat som andra undersökningar som beskriver hur personer med funktionsnedsättning upplever att livet inte är som andras eller i enlighet med lagstiftning och konventioner. Brukarombudet menar att dessa berättelser behöver lyftas fram men ska inte ses som kritik mot någon enskild handläggare utan mer som kritik mot systemet. Det finns alltid förbättringsmöjligheter och här kan myndigheter använda materialet i rapporten som ett led i sitt kvalitetsarbete. Ett annat syfte kan vara att använda det i dialog med andra kommuner och vidare till lagstiftaren i dialog om konsekvenser av hårdare praxis.

Förändringar kring tidigare beviljade beslut och konsekvenser av avslag

Vid intervjuerna har beskrivits förändringar kring beslut om tidigare beviljade insatser, avslag på nya ansökningar eller bifall på delar av insatser. Insatser som de intervjuade lyft fram har handlat om kontaktperson, ledsagning, personlig assistans enligt LSS och STASS⁸, boendestöd och hemtjänst enligt Socialtjänstlagen. I intervjuerna framkom även berättelser om avslag på insatsen kontaktperson på grund av att brukaren flyttat till gruppboende. Andra berättelser handlade om att personlig assistans dragits in helt eller inte beviljats vid ny ansökan. Ledsagningstimmar hade för några succesivt minskat under flera år utan att det grundläggande behovet av stöd hade förändrats. Det framkom flera exempel på att verkställighetsformen STASS bytts ut och i stället verkställts som hemtjänst eller boendestöd. Det fanns även beskrivningar om svårigheter kring att få beviljade insatser att fungera eller överhuvudtaget få dem verkställda. De konsekvenser som lyftes fram vid intervjuerna har berört både brukares egna upplevelser och anhörigas. Det som brukare lyfte fram var att stödet inte räckte till, att man känner sig mer isolerad, ensam och fått sämre livskvalité. Stöd som ändrats upplevdes inte som tillräckligt. Behoven kvarstår, men de får mindre stöd. Ett par personer beskriver en tidigare verkställighetsform, STASS, som en insats som fick dem att leva mer som andra.

”När jag fick avslag på STASS och fick hemtjänst upptäckte jag mer av mina funktionsnedsättningar, det känns så tråkigt”.

”STASSEN var bättre för mina kognitiva problem. De kände mig och planerade min vardag tillsammans med mig”.

En annan person tycker att det är jättejobbigt när det kommer olika personer och att det inte går att planera när och hur hemtjänsten ska ge det stöd som man har.

”Jag glömmer vad jag behövde hjälp med och sen har hemtjänsten gått”.

⁸ STASS – hemtjänst i assistansliknande form.

Några anhöriga och godmän uppger att de hänvisats till att den de stöttar kan flytta till särskilt boende, i stället för att få en insats i föräldrahemmet. *”Det finns ju inte boenden så hur kan man säga så?”* menar en av dem som intervjuats. Anhöriga som stöttar sina närstående beskriver att deras liv kretsar kring att ge sina närstående stöd. Flera berättar att de känner sig låsta, att de inte har någon som kan avlasta och att allt hänger på dem. Någon beskriver att de blev av med alla insatser och att det tog flera månader att få till ett godmanskap som skulle kunna hjälpa till vid nya ansökningar.

”Vi har ingen hjälp här hemma. Vårt liv kretsar helt på att stötta vårt barn”

Flera av de inskränkningar som skett på grund av avslag eller byte av insatser är möjligheten att engagera sig politiskt och vara aktiv inom föreningslivet. Flera beskriver sig som aktiva personer, som vill vara med i politiken och civilsamhället, men som inte orkar det längre.

”Jag var tvungen att säga ifrån mig ett uppdrag i en funktionsrättsförening”

”Jag får inte ihop mitt liv så att jag kan vara aktiv i politiken som tidigare”

Ett liv som andra

De som har intervjuats har sökt insatser enligt LSS. När lagen trädde i kraft var ett av syftet att personer med funktionsnedsättningar skulle kunna leva ett liv som andra. Att leva ett liv som andra beskrivs i termer som att ha kontroll på sitt stöd, att få stöd att planera och få tillräckligt med stöd. Utöver att insatser kan ha dragits in så framkommer även problem med färdtjänsten, kontaktpersoner och gruppboenden. Exempelvis berättar en anhörig om att handläggaren säger att hen kan få beslut om gruppboende istället för en insats i hemmet. De som intervjuats beskriver känslan av att unga vuxna tvingas att lämna föräldrahemmet tidigare än de själva önskar. Någon uttrycker:

”Vårt barn är inte redo för att flytta. Hen vill bestämma själv när det är dags”.

Någon beskriver att insatsen kontaktperson inte är vad den var förut och att upplevelsen av att fler får avslag på ansökan om kontaktperson. Om du bor på gruppboende ska det ingå att bryta isoleringen berättar en av de intervjuade.

”Men jag vill inte bara vara med personalen”.

En anhörig ser stora konsekvenser kring sin närståendes situation när hen blev av med sin kontaktperson. Det kändes svårt att se på när ens anhörige förändrats så mycket till det negativa efter flytten till ett gruppboende. Den enda viljetrytningen anhöriga ser är att få träffa sin tidigare kontaktperson. Men det kan de inte hjälpa hen med. En anhörig säger:

”Hen isolerar sig i lägenheten men det räknas ändå inte som isolering”.

Känslor av oro och maktlöshet

Under intervjuerna beskrivs känslor och upplevelser inför att behöva samhällets stöd och att uppleva när en inte får det. I mötet med myndigheter beskrivs en känsla av maktobalans där handläggare bestämmer över brukares och anhörigas liv. Flera beskriver känslor som upplevelser av att bli missförstådda, misstänkliggjorda och att känna en ständig oro för hur ens livssituation när som helst kan förändras till det sämre. Något som flera har erfarenheter av. Någon beskriver en känsla av att vara den som behöver anpassa sig efter samhället och inte tvärt om.

”Det är jobbigt att hela tiden behöva hävda mina behov och lyfta fram mina olika funktionsnedsättningar [...] Jag blir ledsen när jag ser hur mitt liv har försämrats. [...] Jag ligger i sängen, sitter ensam och är ledsen”.

Att mista tidigare insatser beskrivs som livsavgörande. Från att ha varit helt trygg med stassen beskriver några att de nya insatserna inte alls fungerar som den tidigare.

”Mina funktionsnedsättningar är mer synliga för mig när jag har hemtjänst [...] Hemtjänsten förstår inte mina behov [...] de är snälla men har inte tiden...”

Hen berättar att stassen gjorde så mycket mer än vad hemtjänsten gör. Det kognitiva stödet var bättre. I intervjuerna med anhöriga framkommer en känsla av ständig oro och frustration av att inte ha makt över sitt och sina anhörigas livssituation.

”Det känns som en mur som jag inte kommer förbi. [...] Jag vill ju bara att mitt barn ska få lugn och ro innan hen flyttar till ett boende”.

Som anhörig har livet inneburit ett kämpande under många år. Några beskriver frustration över den tid som måste läggas på olika intyg. En person beskriver att läkare måste skriva allt i minsta detalj för att en insats ska beviljas. En annan beskriver känslan av att uppleva sig som en skurk som vill ha stöd av samhället. *”Ibland känns det som att kommunen gör allt för att göra så lite som möjligt”* säger en anhörig. En annan uttrycker:

”De rycker undan mattan och vi känner oss helt maktlösa”.

Vikten av ett värdigt bemötande

Under intervjuerna beskrivs vikten av ett bra bemötande och att handläggaren besitter rätt kompetens. Det är viktigt att personen som handlägger ärenden har en förståelse för personen hen möter samt bemöter personen på ett värdigt sätt. Det framkommer att det finns de som upplevt frågor under utredningar som kränkande och för integritetsnära. En person beskriver att frågor ställs om vad en ska göra med en kontaktperson i stället för varför en behöver en kontaktperson.

”Jag fick frågor om min relation till min familj. Jag vill ju inte gör allt med dem”.

En annan säger att det känns som att insatsen styr, inte vilka behov en har. Ett problem som lyfts av flera är att det byts handläggare ofta och att det finns en upplevelse av att olika bedömningar görs av olika handläggare. Samtidigt beskriver en annan att hen upplever att specialisthandläggare sätter ribban och säger nej. Flera lyfter frågan om att inte fått träffa handläggaren före, under eller efter utredningen. Det här kan ha påverkats av pandemin men flera berättar att de inte träffat en handläggare på flera år. *”Ingen har varit hem och träffat oss”* säger en anhörig där brukaren bor kvar i föräldrahemmet. En annan person beskrev konsekvenser när en handläggare inte hört av sig enligt önskemål.

”Jag bad att bli uppringd i stället för att bara få ett skriftligt beslut. När handläggaren ringde hade möjligheten att överklaga gått ut”.

Otidsenliga livsvillkor

I brukarombudets intervjuer framkommer liknande svar och reflektioner som forskaren Christine Bylund lyfter fram från sina intervjuer. Tidigare beviljade insatser avslås, minskas eller byts ut vilket påverkar individernas liv. De som intervjuades i Bylunds avhandling beskrev att de gick från att leva ett liv som andra till att bli av med sina rättigheter. Att gå från att vara medborgare till sämre position som medborgare. Avhandlingen beskriver att personer som deltog i studien inte längre kunde arbeta, ha förtroendeuppdrag och till och med att deras egna barn hade påverkats av neddragningar i besluten. Några nämnde att de inte längre vågade skaffa familj utifrån osäkerheten att få tillräckligt med stöd. Det kan tas ifrån stöd när som helst menar de intervjuade i avhandlingen. I brukarombudets intervjuer kom det också fram tankar om att inte känna sig säkra på att få ha sina insatser kvar trots oförändrade behov. De intervjuade beskrev att deras livssituation kunde ändras när som helst och att de själva inte hade makten att påverka sina liv. Det var flera som nämnde frågan om engagemang inom politik och föreningsliv som något de inte längre orkade på grund av minskade insatser.

Om detta beskrivs liknande upplevelser i en undersökning som stiftarna av Independent Living i Sverige (STIL)⁹ genomfört. Där svarade informanterna att merparten inte kan bestämma över sin tid, sina intressen eller vanor. De hade inte längre tid för att utöva personliga intressen eller engagera sig i civilsamhället i politik eller föreningsliv vilket ledde till känslor av att inte känna sig som fullvärdig medborgare. I Bylunds avhandling beskrivs att utvecklingen delvis gått tillbaka till hur det var på 70- och 80-talet där fler fick förlita sig på anhöriga och vänner. Samma resonemang kom fram i brukarombudets intervjuer. Anhöriga uppgav att de måste lägga hela sin fritid att ge stöd till sina närstående. Även i STILs rapport framkommer att informanterna är beroende av vänner och familj för att få ett fungerande vardagsliv. De intervjuade i Bylunds avhandling beskrev att de upplevde att samhället inte ville dem väl. De bar på en ständig oro för att när som helst bli av med sina insatser. Liknande beskrivningar dyker upp i brukarombudets intervjuer. Livet kan ändras när som helst och makten ligger helt i myndigheters händer säger flera i samtalen med brukarombudet.

⁹ STIL, Innan levde jag nu existerar jag. Effekter av bristande personlig assistans på livsföring och medborgarskap. [innan levde jag upplaga 2.pdf \(stil.se\)](https://www.stil.se/innan-levde-jag-upplaga-2.pdf)

Perspektivflyttning som misslyckats

En av målsättningarna med LSS var att frånga ett medicinskt perspektiv på stödet till personer med funktionsnedsättning. Syftet var att närma sig ett socialt synsätt med fokus på delaktighet. Här har utvecklingen gått åt ett helt annat håll enligt Amanda Bravo och Sofia Edén, studenter vid Uppsala universitets socionomprogram. De lyfter fram problematiken i uppsatsen *”Ansökan om personlig assistans avslås därmed i sin helhet”*. Det är mer fokus på funktion än sociala behov i utredningar och rättspraxis skriver Bravo och Edén och hänvisar till flera olika källor. Läkarintyg ges hög status i utredningar om insatser. Det framkom även i studien att LSS ersätts med insatser enligt Socialtjänstlagen vilket påverkar brukarens möjlighet till ett liv som andra med goda levnadsvillkor. Bravo och Edén beskriver att samtidigt som det finns en stark rättslig lag så påverkas bedömningar av ekonomisk återhållsamhet. I beslut om insatser motiveras bedömningar snarare av rättspraxis än resonemang kring de individuella behoven.

Studien beskriver även att fokus läggs på insatser i hemmet och att möjligheten till att delta aktivt utanför hemmet minskat. Här känner brukarombudet igen tendensen från de intervjuer som genomfördes 2022. Bravo och Edén såg även att den rättsliga tillämpningen inte gick i linje med förarbeten och målsättning med lagstiftningen. De lyfte frågan om huruvida intentionen med lagstiftningens avsikt har övergivits och om det skulle kunna vara aktuellt med en lagändring. Här hänvisar Bravo och Edén till en antagen motion i Riksdagen om att återuppta intentionen med LSS.

Tillbaka till Bylunds forskning. I avhandlingen beskrivs förändringen av bedömningar på ansökningar om insatser inte skett genom en uttalad nedmontering, utan snarare som en successiv förändring av byråkratiska och juridiska bedömningar och tolkningar av lagtexten. Bedömningsgrunder förändras, lagtolkningar och praxis skapar snävare juridiskt rum. Här menar Bylund att en diskrepans skapas mellan en oförändrad lagtext och tolkningen och tillämpningen av den. Något som brukarombudet också reflekterat över. Känner lagstiftaren igen sig i sina förarbeten, lagtext och utfallet av beslut och praxis? När livet begränsas och vad en själv tror är möjligt med sitt liv, finns risken att flera inte känner sig som likvärdiga medborgare. De otidsenliga livsvillkoren kan ses utifrån bristfälliga eller obefintligt stöd som leder bort från arbetsliv, eget boende och relationer.

Slutligen

Uppsala kommun har höga ambitioner om ökad delaktighet och inflytande. Vilket tydligt framgår i Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Det finns goda exempel där Uppsala lyssnar på erfarenheter och kompetens från brukare och Funktionsrättsföreningarna. Exempelvis finns flera brukarråd, olika metoder och innovativa projekt internt eller tillsammans med Funktionsrättsföreningar. Men i praktiken sker även neddragningar i den kommunala budgeten och det finns exempel på när insatser inte beviljas till personer med funktionsnedsättningar. Det här påverkar och försvårar delaktighetsarbetet. I teorin är tanken att verksamheter ska arbeta tillsammans med dem det berör, men när innovativa projekt ska permanentas i verksamheten, är det tydligt att attityder, strukturer, byråkrati och ekonomi kan göra det svårt. Det befintliga arbetet behöver förändras när vi lyfter in nya arbetssätt och metoder. Här behöver vi tillsammans hjälpas åt för att ta bort hinder och använda oss av beprövad erfarenhet och forskning. Ett gott exempel är det arbete som påbörjades med uppdatering av handlingsplanen till programmet för full delaktighet. Här är Funktionsrätt med i arbetet från start vilket brukarombudet menar kan bidra till ett mer universellt utformat Uppsala.

Det finns mer att göra när det gäller att ta tillvara brukare och föreningars erfarenheter och brukarombudet vet att Funktionsrätt mer än gärna deltar i olika projekt tillsammans med kommunen.

Brukarombudet rekommenderar

Alla som arbetar i Uppsala kommun har ett ansvar för att arbeta med program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, FN konventionen för personer med funktionsnedsättning, Agenda 2030 och svensk lagstiftning. Det här innebär bland annat att vi alla ska arbeta för att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett liv som andra och inte behöva känna ständig oro eller maktlöshet inför sin livssituation. Alla ska bli bemötta på ett värdigt sätt och bli lyssnade på. Ingen ska lämnas utanför.

1. Ta en aktiv roll i att lyfta frågan om förändringar kring praxis för LSS nationellt

Brukarombudet menar att Uppsala kommun behöver ta ansvar för att livsvillkoren för personer med funktionsnedsättningar inte utsätts för otidsenliga livsvillkor. Det är tydligt att myndighetsutövningen kring LSS har förändrats i Sverige och Uppsala sedan lagen trädde i kraft. Här kan Uppsala kommun ta en aktiv roll i att lyfta frågan nationellt. Det finns även utvecklingsmöjligheter när det handlar om bemötande och kompetens kring myndighetsutövningen utifrån det som framkommit i årets rapport.

2. Arbeta nogsamt med LSS intentioner och motverka när det går emot den

Det medicinska fokuset som blivit synligt i myndighetsutövning men även i delar av utförande av LSS insatser behöver ses över. Lagstiftarens intention var att komma bort från bilden av personer med funktionsnedsättning som sjuka och där var avvecklingen av institutioner en del av att komma ifrån den. Här menar brukarombudet att Uppsala kommun behöver uppmärksamma tendenser som leder mot medicinskt fokus på personer med funktionsnedsättning. Det samma gäller frågan om lokalisering av LSS boenden och dagliga verksamheter samt ökat antal brukare i gruppboenden.

3. Utmana befintliga strukturer för ökad delaktighet tillsammans med Funktionsrättsföreningarna

När det gäller brukarinflytande på systemnivå behöver Uppsala kommun utmana befintliga organisationsstrukturer och våga pröva arbetssätt som ökar delaktighet och inflytande. Här behövs modiga och innovativa ledare och medarbetare som vågar bjuda in till dialoger och bygga tillsammans med brukare och Funktionsrättsorganisationerna. Behov av fortsatt arbete med strukturer finns inom Socialförvaltningen, Utbildningsförvaltningen, Arbetsmarknadsförvaltningen, Stadsbyggnadsförvaltningen samt inom socialpsykiatri.

4. Inrätta tillgänglighetsombud

Demokrati och mänskliga rättigheter är grunden för vårt samhälle. Det ställer krav på att lyssna in och bjuda in till samtal. Om vi menar att alla ska vara med så behöver vi utveckla arbetsätt och strukturer som blir långsiktiga och användbara. En utmaning i att nå ut till alla medarbetare finns i en stor organisation som Uppsala kommun. Här skulle samverkan kring tillgänglighet internt i Uppsala kommun kunna ske genom inrättande av tillgänglighetsombud¹⁰ på liknande sätt som Borås stad gjort. Genom att sprida kunskap och erfarenheter kan fler bära frågan om ett Uppsala som är tillgängligt för alla.

5. Flytta programansvar och rollen som brukarombud

Brukarombudet ser fortfarande utmaningar i att rollen och Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning är placerade inom Vård- och omsorgsförvaltningen. En av utmaningarna är att arbeta med övergripande frågor från sidan. Programmet, rollen och tillgänglighetsarbetet skulle främjas och tydliggöras om de var på en kommunövergripande nivå, likt andra mänskliga rättigheter.

¹⁰ Tillgänglighetsombud som en del i tillgänglighetsarbetet i Borås stad. [Samverkan inom tillgänglighetsområdet - Borås Stad \(boras.se\)](https://www.boras.se/samverkan-inom-tillganglighetsområdet)

Referenser och lästips

Anakrona livsvillkor: En studie av funktionalitet, möjligheter och begär i den föränderliga svenska välfärdsstaten av Christine Bylund. [Anakrona livsvillkor : En studie av funktionalitet, möjligheter och begär i den föränderliga svenska välfärdsstaten \(diva-portal.org\)](#)

Ansökan om personlig assistans avslås därmed i sin helhet. En kvalitativ dokumentstudie om motiveringar i LSS-bedömningar. Amanda Bravo och Sofia Edén. [FULLTEXT01.pdf \(diva-portal.org\)](#)

Assistanskoll, Independent Living Institut. <https://assistanskoll.se/20210426-Hammarberg-Granska-LSS-logisk-uppgift.html>

Brukarombudets årsrapport 2021 [Brukarombudets årsrapport 2021 \(uppsala.se\)](#)

”Det blir bättre lösningar om alla jobbar med problemen tillsammans.” Rapport från dialog mellan unga vuxna med psykisk ohälsa och politiker i Uppsala Kommun i juni 2022. [Rapport juni dialoger JGP.pdf \(google.com\)](#)

FN:s Lika unika-projekt [ingen-ska-lamnas-utanfor-LUA-digital-mal-10.pdf \(fn.se\)](#)

Funktionshinder i tiden. En konferens arrangerad av SKR och Socialstyrelsen 2022-10-27–2022-10-28 med aktuell forskning inom funktionshinderområdet [Funktionshinder i tiden 2022 | SKR](#)

Funktionsrättsbyrån, ett projekt med stöd av Arvsfonden med fokus på att stärka vuxna personer med funktionsnedsättning att ta tillvara sina rättigheter. [Funktionsrättsbyrån - Funktionsrätt Sverige \(funktionsratt.se\)](#)

Globala målen för hållbar utveckling. Agenda 2030. [Globala målen – Läs om Globala målen – 17 mål för hållbar utveckling \(globalamalen.se\)](#)

Handbok i brukarinflytande. Ett metodstöd från brukarrörelsen till dig som vill organisera ett systematiskt arbete för att stärka inflytandet inom vård och omsorg för personer med psykisk ohälsa. [Handböcker och utbildningsmaterial | NSPH Västra Götaland och Göteborg \(nspvstragotaland.se\)](#)

Jag gör politik metodmanual för medborgardialoger. [Metodmanual%20Jag%20go%CC%88r%20politik-2.pdf \(google.com\)](#)

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning <https://www.regeringen.se/4ae1cb/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/funktionshinder/konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning.pdf>

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1993387-om-stod-och-service-till-vissa_sfs-1993-387

Mål och budget Uppsala kommun 2023 med plan för 2024 – 2025. [Mål och budget \(uppsala.se\)](#)

Nyckeltalsjämförelser för kommuner och regioner per 2021 i Kolada. [Fri sökning - Kolada](#)

Praktiker som utforskar sammanflätade utmaningar och möjliga lösningar för brukardeltagande i socialtjänsten. Kristina Bromark forskningsartikel Stockholms universitet [Utövare som utforskar sammanflätade utmaningar och möjliga lösningar för brukarmedverkan i sociala tjänster \(tandfonline.com\)](https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13632539.2019.1644441)

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, Uppsala kommun. <https://www.uppsala.se/contentassets/c717e52af54b46b580ce89b192a0d41f/program-for-full-delaktighet-for-personer-med-funktionsnedsattning.pdf>

Regeringens proposition 1992/93:159 om stöd och service till vissa funktionshindrade. [1B206C4B-E466-473B-AD84-0E1D9C87B719 \(riksdagen.se\)](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/prop199293159)

Riksförbundet FUB anser att rätt till juridiskt ombud ska säkerställas i ärenden enligt LSS. [Det borde inte behövas. Men kraven på juridisk hjälp bara ökar - Hejaolika.seriksforbundet-fub-skrivelse-om-rattshjalp-i-lss.pdf](https://www.fub.se/medlemsnyheter/2019/09/11/det-borde-inte-behovas-men-kraven-pa-juridisk-hjalp-bara-okar-Hejaolika.seriksforbundet-fub-skrivelse-om-rattshjalp-i-lss.pdf)

Rätten till ett självbestämt liv i samhällsgemenskapen. En essä om grunderna i Funktionsrättskonventionens artikel 19 och Independent living ideologin. Susanne Berg och Ola Linder. [ratten till ett självbestämt liv tillgänglig.pdf.pdf \(stil.se\)](https://www.stil.se/medlemsnyheter/2019/09/11/ratten-till-ett-sjלבbestamt-liv-tillganglig.pdf.pdf)

Samverkan inom tillgänglighetsområdet genom inrättande av tillgänglighetsombud i Borås stad. [Samverkan inom tillgänglighetsområdet - Borås Stad \(boras.se\)](https://www.boras.se/om-boras/utveckling-och-nyheter/2019/09/11/samverkan-inom-tillganglighetsområdet-boras-stad)

STIL, Innan levde jag, nu existerar jag. Effekter av bristande personlig assistans på livsföring och medborgarskap. [innan levde jag upplaga 2.pdf \(stil.se\)](https://www.stil.se/medlemsnyheter/2019/09/11/innan-levde-jag-upplaga-2.pdf)

Socialstyrelsens statistik om insatser enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. [Statistik om insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade 2021 \(socialstyrelsen.se\)](https://www.socialstyrelsen.se/statistik/2021/insatser-enligt-lagen-om-stod-och-service-till-vissa-funktionshindrade-2021)

Omfattning av och orsaker till att assistansersättning sänks eller upphör. Utredning genomförd av analysenheten på Försäkringskassan. [Omfattning av och orsaker till att assistansersättning sänks eller upphör \(PM 2022:4\) \(forsakringskassan.se\)](https://www.forsakringskassan.se/medlemsnyheter/2022/04/omfattning-av-och-orsaker-till-att-assistansersattning-sanks-eller-upphor)

Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag. [Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/omsorgsnamnden/2019/09/11/omsorgsnamndens-riktlinje-for-foreningsbidrag)

Socialstyrelsens termbank. [Socialstyrelsen - Termbank](https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/termbank)

Socialstyrelsens vägledning ”Att ge ordet och lämna plats” [Att ge ordet och lämna plats - Vägledning om brukarinflytande inom socialtjänst, psykiatri och missbruks- och beroendevård \(socialstyrelsen.se\)](https://www.socialstyrelsen.se/medlemsnyheter/2019/09/11/att-ge-ordet-och-lamna-plats-vaegledning-om-brukarinflytande-inom-socialtjanst-psykiatri-och-missbruks-och-beroendevard)

Socialtjänstlag https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

Socialstyrelsens kunskapsstöd. Vägar till ökad delaktighet inom LSS. [Vägar till ökad delaktighet - Kunskapsstöd för socialtjänsten om arbete med stöd och service enligt LSS \(socialstyrelsen.se\)](https://www.socialstyrelsen.se/medlemsnyheter/2019/09/11/vagar-till-okad-delaktighet-kunskapsstod-for-socialtjansten-om-arbete-med-stod-och-service-enligt-lss)

Synskadades Riksförbund. Ledsagarservicen hotad [Ledsagarservicen hotad - Synskadades Riksförbund \(cision.com\)](https://www.cision.com/pressreleases/ledsagarservicen-hotad)

Så vill vi ha det – Inget om oss utan oss. NSPH:s vision och arbete för en förbättrad psykisk hälsa [Inget-om-oss-utan-oss.pdf \(nsph.se\)](#)

Vård- och omsorgsanalys – Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (2021). Effekten av IBIC. En utvärdering av arbetssättet Individens behov i centrum i socialtjänsten (rapport 2021:2). Stockholm: Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. [Effekten av IBIC \(vardanalys.se\)](#)

Bilaga

Brukarombudets samarbetspartners och dem brukarombudet träffat

<p>Möten och samarbeten med civilsamhället</p> <ul style="list-style-type: none"> • Astma och allergiförbundet • Attention • Autism och Aspberger förbundet • Balans • BISAM, Region Uppsala • BOiU, barnombudet i Uppsala • Hjärnkoll • NEURO • NSPH (Nationell samverkan psykisk hälsa) • Strokeföreningen • OCD- förbundet • FUB (Föreningen för barn ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning) • RSMH (Riksföreningen för social och mental hälsa) • Intresseföreningen för schizofreni • Brukarrevisionsbyrå i Uppsala BRiU • Funktionsrätt Uppsala kommun • Funktionsrätt Uppsala Län • Nätverk Funktionsrätt Uppsala Län • Bräcke diakoni, personliga ombud • Fyrisgården • Funktionsrätts arvfondsprojekt "Jag gör politik" • Ångestsyndromsällskapet 	<p>Samarbete och kontakter i Uppsala kommun</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anhörigcentrum, anhörigkonsulenter, demensvårdsutvecklare, syn- och hörselinstruktörer • Elevhälsan • Ge makten vidare 2.0, daglig verksamhet Vård- och omsorgsförvaltningen • Hållbarhetsavdelningen kommunledningskontoret • Kommunikationsstaben Uppsala kommun • Kommunstyrelsen • Omsorgsnämnden • Referensgrupp för Effektiv och nära vård. Vård- och omsorgsförvaltningen • Socialnämnden (dialogdagar om delaktighet) • Tjänstepersoner i ledande och stödjande funktioner på arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen • Utbildningsnämnden • Äldrenämnden • Äldreombudsmannen
<p>Samarbete och kontakter med andra offentliga organisationer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tierps kommun (Kung.Nu) • Länsstyrelsen Uppsala Län • Nationellt nätverk för ombud/ombudsmän inom äldre och omsorg • Region Uppsala, Habiliteringen, Infoteket, FOU • MFD, Myndigheten för delaktighet • Nationellt nätverk som Länsstyrelserna i Sverige håller i tillsammans. • Nationellt nätverk som hålls av MFD 	<p>Brukarråd</p> <ul style="list-style-type: none"> • LSS inflytandegruppen, Region Uppsala (7 brukare, 2 brukarföreningar, närvårdskordinator, FoU samordnare) • Uppsala kommuns Funktionsrättsråd (10 brukarföreningar och 7 nämnder)

§ 32

Brukarombudets årsrapport 2022

OSN-2023-00117

Beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** lämna över brukarombudets årsrapport för 2022 till kommunfullmäktige enligt ärendets bilaga efter att revideringar gjorts utifrån diskussionen på sammanträdet.

Sammanfattning

Brukarombudet har i uppdrag att årligen skriva en rapport till kommunfullmäktige. I rapporten beskrivs vad brukarombudet uppmärksammat och genomfört under det senaste verksamhetsåret. Kommunfullmäktige får ta del av brukarombudets rekommendationer för att öka delaktigheten i Uppsala kommun.

Brukarombudet föredrar ärendet för nämnden.

Under överläggningen i ärendet föreslår nämnden ett par revideringar i årsrapporten, dels när det gäller referensen till assistanskoll.se (s. 19), dels socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvalls titel (s. 5).

Med anledning av brukarombudets årsrapport informerar myndighetens avdelningschef nämnden om myndighetens arbete och delger nämnden statistik över nämndens biståndsbeslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 16 februari 2023
- Bilaga, Brukarombudets årsrapport 2022

Beslutsgång

Ordföranden frågar om det är nämndens mening att med föreslagna revideringar utifrån nämndens diskussion lämna över rapporten till kommunfullmäktige enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

Årsredovisning för räkenskapsåret 2022

Styrelsen för Bror Hjorthstiftelsen (org nr 817601-6619) med säte i Uppsala, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2022-01-01 - 2022-12-31.

Förvaltningsberättelse

Stiftelsens ändamål

Stiftelsens ändamål är att

- förvalta och vårda den konst av Bror Hjorth och den egendom i övrigt som genom överlåtelse och depositioner överlämnats till stiftelsen,
- hålla denna egendom samlad och i museiform tillgänglig för allmänheten i ett Bror Hjorthmuseum i stiftelsens fastighet Kåbo 32:19,
- stimulera och underlätta studier av och förståelse för Bror Hjorths konst.

Allmänt om verksamheten

År 2022 kan i mångt och mycket beskrivas som ett återhämtningens år. Museets verksamhet med utställning, konstpedagogik och program uppvisar besökssiffror i paritet med siffrorna före coronapandemin. Under året uppgick antalet faktiska besök i Bror Hjorths Hus till 20 446 stycken. Utöver det deltog 2 664 personer i museets skapande skola-projekt och ytterligare 250 elever i digital konstpedagogik. Tillsammans med övriga aktiviteter arrangerade av Bror Hjorths Hus men utanför museets väggar summeras årets totala besökssiffra till 23 645.

Under året visades följande utställningar: Konstsalong 70-tal (måleri, grafik, skulptur), Astrid Sylwan (måleri), Emma AdBåge (originalillustrationer). Rebeller och Mademoiseller – Toll, Kleen, Rudbeck* (måleri, grafik), Hugo Hernqvist – Bror Hjorthföreningens teckningsstipendiat, Jonas Liveröd (skulptur, objekt) och Skulptörparet - Lena Lervik & Thomas Qvarsebo, (skulptur).

*producerad av Norrköpings Konstmuseum

Utöver utställningarna har ett antal program med föreläsningar, familjeverkstäder och musik ordnats. Flera av dessa evenemang genomfördes digitalt eller både fysiskt och digitalt.

Verksamheten redovisas utförligare i en separat verksamhetsberättelse.

XF
B M MV
Q T KB
L

Personal

Antalet fast anställda 2022 har uppgått till 4,85 årsarbetare (föregående år 4,85 årsarbetare). Antalet timanställda har varit 20 st med varierande tjänstgöringstid.

Ekonomi

Under året har fortsatta underhållsåtgärder genomförts. Arbetet med att renovera vävtapeterna i museets gallerigång har färdigställts. Brandsäkerheten har ytterligare förbättrats genom installation av värmedetektorer i husets ventilationsanläggningar. Tillgänglighetsarbetet fortsätter med utbyte av äldre ljuskällor och armaturer samt utökad belysning. Totalt uppgår kostnaderna för dessa åtgärder till ca 300 tkr varav 200 tkr finansierats av bidrag från Uppsala kommun. Däremot har, liksom föregående år, inga investeringar genomförts.

Förutsättningarna för att fortsättningsvis bedriva museiverksamhet är goda då det samlade egna kapitalet är betryggande. Det upparbetade kapitalet fordras bl a för att stiftelsen av egen kraft skall kunna värdesäkra det fastighetskapital och den konstsamling som stiftelsen är åsatt att förvalta.

Flerårsjämförelse

Stiftelsens ekonomiska utveckling i sammandrag.

	2022-01-01	2021-01-01	2020-01-01	2019-01-01	2018-01-01
Belopp i tkr	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	-2018-12-31
Huvudintäkter	6 979	6 785	6 528	9 754	7 051
Årets resultat	116	-2 353	442	2 829	321
Totalt eget kapital	2 707	2 591	4 945	4 503	1 674
Soliditet	55%	52%	71%	70%	40%

Huvudintäkterna består av följande:

Den största intäkten utgörs av verksamhetsstöd från Uppsala kommun. Övriga intäkter kommer från pedagogisk verksamhet (konstskolor och skapande skola), butiksförsäljning och caféverksamhet.

Väsentliga händelser under verksamhetsåret

Verksamheten har stabiliserats i och med coronapandemins avklingande och är i princip åter till det normala.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "AF", "MVR", and "KLB".

Resultaträkning

	Not	2022-01-01	2021-01-01
	1,2	2022-12-31	-2021-12-31
Stiftelsens intäkter			
Nettoomsättning		1 077 641	998 620
Övriga rörelseintäkter		5 901 080	5 786 312
Summa stiftelsens intäkter		6 978 721	6 784 932
Stiftelsens kostnader			
Handelsvaror		-722 113	-563 978
Övriga externa kostnader		-1 767 043	-1 808 847
Personalkostnader	3	- 4 383 028	-3 755 256
Kostnader återköpt konst		-	-2 995 000
Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar	4, 5	-15 150	-15 150
Summa stiftelsens kostnader		-6 887 334	-9 138 231
Rörelseresultat		91 387	-2 353 299
Finansiella poster			
Finansiella intäkter		28 130	-
Finansiella kostnader		-3 951	-96
Summa finansiella poster		24 179	-96
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		115 566	-2 353 395
Skatt på årets resultat		-	-
Årets resultat		115 566	-2 353 395

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "Bm", "MF", "MV", and "Kijf".

Balansräkning

TILLGÅNGAR	Not	2022-12-31	2021-12-31
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	4	348 413	363 563
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5	-	-
Summa materiella anläggningstillgångar		<u>348 413</u>	<u>363 563</u>
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		56 300	24 000
Övriga fordringar		74 270	85 521
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		63 140	37 517
Summa kortfristiga fordringar		<u>193 710</u>	<u>147 038</u>
Kassa och bank			
Kassa och bank		4 398 485	4 503 456
Summa kassa och bank		<u>4 398 485</u>	<u>4 503 456</u>
SUMMA TILLGÅNGAR		4 940 608	5 014 057
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital vid räkenskapsårets början	6	2 591 471	4 944 866
Årets resultat		115 566	-2 353 395
Eget kapital vid räkenskapsårets slut		<u>2 707 037</u>	<u>2 591 471</u>
Långfristiga skulder			
Lån Uppsala kommun		250 000	250 000
Summa långfristiga skulder		<u>250 000</u>	<u>250 000</u>
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		293 476	241 989
Övriga skulder		1 005 089	1 246 745
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		685 006	683 852
Summa kortfristiga skulder		<u>1 983 571</u>	<u>2 172 586</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		4 940 608	5 014 057

\$ KF
 P
 @ KIP x

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats med tillämpning av Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag.

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde.

Det finns inte något krav i ÅRL och K2 att stiftelsen ska beskriva vilka delar som det egna kapitalet består av eller hur omföringar mellan fritt och bundet eget kapital sker.

Noter belopp i tkr

Not 1 Nettoomsättning

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Entréer, visningar, hyror	147,6	77,6
Provisioner konstförsäljning	12,8	5,7
Pedagogisk verksamhet - konstskola	581,5	768,8
Försäljning trycksaker, café	315,9	142,5
Övriga intäkter	19,8	4,0
	<hr/> 1 077,6	<hr/> 998,6

Not 2 Övriga rörelseintäkter

Anslag Uppsala kommun	5 853,0	5 738,0
Bidrag	48,1	48,3
	<hr/> 5 901,1	<hr/> 5 786,3

Not 3 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

Män	2,85	2,85
Kvinnor	2,00	2,00
	<hr/> 4,85	<hr/> 4,85

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Styrelse	58,7	51,8
Övriga anställda	4 383,0	3 755,3
	<hr/> 4 442,7	<hr/> 3 807,1

<i>varav pensionskostnader</i>	187,9	159,0
--------------------------------	-------	-------

KF
MV
@ KB H

Not 4 Byggnad

Planenliga avskrivningar verkställs enligt plan med 2 % av anskaffningsvärdet.

<u>Byggnad</u>	<u>2022-12-31</u>	<u>2021-12-31</u>
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	747,0	747,0
Årets investering	-	-
Ingående ackumulerade avskrivningar	- 388,5	- 373,5
Årets planenliga avskrivningar	- 14,9	- 14,9
Utgående bokfört värde	343,6	358,6
 <u>Om- och tillbyggnad</u>	 <u>2022-12-31</u>	 <u>2021-12-31</u>
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	2 472,6	2 472,6
Årets investering	-	-
Ingående ackumulerade avskrivningar	- 235,9	- 235,7
Investeringsbidrag	- 2 231,7	- 2 231,7
Årets planenliga avskrivningar	- 0,2	- 0,2
Utgående bokfört värde	4,8	5,0

Byggnaden är fullvärdeförsäkrad. Fastigheten är taxerad som specialenhet och är skattefri.

Not 5 Inventarier

Planenliga avskrivningar verkställs enligt plan med,

Inventarier tillbyggnad	10 %
Övriga inventarier	20 %

	<u>2022-12-31</u>	<u>2021-12-31</u>
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	730,3	730,3
Årets investering	-	-
Ingående ackumulerade avskrivningar	- 392,9	- 392,9
Investeringsbidrag	- 337,4	- 337,4
Årets planenliga avskrivningar	-	-
Utgående bokfört värde	-	-

Not 6 Utgående eget kapital

	<u>2022-12-31</u>	<u>2021-12-31</u>
Ingående konståterköpsfond	-	2 995,5
Utnyttjad konståterköpsfond	-	-2 995,5
Ingående eget kapital	2 591,5	1 949,4
Årets resultat	115,5	642,1
Utgående eget kapital	2 707,0	2 591,5

XF
MLV
[Handwritten signatures]

Bror Hjorthstiftelsen
Org nr 817601-6619
Årsredovisning 2022

Not 7 Säkerheter och ansvarsförbindelser

	<u>2022-12-31</u>	<u>2021-12-31</u>
- fastighetsinteckningar (Uppsala kommun)	450 000	450 000
- pensionsförpliktelser	Inga	Inga

Uppsala den 23 mars 2023

Torsten Rehn
Ordförande

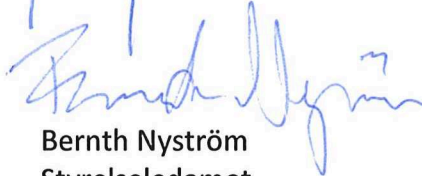
Kjell Blücker
Vice ordförande

Agneta Lydig
Styrelseledamot

Max Viktorsson
Styrelseledamot

Bernth Nyström
Styrelseledamot

Tomas Järliden
Museichef

Vår revisionsberättelse avseende denna årsredovisning har avgivits den 31/3 2023.

Karin François
Auktoriserad revisor

Hans Edlund

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Bror Hjorthstiftelsen, org. nr 817601-6619

Rapport om årsredovisningen

Uttalande

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Bror Hjorthstiftelsen för år 2022.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Den förtroendevalda revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den uppger, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att upphöra med verksamheten.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

— utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

— drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

— utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalda revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Bror Hjorthstiftelsen år 2022.

Enligt vår uppfattning har någon styrelseledamot inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

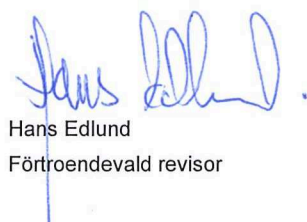
Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Uppsala den

31a mars 2023

Karin François
Auktoriserad revisor
KPMG AB

Hans Edlund
Förtroendevald revisor

Omsorgsnämnden
Rapport

Kommunfullmäktige

Handläggare:
Camilla Viberg

Rapport av ej verkställda beslut enligt Socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) 31 december 2022

Kommuner är enligt 16 kap 6 f-h §§ SoL och 28 f-h §§ LSS skyldiga att rapportera beslut om bistånd (enligt 4 kap 1 § SoL) och insatser (enligt 9 § LSS) som inte har verkställts inom tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Det gäller både beslut om inte verkställts inom tre månader och avbrott i verkställigheten i längre än tre månader.

Den ansvariga nämnden ska varje kvartal rapportera till kommunfullmäktige antalet gynnande beslut enligt SoL och insatser enligt LSS som inte verkställts inom tre månader från dagen för beslut, eller där avbrott i verkställigheten varit längre än tre månader. I rapporten ska det stå vilka typer av bistånd som besluten gäller och hur lång tid som gått sedan varje beslut togs.

Uppgifterna i rapporten ska vara avidentifierade och ska inte kunna spåras till en enskild person. Det ska framgå hur många (eller hur stor andel) av besluten som gäller kvinnor respektive män.

Den bifogade rapporten gäller för perioden 1 oktober till och med 31 december 2022.

Totalt är det under den perioden 137 beslut som inte har verkställts inom tre månader. Fördelat på kön är det 55 kvinnor och 82 män.

Fördelningen inom respektive lagrum är 100 LSS-beslut och 37 SoL-beslut.

Sammanlagt var det 130 personer som hade ej verkställda beslut den 31 december 2022. Att det är färre personer än beslut beror på att det finns 7 personer som har två ej verkställda beslut.

De främsta anledningarna till att besluten inte har verkställts är

- Den enskilde har specifika önskemål
- Den enskilde medverkar inte till verkställighet
- Saknas plats
- Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden

53 beslut där personer har väntat längre än tre månader har verkställts under kvartal 4.

23 beslut har avslutats utan verkställighet under kvartal 4. Orsaker till att besluten avslutats utan verkställighet är att personer har återtagit sin ansökan och att behovet upphört.

Omsorgsnämnden har sammanställt alla beslut som inte har verkställts inom tre månader 31 december i bifogad rapport (**bilaga 1a** och **1b**).

Omsorgsnämnden

Asal Gohari
Ordförande

Peter Jernberg
Sekreterare

Bilaga 1a Sammanställning av ej verkställda SoL-och LSS-beslut kvartal 4, 2022
Tabell 1. Totalt antal ej verkställda SoL-och LSS-beslut

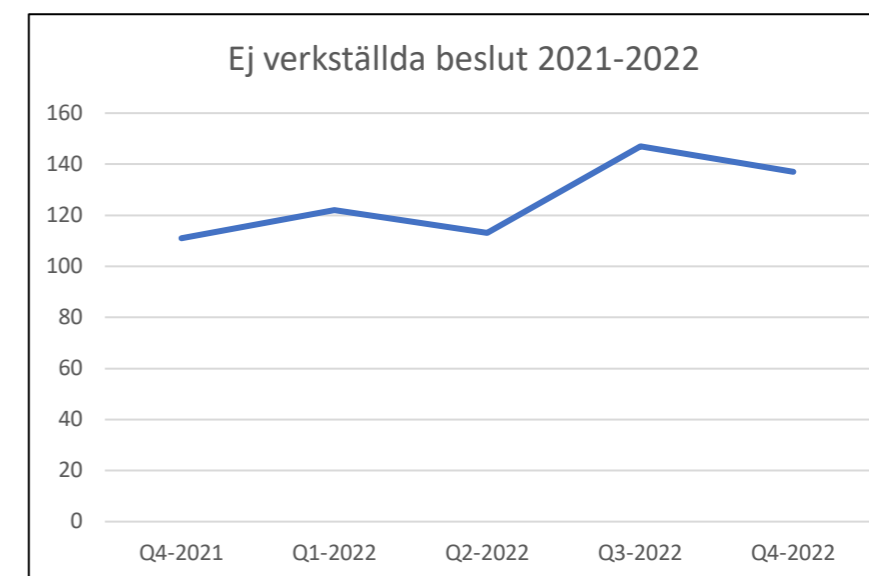
Kön	Q4, 2021	Q1, 2022	Q2, 2022	Q3, 2022	Q4, 2022
Män/pojkar, SoL-beslut	8	20	19	26	19
Kvinnor/flickor, SoL-beslut	7	8	13	23	18
Totalt SoL	15	28	32	49	37
Män/pojkar, LSS-beslut	56	65	55	58	63
Kvinnor/flickor, LSS-beslut	40	29	26	40	37
Totalt LSS	96	94	81	98	100
Summa, samtliga	111	122	113	147	137

Kommentar till tabell 1: Siffrorna avser beslut där det gått mer än tre månader sedan beslutsdatum eller avbrottsdatum, och som därmed rapporteras till IVO. Detta avser beslut som fattats eller där avbrott skett under perioden 1 juli-30 september eller tidigare. Fördelningen är 60% män/pojkar och 40% kvinnor/flickor.

Tabell 2. Totalt antal verkställda SoL-och LSS-beslut

Kön	Q4, 2021	Q1, 2022	Q2, 2022	Q3, 2022	Q4, 2022
Män/pojkar, SoL-beslut	3	2	8	3	14
Kvinnor/flickor, SoL-beslut	6	2	3	1	10
Totalt, SoL	9	4	11	4	24
Män/pojkar, LSS-beslut	18	8	13	15	14
Kvinnor/flickor, LSS-beslut	13	14	6	6	15
Totalt, LSS	31	22	19	21	29
Summa, samtliga	40	26	30	25	53

Kommentar till tabell 2: Siffrorna avser verkställda beslut, för dem som väntat längre än 3 månader på verkställighet. Av de verkställda besluten avser 53% män och 47% kvinnor. De insatser där flest beslut blivit verkställda är inom boendestöd SoL, kontaktperson SoL och korttidsvistelse LSS.

Tabell 3. Beviljade SoL-beslut som ej verkställt inom tre månader, 31 december 2022 (Q4)

SoL-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Total
Avlösarservice, SoL	0	2	2
Boendestöd, SoL	9	5	14
Bostad med särskild service, SoL	4	2	6
Kontaktperson, SoL	5	3	8
Korttidsboende socialpsykiatri	1	2	3
Ledsagning, SoL	0	3	3
Träningsboende, SoL	0	1	1
Summa	19	18	37

Tabell 4. Beviljade LSS-beslut som ej verkställt inom tre månader, 31 december 2022 (Q4)

LSS-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Total
Avlösarservice, LSS	11	0	11
Bostad med särskild service, LSS (barn och ungdom)	0	1	1
Bostad med särskild service, LSS (vuxna)	17	18	35
Daglig verksamhet, LSS	17	10	27
Kontaktperson, LSS	7	5	12
Korttidstillsyn, LSS	1	0	1
Korttidsvistelse, korttidshem, LSS	1	1	2
Korttidsvistelse stödfamilj, LSS	3	0	3
Ledsagarservice, LSS	6	2	8
Summa	63	37	100

Kommentar till tabell 3 och 4: Inom SoL är det främst beslut om boendestöd, kontaktperson och bostad med särskild service som inte blivit verkställda inom tre månader från beslutsdatum eller avbrottsdatum. Inom LSS är det främst beslut om bostad med särskild service för vuxna och daglig verksamhet som inte blivit verkställda inom tre månader.

Tabell 5. Orsaker till att beslut ej verkställts inom tre månader, 31 december 2022

	Specifika önskemål	Medverkar inte till verkställighet	Saknar plats	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder	Tackat nej, inte nöjd med erbjudande	Personalrelaterade skäl	Annan huvudman har ansvaret	Tackat nej, tveksam till beviljad insats	Otydlighet/brister i organisationen	Renovering ej klar på grund av yttre omständigheter
Insats LSS										
Avlösarservice LSS	5	2				3		1		
Bostad med särskild service LSS (barn och ungdom)			1							
Bostad med särskild service LSS (vuxna)	8		16	2	8			1		
Daglig verksamhet LSS	7	9		11						
Kontaktperson LSS	6	3		2		1				
Korttidstillsyn LSS					1					
Korttidsvistelse LSS korttidshem	1		1							
Korttidsvistelse LSS stödfamilj	1				1	1				
Ledsagarservice LSS	5	2				1				
Totalsumma	33	16	18	15	10	6	0	2	0	0
Bistånd SoL										
Avlösarservice SoL	1						1			
Boendestöd SoL	3	10				1				
Bostad med särskild service SoL			3				2			1
Kontaktperson SoL	5	2							1	
Korttidsboende SoL			1		1					
Korttidsboende stödfamilj SoL		1								
Ledsagning SoL	1	1		1						
Träningsboende SoL			1							
Totalsumma	10	14	5	1	1	1	3	0	1	1
Totalt samtliga insatser/bistånd	43	30	23	16	11	7	3	2	1	1

Bilaga 1b Tid för verkställighet kvartal 4 2022

Sammanställning väntetid per insats

Avlösarservice LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2020-06-01	Medverkar inte till verkställighet			31,4
Man	2020-11-03		Specifika önskemål		2022-11-30	25,2
Man		2021-10-15	Medverkar inte till verkställighet			14,7
Man	2021-12-29		Specifika önskemål			12,2
Man	2021-10-20		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-10-21		12,2
Man		2022-01-03	Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			12,1
Man	2022-04-11		Specifika önskemål			8,8
Kvinna		2022-03-10	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-10-10		7,1
Man	2022-06-03		Personalrelaterade skäl			7,0
Man	2022-08-16		Specifika önskemål			4,6
Man	2022-08-22		Specifika önskemål			4,4
Man	2022-09-06		Personalrelaterade skäl			3,9
Man	2022-09-06		Personalrelaterade skäl			3,9
Man	2022-09-27		Specifika önskemål			3,2

Avlösarservice SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2020-10-19		Specifika önskemål	2022-10-24		24,5
Kvinna	2021-02-25		Specifika önskemål			22,5
Kvinna	2021-09-16		Annan huvudman har ansvaret			15,7
Man	2021-10-01		Har inte bekräftat erbjudandet	2022-11-08		13,4
Man		2022-03-22	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-12-01		8,5

Boendestöd SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna		2021-08-31	Otydlighet eller brister i kommunikationen mellan kommun och den enskilde		2022-08-30	12,1
Kvinna	2022-02-08		Specifika önskemål			10,9
Man	2022-02-22		Medverkar inte till verkställighet			10,4
Man	2022-04-06		Specifika önskemål			9,0
Man	2022-05-04		Medverkar inte till verkställighet			8,0
Kvinna	2022-05-04		Medverkar inte till verkställighet			8,0
Man		2022-05-17	Medverkar inte till verkställighet			7,6
Man	2022-05-20		Medverkar inte till verkställighet			7,5
Kvinna		2022-03-01	Personalrelaterade skäl	2022-10-12		7,5
Kvinna	2022-06-14		Medverkar inte till verkställighet		2022-12-31	6,7
Man	2022-06-23		Personalrelaterade skäl			6,4
Man	2022-07-05		Medverkar inte till verkställighet	2022-12-14		5,4
Kvinna	2022-06-08		Medverkar inte till verkställighet		2022-10-21	4,5
Man	2022-06-01		Personalrelaterade skäl	2022-10-12		4,4
Kvinna	2022-06-07		Medverkar inte till verkställighet		2022-10-14	4,3
Kvinna	2022-06-13		Medverkar inte till verkställighet		2022-10-19	4,3
Kvinna	2022-08-30		Medverkar inte till verkställighet			4,1
Man	2022-07-08		Specifika önskemål	2022-11-02		3,9
Kvinna	2022-08-12		Specifika önskemål	2022-12-06		3,9
Man	2022-09-08		Medverkar inte till verkställighet			3,8
Kvinna	2022-06-20		Personalrelaterade skäl	2022-10-11		3,8
Kvinna	2022-07-26		Personalrelaterade skäl	2022-11-16		3,8
Kvinna	2022-09-14		Medverkar inte till verkställighet			3,6
Man	2022-09-23		Medverkar inte till verkställighet			3,3
Man	2022-09-26		Specifika önskemål			3,2
Kvinna	2022-09-29		Medverkar inte till verkställighet			3,1

Bostad med särskild service LSS barn och ungdom

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-08-17		Saknar plats			4,5

Bostad med särskild service LSS vuxna

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2014-11-27		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			98,5
Kvinna	2015-10-21		Specifika önskemål			87,6
Kvinna	2018-02-01		Specifika önskemål			59,8
Man	2020-06-10		Specifika önskemål			31,1
Kvinna	2020-09-04		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			28,3
Kvinna	2020-11-06		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			26,2
Man	2020-12-23		Saknar plats			24,6
Man		2021-08-31	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			16,2
Kvinna	2021-09-22		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			15,5
Kvinna	2021-11-02		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			14,1
Man	2021-12-28		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			12,3
Kvinna	2021-12-01		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande		2022-11-30	12,1
Kvinna	2022-02-21		Specifika önskemål			10,4
Kvinna	2022-03-02		Specifika önskemål			10,1
Kvinna		2022-04-01	Saknar plats			9,1
Kvinna	2022-04-05		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats		2022-12-19	8,6
Man	2022-05-11		Specifika önskemål			7,8
Kvinna	2022-05-11		Specifika önskemål			7,8
Kvinna	2022-05-20		Saknar plats			7,5
Kvinna	2022-04-11		Saknar plats		2022-11-22	7,5
Man	2022-05-20		Specifika önskemål			7,5
Kvinna	2022-04-29		Specifika önskemål	2022-12-01		7,2
Man	2022-05-18		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-12-14		7,0
Kvinna	2022-06-07		Saknar plats			6,9
Man	2022-06-09		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,8
Man	2022-06-21		Saknar plats			6,4
Man	2022-06-23		Saknar plats			6,4
Man	2022-07-07		Saknar plats			5,9
Man	2022-07-08		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			5,9
Kvinna	2022-07-14		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,7
Man	2022-07-15		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,6
Man	2022-07-28		Saknar plats			5,2
Man	2022-04-28		Saknar plats	2022-10-01		5,2

Bostad med särskild service LSS vuxna, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-07-12		Saknar plats		2022-12-01	4,7
Kvinna	2022-05-19		Saknar plats		2022-10-01	4,5
Kvinna	2022-08-19		Saknar plats			4,5
Kvinna	2022-08-22		Saknar plats			4,4
Man	2022-08-24		Saknar plats			4,3
Man	2022-09-14		Saknar plats			3,6
Kvinna	2022-09-15		Saknar plats			3,6
Kvinna	2022-09-16		Saknar plats			3,5
Kvinna	2022-09-16		Saknar plats			3,5
Man	2022-09-19		Saknar plats			3,4

Bostad med särskild service SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2021-04-06	Specifika önskemål		2022-10-13	18,5
Man	2021-10-15		Annan huvudman har ansvaret			14,7
Man	2021-10-27		Annan huvudman har ansvaret			14,3
Kvinna	2021-10-29		Saknar plats			14,3
Man	2021-10-28		Saknar plats		2022-10-13	11,7
Man	2021-12-22		Saknar plats		2022-11-01	10,5
Man	2022-02-24		Saknar plats		2022-11-01	8,3
Man	2022-04-07		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande		2022-11-14	7,4
Kvinna	2022-06-03		Saknar plats			7,0
Man	2022-06-22		Sanering/reovering/ombyggnad inte klar pga yttre omständigheter			6,4
Man	2022-08-16		Saknar plats			4,6

Daglig verksamhet LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2020-02-11	Medverkar inte till verkställighet			35,1
Kvinna		2020-03-11	Medverkar inte till verkställighet			34,2
Man		2020-05-18	Specifika önskemål			31,9
Kvinna		2020-03-13	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden	2022-08-10		29,3
Kvinna		2020-09-30	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			27,4
Kvinna		2020-10-01	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			27,4
Man		2021-03-16	Specifika önskemål			21,8
Man		2021-06-03	Medverkar inte till verkställighet	2022-11-07		17,4
Man		2021-08-24	Medverkar inte till verkställighet			16,5
Man		2021-10-04	Medverkar inte till verkställighet			15,1
Man		2022-01-03	Medverkar inte till verkställighet			12,1
Man		2021-11-09	Medverkar inte till verkställighet	2022-11-01		11,9
Kvinna		2022-02-22	Medverkar inte till verkställighet			10,4
Man		2022-02-28	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			10,2
Man		2022-03-16	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			9,7
Man		2022-03-28	Specifika önskemål			9,3
Man		2022-04-01	Specifika önskemål	2022-12-20		8,8
Kvinna	2022-04-05		Specifika önskemål		2022-12-19	8,6
Kvinna	2022-02-18		Specifika önskemål	2022-10-24		8,3
Man	2022-04-28		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			8,2
Kvinna	2022-04-28		Specifika önskemål			8,2
Kvinna		2022-05-18	Specifika önskemål			7,6
Kvinna		2022-03-10	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden	2022-10-11		7,2
Man	2022-06-02		Medverkar inte till verkställighet			7,1
Man		2022-06-20	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,5
Man		2022-06-24	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,3
Kvinna		2022-06-27	Medverkar inte till verkställighet			6,2
Kvinna		2022-06-29	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,2
Kvinna		2022-07-01	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,1
Man		2022-07-01	Medverkar inte till verkställighet			6,1
Kvinna		2022-07-02	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,1
Man		2022-08-08	Specifika önskemål			4,8
Man		2022-09-12	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			3,7
Man		2022-09-14	Specifika önskemål			3,6

Daglig verksamhet LSS, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna		2022-06-23	Specifika önskemål		2022-10-06	3,5

HVB SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-06-29		Annat	2022-11-01		4,2

Kontaktperson LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2018-12-01	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			49,7
Man		2019-07-19	Specifika önskemål			42,0
Kvinna	2020-12-03		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			25,3
Man		2021-06-01	Personalrelaterade skäl	2022-10-27		17,1
Man		2021-10-13	Specifika önskemål			14,8
Man		2021-11-16	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden		2022-10-07	10,8
Kvinna	2021-12-22		Specifika önskemål	2022-11-01		10,5
Man	2022-02-28		Specifika önskemål		2022-11-30	9,2
Man	2022-03-15		Specifika önskemål		2022-12-06	8,9
Man	2022-04-12		Specifika önskemål			8,8
Man	2022-04-28		Specifika önskemål			8,2

Kontaktperson LSS, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna		2022-03-01	Medverkar inte till verkställighet		2022-10-31	8,1
Kvinna		2022-05-12	Specifika önskemål			7,8
Kvinna	2022-08-04		Personalrelaterade skäl			5,0
Kvinna	2022-06-01		Specifika önskemål	2022-10-12		4,4
Kvinna	2022-09-05		Medverkar inte till verkställighet			3,9
Man		2022-09-08	Specifika önskemål			3,8
Kvinna	2022-09-20		Medverkar inte till verkställighet			3,4
Man	2022-06-23		Personalrelaterade skäl	2022-10-01		3,3
Man		2022-09-30	Medverkar inte till verkställighet			3,1

Kontaktperson Sol

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2021-09-22		Medverkar inte till verkställighet			15,5
Man	2021-10-28		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-11-01		12,3
Kvinna	2021-11-30		Specifika önskemål	2022-10-01		10,2
Man	2022-03-31		Specifika önskemål			9,2
Kvinna	2022-06-15		Medverkar inte till verkställighet			6,6
Kvinna	2022-05-23		Specifika önskemål		2022-10-31	5,4
Kvinna	2022-05-24		Specifika önskemål	2022-11-01		5,4
Man	2022-06-01		Specifika önskemål	2022-11-01		5,1
Man	2022-05-11		Personalrelaterade skäl	2022-10-01		4,8
Man	2022-05-24		Medverkar inte till verkställighet	2022-10-12		4,7
Kvinna	2022-05-25		Personalrelaterade skäl	2022-10-01		4,3
Man	2022-08-28		Specifika önskemål			4,2
Man		2022-09-01	Specifika önskemål			4,0
Kvinna	2022-09-09		Specifika önskemål			3,8
Man	2022-09-27		Otydlighet eller brister i den egna organisationen			3,2
Kvinna	2022-09-30		Specifika önskemål			3,1

Korttidsboende SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-02-22		Tackat nej med anledning av tillfällig vistelse annan ort		2022-11-30	9,4
Man	2022-06-17		Medverkar inte till verkställighet		2022-11-30	5,5
Kvinna	2022-07-18		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,5
Kvinna	2022-09-30		Saknar plats			3,1

Korttidsboende SoL stödfamilj

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-08-17		Medverkar inte till verkställighet			4,5

Korttidstillsyn LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-04-27		Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			8,3

Korttidsvistelse LSS korttidshem

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-02-08		Medverkar inte till verkställighet	2022-12-19		10,5
Kvinna	2022-06-03		Specifika önskemål			7,0
Man	2022-05-04		Saknar plats		2022-10-18	5,6
Kvinna	2022-06-01		Saknar plats	2022-11-14		5,5
Kvinna	2022-06-22		Saknar plats	2022-11-30		5,4
Kvinna	2022-07-15		Saknar plats	2022-12-20		5,3
Man	2022-07-28		Saknar plats			5,2
Man	2022-06-27		Saknar plats	2022-11-16		4,7
Kvinna	2022-06-14		Saknar plats	2022-10-10		3,9

Korttidsvistelse LSS stödfamilj

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2020-09-15		Specifika önskemål		2022-10-01	24,9
Man	2021-03-04		Specifika önskemål			22,2
Man		2022-05-25	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			7,3
Man	2022-09-22		Personalrelaterade skäl			3,3

Ledsagarservice LSS

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2019-01-03		Specifika önskemål		2022-10-14	46,0
Man	2021-05-27		Specifika önskemål			19,4
Man	2021-07-29		Medverkar inte till verkställighet			17,3
Man	2021-06-28		Medverkar inte till verkställighet		2022-10-13	15,7
Kvinna		2021-10-01	Specifika önskemål			15,2
Man		2021-10-15	Medverkar inte till verkställighet			14,7
Man	2022-03-14		Specifika önskemål			9,7
Man	2022-05-17		Personalrelaterade skäl			7,6
Kvinna	2022-05-24		Specifika önskemål			7,4
Kvinna		2022-03-10	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande		2022-10-10	7,1
Man		2022-06-01	Specifika önskemål			7,1
Man	2022-07-15		Personalrelaterade skäl		2022-12-01	4,6
Kvinna	2022-06-22		Personalrelaterade skäl		2022-11-08	4,6
Man	2022-07-06		Personalrelaterade skäl		2022-11-09	4,2

Ledsagning SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-03-29		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			9,2
Kvinna	2022-06-10		Specifika önskemål			6,8
Kvinna	2022-08-03		Medverkar inte till verkställighet			5,0

Stöd i assistansliknande form SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-07-01		Personalrelaterade skäl	2022-11-11		4,4

Träningsboende SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-02-16		Sanering/reovering/ombyggnad inte klar pga yttre omständigheter		2022-12-14	10,0
Kvinna	2022-03-25		Saknar plats	2022-11-17		7,9
Man	2022-06-20		Har inte bekräftat erbjudandet		2022-12-15	5,9
Kvinna	2022-09-26		Saknar plats			3,2

Sammanställning utifrån längst väntetid

Beslut som varit ej verkställda 24 månader eller längre

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2014-11-27		Bostad med särskild service LSS	Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			98,5
Kvinna	2015-10-21		Bostad med särskild service LSS	Specifika önskemål			87,6
Kvinna	2018-02-01		Bostad med särskild service LSS	Specifika önskemål			59,8
Man		2018-12-01	Kontaktperson LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			49,7
Man	2019-01-03		Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål		2022-10-14	46,0
Man		2019-07-19	Kontaktperson LSS	Specifika önskemål			42,0
Man		2020-02-11	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			35,1
Kvinna		2020-03-11	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			34,2
Man		2020-05-18	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			31,9
Man		2020-06-01	Avlösarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet			31,4
Man	2020-06-10		Bostad med särskild service LSS	Specifika önskemål			31,1
Kvinna		2020-03-13	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden	2022-08-10		29,3
Kvinna	2020-09-04		Bostad med särskild service LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			28,3
Kvinna		2020-09-30	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			27,4

Beslut som varit ej verkställda 24 månader eller längre, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/Sol	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna		2020-10-01	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			27,4
Kvinna	2020-11-06		Bostad med särskild service LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			26,2
Kvinna	2020-12-03		Kontaktperson LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			25,3
Man	2020-11-03		Avlösarservice LSS	Specifika önskemål		2022-11-30	25,2
man	2020-09-15		Korttidsvistelse LSS stödfamilj	Specifika önskemål	2022-10-01		24,9
Man	2020-12-23		Bostad med särskild service LSS	Saknar plats			24,6
Man	2020-10-19		Avlösarservice Sol	Specifika önskemål	2022-10-24		24,5

Beslut som varit ej verkställda 23,9 till 12 månader

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/Sol	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2021-02-25		Avlösarservice Sol	Specifika önskemål			22,5
Man	2021-03-04		Korttidsvistelse LSS stödfamilj	Specifika önskemål			22,2
Man		2021-03-16	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			21,8
Man	2021-05-27		Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål			19,4
Man		2021-04-06	Bostad med särskild service Sol	Specifika önskemål		2022-10-13	18,5
Man		2021-06-03	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet	2022-11-07		17,4
Man	2021-07-29		Ledsagarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet			17,3
Man		2021-06-01	Kontaktperson LSS	Personalrelaterade skäl	2022-10-27		17,1
man		2021-08-24	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			16,5

Beslut som varit ej verkställda 23,9 till 12 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2021-08-31	Bostad med särskild service LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			16,2
Man	2021-06-28		Ledsagarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet	2022-10-13		15,7
Kvinna	2021-09-16		Avlösarservice SoL	Annan huvudman har ansvaret			15,7
Kvinna	2021-09-22		Bostad med särskild service LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			15,5
Man	2021-09-22		Kontaktperson SoL	Medverkar inte till verkställighet			15,5
Kvinna		2021-10-01	Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål			15,2
Man		2021-10-04	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			15,1
Man		2021-10-13	Kontaktperson LSS	Specifika önskemål			14,8
Man		2021-10-15	Avlösarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet			14,7
Man	2021-10-15		Bostad med särskild service SoL	Annan huvudman har ansvaret			14,7
Man		2021-10-15	Ledsagarservice LSS	Medverkar inte till verkställighet			14,7
Man	2021-10-27		Bostad med särskild service SoL	Annan huvudman har ansvaret			14,3
Kvinna	2021-10-29		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats			14,3
Kvinna	2021-11-02		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			14,1
Man	2021-10-01		Avlösarservice SoL	Har inte bekräftat erbjudandet	2022-11-08		13,4
Man	2021-10-28		Kontaktperson SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-11-01		12,3

Beslut som varit ej verkställda 23,9 till 12 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2021-12-28		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			12,3
Man	2021-12-29		Avlösarservice LSS	Specifika önskemål			12,2
Man	2021-10-20		Avlösarservice LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-10-21		12,2
Kvinna		2021-08-31	Boendestöd SoL	Otydlighet eller brister i kommunikationen mellan kommun och den enskilde		2022-08-30	12,1
Kvinna	2021-12-01		Bostad med särskild service LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande		2022-11-30	12,1
man		2022-01-03	Avlösarservice LSS	Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			12,1
Man		2022-01-03	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			12,1

Beslut som varit ej verkställda 11,9 till 6 månader

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2021-11-09	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet	2022-11-01		11,9
Man	2021-10-28		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats	2022-10-13		11,7
Kvinna	2022-02-08		Boendestöd SoL	Specifika önskemål			10,9
Man		2021-11-16	Kontaktperson LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden		2022-10-07	10,8
Man	2021-12-22		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats	2022-11-01		10,5
Kvinna	2021-12-22		Kontaktperson LSS	Specifika önskemål	2022-11-01		10,5
Man	2022-02-08		Korttidsvistelse LSS	Medverkar inte till verkställighet	2022-12-19		10,5
Man	2022-02-08		Korttidsvistelse LSS	Medverkar inte till verkställighet	2022-12-19		10,5
Kvinna	2022-02-21		Bostad med särskild service LSS - gruppboend	Specifika önskemål			10,4
Man	2022-02-22		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			10,4
Kvinna		2022-02-22	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			10,4
Man		2022-02-28	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			10,2
kvinna	2021-11-30		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål	2022-10-01		10,2
Kvinna	2022-03-02		Bostad med särskild service LSS - gruppboend	Specifika önskemål			10,1
Kvinna	2022-02-16		Träningsboende SoL	Sanering/renovering/ombyggnad inte klar pga yttre omständigheter		2022-12-14	10,0
man	2022-03-14		Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål			9,7

Beslut som varit ej verkställda 11,9 till 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2022-03-16	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			9,7
Kvinna	2022-02-22		Korttidsboende SoL	Tackat nej med anledning av tillfällig vistelse annan ort		2022-11-30	9,4
Man		2022-03-28	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			9,3
Kvinna	2022-03-29		Ledsagning SoL	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			9,2
Man	2022-02-28		Kontaktperson LSS	Specifika önskemål		2022-11-30	9,2
Man	2022-03-31		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål			9,2
Kvinna		2022-04-01	Bostad med särskild service LSS	Saknar plats			9,1
man	2022-04-06		Boendestöd SoL	Specifika önskemål			9,0
Man	2022-03-15		Kontaktperson LSS	Specifika önskemål		2022-12-06	8,9
Man	2022-04-11		Avlösarservice LSS	Specifika önskemål			8,8
Man		2022-04-01	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål	2022-12-20		8,8
Man	2022-04-12		Kontaktperson LSS	Specifika önskemål			8,8
Kvinna	2022-04-05		Bostad med särskild service LSS - gruppboende	Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats		2022-12-19	8,6
Kvinna	2022-04-05		Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål		2022-12-19	8,6

Beslut som varit ej verkställda 11,9 till 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2022-03-22	Avlösarservice SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-12-01		8,5
Man	2022-02-24		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats	2022-11-01		8,3
Kvinna	2022-02-18		Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål	2022-10-24		8,3
Man	2022-04-27		Korttidstillsyn LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			8,3
Kvinna	2022-04-28		Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			8,2
Man	2022-04-28		Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			8,2
Man	2022-04-28		Kontaktperson LSS	Specifika önskemål			8,2
Kvinna		2022-03-01	Kontaktperson LSS	Medverkar inte till verkställighet		2022-10-31	8,1
man	2022-05-04		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			8,0
Kvinna	2022-05-04		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			8,0
Kvinna	2022-03-25		Träningsboende SoL	Saknar plats	2022-11-17		7,9
Man	2022-05-11		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Specifika önskemål			7,8
Kvinna	2022-05-11		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Specifika önskemål			7,8
Kvinna		2022-05-12	Kontaktperson LSS	Specifika önskemål			7,8
Man		2022-05-17	Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			7,6
Man	2022-05-17		Ledsagarservice LSS	Personalrelaterade skäl			7,6
Kvinna		2022-05-18	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			7,6
Man	2022-05-20		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			7,5
Kvinna		2022-03-01	Boendestöd SoL	Personalrelaterade skäl	2022-10-12		7,5
Kvinna	2022-05-20		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats			7,5

Beslut som varit ej verkställda 11,9 till 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-05-20		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Specifika önskemål			7,5
Kvinna	2022-04-11		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats		2022-11-22	7,5
Man	2022-04-07		Bostad med särskild service SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-11-14		7,4
Kvinna	2022-05-24		Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål			7,4
man		2022-05-25	Korttidsvistelse LSS stödfamilj	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			7,3
Kvinna	2022-04-29		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Specifika önskemål	2022-12-01		7,2
Kvinna		2022-03-10	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden	2022-10-11		7,2
Kvinna		2022-03-10	Avlösarservice LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-10-10		7,1
Kvinna		2022-03-10	Ledsagarservice LSS	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-10-10		7,1
Man		2022-06-01	Ledsagarservice LSS	Specifika önskemål			7,1
Man	2022-06-02		Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			7,1
Man	2022-06-03		Avlösarservice LSS	Personalrelaterade skäl			7,0
Kvinna	2022-06-03		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats			7,0
Kvinna	2022-06-03		Korttidsvistelse LSS	Specifika önskemål			7,0
Man	2022-05-18		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande	2022-12-14		7,0
Kvinna	2022-06-07		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Saknar plats			6,9
Man	2022-06-09		Bostad med särskild service LSS - gruppbofastad	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,8
Kvinna	2022-06-10		Ledsagning SoL	Specifika önskemål			6,8
Kvinna	2022-06-14		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet		2022-12-31	6,7
Kvinna	2022-06-15		Kontaktperson SoL	Medverkar inte till verkställighet			6,6

Beslut som varit ej verkställda 11,9 till 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man		2022-06-20	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,5
Man	2022-06-21		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			6,4
Man	2022-06-22		Bostad med särskild service SoL	Sanering/renovering/ombyggnad inte klar pga yttre omständigheter			6,4
Man	2022-06-23		Boendestöd SoL	Personalrelaterade skäl			6,4
Man	2022-06-23		Bostad med särskild service LSS - gruppbostad	Saknar plats			6,4
Man		2022-06-24	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,3
Kvinna		2022-06-27	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			6,2
Kvinna		2022-06-29	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,2
Kvinna		2022-07-01	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,1
Man		2022-07-01	Daglig verksamhet LSS	Medverkar inte till verkställighet			6,1
Kvinna		2022-07-02	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			6,1

Beslut som varit ej verkställda kortare tid än 6 månader

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-06-20		Träningsboende SoL	Har inte bekräftat erbjudandet		2022-12-15	5,9
Man	2022-07-07		Bostad med särskild service LSS - gruppboendestöd	Saknar plats			5,9
Man	2022-07-08		Bostad med särskild service LSS - gruppboendestöd	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			5,9
Kvinna	2022-07-14		Bostad med särskild service LSS - gruppboendestöd	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,7
Man	2022-07-15		Bostad med särskild service LSS - gruppboendestöd	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,6
Man	2022-05-04		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats		2022-10-18	5,6
Kvinna	2022-07-18		Korttidsboende socialpsykiatri SoL	Tackat nej med anledning av inte nöjd med erbjudande			5,5
Man	2022-06-17		Korttidsboende socialpsykiatri SoL	Medverkar inte till verkställighet		2022-11-30	5,5
Kvinna	2022-06-01		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats	2022-11-14		5,5
Man	2022-07-05		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet	2022-12-14		5,4
Kvinna	2022-05-23		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål		2022-10-31	5,4
Kvinna	2022-05-24		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål	2022-11-01		5,4
Kvinna	2022-06-22		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats	2022-11-30		5,4
Kvinna	2022-07-15		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats	2022-12-20		5,3
Man	2022-07-28		Bostad med särskild service LSS - gruppboendestöd	Saknar plats			5,2
Man	2022-04-28		Bostad med särskild service LSS - serviceboendestöd	Saknar plats	2022-10-01		5,2
Man	2022-07-28		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats			5,2
Man	2022-06-01		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål	2022-11-01		5,1
Kvinna	2022-08-03		Ledsagning SoL	Medverkar inte till verkställighet			5,0
Kvinna	2022-08-04		Kontaktperson LSS	Personalrelaterade skäl			5,0
Man		2022-08-08	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			4,8
Man	2022-05-11		Kontaktperson SoL	Personalrelaterade skäl	2022-10-01		4,8
Kvinna	2022-07-12		Bostad med särskild service LSS - gruppboendestöd	Saknar plats	2022-12-01		4,7
Man	2022-06-27		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats	2022-11-16		4,7

Beslut som varit ej verkställda kortare tid än 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-05-24		Kontaktperson SoL	Medverkar inte till verkställighet	2022-10-12		4,7
Man	2022-07-15		Ledsagarservice LSS	Personalrelaterade skäl	2022-12-01		4,6
Kvinna	2022-06-22		Ledsagarservice LSS	Personalrelaterade skäl	2022-11-08		4,6
Man	2022-08-16		Avlösarservice LSS	Specifika önskemål			4,6
Man	2022-08-16		Bostad med särskild service SoL	Saknar plats			4,6
Kvinna	2022-08-17		Bostad med särskild service barn LSS	Saknar plats			4,5
Man	2022-08-17		Korttidsboende stödfamilj SoL	Medverkar inte till verkställighet			4,5
Kvinna	2022-06-08		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet		2022-10-21	4,5
Kvinna	2022-05-19		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats	2022-10-01		4,5
Kvinna	2022-08-19		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats			4,5
man	2022-06-01		Boendestöd SoL	Personalrelaterade skäl	2022-10-12		4,4
Kvinna	2022-06-01		Kontaktperson LSS	Specifika önskemål	2022-10-12		4,4
Kvinna	2022-07-01		Stöd i assistansliknande form SoL	Personalrelaterade skäl	2022-11-11		4,4
Man	2022-08-22		Avlösarservice LSS	Specifika önskemål			4,4
Kvinna	2022-08-22		Bostad med särskild service LSS - gruppboende	Saknar plats			4,4
Kvinna	2022-06-07		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet		2022-10-14	4,3
Man	2022-08-24		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats			4,3
Kvinna	2022-05-25		Kontaktperson SoL	Personalrelaterade skäl	2022-10-01		4,3
Kvinna	2022-06-13		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet		2022-10-19	4,3
Man	2022-07-06		Ledsagarservice LSS	Personalrelaterade skäl	2022-11-09		4,2
Kvinna	2022-06-29		HVB socialpsykiatri SoL	Annat	2022-11-01		4,2
Man	2022-08-28		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål			4,2
Kvinna	2022-08-30		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			4,1
Man		2022-09-01	Kontaktperson SoL	Specifika önskemål			4,0

Beslut som varit ej verkställda kortare tid än 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-06-14		Korttidsvistelse LSS	Saknar plats	2022-10-10		3,9
Man	2022-07-08		Boendestöd SoL	Specifika önskemål	2022-11-02		3,9
Kvinna	2022-09-05		Kontaktperson LSS	Medverkar inte till verkställighet			3,9
Man	2022-09-06		Avlösarservice LSS	Personalrelaterade skäl			3,9
Man	2022-09-06		Avlösarservice LSS	Personalrelaterade skäl			3,9
Kvinna	2022-08-12		Boendestöd SoL	Specifika önskemål	2022-12-06		3,9
Man	2022-09-08		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			3,8
Man		2022-09-08	Kontaktperson LSS	Specifika önskemål			3,8
Kvinna	2022-06-20		Boendestöd SoL	Personalrelaterade skäl	2022-10-11		3,8
Kvinna	2022-07-26		Boendestöd SoL	Personalrelaterade skäl	2022-11-16		3,8
Kvinna	2022-09-09		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål			3,8
man		2022-09-12	Daglig verksamhet LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			3,7
Kvinna	2022-09-14		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			3,6
Man	2022-09-14		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats			3,6
man		2022-09-14	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål			3,6
Kvinna	2022-09-15		Bostad med särskild service LSS - gruppboende	Saknar plats			3,6
Kvinna	2022-09-16		Bostad med särskild service LSS - gruppboende	Saknar plats			3,5
Kvinna	2022-09-16		Bostad med särskild service LSS - servicebostad	Saknar plats			3,5

Beslut som varit ej verkställda kortare tid än 6 månader, fortsättning

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Typ av insats LSS/SoL	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna		2022-06-23	Daglig verksamhet LSS	Specifika önskemål		2022-10-06	3,5
Man	2022-09-19		Bostad med särskild service LSS - gruppboende	Saknar plats			3,4
Kvinna	2022-09-20		Kontaktperson LSS	Medverkar inte till verkställighet			3,4
Man	2022-06-23		Kontaktperson LSS	Personalrelaterade skäl	2022-10-01		3,3
man	2022-09-22		Korttidsvistelse LSS stödfamilj	Personalrelaterade skäl			3,3
Man	2022-09-23		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			3,3
Man	2022-09-26		Boendestöd SoL	Specifika önskemål			3,2
Kvinna	2022-09-26		Träningsboende SoL	Saknar plats			3,2
Man	2022-09-27		Avlösarservice LSS	Specifika önskemål			3,2
Man	2022-09-27		Kontaktperson SoL	Otydlighet eller brister i den egna organisationen			3,2
Kvinna	2022-09-29		Boendestöd SoL	Medverkar inte till verkställighet			3,1
Man		2022-09-30	Kontaktperson LSS	Medverkar inte till verkställighet			3,1
Kvinna	2022-09-30		Kontaktperson SoL	Specifika önskemål			3,1
Kvinna	2022-09-30		Korttidsboende socialpsykiatri SoL	Saknar plats			3,1

Äldrenämnden
Rapport

Handläggare:
Maris Rasul

Rapportering till kommunfullmäktige av ej verkställda gynnande beslut enligt socialtjänstlagen (SoL), kvartal fyra 2022

Kommuner har jämlikt 16 kap. 6 f - h §§ SoL skyldighet att rapportera beslut om bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader eller där avbrott i verkställigheten överstiger tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige.

Ansvarig nämnd ska varje kvartal till kommunfullmäktige rapportera antalet gynnande sådana beslut enligt SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. I rapporten ska anges vilka typer av bistånd besluten avser och hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut.

Uppgifterna i rapporten ska vara avidentifierade och inte kunna härledas till enskild person.

Det ska dock framgå hur stor del av besluten som gäller kvinnor respektive män.

Föreliggande rapport avser perioden 1 oktober till och med 31 december 2022.

Antal beslut som inte verkställts inom tre månader under perioden var 27, varav 19 beslut gällde kvinnor och 8 beslut gällde män.

Anledningen till att besluten inte verkställdes var:

- Specifika önskemål (6 ärenden)
- Medverkar inte till verkställighet (5 ärenden)
- Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden (1 ärenden)
- Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats (6 ärenden)
- 4 ärenden som tidigare rapporterats som ej verkställda har verkställts
- 5 ärenden har avslutats utan verkställighet.

Största enskilda grupp som inte fått sina beslut verkställda i tid är kvinnor som väntar på särskilt boende, där 79 procent har väntat mer än tre månader.

Äldrenämnden har i bifogad rapport (bilaga 1) sammanställt alla gynnande beslut som den 31 december 2022 ej hade verkställts inom tre månader.

Tobias Smedberg
Ordförande

Peter Jernberg
Nämndsekreterare

Bilagor

- Bilaga 1 a, Sammanställning av ej verkställda beslut kvartal 4 2022
- Bilaga 1 b, Tid för verkställighet kvartal 4 2022

Bilaga 1a, Sammanställning av ej verkställda SoL-beslut kvartal 4 2022**Tabell 1. Total antal ej verkställda SoL-beslut som rapporteras till IVO**

Kön	Q1, 2022	Q2, 2022	Q3, 2022	Q4, 2022
Män	13	12	11	8
Kvinnor	17	28	20	19
Summa	30	40	31	27

Kommentar till tabell 1: Siffrorna avser beslut där det gått mer än tre månader sedan beslutsdatum eller avbrottsdatum, och som därmed rapporteras till IVO. Detta avser beslut som fattats eller där avbrott skett under perioden 1 oktober-31 december eller tidigare. Fördelningen är 30% män och 70% kvinnor.

Tabell 2. Antal ej verkställda SoL-beslut

Kön	Q 1, 2022	Q 2, 2022	Q 3, 2022	Q 4, 2022
Män	5	5	7	5
Kvinnor	9	17	13	13
Summa	14	22	20	18

Kommentar till tabell 2: Siffrorna avser ej verkställda beslut, för dem som väntat längre än tre månader på verkställighet. Av dem ej verkställda beslut avser 28% män och 72% kvinnor. Insatser där beslut inte blivit verkställda är särskilt boende (14 ärenden), dagverksamhet (2 ärenden), kontaktperson och växelvård (1 ärende var).

Tabell 3. Antal verkställda SoL-beslut

Kön	Q 1, 2022	Q 2, 2022	Q 3, 2022	Q 4, 2022
Män	8	7	2	1
Kvinnor	5	9	4	3
Summa	13	16	6	4

Kommentar till tabell 3: Siffrorna avser verkställda beslut, för dem som väntat längre än tre månader på verkställighet. Av de verkställda besluten avser 25% män och 75% kvinnor. Insatser där beslut blivit verkställda är särskilt boende (3 ärenden) och kontaktperson (1 ärenden).

Tabell 4. Antal avslutade ej verkställda SoL-beslut

Kön	Q 1, 2022	Q 2, 2022	Q 3, 2022	Q 4, 2022
Män	0	1	2	2
Kvinnor	3	3	3	3
Summa	3	4	5	5

Kommentar till tabell 4: Siffrorna avser avslutade ej verkställda beslut, för dem som väntat längre än tre månader på verkställighet. Av de verkställda besluten avser 40% män och 60% kvinnor. Insatser där beslut blivit avslutade är dagverksamhet (3 ärenden) och särskilt boende (2 ärende).

Tabell 5. Beviljade SoL-beslut som ej verkställt inom tre månader, 31 december 2022 (Q4)

SoL-insatser	Antal män	Antal kvinnor	Total
Dagverksamhet SoL	0	2	2
Kontaktperson SoL	1	0	1
Ledsugning SoL	0	0	0
Parboende på särskilt boende SoL	0	0	0
Särskilt boende SoL	3	11	14
Växelvård SoL	1	0	1
Summa	5	13	18

Tabell 6. Orsaker till att beslut ej verkställt inom tre månader, 31 december 2022 (Q4)

SoL-insatser	Specifika önskemål	Medverkar inte till verkställighet	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder	Saknar plats	Tackat nej, tveksam till beviljad insats
Dagverksamhet SoL		1			1
Kontaktperson SoL		1			
Ledsugning SoL					
Parboende på särskilt boende SoL					
Särskilt boende SoL	6	2	1		5
Växelvård SoL		1			
Summa	6	5	1	0	6

Kommentar till tabell 6: IVO:s förändrade insamling av uppgifter möjliggör tydligare redovisning av orsaker till att beslut ej verkställt. Specifika önskemål om verkställighet kan avse såväl tidpunkt för uppstart av insatsen, som specifika önskemål om personal, utförare, boende osv. Att brukaren inte medverkar till verkställighet kan innebära att det inte går att få kontakt med brukare eller företrädare, att brukaren inte kommer till inbokade möten, inte lämnar ut nycklar, inte öppnar dörren, behöver motiveras för att ta emot insatsen.

Bilaga 1b, Tid för verkställighet kvartal 4 2022

Sammanställning väntetid per insats

Dagverksamhet SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Kvinna	2022-09-16		Medverkar inte till verkställighet			3,5
Kvinna	2022-09-02		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			4,0
Man	2022-06-01		Medverkar inte till verkställighet		2022-11-30	6,1
Kvinna	2022-02-08		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden		2022-10-21	8,5
Man	2022-05-30		Medverkar inte till verkställighet		2022-12-08	6,4

Kontaktperson SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-09-14		Medverkar inte till verkställighet			4,0
Kvinna	2022-03-30		Medverkar inte till verkställighet	2022-10-14		6,6

Särskilt boende SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-05-04		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			8,0
Man	2022-05-09		Medverkar inte till verkställighet	2022-11-12		6,2
Kvinna	2022-06-13		Önskar specifikt boende	2022-12-22		6,4
Kvinna	2021-03-30		Medverkar inte till verkställighet			21,4
Kvinna	2022-06-10		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			6,8
Kvinna	2021-12-30		Medverkar inte till verkställighet		2022-11-23	10,9
Kvinna	2022-08-12		Önskar specifikt boende			4,7
Kvinna	2022-09-21		Önskar specifikt boende			3,4
Kvinna	2022-07-14		Önskar specifikt boende	2022-12-22		5,4
Man	2022-04-19		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			8,5
Kvinna	2022-08-08		Medverkar inte till verkställighet			4,8
Kvinna	2022-08-30		Önskar specifikt boende			4,1
Man	2022-04-28		Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden			8,2
Kvinna	2022-04-28		Önskar specifikt boende			8,2
Kvinna	2022-07-18		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			5,5
Kvinna	2022-03-24		Medverkar inte till verkställighet		2022-11-10	7,7
Kvinna	2022-02-18		Önskar specifikt boende			10,2
Kvinna	2022-02-08		Tackat nej med anledning av tveksam till beviljat bistånd/insats			10,9
Kvinna	2022-01-28		Önskar specifikt boende			11,2
Kvinna	2022-06-10		Önskar specifikt boende			6,8
Man	2022-03-09		Önskar specifikt boende			9,9

Växelvärd SoL

Kön	Beslutsdatum	Datum för avbrott	Orsak till ej verkställt	Verkställighet	Avslut utan verkställighet	Månader ej verkställt
Man	2022-09-01		Medverkar inte till verkställighet			4,0

List of Signatures

Page 1/1

2023-02-27 Protokoll styrelsemöte via Teams.pdf

Name	Method	Signed at
Sven Fredrik Arnold Ahlstedt	BANKID	2023-03-08 11:30 GMT+01
PAUL ÅKERLUND	BANKID	2023-03-07 16:37 GMT+01

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

STYRELSEMÖTE I SVENSKA KOMMUN FÖRSÄKRINGS AB
Via Teams 2023-02-27

2023-02-27
Sid 1 (10)

34 bilagor

PROTOKOLL

Närvarande

Fredrik Ahlstedt	ordförande
Johan Nikula	vice ordförande
Karl-Ove Andersson	ledamot
Anders Lundkvist	ledamot, ej 4–7
Peter Engström	ledamot, ej § 8, delar av § 9 dock ej beslut, ej §§ 17–18
Paul Åkerlund	ledamot
Olaf Løberg	ledamot
Mona Kolarby	ledamot
Hans Lindberg	ledamot
Tore Neverdal	tjänstgörande ersättare
Mikael Svegländ	tjänstgörande ersättare
Lars Backteman	tjänstgörande ersättare

Förhindrade

Linda Ekström	ledamot
Per Nylén	ledamot
Pekka Seitola	ersättare
Erik Pelling	ersättare

Övriga deltagare

Lina Haglund	VD, Svenska Kommun Försäkrings AB
Rita Galanti	Ekonomichef, Svenska Kommun Försäkrings AB
Roger Nyman	Compliance Officer, Svenska Kommun Försäkrings AB
Erik Blomgren	Governance Consulting AB, § 10
Agil Salamov	Transcendent Group Sweden, § 11

SVENSKA KOMMUN FÖRSÄKRINGS AB

Svenska Kommun Försäkrings AB, Drottninggatan 35, 803 11 Gävle
Tfn 026-17 80 60 (vx) E-post info@skfab.se
www.skfab.se

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

§ 1 Mötets öppnande, godkännande av dagordning samt val av justeringsperson och sekreterare

Mötet öppnas av styrelsens ordförande Fredrik Ahlstedt som hälsar de närvarande välkomna.

Styrelsen beslutar att godkänna den föreslagna dagordningen efter det att två informationspunkter flyttas till styrelsemötet den 21 april. För att jämte ordförande justera dagens protokoll utses Paul Åkerlund. Roger Nyman utses att upprätta protokollet.

§ 2 Föregående styrelseprotokoll

Ordförande går igenom föregående styrelseprotokoll från 2022-12-16, **bilaga 1**.

Styrelsen beslutar att lägga protokollet till handlingarna.

§ 3 Logg över punkter för vidare åtgärd utefter tidigare styrelsemöten

Ordförande presenterar logg över punkter för vidare åtgärd utefter tidigare styrelsemöten:

- Nedan §§ 4–6, 8

Avrapportering och muntlig information

§ 4 Anmälan om potentiella intressekonflikter

Ordförande meddelar att Karl-Ove Andersson anmält tidsbegränsat uppdrag för Sweco vilket inte innebär någon intressekonflikt ställt mot uppdrag i SKFAB. Ingen intressekonflikt mot punkter i mötesagendan har anmälts till dagens möte.

§ 5 Granskningsåtgärder 2022 med anledning av utförda granskningar

VD Lina Haglund redovisar status i granskningar avseende 2022 med synpunkter och rekommendationer ställda från Extern Compliance, Riskkontroll, Internrevision, Aktuarie samt Dataskyddsombud för Gävle kommun. Totalt 30 förslag har inkommit på förbättringsåtgärder som hanteras inom ramen för bolagets ärendehanteringssystem där styrelsen uppdateras löpande. Tjugo synpunkter är åtgärdade, fem är under pågående hantering medan fem ännu inte är påbörjade. **Bilaga 2** återger en detaljerad granskningsstatus.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

§ 6 Utökat aktiekapital SKFAB

Compliance Officer Roger Nyman informerar om status i frågan om utökat aktiekapital i SKFAB motsvarande intervall 50 mnkr - 200 mnkr ställt mot nuvarande 28 mnkr - 112 mnkr. Samtliga delägarkommuner har tidigare meddelat att man bejakar förslaget, vilket nu även ska stadfästas av Årsstämman den 12 maj för att därefter tas vidare till Finansinspektionen och Bolagsverket.

§ 7 Redovisning av Fit & Proper 2022 till Finansinspektionen

Compliance Officer presenterar resultatet av styrelsens övning i Fit & Proper 2022 som efter sammanställning skickats in till Finansinspektionen med tillsynsmyndighetens därefter bekräftelse om mottagande, **bilaga 3**. Resultatet har jämförts och validerats med den senast genomförda kompetensövningen 2021 och är tillfredsställande samt något överstigande det senaste.

§ 8 Täckning av solvenskapitalkrav

VD sammanfattar frågan om delägarkommunernas täckning av solvenskapitalkrav där var och en av dessa i enlighet med aktieägaravtalet ska bidra till att upprätthålla bolagets solvenskapitalkrav i proportion till sin ägarandel, utan någon form av solidarisk borgen sinsemellan. Solvenskapitalet ska som minst uppgå till 1,5 enligt tidigare styrelsebeslut, där Aktieägaravtalet refererar till vad styrelsen beslutar som lägsta nivå. En avstämning baserad på 2022 års bokslut har nu gjorts mellan styrelsens krav på solvenskapitaltäckning och respektive delägarkommuns andel av bolagets solvenskapital. Avstämningen visar att fyra delägarkommuner ska tillföra bolaget ett ytterligare kapital om totalt 12 mnkr. Efter att årsstämman den 12 maj har fastställt årsbokslutet för 2022 kommuniceras de berörda delägarkommunerna om former för inbetalning av respektive kapitaltillskott.

Ärenden för beslut

§ 9 Verkställande direktörens rapporter

Styrelsen beslutar

- att godkänna VD-rapport avseende 31 januari 2023
- att fastställa justerad budget för 2023 enligt förslaget
- att notera återförsäkringspanel 2023 fastställd efter genomförd upphandling enligt LOU.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

Ärende och beslutsunderlag

VD och ekonomichef Rita Galanti presenterar det ekonomiska resultatet för SKFAB per 2022-12-31 respektive 2023-01-31 samt aktuella ärenden inom verksamhet och organisation enligt **bilagor 4–8**.

En **ekonomisk rapportering för SKFAB per den 31 december 2022** avseende tekniskt resultat och kapitalförvaltning ger ett sammantaget resultat på - 15 mnkr efter bokslutsdispositioner och skatt. Det tekniska resultatet uppgår till 17 mnkr och kapitalförvaltningen till - 36 mnkr (26 mnkr realiserad vinst, - 12 mnkr realiserad förlust och - 50 mnkr orealiserat resultat), medan övrigt kapitalnetto utgör 0,1 mnkr. Skadekostnaden för egen räkning påverkar resultatet med - 72 mnkr inklusive IBNR att jämföras med budgeterade - 107 mnkr. 2022 har två XL-skador träffat bolagets återförsäkringsföretag i form av brand i bostadsfastighet i Uppsala med en reserv om 14 mnkr samt brand i sopförbränningspanna vid Kiruna Kraft AB:s anläggning med en reserv om 20 mnkr. Reserven avseende branden i bostadsfastighet i Gävle 2021 höjdes kraftigt under 2022, från 65 mnkr till 143 mnkr. Placeringsportföljen innehåller per bokslutsdagen 55 procent aktier och 45 procent räntor och utgör 51 procent av balansomslutningen. Ingen premieåterbäring utgår för 2022 då det totala resultatet var negativt.

Ekonomisk rapportering för SKFAB per den 31 januari 2023 ger ett sammantaget resultat på 26,8 mnkr före bokslutsdispositioner och skatt baserat på utfall i försäkringsrörelse och kapitalförvaltning. Det tekniska resultatet uppgår till 6,5 mnkr och kapitalförvaltningen till 20,4 mnkr (0,1 mnkr realiserad vinst och 20,3 mnkr orealiserad vinst) medan övrigt kapitalnetto utgör - 0,1 mnkr. Skadekostnaden för egen räkning påverkar resultatet med - 0,6 mnkr exklusive IBNR. Under januari månad har två större skadeutbetalningar genomförts, en avseende en skyfallsskada från 2021 i Gävle om 10,1 mnkr, samt ett förskott om 10 mnkr allokerat Piteå avseende en vindsbrand som inträffade 2021. Placeringsportföljen innehåller per sista januari 56 procent (55) aktier och 44 procent (45) räntor och utgör sammantaget 38 procent av balansomslutningen. Aktiefonden Global all Countries har ökat med 12,5 mnkr medan aktiefonden Sverige A har ökat med 5,5 mnkr jämfört med föregående månad.

Årsredovisning 2022 delger mål i verksamhetsplanen som består av att skadeprocenten ska vara högst 65 procent (utfall 58) och driftkostnadsprocenten högst 25 procent (utfall 22). En femårsöversikt 2018–2022 går igenom med tillhörande nyckeltal följt av resultaträkning helår 2022 samt balansräkning per 2022-12-31. Styrelseledamot ställer en fråga om angiven driftkostnadsprocent i årsredovisningen kan separera bolagets kostnader för Risk Management och skadeförebygg i syfte att kunna utgöra grund för en relevant marknadsjämförelse, vilket kommer att åtgärdas.

Förmånsrättsregistret per 2022-12-31 uppvisar en täckningsgrad av FTA på 294 procent.

Förmånsrättsregistret per 2023-01-31 uppvisar en täckningsgrad av FTA på 189 procent.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

Vad beträffar bolagets **kapitalförvaltning per 2023-01-31** har placerat kapital ökat med 20,3 mnkr till 450,2 mnkr där aktieandelen i portföljen ligger på 56,3 procent och räntor på resterande 43,7 procent. Avkastningen under 2023 är hitintills 4,7 procent vilket motsvarar 20,3 mnkr. VaR-värdet för portföljens innehåll och respektive placeringsrisk uppgår till 11,5 procent och därmed inom riskmandatet om maximala 15 procent. En långsiktig värdeutveckling av kapitalet från 2015-12-31 till 2022-12-31 presenteras, liksom aktuellt fondinnehav med kapitalavkastning per den 31 januari 2023.

Skadediarium per den 31 december 2022 presenteras med antalet inträffade skador respektive kostnad mot Bostad, Energi, Brand/Vatten samt Ansvar, uppdelat per den 31 augusti samt därefter nytillkommet under september, oktober, november och december.

Även **skadediarium per den 31 januari 2023** presenteras med låga skadekostnader men hög frekvens för främst Kollektiv Olycksfall men även gällande ansvarsskador.

Reviderad budget 2023 delges där TSI för egendomsprogrammen höjs med 14,6 procent utefter SCB:s Byggnadskostnadsindex (BKI). Premien för Kollektiv Olycksfall höjs med 8,6 procent och budgeten sätts med ett genomslag i samtliga försäkringsklasser på 70 procent jämfört med tidigare 100 procent. Kapitalavkastning på placerat kapital beräknas på ett genomsnittligt kapital uppgående till 475 mnkr med 3 procents avkastning. Kostnader inom Risk Management ökar på grund av två rekryteringar (varav en är tillkommande) samt höjd ambitionsnivå gällande EML- och rekommendationsbesiktningar. Samtidigt minskar driftkostnaderna jämfört med 2022. Styrelsen diskuterar den i procent stora kostnadsökningen för avgiven återförsäkring vilken till stor del relaterar till faktiskt skadeutfall inom Real Estate med höghusbrand och skyfallsskador 2021 samt till återförsäkringsföretagens inkluderande av omvärldsläget och viss kapacitetsbrist då en marknadsaktör avvecklat sin verksamhet.

Bolagets **återförsäkringsupphandling 2023** presenteras med aktuell återförsäkringspanel där styrelsen åter diskuterar vikten av långsiktiga avtal avseende bolagets återförsäkring och funktionella former för upphandling.

Premiesättningen för 2023 går igenom med premieuppräknings för Egendom respektive Kollektiv Olycksfall (justering mot en enhetlig nivå hos delägarkommunerna), samt beräknad premieintäkt där byggstenarna utgörs av återförsäkring, skador och administration. Styrelsen diskuterar vikten av premier, självrisk och självbehåll kopplat till kostnader för återförsäkring.

Under **Aktuellt** informeras om:

- Självrisknivåer - översyn pågår, information på styrelsemöte innan sommaren
- Status i rekryteringar av chef Risk Management samt Rådgivare Risk Management
- Genomförda medarbetarsamtal med fastställda fokusområden
- Reviderade befattningsbeskrivningar

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

- Status gällande enkät NKI med 86 % svarsfrekvens, presenteras vid nästa styrelsemöte
- Status inför årsstämman den 12 maj
- Genomförd Kundteamskonferens med säkerhetsansvariga- och försäkringshandläggande be-fattningshavare med tema utveckling och framtid
- Upphandling av bolagets affärssystem (INSMAN)
- Arbete med intresseorganisation för Kommunala Captives med ingång till SKR och andra aktö-rer (där styrelseledamot även betonar vikten av benchmarking)
- Enkät från Finansinspektionen avseende hållbarhet i företagsstyrningen (vilken styrelsen öns- kar redovisad under nästa styrelsemöte)

Styrelseledamot ställer fråga om någon medarbetarenkät genomförts 2022, vilket så har gjorts med externt stöd och som framledes planeras med ett intervall om två år.

§ 10 Granskningsplan Extern Compliance 2023

Styrelsen beslutar

- att fastlägga granskningsplan för Extern Compliance 2023, **bilaga 9 och 10**.

Ärende och beslutsunderlag

Bolagets funktion för Extern Compliance, Governance Consulting AB med ansvarig utförare Erik Blomgren, presenterar sitt förslag till granskningsplan för 2023 vilken framtagits i dialog med bolaget och AU. Granskningsplanen inkluderar bland annat:

- Integrering av hållbarhetsrisker i företagsstyrningen
- Bolagets ORSA-rapport 2022 i ett regelefterlevnadsperspektiv
- DORA - digital operativ motståndskraft inom finansiell sektor
- Kapitalförvaltningsprocessen i SKFAB

§ 11 Granskningsplan Riskkontroll 2023

Styrelsen beslutar

- att fastlägga granskningsplan för Riskkontroll 2023, **bilaga 9 och 11**.

Ärende och beslutsunderlag

Bolagets funktion för Riskkontroll, Transcendent Group Sweden med ansvarig utförare Agil Sa-lamov, presenterar sin granskningsplan för 2023 vilken framtagits i dialog med bolaget och AU. Granskningsplanen inkluderar bland annat:

- Genomgång av bolagets riskregister

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

- Riskidentifiering och riskkvantifiering
- Granskning av JIRA och Confluence som en del av företagsstyrningssystemet i SKFAB

§ 12 Granskningsplan Internrevision 2023

Styrelsen beslutar

- **att** anta granskningsplan för Internrevision 2023, **bilaga 9 och 12**.

Ärende och beslutsunderlag

Compliance Officer presenterar bolagets Internrevisions, BDO med avtalsansvarig Mats Jakobsson, granskningsplan för 2023 vilken framtagits i dialog med AU. Granskningsplanen inkluderar utöver legala granskningsområden:

- Riktlinje för kapitalförvaltning
- Process för skadereglering, avtalsgranskning och avtalsfullföljande, kontroll hur skaderegleringsfunktionen arbetar med tidsmässigt utsträckta skador
- Fördjupad kontroll av Extern Compliance och Riskkontroll avseende hur funktionerna utför granskning av bolaget med uppföljning i bolagets efterlevande av riktlinjer

Internrevisionen medverkar i styrelsemötet den 21 april för att presentera sin slutliga granskningsrapport för 2022.

§ 13 Aktuarierapport 2022

Styrelsen beslutar

- **att** anta aktuarierapport för 2022
- **att** uppdra till VD att vidta åtgärder utifrån de rekommendationer som redovisat
- **att** löpande presentera resultatet av dessa åtgärder till styrelsen.

Ärende och beslutsunderlag

Ekonomichef presenterar Aktuariefunktionens (FCG med ansvarig aktuarie Erik Gustafsson) rapport för 2022, **bilagor 13–14**, med nedan sammanfattning:

- Aktuariefunktionen har värderat bolagets metodik och antaganden för beräkning av FTA och bedömer bolagets ekonomiska avsättningar som rimliga och rättvisande

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

- Aktuariefunktionen har under sammanfattning av aktiviteter och iakttagelser med tillhörande rekommendationer bedömt bolagets FTA-validering som varandes "ej försumbar brist", medan övriga områden bedöms som "huvudsakligen tillfredsställande" med likaledes rekommendationer
- Beträffande uppföljning av tidigare aktuarierapporter och utlåtande om bolagets riktlinjer har aktuarien inget att anmärka, där Riktlinje för teckningsrisk sammanfattas som tillfredsställande och Riktlinje för återförsäkring som effektiv
- Aktuariefunktionen har inte identifierat några intressekonflikter vid utförande av rapporten

Styrelseledamot tar upp fråga om kostnader för externa nyckelfunktioner, med svar att bolaget hanterar dessa utefter LOU och med aktsamhet i kostnadshänseende, men att Riskkontrollfunktionen inte är legal utan tidigare motiverats av styrelsen då den legala Riskhanteringsfunktionen hanteras i intern regi.

§ 14 Beställarrapporter 2022

Styrelsen beslutar

- att godkänna beställarrapporter för 2022
- att uppdra till VD att vidta åtgärder utifrån de rekommendationer som redovisat
- att löpande presentera resultatet av dessa åtgärder till styrelsen.

Ärende och beslutsunderlag

Compliance Officer sammanfattar beställarrapporter för 2022 gällande bolagets centrala nyckelfunktioner samt övrigt definierade nyckelfunktioner från respektive utsedd beställansvarig. Beställansvaret i SKFAB har syftet att tillförsäkra att nyckelfunktionerna utför uppdrag och leverans i enlighet med ingångna avtal och att SKFAB därmed drivs lagenligt och professionellt, något som beställarrapporterna för 2022 förstärker, **bilagor 15–28**.

§ 15 Styrelseenkät 2022

Styrelsen beslutar

- att ta resultatet av styrelseenkäten 2022 till protokollet, **bilaga 29**.

Ärende och beslutsunderlag

Compliance Officer sammanfattar enkäten för 2022 där styrelsen utvärderar sitt eget arbete samt tillhörande bolagsstöd. 24 frågor har besvarats inom poängintervallet 1–5 med ett totalt resultat uppgående till 4,64 vilket ligger i nivå med tidigare år. Utvärderingens innehåll och resultat är ett internt dokument som inte utgör någon intressekonflikt.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

§ 16 Uppdaterad befattningsbeskrivning för VD

Styrelsen beslutar

- att fastställa uppdaterad befattningsbeskrivning för VD, **bilaga 30–31**.

Ärende och beslutsunderlag

Ordförande går igenom smärre justeringar i VD:s befattningsbeskrivning avseende kompetenskrav, ansvarsområden, huvudsakliga arbetsuppgifter samt ansvar och befogenheter, vilka förändringar inte är motstridiga bolagets VD-instruktioner.

§ 17 Riktlinje för kapitalförvaltning

Styrelsen beslutar

- att fastställa justerad Riktlinje för kapitalförvaltning, **bilaga 32–33**.

Ärende och beslutsunderlag

VD går igenom justeringar i Riktlinje för kapitalförvaltning i fråga om alternativa placeringar som föreslås en bindningstid på upp till 180 dagar, där dessa placeringar normalt utgör tre procent av placeringsportföljen och ungefärliga 20 mnkr.

§ 18 Styrelsens årshjul

Styrelsen beslutar

- att fastställa styrelsens reviderade årshjul, **bilaga 34**.

Ärende och beslutsunderlag

Ordförande presenterar förslag till reviderat årshjul med besök hos två delägarkommuner varje kalenderår jämfört med hittillsvarande ett besök. Detta motiverat en förhöjd relevans med besök hos varje delägarkommun vart femte år i stället för vart tionde år. Under 2023 avser styrelsen att besöka Trollhättan den 15–16 juni och Umeå den 19–20 oktober. Vidare presenteras former för styrelseutbildning, dels för nya ledamöter efter den kommande årsstämman dels vad gäller inkomna önskemål från styrelsen i anslutning till Fit & Proper 2022. Styrelseledamot delger önskemål om att den tredje fysiska träffen som fastställts för 2023 utgår från och med 2024 till förmån för Teamsmöte.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

§ 19 Övriga frågor

Inga övriga frågor finns anmälda.

§ 20 Avslutning av dagens möte

Ordförande avslutar dagens styrelsemöte och tackar för visat intresse.

Vid protokollet:

Roger Nyman

Justeras:

Fredrik Ahlstedt
Ordförande

Justeras:

Paul Åkerlund
Ledamot

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
EB9EAF84D7AC46AFA942F5B9226237FC

Samordningsförbundets styrelseprotokoll fredagen den 31 mars 2023

Dag fredagen den 31 mars 2023
Tid 11.00 - 15.00
Plats Hotel Clarion Gillet, Dragarbrunnsgatan 23, Uppsala

Paragraf § 12 – 13

Justeringsdag: omedelbart justerat vid mötet,

Datum för anslags uppsättande: måndag den 3 april 2023

Sista dag för överklagande: 24 april 2023

Datum för anslags nedtagande: 25 april 2023

Justering, Samordningsförbundet i Uppsala län använder sig av elektronisk underskrift via Visma för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på protokollets sista sida.

Samordningsförbundet i Uppsala län
Storgatan 27
751 85 Uppsala

Organisationsnummer
222000–2576

info@finsam uppsala.se

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

Medlemsorganisation

Region Uppsala
Uppsala
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen
Enköping
Heby
Knivsta
Tierp
Älvkarleby
Östhammar

Ordinarie ledamöter

Madeleine Andersson (M), ordförande
Mattias Kristenson (S), 1:e vice ordförande
Stefan Mörk, 2: vice ordförande
Sofie Löfqvist
Tuija Rönnback (NE)
Carina Schön (S)
Oscar Hane (KD)
Lars-Göran Birkehorn Karlsen (M)
Paul Wisén (C)
Jessica Kumlin (M)

Ersättare

Region Uppsala	Hans Wennberg (S)
Arbetsförmedlingen	Roger Håkansson
Heby	Tina Hultman (L)
Knivsta	Gunnar Ormèus (S)
Älvkarleby	Roger Petrini (M)

Övriga närvarande, Samordningsförbundets kansli

Åsa Fichtel, förbundschef,
Annika Sagström, verksamhetsutvecklare
Anki Jansson, ekonom
Kristina Ulfsson, administratör

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 10**Val av justerare och justeringstid****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att utse Mattias Kristenson att jämte ålderspresident Stefan Mörk omedelbart justera förbundsstyrelsens protokoll, **§ 12 – 13**.

att fastställa justeringsdatum till fredagen den 14 april 2023.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 11**Fastställande av föredragningslista****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar****att fastställa föredragningslistan.**

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 12

Valärenden för Samordningsförbundets styrelse 2023-03-31

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att arbetsutskottet ska bestå av fem ordinarie ledamöter

att utse Madeleine Andersson (M), Region Uppsala till ordförande

att utse Mattias Kristenson (S), Uppsala kommun till 1:e vice ordförande

att utse Stefan Mörk, Försäkringskassan till 2:e vice ordförande

att till ordinarie ledamöter i arbetsutskottet utse Madeleine Andersson (M), Region Uppsala, Mattias Kristenson (S), Uppsala kommun, Stefan Mörk Försäkringskassan, Lars-Göran Birkehorn Karlsen (M) Tierps kommun, Sofie Löfqvist, Arbetsförmedlingen.

att beslutet omedelbart är justerat och gäller från 1 april 2023

Ärende

Samordningsförbundets valberedning har lagt fram sitt förslag enligt följande:

Ordförande: Madeleine Andersson (M), Region Uppsala

1:e vice ordförande: Mattias Kristenson (S), Uppsala kommun

2:e vice ordförande: Stefan Mörk, Försäkringskassan

Ledamöter: Lars-Göran Birkehorn Karlsen (M), Tierps kommun

Sofie Löfqvist, Arbetsförmedlingen.

Valberedningen har bestått av:

Emelie Orring, Region Uppsala Sammanställande

Erik Pelling, Uppsala kommun, kommunernas representant

Marika Söderberg, Försäkringskassan

Victoria Palmetorp, Arbetsförmedlingen

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 13**Firmatecknare****Beslut****Förbundsstyrelsen föreslås besluta**

- att** upphäva tidigare beslut från 2019-04-01, § 18 gällande firmatecknare.
- att** till firmatecknare i Samordningsförbundet Uppsala län utse ordförande Madeleine Andersson i Samordningsförbundets styrelse, förbundschef Åsa Fichtel, var och en för sig.
- att** beslutet gäller från och med 2023-04-01 och tills vidare.
- att** beslutet är omedelbart justerat.

Ärende

Det åligger Samordningsförbundets styrelse att fatta beslut om firmatecknare. Med anledning av att Madeleine Andersson tillträder som ordförande i förbundsstyrelsen den 1 april 2023 måste nytt beslut fattas. Tidigare beslut om firmatecknare från 2019-04-01, § 18, upphävs i och med detta beslut.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 6 pages before this page
Dokumentet inneholder 6 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 6 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 6 sider før denne side

Detta dokument innehåller 6 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende

Samordningsförbundets styrelseprotokoll fredagen den 31 mars 2023

Dag fredagen den 31 mars 2023
Tid 09.00 - 11.00
Plats Clarion Gillet, Dragarbrunnsgatan, Uppsala

Paragrafer § 1 – 9

Justeringsdag: fredagen den 14 april 2023

Datum för anslags uppsättande: måndagen den 17 april 2023

Sista dag för överklagande: måndagen den 8 maj 2023

Datum för anslags nedtagande: tisdagen den 9 maj 2023

Justering, Samordningsförbundet i Uppsala län använder sig av elektronisk underskrift via Visma för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på protokollets sista sida.

Medlemsorganisation	Ordinarie ledamöter
Uppsala	Mohamad Hassan (L), ordförande
Region Uppsala	Annika Forsell (MP) 1:e vice ordförande
Försäkringskassan	Stefan Mörk 2: vice ordförande
Knivsta	Britt-Louise Gunnar (S)
Arbetsförmedlingen	Anna Svensson
Älvkarleby	Inga- Lil Tegelberg (S)

Ersättare	
Arbetsförmedlingen	Roger Håkansson
Region Uppsala	Vivianne Macdisi (S)
Östhammar	Pär-Olov Olsson (M)

Övriga närvarande, Samordningsförbundets kansli

Åsa Fichtel, förbundschef,
Katarina Åkerblom, verksamhetsutvecklare
Annika Sagström, processtödjare
Anki Jansson, ekonom
Kristina Ulfsson, administratör
Karolina Eriksson, projektledare SMAIL

Samordningsförbundet i Uppsala län
Storgatan 27

Organisationsnummer
222000–2576

info@finsam uppsala.se

751 85 Uppsala

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 1**Val av justerare och justeringstid****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att utse Britt-Louise Gunnar att jämte ordförande justera förbundsstyrelsens protokoll.

att fastställa justeringsdatum till fredagen den 14 april år 2023.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 2**Fastställande av föredragningslista****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar****att fastställa föredragningslistan.**

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 3

Ny ordinarie ledamot till Samordningsförbundets arbetsutskott

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att utse Anna Svensson, Arbetsförmedlingen till ordinarie ledamot i arbetsutskottet

Ärende

Arbetsförmedlingen har i ett beslut från den 16 januari år 2023 meddelat att Anna Svensson kommer att representera Arbetsförmedlingen som ordinarie ledamot och Roger Håkansson som ersättare i Samordningsförbundets styrelse.

Tidigare representant från Arbetsförmedlingen, Malin Bredberg har avgått som ordinarie ledamot i styrelse och arbetsutskott därmed behöver ny representant i arbetsutskottet utses.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 4**Ekonomisk information per 2023-03-31****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att lägga informationen till handlingarna.

Ärende

Kansliet informerar om beslutsutrymmet för ytterligare insatser finansierade av förbundet. Dels med utgångspunkt från beslut som redan är fattade av styrelsen, dels utifrån finansiella effekter av ärenden som eventuellt går upp till beslut under styrelsemötet.

För att ge en bild av det finansiella läget för kommande år, redovisar vi förväntade ansökningar och de prognostiserade effekterna av dessa.

Aktuellt beslutsutrymme

I beslutsutrymmet ingår även det ackumulerade överskottet från tidigare år, fastställda medlemsintäkter för år 2023 samt förväntade intäkter 2024–2025.

En prognos för år 2023 är nu upprättad där vi kompletterat med de insatser som fört över medel från år 2022 samt ESF medel som beviljats avseende ISA-projektet för år 2023-2025.

Det ackumulerade överskottet uppgår till 6 863 tkr. Prognostiserat resultat för år 2023 beräknas till -2 877 tkr vilket skulle minska det ackumulerade överskottet till 3 986 tkr.

Om hänsyn tas till ej beviljade ansökningar finns 3 366 tkr över för år 2023, vilket ligger i linje med Nationella rådets rekommendationer om storlek på eget kapital.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 5**Årsredovisningen 2022****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att godkänna Samordningsförbundet Uppsala läns årsredovisning för verksamhetsåret 2022.

Ärende

Styrelsen föreslås att godkänna årsredovisning 2022 för Samordningsförbundet Uppsala län enligt föreliggande förslag.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 6

Uppföljning av insatser inom Samordningsförbundet Uppsala län Kvartal 3 och 4 2022

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att lägga uppföljningen av insatser inom Samordningsförbundet Uppsala län för kvartal 3 och 4 för år 2022 till handlingarna

Ärende

Kansliet genomför kvartalsvis en uppföljning av insatser finansierade av förbundet. Resultaten av uppföljningen redovisas två gånger per år till styrelsen. Syftet med uppföljningen är följa upp insatserna och delge styrelsen denna information. Uppföljningen är även en del av förbundets systematiska kvalitetsarbete och säkerställande av insatsernas jämlikhets- och jämställdhetsarbete. Dokumentet bygger på information från insatsernas kvartalsrapporter till förbundet samt från SUS, inlämnade avvikelser och uppföljning av budget.

Informationen redovisas utifrån följande områden:

- Utfall/resultat av i insatsen angivna mål
- Utfall/resultat av i insatsen beviljad budget
- Kvalitetssäkring av insatsen (samt jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv)
- Statistik och kostnader

Ovanstående är genomfört för tredje och fjärde kvartalet år 2022.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 7

Ansökan, Bryggan- främjar hälsa på väg mot arbete eller studier, Östhammar

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att bevilja finansiellt stöd enligt ansökan för insatsen *Bryggan-främjar hälsa på väg mot arbete eller studier, Östhammar* för perioden 1 september år 2023 till 31 december år 2025, maximalt 4 340 000 kronor

att finansieringen av insatsen gäller under förutsättning att förbundet beviljas medel från medlemsorganisationerna framöver.

att finansiering av insatsen gäller under förutsättning att insatsen följer aktuell ansökan, gällande lagstiftning och av förbundet antagna styrdokument.

Ärendet

Ansökan

Östhammars kommun, ansöker tillsammans med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Uppsala om finansiering för en individinsats under perioden 1 september år 2023 till och med sista december år 2025.

Från år 2018 tills nu har insatsen Bryggan drivits som samverkansinsats i Östhammars kommun tillsammans med alla fyra parter. Den nya insatsen tar utgångspunkt i det samverkande arbetssätt som byggts upp genom insatsen Bryggan och lägger till ett hälsofrämjande arbete. I samverkan med Geografiskt hälsouppdrag (Region Uppsala) utvecklas en metod som stärker individens teoretiska och praktiska kunskaper om hur levnadsvanorna påverkar den egna hälsan.

Bakgrunden till ansökan är att bland de personer som är bosatta i Östhammars kommun och som är arbetslösa, vilket i sig är relativt få, finns personer som lever i socialt utanförskap och har svårt att tillgodogöra sig samhällets stöd för att komma ut på arbetsmarknaden. Dessa har dessutom ofta långvarig ohälsa som påverkar arbetsförmågan. Det personliga och praktiska stöd som insatsen förväntas ge finns idag för vissa grupper men inte för alla i insatsens målgrupp. Levnadsvanor har visat sig vara en grundläggande faktor för hälsa och därmed också för arbete. I ansökan lyfts också behovet av att särskilt fokusera på kvinnor. Den målgrupp som insatsen riktar sig till är heterogen men innefattar bland annat personer som varken arbetar eller studerar, exempelvis unga utan färdig skolgång, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, personer med komplexa behov och många myndighetskontakter, personer med långvarig ohälsa som påverkar arbetsförmågan, personer som inte kan ta del av Arbetsförmedlingens extra stöd, personer som inte har några kontakter med myndigheter eller som behöver samordning av sina kontakter.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

Inom insatsen söks finansiering för två coacher och en samordnare. Inom insatsen kommer deltagaren få individuellt och personligt utformat stöd och samordning utifrån sin aktuella situation med helhetssyn. Deltagarna kommer få stöd till samordning av insatser och kontakter och motiveras, coachas och lotsas till det stöd var och en behöver för att närma sig arbetsmarknaden.

Uppföljning med deltagarna kommer ske var tredje månad genom att mäta stegförflyttning genom metoden SMAIL. Stegförflyttning och måluppfyllelse mäts och dokumenteras av samordnaren, som även följer upp hur många deltagare som inom en månad från start har en planering och hur många deltagare som har följts upp var tredje månad.

Bedömning

Ansökan rör en utveckling och påbyggnad av den nuvarande individinsatsen Bryggan där Östhammars kommun är insatsägare och Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Uppsala är samverkansparter. Den nya insatsen är en utveckling med ett starkt hälsofokus.

Bedömningen är att insatsen ligger i linje med förbundets inriktning vad gäller målgrupper och innehåll. I ansökan anges resultat och mätbara mål som överensstämmer med förbundets inriktning. Uppföljning och utvärdering kommer att ske löpande. Ansökan har diskuterats i Östhammars lokusgrupp under hösten och vintern år 2022–2023 och är förankrad och godkänd av respektive part.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 8**Delegationsbeslut****(Period 2022-11-24–2023-03-31)****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar****att** anmäla delegationsbeslut och lägga avvikelserapportering till handlingarna.**Ärende****Delegationsbeslut, förbundschef**
Friskvårdsbidrag**Beslutsdatum**
2023-01-02**Avvikelse rapporter**
Uppsala Reg.Ex.Pro dnr. 2020:12

2023-02-16

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 9**Övrigt**

I samband med § 5 Årsredovisningen 2022 för förbundsstyrelsen en diskussion kring en eventuell höjning av den balanserade reservfonden.

Ordförande Mohamad Hassan avslutar mötet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 11 pages before this page
Dokumentet inneholder 11 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 11 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 11 sider før denne side

Detta dokument innehåller 11 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende

Samordningsförbundets styrelseprotokoll fredagen den 31 mars 2023

Dag fredagen den 31 mars 2023
Tid 11.00 - 15.00
Plats Hotel Clarion Gillet, Dragarbrunnsgatan 23, Uppsala

Paragrafer § 10 – 22

Paragraf § 12 – 13 omedelbart justerat

Justeringsdag: fredagen den 14 april 2023

Datum för anslags uppsättande: måndagen den 17 april 2023

Sista dag för överklagande: måndagen den 8 maj 2023

Datum för anslags nedtagande: tisdagen den 9 maj 2023

Justering, Samordningsförbundet i Uppsala län använder sig av elektronisk underskrift via Visma för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på protokollets sista sida.

Samordningsförbundet i Uppsala län
Storgatan 27
751 85 Uppsala

Organisationsnummer
222000–2576

info@finsam uppsala.se

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

Medlemsorganisation

Region Uppsala
Uppsala
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen
Enköping
Heby
Knivsta
Tierp
Älvkarleby
Östhammar

Ordinarie ledamöter

Madeleine Andersson (M), ordförande
Mattias Kristenson (S), 1:e vice ordförande
Stefan Mörk, 2: vice ordförande
Sofie Löfqvist
Tuija Rönnback (NE)
Carina Schön (S)
Oscar Hane (KD)
Lars-Göran Birkehorn Karlsen (M)
Paul Wisén (C)
Jessica Kumlin (M)

Ej närvarande

Håbo

Ordinarie ledamöter

Catherine Öhrqvist (M)

Medlemsorganisation

Region Uppsala
Uppsala
Arbetsförmedlingen
Heby
Knivsta
Älvkarleby

Ersättare

Hans Wennberg (S)
Eshan Nasari (C), ansluter till mötet kl. 12.30
Roger Håkansson
Tina Hultman (L)
Gunnar Ormèus (S)
Roger Petrini (M)

Ej närvarande

Försäkringskassan
Enköping
Håbo
Tierp
Östhammar

Ersättare

Karolina Eriksson
Johan Enfeldt (S)
Helene Cranser (S)
Viktoria Söderling (S)
Lisa Norén (S)

Övriga närvarande, Samordningsförbundets kansli

Åsa Fichtel, förbundschef,
Annika Sagström, verksamhetsutvecklare
Anki Jansson, ekonom
Kristina Ulfsson, administratör

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 10**Val av justerare och justeringstid****Beslut****Förbundsstyrelsen beslutar**

att utse Mattias Kristenson att jämte ålderspresident Stefan Mörk omedelbart justera förbundsstyrelsens protokoll, **§ 12 – 13**.

att utse Mattias Kristenson att jämte ordförande Madeleine Andersson justera förbundsstyrelsens övriga paragrafer i protokollet.

att fastställa justeringsdatum till fredagen den 14 april 2023.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 11

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att fastställa föredragningslistan

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 12

Valärenden för Samordningsförbundets styrelse 2023-03-31

Beslut

Förbundsstyrelsen beslutar

att arbetsutskottet ska bestå av fem ordinarie ledamöter

att utse Madeleine Andersson (M), Region Uppsala till ordförande

att utse Mattias Kristenson (S), Uppsala kommun till 1:e vice ordförande

att utse Stefan Mörk, Försäkringskassan till 2:e vice ordförande

att till ordinarie ledamöter i arbetsutskottet utse Madeleine Andersson (M), Region Uppsala, Mattias Kristenson (S), Uppsala kommun, Stefan Mörk Försäkringskassan, Lars-Göran Birkehorn Karlson (M) Tierps kommun, Sofie Löfqvist, Arbetsförmedlingen.

att beslutet omedelbart är justerat och gäller från 1 april 2023

Ärende

Samordningsförbundets valberedning har lagt fram sitt förslag enligt följande:

Ordförande: Madeleine Andersson (M), Region Uppsala

1:e vice ordförande: Mattias Kristenson (S), Uppsala kommun

2:e vice ordförande: Stefan Mörk, Försäkringskassan

Ledamöter: Lars-Göran Birkehorn Karlson (M), Tierps kommun
Sofie Löfqvist, Arbetsförmedlingen.

Valberedningen har bestått av:

Emelie Orring, Region Uppsala Sammankallande

Erik Pelling, Uppsala kommun, kommunernas representant

Marika Söderberg, Försäkringskassan

Victoria Palmetorp, Arbetsförmedlingen

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 13

Firmatecknare

Beslut

Förbundsstyrelsen föreslås besluta

- att** upphäva tidigare beslut från 2019-04-01, § 18 gällande firmatecknare.
- att** till firmatecknare i Samordningsförbundet Uppsala län utse ordförande Madeleine Andersson i Samordningsförbundets styrelse, förbundschef Åsa Fichtel, var och en för sig.
- att** beslutet gäller från och med 2023-04-01 och tills vidare.
- att** beslutet är omedelbart justerat.

Ärende

Det åligger Samordningsförbundets styrelse att fatta beslut om firmatecknare. Med anledning av att Madeleine Andersson tillträder som ordförande i förbundsstyrelsen den 1 april 2023 måste nytt beslut fattas. Tidigare beslut om firmatecknare från 2019-04-01, § 18, upphävs i och med detta beslut.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 14**Styrelsearvoden**

Ekonom Anki Janson informerar om gällande styrelsearvoden.

§ 15**Samordningsförbundets uppdrag**

Förbundschef Åsa Fichtel presenterar Samordningsförbundets uppdrag.

§ 16**Styrdokument / förbundsordningen**

Förbundschef Åsa Fichtel presenterar Samordningsförbundets gällande styrdokument inklusive förbundsordningen.

§ 17**Årsredovisning 2022**

Förbundschef Åsa Fichtel presenterar Samordningsförbundets årsredovisning 2022.

§ 18**Verksamhetsplan 2023**

Förbundschef Åsa Fichtel presenterar Samordningsförbundets verksamhetsplan för år 2023.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

§ 19**Ekonomi**

Ekonom Anki Jansson informerar om det ekonomiska läget.

§ 20**Pågående insatser i länet**

Verksamhetsutvecklare Annika Sagström presenterar Samordningsförbundets pågående insatser i länet.

§ 21**Mötestider 2023**

Förbundschef Åsa Fichtel presenterar Samordningsförbundets mötestider för år 2023.

§ 22

Ordföranden avslutar mötet.

Justerandes signatur			Utdragsbestyrkande
----------------------	--	--	--------------------

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 8 pages before this page

Dokumentet inneholder 8 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 8 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 8 sider før denne side

Detta dokument innehåller 8 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

STIFTELSEN JÄLLA EGENDOM
Delegationen

Tid: Tisdagen den 17 januari 2023 kl 13.30-16.00

Plats: Klassrummet Boet, Uppsala yrkesgymnasium Jälla, Uppsala

Närvarande via länk

Ledamöter:

Ulrik Wärnsberg, ordförande
Joanna Hassan, vice ordförande
Max Viktorsson, ledamot
Mattias Jansson, ledamot
Stina Bergström, ledamot
Björn Lind, ersättare
Holger Patriksson, ersättare

Tjänstemän:

Sara Andreasson, tf förvaltare
Irene Sjölander, ekonom kommunledningskontoret
Hugo Larsson Holmberg, driftledare
Ola Rick, rektor Uppsala yrkesgymnasium Jälla §§ 1-6

Övriga deltagare:

Lars-Olof Jansson, controller kommunledningskontoret

Sekreterare:

Christina Kardell

Sammanträdet öppnas

Ordförande Ulrik Wärnsberg hälsar välkommen och förklarar sammanträdet öppnat efter en presentationsrunda.

§ 2

Föredragningslistan fastställs

Föredragningslistan fastställs enligt upprättat förslag med tillägg att under Övriga frågor ta upp sammanträdestider 2023 samt fråga om förslag till beslut kan bifogas till föredragningslista.

§ 3

Närvarorätt vid sammanträde**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom beslutar om närvarorätt vid styrelsens sammanträden för Sara Andreasson, tf förvaltare, Irene Sjölander, ekonom kommunledningskontoret, Hugo Larsson Holmberg, driftledare, Lars-Olof Jansson, controller kommunledningskontoret, Ola Rick, rektor Uppsala yrkesgymnasium Jälla samt Christina Kardell, sekreterare.

§ 4

Val av justeringsledamot

Joanna Hassan utses att tillsammans med ordförande justera dagens protokoll.

§ 5

Föregående mötesprotokoll**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom beslutar bordlägga ärendet till nästa sammanträde.

Handwritten signatures in blue ink, appearing to be initials or names, located at the bottom left of the page.

Ekonomi**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom lägger informationen till protokollet.

Ärende

Arbetet med årsredovisningen för 2022 har påbörjats och kommer att presenteras vid ett senare sammanträde.

§ 7

Information om stiftelsen/skolan**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom beslutar att återremittera frågan om inköp av mjölkrobotar för ytterligare beredning till nästa sammanträde samt lägger övrig information till protokollet.

Ärende

Driftledare Hugo Larsson Holmberg informerade om stiftelsens verksamhet i stort och en utförligare information om stiftelsen kommer att lämnas vid nästa sammanträde. Controller Lars-Olof Jansson informerade om stiftelsens historia. Vid mötet väcktes även fråga om inköp av två mjölkrobotar till ladugården som diskuterades.

§ 8

Teckningsrätt för Stiftelsen Jälla Egendoms bankkonton**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom beslutar att som teckningsrättsinnehavare för stiftelsens bankkonton nr 8381-6 6 648 50 363-5 samt nr 8381-6 693 489 706-4 utse Ulrik Wärnsberg 581030-1472, Sara Andreasson 810519-0568, Hugo Larsson Holmberg 910521-1693, Irene Sjölander 800727-1441 och Christina Kardell 560908-1467, två i förening.

Two handwritten signatures in black ink, one on the left and one on the right, appearing to be initials or names.

Ärende

4(5)

Ulrik Wärnsberg, Sara Andreasson, Hugo Larsson Holmberg, Irene Sjölander och Christina Kardell föreslås få teckningsrätt till stiftelsens bankkonton två i förening.

§ 9

Övriga frågor – Sammanträdestider 2023, Fråga om förslag till beslut kan bifogas till föredragningslistan

Sammanträdestider 2023

Beslut

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom fastställer reviderade sammanträdestider för 2023 enligt bilaga. (Bilaga 1)

Ärende

Tidigare fastställda sammanträdestider 2023 diskuterades och reviderades.

Fråga om förslag till beslut kan bifogas till föredragningslistan

Beslut

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom beslutar att förslag till beslut bifogas till föredragningslistan.

Ärende

Joanna Hassan lämnade önskemål om att förslag till beslut kan bifogas till föredragningslistan för sammanträdet.

§ 10

Avslutning

Sammanträdet avslutas kl 16.00.

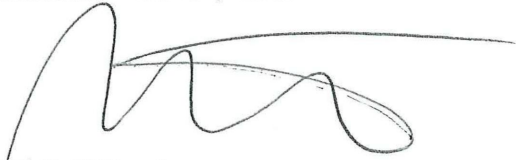
Vid protokollet

5(5)

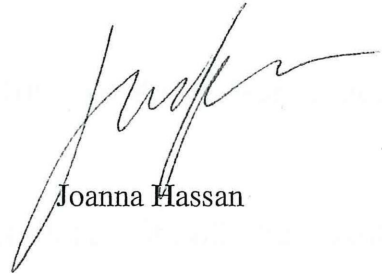

Christina Kardell

Justeras 230126

Ulrik Wärensberg
Ordförande

Joanna Hassan

Sammanträdestider 2023 för Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom

Tisdagen den 17 januari 2023 kl 13.30

Tisdagen den 14 februari 2023 kl 12.30

Tisdagen den 28 mars 2023 kl 12.30

Tisdagen den 9 maj 2023 kl 12.30

Tisdagen den 20 juni 2023 kl 12.30

Tisdagen den 12 september 2023 kl 12.30

Tisdagen den 24 oktober 2023 kl 12.30

Tisdagen den 12 december 2023 kl 12.30

cy hr

UPPSALA KOMMUN
Stiftelsen Jälla Egendom
Delegationen

FÖREDRAGNINGSLISTA
vid delegationens sammanträde 2023-01-17

1. Sammanträdet öppnas
2. Föredragningslistan fastställs
3. Närvarorätt vid sammanträde
4. Val av justeringsledamot
5. Föregående mötesprotokoll
6. Ekonomi
7. Information om stiftelsen/skolan
8. Teckningsrätt för Stiftelsen Jälla Egendoms bankkonton
9. Övriga frågor
10. Avslutning

CG JA

STIFTELSEN JÄLLA EGENDOM
Delegationen

Tid: Tisdagen den 14 februari 2023 kl 12.30- 15.00

Plats: Klassrummet Boet, Uppsala yrkesgymnasium Jälla, Uppsala

Närvarande:

Ledamöter:

Ulrik Wärnsberg, ordförande
Joanna Hassan, vice ordförande
Max Viktorsson, deltar via Teams
Mattias Jansson, ledamot
Stina Bergström, ledamot
Björn Lind, tjug ers för Max Viktorsson

Tjänstemän:

Sara Andreasson, tf förvaltare
Irene Sjölander, ekonom kommunledningskontoret
Hugo Larsson Holmberg, driftledare

Övriga deltagare:

Lars-Olof Jansson, controller kommunledningskontoret

Sekreterare:

Christina Kardell

Handwritten signatures in blue ink.

Sammanträdet öppnas

Ordförande Ulrik Wärnsberg hälsar välkommen och förklarar sammanträdet öppnat.

§ 12

Föredragningslistan fastställs

Föredragningslistan fastställs enligt upprättat förslag med ändringen att ärende Inköp av mjölkrobotar tas upp efter ärendena Information om gården och Byggnationer/renoveringar lokaler.

§ 13

Val av justeringsledamot

Stina Bergström utses att tillsammans med ordförande justera dagens protokoll.

§ 14

Föregående mötesprotokoll**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom lägger protokoll fört vid sammanträde den 6 december 2022 samt den 17 januari 2023 till handlingarna.

§ 15

Ekonomi**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom lägger informationen till handlingarna.

Ärende

Lars-Olof Jansson och Irene Sjölander informerar om bildandet av stiftelsen och stiftelsens historia, relationen mellan skolan och stiftelsen samt stiftelsens ekonomi som förelåg och diskuterades. (Bilaga 1)

UG JB

Information om gården**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom lägger informationen till protokollet.

Ärende

Hugo Larsson Holmberg informerar om stiftelsens markinnehav, byggnader och verksamhet. (Bilaga 2)

§ 17

Byggnationer/renoveringar av lokaler**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom lägger informationen till protokollet.

Ärende

Ett rivningsbeslut finns för den gamla lösdriftsladugården men på grund av att det går en värmekulvert och el genom den har rivningen fördröjts. En ev ombyggnation av djurhuset utreds tillsammans med kommunledningskontoret.

Hugo Larsson Holmberg och Sara Andreasson har träffat Emma Lillskogen som är projektledare för omställningen till ekologiskt angående ombyggnationen av båsladugården.

§ 18

Inköp av mjölkrobotar**Beslut**

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom beslutar att en ansökan om ett lån på 4,5 miljoner kronor för inköp av två mjölkrobotar ska lämnas till kommunen.

Ärende

Den befintliga mjölkgruppen har uppnått sin tekniska livslängd och det krävs en upprustning av denna eller en investering i en ny mjölkkanläggning.

Då en upprustning av den äldre mjölkgruppen blir kostsam och är personalkrävande finns möjligheten att investera i en robotanläggning. Med en robotanläggning säkerställs en

49 SB

4(4)

jämnare mjölkproduktion, att vi kan erbjuda gymnasieeleverna ett mjölkningssystem som ligger i tiden samt en minskning av den timanställda personalen. För att minska sårbarheten vid ett eventuellt stillestånd föreslås att två robotar köps in så vi framtidssäkrar produktionen och inte bygger fast oss i en lösning där vi minskar den totala mängden mjölk vi levererar. Ett beslut om investering i en robotanläggning påverkar inte om mjölken säljs som ekologisk eller konventionell.

§ 19

Anmälningssärenden

Beslut

Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom anmäler rapporten till protokollet.

Ärende

Fakturor över 50.000 kr redovisades.

§ 20

Avslutning

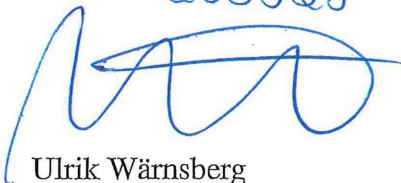
Sammanträdet avslutas kl 15.00

Vid protokollet

Christina Kardell

Justeras 230308

Ulrik Wärnsberg
Ordförande

Stina Bergström

Stiftelsen Jälla egendom – ekonomi

Irene Sjölander, Lars-Olof Jansson

KLK, ekonomi

14 februari 2023

STIFTELSEN BILDAS

- 9-10 juni 1980 – beslut i Landstingsfullmäktige om att bilda Stiftelsen Jälla Egendom (SJE)
- Syfte: Att slippa gå via Landstingsstyrelsen för att få godkännande för varje enskild investering
- Stadgar tas vid samma tillfälle
- §2 ”Stiftelsen har till ändamål att för Jällaskolans praktiska utbildning driva skogs- och jordbruk på marknadsmässiga grunder enligt integrerad plan.”
- §10 ”För tjänster till Jällaskolan ... skall skolan betala eventuella merkostnader enligt självkostnadsprincipen.” ”För tjänster som utföres av skolan och dess elever betalar stiftelsen enligt överenskommelse mellan skolan och stiftelsen.”
- §11 Stiftelsen omfattar: ”Fastigheten Jälla 2:18. Jällaskolan (lantbruks- & skogsbruksskola) tillhöriga byggnader jämte tomter och parker även som övriga skolanordningar såsom körgårdar ingår ej i stiftelsen. Gränsdragningar enligt kartskiss. Fastigheten disponeras vederlagsfritt.”
”Döda och levande inventarier vid Jälla enligt separat inventarieförteckning och som icke tillhör Jällaskolan. Inventarierna disponeras vederlagsfritt.”
- 1 juli 1980 – beslutet träder i kraft

1990 -2002

- 1991 - ny ladugård byggs
- 1995 – svinhuset byggs
- 1998 – ridhuset byggs
- Under perioden 1992-1998 görs ingen kalkylmässig avskrivning (kostnaden hanterades centralt inom kultur- & utbildningsförvaltningen)
- Först från 1999, när kostnaden överförs till Jälla, börjar investeringarna skrivas av.
- 1 januari 1999 – skatteväxling (19 öre) mellan Uppsala läns landsting och Uppsala kommun genomförs. Skolan & SJE dock kvar i Landstingets regi. Kultur - & utbildningsförvaltningen inom Landstinget läggs ner & tillgångar som legat centralt förs över till Jälla & SJE
- 1 juli 2002 – Jällaskolan & SJE överförs till Uppsala kommun
- Stadgarna revideras/moderniseras. Huvudparagraferna lämnas orörda.
- Personalen på gården anställs av kommunen, då Uppdragsförvaltningen för Vård & Bildning. Idag Utbildningsförvaltningen.
- Stiftelsen är en egen juridisk person. Dess styrelse utgörs av Kommunstyrelsen. Beslut kring det löpande arbetet delegeras till Delegationen för Stiftelsen Jälla Egendom.
- Stiftelsens förvaltare är skolans rektor.

2002 – framåt

- 2008 – ny ladugård byggs
- 2015 - ny maskinhallsbyggnad står färdig
- 2015 – affärsplan för SJE upprättas
- 2018 – omklädningsrum i Svinhuset iordningsställs

Stiftelsen och gymnasieskolan

Stiftelsen Jälla egendom (SJE): Personalen är anställd i Uppsala kommun. Löneutbetalningar görs från kommunen och kommunen får således en fordran på SJE.

SJE:s skuld till kommunen för löner och vissa driftskostnader faktureras löpande. Pga. likviditeten släpar faktureringen.

Skolan: SJE fakturerar månatligen gymnasiet för kapitalkostnader, personalkostnader samt vissa driftskostnader.

Balansposter - tillgångar

- Materiella anläggningstillgångar (34 543 tkr)
 - Byggnader
 - Byggnadsinventarier
 - Markanläggningar
 - Markinventarier
 - Inventarier
- Finansiella anläggningstillgångar (941 tkr)
 - Lantmännen, Mellanskog, Växa

Balansposter – tillgångar, forts

- Lager (4 104 tkr)
 - Djurlager
 - Producerat lager (forderkorn, höstvetete, foderärtor mm.)
 - Köpt lager (dieselolja, kofoder mm.)
- Kortfristiga fordringar (4 092 tkr)
 - Kundfordringar
 - Sparkonto Lantmännen, Mellanskog
 - Övriga kortfristiga fordringar
- Kassa och bank (6 131 tkr)
 - Bank- och depåkonto Swedbank

Byggnader

Anskaffningsår	Byggnad	Anskaffningsvärde	Summa avskrivet 2022	Bokfört värde 2022	Färdigavskrivet år
1985	Maskinhall	358 103	358 103	0	
1992	Ladugård	21 842 150	21 842 150	0	
1994	Växthus	210 144	210 144	0	
1996	Svinstall	3 157 850	3 157 850	0	
1996	Svinstall	3 057 740	3 057 740	0	
1996	Häststall	2 164 024	2 164 024	0	
1998	Ridbana	659 807	659 807	0	
1998	Smådjurshus	535 027	535 027	0	
1998	Oxkällan	252 096	252 096	0	
1999	Ridhus	5 171 888	4 965 023	206 865	2023
2001	Torken	44 253	38 957	5 296	2025
2006	Gäststall	683 401	464 712	218 689	2030
2009	Ny ladug	10 185 967	5 704 146	4 481 821	2033
2015	Biogasanl	1 506 363	482 036	1 024 327	2039
2015	Svinhus-ombyggn	266 096	85 151	180 945	2039
2016	Maskinhall	13 644 813	3 547 651	10 097 162	2041
2018	Svinhus t omkl.rum	5 227 620	1 742 540	3 485 080	2032
		68 967 342	49 267 157	19 700 185	

Byggnadsinventarier

Anskaffningsår	Byggnadsinv	Anskaffningsvärde	Summa avskrivet 2022	Bokfört värde Bokslut 2022	Färdigavskrivet år
1981	Svegma tork	188 117	188 117	0	
1983	Spannmålskross	8 640	8 640	0	
1986	Båssängar	45 290	45 290	0	
1993	Ombyggn kalvavd	252 282	252 282	0	
1996	Elevatorgrop	62 463	62 463	0	
1997	Fullwood Fusion	111 490	111 490	0	
2001	Ombyggn tork	1 648 929	1 648 929	0	
2006	Gäststall	152 895	152 895	0	
2007	Foderanl Mullerup	1 069 143	1 069 143	0	
2009	Inredn ny ladugård	4 071 394	4 071 394	0	
2010	forts ny ladugård	150 504	150 504	0	
2011	forts ny ladugård	72 000	72 000	0	
2012	Ny ridhusbotten	352 480	352 480	0	
2013	Kompl foderanl	153 844	153 844	0	
2014	Kompl foderanl	263 117	236 808	26 309	2023
2015	Biogas	1 506 363	1 205 090	301 273	2024
2015	Ombyggn f d svinhus	599 352	479 482	119 870	2024
2015	Ombyggn till gym	101 817	81 454	20 363	2024
2015	Ombyggn silotorn mm	960 307	768 246	192 061	2024
2016	Hundträningsbanan	2 174 195	1 521 936	652 259	2025
2016	Ytterligare ombyggn f d svinhus	246 551	172 586	73 965	2025
2016	Forts silotorn samt fickor	361 561	253 093	108 468	2025
2016	Forts biogas, pumpar, kompressor	223 080	156 156	66 924	2025
2017	Foderanl	996 957	598 176	398 781	2026
2019	Fodersystem ladugård	1 507 212	602 885	904 327	2028
2021	Tork	7 258 583	544 394	6 714 189	2041
2021	Belysning ridhus	193 405	38 681	154 724	2030
	Totalt	24 731 971	14 998 458	9 733 513	

Balansposter – skulder

Långfristiga skulder (33 949 tkr)

- Uppsala kommun-lån för investeringar

Kortfristiga skulder (11 799 tkr)

- Kortfristig del av skuld till Uppsala kommun (2 229 tkr)
- Leverantörsskulder (2 098 tkr)
- Upplupna kostnader, Uppsala kommun- löneutbetalningar etc. (6 360 tkr)
- Moms
- Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter
- Övriga skulder

Investeringar

Inga investeringsramar – lånefinansiering.

Framställan från delegationen till KS via finanschefen. SJE rekviderar sedan lånet.

Amortering och låneränta betalas till finansavdelningen.

Resultat 2018-2022

SJE flerårsöversikt (tkr)					
	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoomsättning	19 009	18 640	16 949	17 126	17 419
Lagerförändring	1 571	77	-48	-159	-197
<i>Summa rörelseintäkter, lagerförändring</i>	<i>20 580</i>	<i>18 717</i>	<i>16 901</i>	<i>16 967</i>	<i>17 222</i>
Årets resultat	1703	748	-232	-97	153
Mjölktäkter					
	2022	2021	2020	2019	2018
Mjölkersättning	4369	3 409	3 607	2 950	3 105
Mjök efterlikvid	192	192	89	208	96
Summa mjölktäkter	4 561	3 601	3 696	3 158	3 201
Avverkningsintäkter					
	2022	2021	2020	2019	2018
Timmer	4	244	0	11	0
Massaved	0	186	10	31	0
Summa avverkning	4	430	10	41	0
Intäkter växtprodukter					
	2022	2021	2020	2019	2018
Växtprodukter	374	586	575	363	915

Flerårsöversikt, eget kapital (tkr)

Eget kapital	2022	2021	2020	2019	2018
Balanserat resultat	3680	2 932	3 164	3 260	3 107
Årets resultat	1703	748	-232	-97	153
Summa eget kapital	5383	3680	2932	3163	3260
Balansomslutning	2022	2021	2020	2019	2018
Summa tillgångar	51 131	53 823	48 864	45 293	45 752
Soliditet	2022	2021	2020	2019	2018
Eget kapital / summa tillgångar= soliditet	10,5	6,8	6,0	7,0	7,1

Intäkter, preliminärt bokslut 2022

INTÄKTER	Bokslut 2022	Budget 2022	Budget 2023	Utfall 2021
Växtprodukter	374 439	535 000	895 000	585 578
Mjök	4 560 673	3 250 000	4 380 000	3 601 049
Övriga djurprodukter	454 563	560 000	450 000	769 648
Skogsprodukter	4 351	30 000	100 000	429 997
Näringsbidrag, statliga bidrag	2 440 078	1 840 000	1 433 000	2 016 485
Uthyrning Oxkällan	589 569	540 000	660 000	531 580
Jälla- och Särgymnasiet	8 584 152	9 743 000	7 397 000	8 605 061
Ekoprojektet	1 533 403	1 801 000	2 000 000	1 497 649
Övriga intäkter	468 091	490 000	499 000	602 814
Förändring av varulager	1 570 487	0	0	77 000
Summa intäkter	20 579 805	18 789 000	17 814 000	18 716 860

Råvarukostnader, preliminärt bokslut 2022

	Bokslut 2022	Budget 2022	Budget 2023	Utfall 2021
KOSTNADER: Råvaror mm				
Växtodlingen, utsäde mm	666 510	522 000	675 000	380 679
Foder nötkreatur	1 173 540	1 500 000	1 300 000	1 443 857
Övriga kostnader nöt	517 282	652 000	655 000	759 273
Övriga kostnader råvaror mm	18 940	54 000	73 000	46 693
Drift Oxkällan	333 541	300 000	300 000	328 405
KOSTNADER: Övriga externa	2 709 813	3 028 000	3 003 000	2 958 907

Övriga rörelsekostnader, preliminärt bokslut 2022

	Bokslut 2022	Budget 2022	Budget 2023	Utfall 2021
Arrenden	863 500	976 000	1 000 000	1 070 183
Underhåll byggn mm	301 630	460 000	500 000	365 916
Elkostnader	564 916	580 000	700 000	580 900
Drivmedel	400 000	300 000	400 000	301 975
Värme	748 800	600 000	700 000	678 500
Underhåll inventarier	918 464	400 000	700 000	633 167
Försäkringar	201 091	242 000	243 000	240 426
Styrelsearvoden	149 140	160 000	160 000	149 949
Inhyrd personal	6 781 953	6 315 000	6 257 000	6 496 995
Övriga externa kostnader	497 334	422 000	534 000	503 301
Rörelsens kostnader	14 136 640	13 483 000	14 197 000	13 980 218
Rörelseresultat före avskrivningar	6 443 165	5 306 000	3 617 000	4 736 642
	0	0	0	0
AVSKRIVNINGAR	3 987 920	4 962 000	4 197 000	3 864 795
FINANSIELLA INTÄKTER	182 454	122 000	160 000	135 758
FINANSIELLA KOSTNADER	934 953	466 000	1 230 000	259 843
BERÄKNAT RESULTAT	1 702 745	0	-1 650 000	747 762

Jälla egendom

Bilaga 1

-
- Jälla egendom bedriver lantbruk med inriktning på mjölkproduktion samt växtodling
 - Skoljordbruk i tätt samarbete med Uppsala yrkesgymnasium Jälla
 - Till egendomen hör tiotalet byggnader
 - Gården sysselsätter i dagsläget ca 12 personer
 - Omsättning 2021: 18,6miljoner

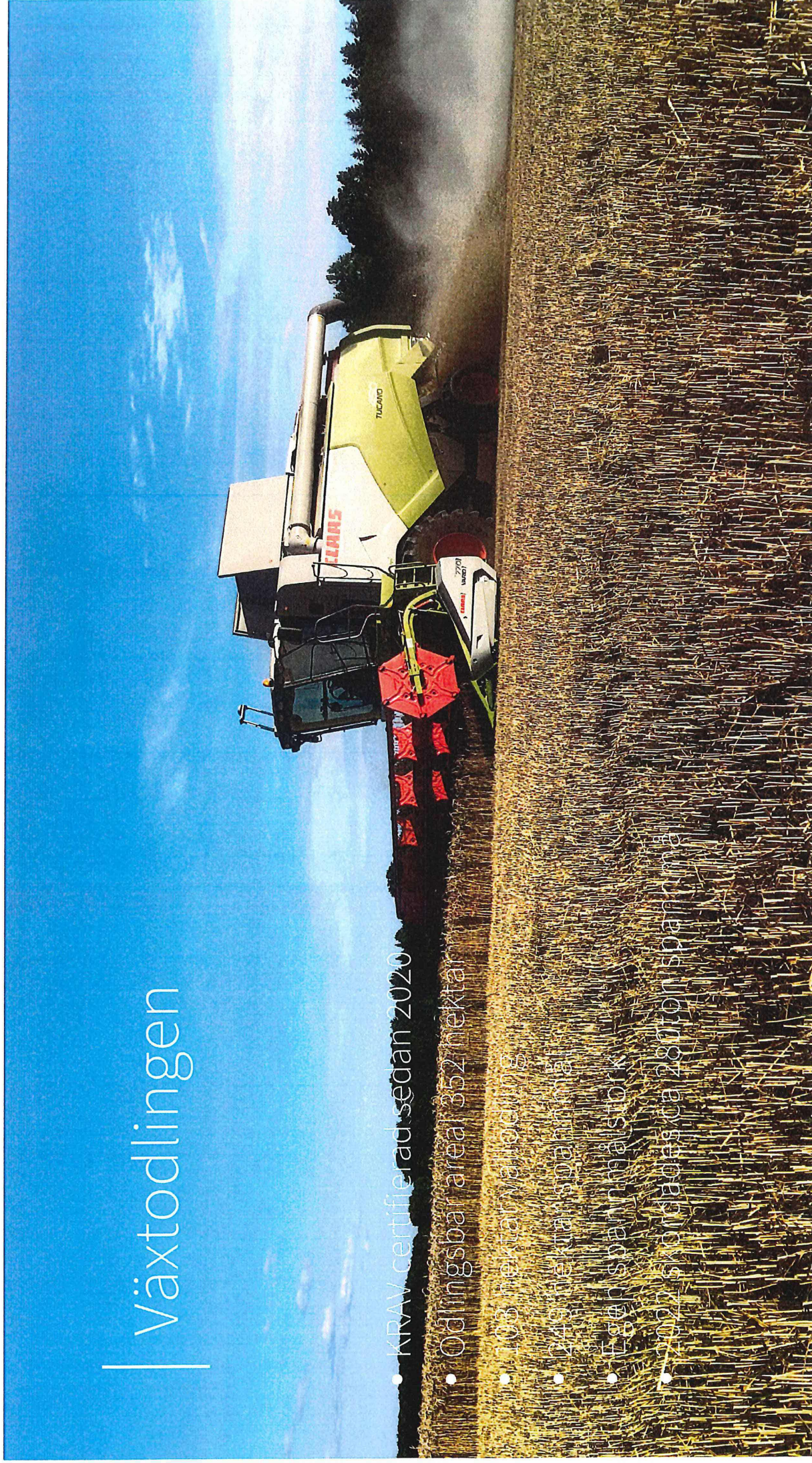

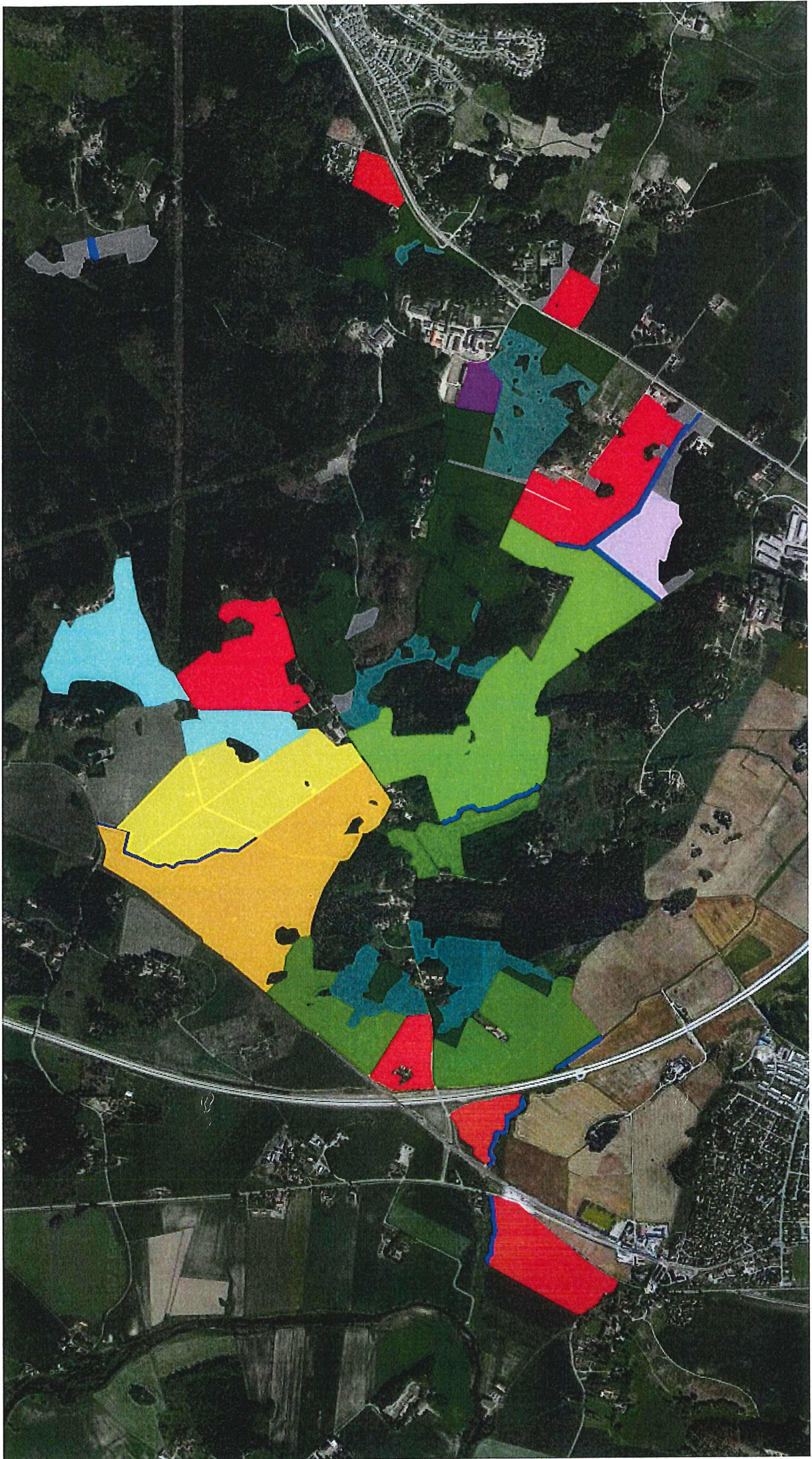
Mjölproduktionen

- 100 årskor
- Korna mjölkas 2 gånger per dag 365 dagar om året
- Mjölken säljs till Arla
- Egen rekrytering
- Självförsörjande på grovfoder
- Producerar årligen ca 820 000kg mjölk

Växtodlingen

- KRAV certifierad sedan 2020
- Odlingsbar area 352 hektar
- 103 hektar växtodling
- 249 hektar odlingsbar mark
- egen spanningsstörk
- 2025 utgåes ca 200 ton spanna

Arrenden

Marken som brukas består i stor del av arrenden.

Fördelningen av de olika markägarna :

- Uppsala akademiförvaltning, Vittulsberg 166ha åker, 27ha naturbete
- Christina Aronsson, Eriksberg 60ha åker, 18ha naturbete
- Privata markägare 31ha åker
- Egen mark 27ha åker, 30ha betesvallar och 23ha naturbeten

Uppsala akademiförvaltning arrenderar i sin tur 97ha åkermark av Jälla egendom.

Byggnader

- Förvaltar i dagsläget tioalet byggnader
- Ladugård
- Häststall, ridhus
- Verkstad, maskinhall
- Smådjurshus
- Omklädningsutrymmen, hunddagis
- Oxkällan
- Biogasanläggning
- Externa hyresgäster. Uppsala katthem, Uppsala bioldlarförening

UPPSALA KOMMUN
Stiftelsen Jälla Egendom
Delegationen

FÖREDRAGNINGSLISTA
vid delegationens sammanträde 2023-02-14

1. Sammanträdet öppnas
2. Föredragningslistan fastställs
3. Val av justeringsledamot
4. Föregående mötesprotokoll
5. Ekonomi
6. Information om gården
7. Byggnationer/reoveringar lokaler
8. Inköp av mjölkrobotar
9. Anmälningssärenden
10. Avslutning